

وارث شاہ

سید وارث شاہ

سید وارث شاہ

سید وارث شاہ مرحوم دے حالات زندگی بارے کوئی کچی گل نہیں ملدی۔ پنجاب دے اس قابل فخر تے چو نوں شاعر بارے کوئی صحیح تاریخی ثبوت نہیں ملدا۔ اہناں دے قصہ ہیر رانجھا چوں اہناں بارے جو اخذ کیتا جائد اے، اوہ انج اے کہ اہناں ہیر دا قصہ ۱۱۸۰ھ وچ لکھیا تے ایس توں ظاہر ہندا کہ اہناں دا جنم سو دسے ۳۰-۱۱۳۵ھ دے قریب ہویا۔ اہناں دے باپ دا نام قطب شاہ سی جویں :
 بیباں عمل دے نہیں نجات تیری پیا ماریں قطب دیا بیٹیا او
 اہناں دی جنم بھومی جنڈیالہ شیر خاں ضلع شیخوپورہ سی۔

وارث شاہ وسنیک جنڈیا لڑے دا تے شاگرد مخدوم قصور دا بی

جد ذرا جوان ہوئے تے قصور مولوی غلام محی الدین کولوں چہرے جامع مسجد کوٹ شہر قصور وچ درس دیدے سن یا مولوی غلامی مرتضیٰ کولوں پڑھدے رہے۔ ایتھوں ظاہری علم حاصل کر کے پاک پتن چلے گئے تے حضرت بابا فرید گنج شکر دی درگاہ توں باطنی فیض حاصل کیتا۔ اہ خفی مذہب سن۔ لکھدے ہن۔

مودود والا ڈلا پیر چشتی گنج شکر مسعود بھر پور ہے جی

بیان کیتا جائد اے کہ ایتھوں فارغ ہو کے پنڈ تھٹھ جاہد آگئے تے اک پرانی مسیت وچ بیٹھ کے اللہ اللہ کرن تے لوکاں نوں وعظ نصیحت کرن لگے۔ ایتھے اہناں دی گوٹھ اک لوہار نال ہو گئی۔ اہناں لوہاراں دی کڑی یا عورت بھاگ بھرنی نال پیار ہو گیا۔ عشق مشک چھتے نہیں رہندے۔ عشق دادھواں باہر نکلیا۔ عورت دے وارث ایس تے چھتے ہوئے۔ اوہ او تھوں اٹھ کے ملکہ ہانس (پاک پتن دے نیڑے) آگئے۔ تے اپنے عشق دے زخم نوں ہر ارکھن لئی ”ہیر تے رانجھا“ دی داستان لکھی۔ ڈاکٹر موہن سنگھ دیوانہ ایم۔ اے تے بعض ہو ججن ایس عشق دی بات تو عمر ہن تے آکھدے ہن کہ اک نیک پاک درویش تے ایہہ تہمت اے۔ پر چودھری فضل حق لیکھک ”معتوقہ پنجاب“ تے بعض ہوا ایس نوں ٹھیک من رہے

ہن۔ وارث آپ لکھ دے ہن :

تدوں شوق ہو یا قصہ جوڑنے دا جدوں عشق دی گل اظہار ہوئی

اپنی محبت تے عشق دا اقرار کر دے ہوئے اکھ دے ہن

معشوق دیاں باہیاں شوخ نیناں وارث شاہ جیسے مجذوب کہیتے

اتنا کامیاب قصہ لکھن تے اوہ آپ اقرار کر دے ہن

وارث شاہ فقیر دی عقل کھتے ایسہ ٹپیاں عشق پڑھایاں ہن

وارث نے اپنے قصے وچ بھاگ بھری داناں پنج چھ وار دور تیا لے۔ پر ایس خوبی نال کہ پتہ نہ لگے جج

کے ”بھاگ بھری“ نوں اکھ دے ہن یا او سے نوں بھاگاں والی سمجھ دے ہن، جو یں۔

وارث شاہ نوں مار نہ بھاگ بھریئے انی منس دی پیاریئے واسطہ ای

یاں :

تینوں شوق اے تنہاں دا بھاگ بھریئے جنہاں ڈاچیاں بار چر ایاں نیں

بیان کیتا جاندا اے کہ جدوں انہاں اہ قصہ لکھیا۔ لوکاں نوں سنایا تے لوگ بوی چاہ نال آپ دے شعر

لکھ یا لکھو اکے لے جان لگے، جس نال قصے دی شہرت جنگل دی اگ وانگ پھیل گئی، تے جد آپ ملکہ

ہانس توں جتھے بیٹھ کے اہ قصہ نظم کیتا سی :

ہانس دا شہر مشہور ملکہ جتھے شعر کہیتے یاراں واسطے میں

مڑ جنڈیا لے جاندا ہوں قصور پہنچے۔ قصے دی شہرت کھنڈ چکی سی۔ ایسہ جد استاد نوں ملے، اوہ

دیکھ کے ناراض ہوئے تے آکھیا۔

”ملے شاہ نوں پڑھایا اوس سارنگی پھڑلی۔ تینوں پڑھایا تے توں عشق دے قصے شروع

کردتے“

اوہ رات مرشد (استاد) کول مسجد وچ رہے۔ سویرے اٹھ کے عرض کیتا۔ میں تے ایسہ قصہ روح

تے بت دا لکھا اے تے اہ سنایا کہ :

ایسہ روح قلیوت دا ذکر سارا نال عقل دے میل بلایا ای

ہیز روح تے چاک قلیوت جانو بالنا تھ اہ پیر بنایا ای

چچ پیر نے پنج حواس تیرے جنہاں تھاپنا تہہ نوں لایا ای!
تے قصے چوں کچھ ہو چو نوں شعر سنائے۔ اہناں تے ڈاڈا اثر ہویا تے اہناں فرمایا۔
توں منج دی رسی وچ موتی پرو دتے ہن“

(ہیر: مرتبہ عزیز الدین)

وارث شاہ ایتھوں واپس چندیا لہ شیر خاں چلے گئے۔ تے او تھوں آخرت دے سفر لئی کوچ چکیا۔ اہناں
دامزار ایتھے خستہ حال موجود اے تے جس مسیت وچ ٹھٹھ جاہداوہناں دی زندگی دی ابتدا کیتی سی او تھے وی
پتھر لگا ہویا اے تے اہناں بارے لکھیا ہویا اے۔

وارث نے اہ قصہ اپنے قول مطابق ۱۸۰ھ وچ لکھیا۔۔۔۔۔ ہیر رانجھا پنجاب دیاں محفلاں، مجلساں دا
شکار بن گیا۔ پہلوں لوک ہتھ لکھیاں تحریراں یا حافظے تے گزارہ کر دے رہے۔ ۷۰-۱۸۶۰ء دے بعد
جد چھاپے خانے دار وراج ہویا اس قصے نوں رائے صاحب منشی گلاب سنگھ، ملک ہیرا، حاجی چراغ دین سراج
دین نے لاہور وچ تے نیاز علی خاں، بھائی چتر سنگھ تے بھائی کشن سنگھ عارف نے امرت سر وچ ہزاراں
لکھاں دی گنتی وچ چھپوایا۔ قصے دی وکری تے مشہوری دیکھ کے لاہور دے اک شیر فروش میاں رکن
الدین نے پنجاب دے مشہور شاعر میاں ہدایات اللہ کولوں پہلی وار ایس دی سدھائی تے تکمیل کرا
کے ۱۸۸۸ء دے قریب چھپوایا۔

تصنیف:

قصہ ہیر رانجھا وچ شاعر دی قادر الکلامی تے فنی عظمت دیکھ کے یقین ہندائے کہ اہناں ایس توں سوا
ہو روی ضرور کچھ لکھیا ہووے گا۔ میاں ہدایت والی ترمیم شدہ ہیر وارث مطبوعہ ۱۸۸۸ء دے اخیر تے
وارث دی لکھت معراج نامہ تے عبرت نامہ شامل ہن تے میاں پیر اندر تے ترگڑ والی ہیر وارث شاہ دے اخیر
تے معراج نامہ۔ چوہڑی نامہ تے اشتر نامہ موجود ہن۔ پرایہناں دی بولی بحر تے انداز ہیر توں بالکل الگ
ہن۔

ہیر تے رانجھے دے عشق دا واقعہ ابراہیم بھلول لودھی دے سہ ہویا۔ تے دمودر نے پہلی وار پنجابی
وچ ایس نوں اکبر بادشاہ دے رانج وچ نظم کیٹا۔ ایس ویلے ایہہ قصہ چنگی شہرت پا چکیا سی۔ شاہ حسین گنگ
بھٹ گورداس تے ہو شاعر ال دے کلام وچ ہیر تے رانجھے دے حوالے موجود ہن۔ دمودر نے ایس قصے

دے اخیر وچ لکھیا اے کہ ہیر تے رانجھا کھیزیاں دی پھاہی چوں نکل کے سکے ول چلے گئے تے او تھے ہی رہے پر وارث پہلے شاعر ہن جنہاں قصے دا انت دکھان تک پیش کیتا تے لکھیا کہ ہیر دے ماپیاں رانجھے نوں کیما کہ ججینا کے لے آتے دیا کے لے جا۔ تے جد اوہ چلا گیا پچھوں ہیر نوں زہر دے کے مار دتا تے رانجھے نوں خط لکھ دتا کہ اوہ مر گئی اے۔

وارث شاہ توں پہلاں تے بعد کئی شاعر اں نے ایہہ قصہ نظم کیتا اے۔ پر حق کل ایہہ اے کہ ہر اک وچ اک نہ اک خوبی تے ضرور ہوسکدی اے پر وارث والی کمالیت تے ہر خوبی کسے وچ وی نہیں۔ وارث نے اپنی شاعری وچ بڑی روانی، قادر الکلامی تے چابک دستی توں کم لیا اے۔ اوہ کلام دے بادشاہ سن۔ اوہناں مرضی مطابق لفظاں نوں توڑ مروڑ لیا اے پر ایہہ دی گئیے دانگ جڑے جا پدے ہن۔

ماخوذ از پنجابی شاعر اں دا تذکرہ، میاں مولا بخش کشتہ امرتسری، مطبوعہ ۱۹۵۵ء

۱

اول حمد خدا دا ورد کچے، عشق کینا سو جگ دا مول میاں
پہلے آپ ہی رب نے عشق کینا، معشوق ہے نبی رسول میاں
عشق پیر فقیر دا مرتبہ ہے، مرد عشق دا بھلا رنجول میاں
کھلے تنہا ندے باغ قلوب اندر، جنہاں کینا ہے عشق قبول میاں

۲

دوئی نعت رسول مقبول والی جہدے حق نزول لولاک کینا
والی کر کے مرتبہ وڈا دتا سبھ خلق دے عیب تھیں پاک کینا
سرور ہوئے کے اولیاء انبیا دا اگے حق دے آپ نوں خاک کینا
کرے امتی امتی روز محشر خوشی جھڈ کے جیو غمناک کینا

۳

چارے یار رسول دے چار گوہر سبھا اک تھیں اک چڑھندڑے نیں
ابوبکرؓ تے عمرؓ عثمانؓ علیؓ آپو اپنے گنیں سوہندڑے نیں
جنہاں صدق یقین تحقیق کینا راہ رب دے سیس وکندڑے نیں
ذوق جھڈ کے جنہاں نے زہد کینا واہ واہ اوہ رب دے بندڑے نیں

۴

مدح پیر دی حب دے نال کچے۔ جہدے خادماں دے وچ پیریاں نیں
باغ ایس جناب دے بار ناہیں لکھ ڈھونڈ دے پھرن فقیریاں نیں

جیہڑے پیر دے نظر منظور ہوئے گھر تناندے پیریاں میریاں نی
روز حشر دے پیر دے طالبان نوں ہتھ سجرے ملن گیاں چیریاں نی

۵

مودود دا لاڈلا پیر چشتی شکر گنج مسعود بھرپور ہے جی
خاندان وچ چشت دے کاملیت شہر فقر دا پٹن معمور ہے جی
بائیاں قطباں دے وچ ہے پیر کامل جیہڑی عاجزی زہد منظور ہے جی
شکر گنج نے آن مکان کیتا دکھ درد پنجاب دا دور ہے جی

۶

جدوں عشق دے کم نوں ہتھ لائیے پہلاں رب دا نام تہائیے جی
پھیر نبی رسول پیغمبراں نوں دم دم درود پہنچائیے جی
یاراں اساراں نوں آن سوال کیتا قصہ ہیر دا نواں بنائیے جی
ایس پریم دی جھوک دا سبھ قصہ چھہ سوہنی نال سنائیے جی
نال عجب بہار دے شعر کہہ کے رانجھے ہیر دا میل ملائیے جی
یاراں نال مجالساں وچ بیہ کے مزا ہیر دے عشق دا پائیے جی

۷

حکم من کے سجاں پیاریاں دا قصہ عجب بہار دا جوڑیا اے
فقرہ جوڑ کے خوب درست کیتا نواں پھل گلاب دا توڑیا اے
بہت جیو دے وچ تدمیر کر کے فرہاد پہاڑ نوں پھوڑیا اے
سبھا دھ کے زیب بنا دتا جیہا عطر گلاب نچوڑیا اے

۸

اک تخت ہزار یوں گل کچے، جتھے رانھیاں رنگ چلیا ہے
چھیل گبھرو مست اربیلوے نین سندر اک تھیں اک سویا ہے
والے کو کھلے مندرے مجھ لنگی نواں ٹھاٹھ تے ٹھاٹھ چڑھایا ہے
کیمہ صفت ہزارے دی آکھ سکاں گویا بہشت زمین تے آیا ہے

۹

موجو چودھری پنڈ دی پاہند والا چنگا بھائیاں دا سردار آہا
پتر اٹھ دو بیٹیاں تسدیاں سن وڈا ٹبر اتے پروار آہا
بھلی بھائیاں وچ پریتیت اس دی منیا چودھری تے سرکار آہا
وارث شاہ ایہہ قدرتاں رب دیاں نے دھیدو نال اوس بہت پیار آہا

۱۰

باپ کرے پیار تے ویر بھائی ڈر باپ دے تھیں پنے سنگدے نیں
گجھے مینہڑے مار کے سب وانگوں اسدے کالجے نوں پنے ڈنگدے نیں
کوئی دس نہ لگنے کڈھ چھڈن دیندے سنہڑے رنگ برنگ دے نیں
وارث شاہ ایہہ غرض ہے بہت پیاری ہور ساک نہ سین نہ انگ دے نیں

۱۱

نقدیر سیتی موجو فوت ہويا بھائی رانجھے دے نال کھمیر دے نی
کھائیں رج کے گھور دا پھریں رناں کڈھ رکتاں دھیدو نوں چھیڑ دے نی

نت سبرا گھا کلجڑے دا گلاں ترکھیاں نال اچڑ دے فی
بھائی بھایاں دیر دیاں کرن گلاں ایہہ جھنجٹ نت سبڑ دے فی

۱۲

حضرت قاضی تے پنج سدا سارے بھایاں زمین نوں کچھ پوایا اے
وڈھی دے کے بھوئیں دے بنے وارث بجز زمین رتھیٹھ نوں آیا اے
کچھاں مار شریک مذاق کر دے بھایاں رانجھے دے باب بنایا اے
گل بھایاں ایہہ بنا مھڈی مگر جٹ دے پھسکوی لایا اے

۱۳

پنڈا چھنڈ کے آرسی نال ویکھن تنہاں ڈھنگ کیسا ہل واہناں اے
تن پالکے چوڑے پٹے جنہاں کسے رن یکہہ اوہناں نوں چاہناں اے
ہنیں بھوئیں دے جھگڑے کرے منڈا ایس توڑ نہ مول نباہناں اے
دینہہ وکھلی دا ہے تے رات گانویں کسے روز دا ایہہ پراہناں اے

۱۴

رانجھا جوترا واہ کے تھک رہیا۔ لاہ اریاں چھاؤں نوں آوندا اے
بھتا آن کے بھائی نیں کول دھریا حال اپنا رو دکھاندا اے
چھالے پے تے ہتھ تے پیر پھٹے سانوں واہی دا کم نہ بھاوندا اے
بھائی آکھیا لاؤ لا باپ دا سیس اتے کھرا پیارڑا ماؤں دا اے

۱۵

رانجھا آکھدا بھائی ویرنوں فی تساں بھایاں نالوں دچھوڑیا جے

خوشی روح نوں بہت دل گیر کیتا تہاں پھل گلاب دا توڑیا جے
 سکے بھائیاں نالوں وچھوڑ مینوں کنڈا وچ کلیجے دے پوڑیا جے
 بھائی جگر تے جان ساں اسیں اٹھے وکھو وکھ کر چا وچھوڑیا جے
 نالہ قہر دے اکھیاں کڈھ بھائی سانوں مہنیاں نال جھنجھوڑیا جے
 جتھے صفاں ہو تڑن گیاں طرف جنت وارث شاہ دی واگ نہ موڑیا جے

۱۶

=====

کریں آکڑاں کھا کے ددھ چاول ایہہ رنج کے کھان دیاں مستیاں نیں
 آکھن دیوراں نال نہال ہوئیاں سانوں سبھ شریعتاں مہدیاں نیں
 ایہہ رانجھے دے نال ہن گھبو شکر پر جیہو دا بھیت نہ دسدیاں نیں
 رتاں ڈگدیاں ویکھ کے چھیل منڈا جیویں شد وچ کھیاں پھسدیاں نیں
 اک توں کلنک ہیں اسماں لگا ہوو سبھ سکھالیاں دسدیاں نیں
 گھروں نکلیں تے پیا مریں بھکھا بھل جان تینوں سبھ مستیاں نیں

۱۷

=====

تساں چھترے مرد بنا دتے سب ریاں دے کرو ڈاریونی
 راجے بھوج دے مکھ لگام دے کے چڑھ دوڑیاں ہو ٹونے ہاریونی
 کیرو پانڈواں دی صفا گال سٹی ذرا گل دے نال ہریاریونی
 راوان لنک لٹائی کے گرو ہویا کار تساں دے ہن ہتیاریونی

۱۸

=====

بھائی آکھدی گنڈیا منڈیا دے اسماں نال کیہ رکتاں چائیاں نیں
 علی جیٹھ اتے جنہاں فتوح دیور ڈب مویاں اوہ بھر جائیاں نیں
 گھر دگھری دجار دے لوک سارے سانوں کیمہار بھائیاں مائاں نیں

تیری گل نہ بنے گی نال ساڈے لیا پرناہ سیالاں دیاں جائیاں نی

۱۹

منہ برا دسینڈرا بھلچے نی سڑے ہوئے پتنگ کیوں ساڑنی ہیں
تیرے گوچرا کم کیہ پیا ساڈا سانوں یولیاں نال کیوں مارنی ہیں
اتے چاڑھ کے پوڑیاں لاه لیدی کسے گلاں دے محل اسارنی ہیں
اساں نال کیہ معاملہ پیا تینوں پر پچیاں ولوں گوارنی ہیں

۲۰

سدھا ہوچکے روٹیاں کھاہ جٹا اٹھ کے کاہنوں ایڈیاں چائیاں نی
تیرے پچھٹاں دے وچ پیو پچی دھماں ترنجاں دے وچ پائیاں نی
دہیں رات خراب اوہ مگر تیرے ایس عشق تے بہت نچایاں نی
گھر بار دسار کے خوار ہوئیاں جھوکاں جنہانوں پریم دیاں لائیاں نی
زلفاں کنڈیاں کالیاں ہوک منگو جھوکاں ہک تے آن بہایاں نی
وارث شاہ ایہہ جنہاں دے چن دیور ڈب مویاں اوہ بھر جائیاں نی

۲۱

اٹھکیا اہل دیوانیا دے تھکاں موہڈیاں دے اتوں سنٹا ایں
چیری ہنہ کے بھنڑے وال چوڑ وچ ترنجاں پھیریاں گھٹا ایں
روٹی کھانڈیاں لون جے پوے تھوڑا چا اچکنیں رانجھا وچ پلٹنا ایں
کم کریں ناہیں پچھا کھائیں پنہیں جڑھ اپنی آپ توں پٹنا ایں

۲۲

بھل گئے ہاں وڑے ہاں آن ویڑے سانوں محش لے ڈاریئے واسطہ ای
ہتھوں تیرویوں دیس میں چھڈ جاساں رکھ لیں ہتھاریئے واسطہ ای
دینہہ رات توں ظلم تے لک بدھا مریں روپ سنگاریئے واسطہ ای
نال حسن دے پھریں گمان لدی سمجھ مست ہنکاریئے واسطہ ای
وارث شاہ نوں مار نہ بھاگ بھریئے انی منس دیئے پیاریئے واسطہ ای

۲۳

ساڈا حسن پسند نہ لیاوانیں جاہ ہیر سیال ویاہ لیاویں
واہ و نچھلی پریم دی گھت جالی کائی نڈھی سیالاں دی پھاہ لیاویں
تیٹھے ول ہے رناں ولاونے دا رانی کوکلاں محل توں لاہ لیاویں
دینہہ بوہیوں کڈھنی ملے ناہیں راتیں کندھ پچھواڑیوں ڈھاہ لیاویں
وارث شاہ نوں نال لیجاچھے تے جیویں دا لگے تیویں لالیا ویں

۲۴

نڈھی سیالاں دی ویاہ کے لیاوساں میں کریں بولیاں اتے ٹھٹھولیاں نی
بے گھت پھہڑا وانگ مہریاں دے ہون تساں جیہاں اگے گولیاں نی
مجو واہ وچ بوڑیئے بھابیاں نوں ہون تساں جیہاں بڑبولیاں نی
وارث بس کرو اسیں رنج رہے بھر دتیاں جے سانوں جھولیاں نی

۲۵

کیا بھڑ مچاپوئی کچیاوے متھا ڈاہ لائیو ای سوکناں وانگ کیا

جا سجرا کم گوا ناہیں ہو جاسیا جوہناں پھیر دہما
رانجھے کھا غصہ سر دھول ماری کیمہ چنہری ان نوں جویں لیہا
تسلیں دیں رکھواسیں چھڈ چلے لاه جھگڑا بھائیے گل ایہا
ہتھ پکڑ کے جتیاں مار بکل رانجھا ہو ثریا وارث شاہ جیہا

۲۶

خبر بھائیاں نوں لوکاں جا دتی دھیدو رس ہزارویں چلیا جے
ہل واہناں لوس توں ہوئے ناہیں مار بولیاں بھامیاں گھلیا جے
پکڑ راہ ثریا ہنجوں نین روون جیویں ندی دا نیر اچھلیا جے
آگوں ویر دے واسطے بھائیاں نے ادھ وائیوں راہ جا ملیا جے

۲۷

روح چھڈ قلبوت جیوں ودع ہندا تویں ایسہ درویش سدھاریائی
ان پانی ہزارے دا قسم کر کے قصد جھنگ سیالاں دا دھاریائی
کیتا رزق تے آب اوداس رانجھا چلو چل ہی جیو پکاریائی
کچھ دھکلی مار کے رواں ہویا وارث وطن تے دیں دساریائی

۲۸

آکھ رانجھیا بھاکہ نی تیرے دیں اپنا چھڈ سدھار ناہیں
ویر امبڑی جایا جا ناہیں سانوں نال فراق دے مار ناہیں
ایسہ بانڈیاں تے اسیں ویر تیرے کوئی ہوو وچار وچار ناہیں
خش ایسہ گناہ توں بھامیاں نوں کون جمیا جو گنگار ناہیں
بھائیاں باجھ نہ مجلساں سوہندیاں فی اتے بھائیاں باجھ بہار ناہیں

بھائی مرن تال پوندیاں بچ بانہاں بناں بھائیاں پر جسے پر وار تائیں
 لکھ اوٹ ہے کول وسیندیاں دی بھائیاں گیاں جیڈی کوئی ہار تائیں
 بھائی ڈھاوندے بھائی اسارے دے نے بھائیاں باجھ بانہاں ہلی یار تائیں
 طالع منداں دیاں لکھ خوشامداں نے تے غریب دا کوئی بھی یار تائیں
 بانہاں کلیاں نوں لوک مار دے نیں بانہاں والیاں نوں کوئی سار تائیں
 وارث شاہ میاں بناں بھائیاں دے سانوں جیوناں ذرا درکار تائیں

۲۹

راٹھے آکھیا اٹھیا رزق میرا میتھوں بھائیو تسیں کیہ منہ دے ہو
 وٹ لیا جے باپ دا ملک سارا تسیں ساک نہ سین نہ اگ دے ہو
 وس لگ جے تال منصور وانگوں مینوں چا سولی اتے ٹنگ دے ہو
 وچوں خوشی ہو اسال دے نکلتے تے گل آکھ دے مونہوں نہ سنگ دے ہو

۳۰

ہر جاتیاں آکھیا رانجھا دے اسیں باندیاں تیریاں ہنیاں ہاں
 ناؤں لیناں ایں جدوں توں جاویدا اسیں ہنجواں رت دیاں رنیاں ہاں
 جان ال قربان ہے تہ اتوں اتے آپ بھی چوکھے ہنیاں ہاں
 سانوں مبر آرام نہ آندا ہے جس ویلوی تیتھوں دھجھیاں ہاں

۳۱

بھابھی رزق اداس جاں ہو ٹریا ہن کاس نوں گھیر کے ٹھجھدیاں ہو
 پہلے ساڑ کے جیو نماڑے نوں پچھوں بھلیاں لاو نیں لگدیاں ہو
 بھائی ساک سن سو تال دکھ کیتے تسیں ساک کیہ ساڈیاں لگدیاں ہو

وارث شاہ اکڑے کیہ کرناں تسیں ست اکھیاں وگدیاں ہو

۳۲

واہ لارہے بھائی بھابیاں بھی رانجھا اٹھ ہزار یوں دھایا اے
بکھ ننگ نوں جھاک کے پندھ کر کے راتیں وچ مسیت دے آیا اے
ہتھ وٹھلی پکڑ کے رات ادھی رانجھے مزا بھی خوب بنایا اے
رن مرد نہ پنڈ وچ رہیا کوئی سبھا گرد مسیت دے آیا اے
وارث شاہ میاں پنڈ جھگڑیاں دی پچھوں ملاں مسیت دا آیا اے

۳۳

مسجد بیت العتیق مثال آہی خانے سعبیوں ڈول اتاریا نیں
گویا اقصیٰ دے نال دی بھین دوئی شاید صندلی نور اساریا نیں
پڑھن فاضل درس درویش مفتی خوب کڈھ الحان پرکاریا نیں

۳۴

تعلیل میزان تے صرف بہائی صرف میر بھی یاد پکاریا نیں
قاضی قطب تے کنز انواع باران مسعودیاں جلد سواریا نیں
خانی نال مجموعہ سلطانیہ ندے اتے حیرت اللہ نواریا نیں
فتاویٰ برہنہ منظوم شاہاں نال زبدياں حفظ قراریا نیں
معارج النبوت خلاصیاں توں روضہ نال اخلاق پساریا نیں
زاردیاں دے نال شرح ملاں زنجانیاں نحو نتاریا نیں
کرن حفظ قرآن تفسیر دوراں غیر شرح نوں دریاں ماریا نیں
وارث شاہ سب علم دے وچ کامل سبھ پڑھے سو سبھ نتاریا نیں

۳۵

اک نظم دے درس ہر کرن پڑھدے نام حق تے خالق باریاں نی
گلستاں بوستاں نال بہار دانش طوطی نامہ تے رازق باریاں نی
منشیات نصاب تے ابوالفضلاں شاہنامیوں واحد باریاں نی
قران السعدین دیوان حافظ شیریں خسرواں لکھ سواریاں نی

۳۶

قلم دان دفتین دوات پٹی نانویں اسملی دیکھدے لڑکیاں دے
لکھن نال مسودے سیاق خسرے سیاہی اور جے لکھدے ورقیاں دے
اک بھل کے عین دا غین واچن ملاں جند کڈھن نال بڑکیاں دے
اک آوندے شوق جزدان لے کے وچ متباندے نال بڑکیاں دے

۳۷

ملاں آکھیا چونڈیاں دیکھدیاں ایس غیر شرع توں کون ہیں دور ہواوے
ایتھ لچاں دی کوئی تھاوے ناہیں پٹے دور کر حق منظور ہواوے
انا الحق کہاوتاں کبر کر کے اوڑک مریں گا وانگ منصور ہواوے
وارث شاہ نہ ہنگ دی باس چھپے بھائیں رسمی وچ کافور ہووے

۳۸

داڑھی شیخ دی عمل شیطان والے کیماراںیوں جاندیاں رہیاں نوں
اگے گڈھ قرآن تے بہیں منبر کیہا اڈیو مکردیاں پھاپیاں نوں
ایہہ پلٹیت تے پاک دا کرو واقف اسیں جائے شرع گواہیاں نوں

جیہڑے تھاؤں تاپاک دے وچ وڑیوں شکر رب دیاں بے پرواہیاں نوں
وارث شاہ وچ حجریاں فعل کر دے ملاں جو ترے لاؤندے واہیاں نوں

۳۹

سانوں دس نماز ہے کاس دی جی کاس نال بنائے کے ساریاں نہیں
کن 'نک نماز دے بن کتے متھے کنہاندے دھروں ایسہ ماریاں نہیں
لبے قد چوڑی کس ہان ہندی کس چیز دے نال سواریاں نہیں
وارث کلیاں کتیاں اسدیاں نہیں کس نال ایسہ بخھ اتاریاں نہیں

۴۰

اساں فقہ اصول صحیح کیتا غیر شرع مردود نوں مارنا ایس
اساں دسنے کم عبادتاں دے پل صراط توں پار اتارناں ایس
فرض سنتاں واجباں نقل و تراں نال جائیزاں سچ نتارناں ایس
وارث شاہ جماعت دے تارکاں نوں تازیانیاں دریاں مارناں ایس

۴۱

باس حلویاں دی خبر مردیاں دی جیوے نال دعاواں دے ماروے ہو
انھیاں کوڑھیاں لوہلیاں وانگ بٹھے قرعہ مرن جہان دے دھاروے ہو
شرع چاء سرپوش بنایا جے روا دار وڈے گنہگار دے ہو
وارث شاہ مسافراں آئیاں نوں چلو چلی ہی پئے پکار دے ہو

۴۲

ملاں اکھیاں نامعقول جٹا فرض کج کے رات گزار جائیں

فجر ہندی توں اگے ہی اٹھ ایتھوں سر کج کے مسجدوں نکل جائیں
گھر رب دے نال نہ بچھ بھیرے از غیب دیاں جہاں نہ اٹھائیں
وارث شاہ خدا دیاں خانیاں نوں ایسہ ملاں بھی چمیرے ہین بلائیں

۴۳

چڑی چوکدی نال جاں ٹرے پاہندی پیال دودھ دے وچ مدھانیاں نیں
اٹھ غسل دے واسطے جان دوڑے سبجاں رات نوں جنہاں نیں مانیاں نیں
راجھے کوچ کیتا آیا ندی اتے ساتھ لڈیا پار مہانیاں نیں
وارث شاہ میاں لڈن وڈی کپن کپا شمد دا لڈیا بانیاں نیں

۴۴

راجھے اکھیا پار لنگھا با میکوں چاڑھ لے رب دے واسطے تے
اسیں رب کیہ جان دے بھمن پاڑا بیڑا ٹھہلدے لب دے واسطے تے
اساں رزق کماواں نال حیلے بیڑی کھدے ڈھب دے واسطے تے
ہتھ جوڑ کے منتاں کرے رانجھا ترلا کراں میں جھب دے واسطے تے
رس آیا ہاں میں نال بھانیاں دے منت کراں سبب دے واسطے تے

۴۵

پیسہ کھول کے ہتھ جے دھریں میرے گودی چاہیے پار اتارنے ہاں
اتے ڈھبیا مفت جے کن کھائیں چاہیڑیوں زمیں تے مارنے ہاں
چہڑا کپڑا دے تے نقد مینوں سھو اوس دے کم سوارنے ہاں
زور آوری جے بیڑی تے آن چڑھے ادھ واٹوے ڈوب کے مارنے ہاں
ڈوماں اتے فقیراں تے مفت خوراں دوروں کتیاں وانگ درکارنے ہاں

وارث شاہ جیہاں پیر زادیاں نوں مڈھوں پیری دے وچ نہ واڑنے ہاں

۴۶

راجھاں منتاں کر کے تھک رہیا انت ہو کنڈھے پرہاں جا بیٹھا
چھڈ اگ بیگانہ ہو گوشے پریم ڈھانڈری دکھ جگا بیٹھا
گانویں سد فراق دے نال رووے اتے وچھلی شبد وجا بیٹھا
جو کوئی آدمی ترسمتاں مرد لہن پتن چھڈ سبھ اوستے جا بیٹھا
رناں لڈن جھبیل دیاں بھرن مٹھیں پیر دونہاندی ہک ٹکا بیٹھا
غصہ کھائیے لیے جھبیل جھنیاں اتے دونہاں نوں ہاک بلا بیٹھا
پنڈا باہوڑی جٹ لیجاگ رناں کیا شغل ہے آن جگا بیٹھا
وارث شاہ ایس موہیاں مرد رناں مہیں جان دا کون بلا بیٹھا

۴۷

لڈن کرے وسواس جیوں آدمی نوں یارو وسوسہ آن شیطان کیتا
دیکھ شور فساد جھبیل سندا میں رانجھے نے جیو حیران کیتا
بھہ سرے تے واپل تیار ہویا ترے جھلملنیں داسیمان کیتا
رناں لڈن دیاں دیکھ رحم کیتا جو کچھ نبی نے نال مسمان کیتا
ایہو جے بے آدمی ہتھ آون جان مال پروار قربان کیتا
آؤ کراں ہیں ایس دی منت زاری وارث کاس تھوں دل پریشان کیتا

۴۸

سکں وچھیں جھناؤں دا انت ناہیں ڈب مریں گا ٹھلھ نہ بچناں اوئے
چاڑھ موڈھیاں تے تینوں اسیں ٹھلاں کوئی جان توں ڈھل نہ بچناں اوئے

ساڈیاں اکھیاں دے وچ وانگ دھیری ڈیرا گھت بہ ہل نہ سبھاں اوئے
وارث شاہ میاں تیرے چوکھنے ہاں ساڈا کالجا سل نہ سبھاں اوئے

۴۹

دونہاں بانہاں توں پکڑ رنجھیزوئے نوں مڑ آن بیڑی وچ چاڑھیا نیں
تقصیر معاف کر آدمی دی مڑ آن بہشت وچ واڑیا نیں
گویا خواب دے وچ عزازیل ڈٹھا مینوں پھیر مڑ عرش تے چاڑھیا نیں
وارث شاہ نوں تر ت نہائے کے تے بیوی ہیر دے پلنگ تے چاڑھیا نیں

۵۰

یارو پلنگ کیا سنس سج اتھے لوکاں اکھیا ہیر جھپڑی دا
بادشاہ سیالاندے ترنجاں دی مہر چوچک خان دی بیڑی دا
شاہ پری پناہ نت لیے جستھوں ایں تھاؤں اوس مشک لھیری دا
اسیں بھہ جھیل تے گھاٹ پتن سارا حکم ہے اوس سلیری دا

۵۱

بیڑی نہیں ایسہ جج دی بنی بیٹھک جو کو آوند اسد بہاؤں دا اے
نڈا وڈا امیر فقیر بیٹھے کون پھدا کیہڑے تھاؤں دا اے
جویں شمع تے ڈگن پتنگ دھڑ دھڑ لنگھ نہیں مہائیں آؤں دا اے
خواجہ خضر دا بالکا آن لتھا جناں کھناں شیرینیاں لیاؤں دا اے
لڈن ناہ لنگھایا پار اس نوں اوس ویلے نوں پچھوں تاؤں دا اے
یارو جھوٹھ نہ کرے خدا سچا رناں میریاں ایسہ کھسکاؤں دا اے
اک سد دے نال ایسہ جند لیدا پنچھی ڈیگدا مرگ پھہاؤں دا اے

ٹھک سنیں تھنیروں آوندینے ایسہ تاں ظاہرا ٹھک جھناؤں دا اے
وارث شاہ میاں ولی ظاہرا اے نہیں ویکھ جھبیل کٹاؤں دا اے

۵۲

جامہیاں پنڈ وچ گل ٹوری اک سگھڑ پیڑی وچ گاؤندا اے
اوبدے بولیاں مکھ تھیں پھل کر دے لکھ لکھ دا سد اوہ لاؤندا اے
سنے لڈن جھبیل دیاں دونویں رناں تیج ہیر دی تے انگ لاؤندا اے
وارث شاہ کواریاں آفتاں نیں ویکھ کھیا فتور ہن آؤندا اے

۵۳

لوکاں پچھیا میاں توں کون ہوندا ان کیسں نیں آن کھوالیا ای
تیری صورت تے بہت ملوک دے ایڈا جھاتوں کاستے جالیا ای
انگ ساک کیوں چھڈ کے نس آیوں بڈھی ماں تے باپ نوں گالیا ای
اوبے اکھیاں دے تینوں کیوں کیتا کنہاں دوتیاں دا قول پالیا ای

۵۴

رات ہس کے کھیڈ گزاریا سو صبح اٹھ کے جیو اداس کیتا
راہ جانڈرے نوں ندی نظر آئی ڈیرا جا بلاحاں دے پاس کیتا
پیڑی وچ وجایے وٹھلی نوں چا پلنگ اتے عام خاص کیتا
وارث شاہ جاء ہیر نوں خبر ہوئی تیری تیج دا جٹ نے ناس کیتا

۵۵

لے کے سٹھ سہیلیاں نال آئی، ہیر متڑی روپ گمان دی جی

بک موتیاں دے کنیں جھکدے سن کوئی حور تے پری دی شان دی جی
 کڑتی سوہندی بک دے نال پھبی ہوش رہی نہ زمین آسمان دی جی
 جس دے تک بلاک جیوں قطب تارا جوہن بھری قمر طوفان دی جی
 آبدیاں والے ٹللیں مویئے اگے کئی گئے تنبو تان ے جی
 وارث شاہ میں جٹی لوڑھ لٹی بھری کبر ہنکار تے مان دی جی

۵۶

کسی ہیر دی کرے تعریف شاعر متھے چمکدا حسن مہتاب دا جی
 خونی چونڈیاں رات جیوں چن دوالے سرخ رنگ جیوں رنگ شہاب دا جی
 نین زنگی مرگ مولڑے دے گھلاں پھلیاں پھل گلاب دا جی
 بھواں وانگ کمان لاہور دس کوئی حسن نہ انت حساب دا جی
 سرمہ نیناں دی دھار وچ پھب رہیا چڑھیا ہند تے کنک پنجاب دا جی
 کھلی ترنجاں دے وچ لندی ہے ہاتھی مست جیوں پھرے نواب دا جی
 چہرے سوہنے تے خال خط بن دے خوش خط جیوں حرف کتاب دا جی
 جیہڑے دیکھنے دے رچھ وان آہے وڈا واعداتناں دے باب دا جی
 چلو لیلۃ القدر دی کرو زیارت وارث شاہ ایسہ کم ثواب دا جی

۵۷

ہونٹھ سرخ یا قوت جیوں لعل و محکم ٹھوڈی سیب ولایتی سارو چوں
 نک الف حسینی دا پپلا اے زلف ناگ خزانے دی بارو چوں
 دند چبے دی لڑی کہ ہنس موتی دانے نکلے حسن انارو چوں
 لکھی چین کشمیر تصویر جٹی قد سرو بہشت گزار وچوں
 گردن کوچ دی انگلیاں روانہ پھلیاں ہتھ کولڑے برگ چنار وچوں
 باہاں ویلے ویلیاں گٹھ مکھن چھاتی سنگ مر مر گنگ دھار وچوں

دھنی بہشت دے حوض دا مشک قبہ پیڈو مخلی خاص سرکار وچوں
 کافور شمشاد سرین بانکے ساق حسن ستون مینار وچوں
 سرخ ہوٹھال دی لوہڑ دندا سڑے دا خوجے کھتری قتل بازار وچوں
 شاہ پری دی بھین پنچ پھول رانی کجھی رہے نہ ہیر ہزار وچوں
 سیال نال لٹدی مان متی جیویں ہرنیاں ترٹھیاں بار وچوں
 اپراہتے اودھ ولٹ مصری چمک نکلے میان دی دھار وچوں
 پھرے چھنک دی چاؤ دے نال جٹی چڑھیا غضب دا کٹک قدھار وچوں
 لٹک باغ دی پری کہ اندرانی حور نکلی چبے دی دھار وچوں
 پتلی پکے دی نقش روم والے لدھا پری نے چند اجاڑ وچوں
 اینویں سرکدی آوندی لوڑھ لٹی جیویں کونج تر نکلے ڈار وچوں
 متھے آن لگن جیہڑے بھور عاشق نکل جان تلوار دی دھار وچوں
 عشق بول دا نڈھی دے تھاؤں تھائیں راگ نکلے زیل دی تار وچوں
 قتل قزلباش جلاد سوار خونی نکل دوڑیا ارد بازار وچوں
 وارث شاہ جاں نیناں دا داؤ لگے کوئی چے نہ جوئے دی ہار وچوں

۵۸

پکڑ لیے جھبیل تے بنھ مشکاں مار جھمکاں لہو لبان کیتے
 آن پلنگ تے کون سوالیا جے میرے ویر دے تال سامان کیتے
 کڑیے مار نہ اسال بے دوسیاں نوں کوئی اسال نہ ایسہ مہمان کیتے
 چھڑ ہاریے رب توں ڈریں موپے اگے کسے نہ ایڈ طوفان کیتے
 ایس عشق دے نشے نے نڈھے لی وارث شاہ ہوری پریشان کیتے

۵۹

جوانی کملی راج ہے چوچکے دا اوے کسے دی کیہ پرواہ مینوں

میں تاں دھروہ کے پلنگ توں چاشاں آیا کدھروں ایسہ بادشاہ مینوں
 ناڈھو شاہ دا پت کہ شیر ہاتھی پاس ڈھکیاں لیے گا ڈھاہ مینوں
 ناہیں پلنگ تے ایس نوں مکن دیناں لا رہے گا لکھ جے واہ مینوں
 ایسہ بودلا ہیر بغداد گھٹکا میلے آن بیٹھا وارث شاہ مینوں

۶۰.

=====

اٹھیں ستیا بیج اساڈی توں لماں سسری وانگ کیمہ پیا ہیں دے
 راتیں کتے ایندرا کیوئی ایڈی نیند والا لڑھ گیا ہیں دے
 خنیں ویکھ تھمڑی بیج میری کوئی آھلکی آن ڈھے پیا ہیں دے
 کوئی تاپ کہ بھوت کہ جن لگوا کے ڈائن کسے بھکھ لیا ہیں دے
 وارث شاہ توں جیوں دا گھوک ستوں اکے موت آئی مر گیا ہیں دے

۶۱

=====

کو کے مار ہی مار تے پکڑ چھمک پری آدمی تے قہروان ہوئی
 رانجھے اٹھ کے آکھیا واہ بجن ہیر ہس کے تے مہربان ہوئی
 کچھ وٹھلی کنناں دے وچ والے زلف مکھڑے تے پریشان ہوئی
 بھنیں وال چوٹی بھواں جن رانجھا نین کجے دی گھمسان ہوئی
 صورت یوسف دی ویکھ طیموس بیٹی سنے مالکی بہت حیران ہوئی
 نین مست کلبجڑے وچ دھانیں ہیر گھول گھتی قربان ہوئی
 آ بفل وچ بیٹھ کے کرے گلاں جیویں وچ قربان کمان ہوئی
 بھلا ہویا مین تینوں نہ مار بیٹھی کائی نہیں سی گل بے شان ہوئی
 روپ جٹ دا ویکھ کے جاگ لدھی ہیر گھول گھتی قربان ہوئی
 وارث شاہ نہ تھاوے دم مارنے دی چار چشمیں دی جدوں گھمسان ہوئی

۶۲

رانجھا آکھ دا ایسہ جہان سفنہ مرجاوناں ایں متوالے نی
تساں جیہاں پیاریاں ایسہ لازم آئے گئے مسافراں پالے نی
ایڈا حسن دا ناں گمان کریئے ایسہ لے پلنگ ہے سنیں نہالے نی
اساں رب دا آسرا رکھیائے اٹھ جاوناں ایں نیناں والے نی

۶۳

آجی ہیر تے پلنگ سبھ تھاوے تیری گھول گھتیاں جیوڑا واریاں اے
ناہیں گال کڈھی ہتھ جوڑنی ہاں ہاتھ لا نہیں تینوں ماریا اے
اسیں منہاں کراں تے پیر پگڑاں تیتھوں گھولیاں کوڑماں ساریا اے
اساں ہن کے آن سلام کیتا آکھ کاسنوں مکر پساریا اے
بخے پئے سی ترنجمن چمن ناہیں اللہ والیاں نے سانوں تاریا اے
وارث شاہ شریک ہے کون اوس دا جس دا رب نے کم سواریا اے

۶۴

مان قے روپ گمان بھریئے اٹھیلے رنگ رھیلے نی
عاشق بھور فقیر تے ناگ کالے باجھ منترن مول نہ کیلے نی
ایہ جوہاں ٹھگ بازار دا اے ٹوئیں ہاریئے چھیل چھیلے نی
تیرے پلنگ دا رنگ نہ روپ گھٹیا ناگر شمدیاں نال خیلے نی
وارث شاہ بن کاردوں ذبح کریئے بول نال زبان ریلے نی

۶۵

گھول گھول گھتی تینڈی واٹ اتوں ہیلی دس ویکھاں کدوں آوتا ایں
کے مان متی گھروں کڈھیوں توں جس واسطے پھیریاں پاوتا ایں
کون چھڈ آپوں کچھے مہر والی جس واسطے توں چکھوں تاوتا ایں
کون وطن تے نام کیہ سائیاں دے اتے ذات دا کون سدوتا ایں
تیرے وارنے وارنے چو کھنی ہاں منگو بابے چار لیوتا ایں
منگو بابے دا تے توں چاک میرا ایہہ بھی پھند لگے جے توں لاوتا ایں
وارث شاہ چو ہیک جے نویں چو پیں سچے بھل جائیں جیہڑیاں گاوتا ایں

۶۶

تساں جے معشوق جے ہون راضی منکونیناں دی دھار وچ چارے نی
نیناں تیریاں دے اسیں چاک لکے جیویں جیوے تے تویں سارے نی
کتھوں گل کچے نت نال تساں کوئی بیٹھ وچار وچارے نی
گل گھٹ جنجال کنگال ماریں جاتر جنیں وڑیں کوارے نی

۶۷

تھہ بڈھڑی رہاں غلام تیری سنے ترنجاں مال سیلیاں دے
ہوسن نت بہار تے رنگ گورھے وچ میلے دے نال بیلیاں دے
سانوں رب نے چاک ملا دتا بھل گئے پیار البیلیاں دے
دینہہ بیلیاں دے وچ کریں موجاں راتیں کھیدساں وچ حویلیاں دے

۶۸

نال نڈھیاں گھن چر کھڑے نوں تساں بیٹھناں وچ بھنڈار ہیرے
اسیں رلاں گے آن کے وچ ویڑے ساڈی کوئی نہ لئے گا سار ہیرے
دھکے دے کے وہڑیوں کڈھ پھڈیں سانوں ٹھک کے مول نے مار ہیرے
ساڈے نال جے توڑ نبھادی اے سچ دے کھا توں قول قرار ہیرے

۶۹

مینوں بابے دے سونہ رانجھاوے مرے مانوں جے تہہ تھیں کھ موڑاں
تہہ باجھ طعام حرام مینوں تہہ باجھ نہ نین نہ انگ جوڑاں
خواجہ خضر تے بیٹھ کے قسم کھاہدی تھیواں سور جے پریت دی ریت توڑاں
کوڑھی ہوئے کے نین پران جاون تیرے باجھ جے کونت میں ہور لوڑاں

۷۰

جدوں معاملے پین تے بچ جائیں عشق جالناں کھرا دوہیلوا اے
سچ آکھنا ایس نہیں آکھ مینوں ایہو سچ تے جھوٹھ دا ویلوا اے
تاب عشق دی جھلن کھری اوکھی عشق گورو تے جگ سبھ چیلوا اے
ایتھوں پھڈ ایمان جے نس جاسیں انت روز قیامت دے میلوا اے

۷۱

تیرے ناؤں توں جان قربان کیتی مال حیو تیرے اتوں واریا اے
پاسا جان دا سیس میں لا بازی تساں جتیا تے اساں ہاریا اے
رانجھا حیو دے وچ یقین کر کے مہر چوچک دے پاس سدھاریا اے

اگے پچھنی ہو کے ہیر چلی کول رانجھے نوں چا کھلیریا اے

۷۲

ہیر جاپیے آکھدی بللا دے تیرے ناؤں توں گھول گھمائیاں میں
جس اپنے حکم تے راج اندر وچ ساندل بار کھڈائیاں میں
لاساں پٹ دیاں پاپیے باغ کالے پتھیاں شوق دے نال پتھائیاں میں
میری جان بابل جویں ڈھول راجا ماہی مہیں دا ڈھونڈ لیاں میں

۷۳

باپ ہس کے پچھ دا کون ہوندا ایہ منڈڑا کت سرکار دا اے
تھ لایاں پنڈے تے داغ پوندا ایہ مہیں دے نہیں درکار دا اے
گھڑ چتر تے عقل دا کوٹ نڈھا چھیں بہت سنبھال کے چار دا اے
مال اپنا جان کے سانجھ لیاوے کوئی کم نہ کرے وگار دا اے
کے نال پیار دے ہوک دے کے سوٹا سنگ تے مول نہ مار دا اے
وسے نور اللہ دا مکھڑے تے مونہوں رب ہی رب چتر دا اے

۷۴

کیمہڑے چودھری دا پت کون ذاتوں کیہا عقل شعور دا کوٹ ہے نی
کیکوں رزق نے آن اداس کیتا اس نوں کیمہڑے پیر دی اوٹ ہے نی
فوجدار داگوں کر کوچ دھاناں مار جیوں فقارے دی چوٹ ہے نی
کنہاں جٹاں دا پوترا کون کوئی وطن ایس دا کیمہڑا کوٹ ہے نی

۷۵

پتر تخت ہزارے دے چودھری دارانجھا ذات واجٹ اصل ہے جی
ایہدا بھولا کھ تے نین نچھ کوئی چھیل جیسی اوہدی ڈیل ہے جی
متا ایس دا چک دا نور بھریا سخی جیو دا نہیں خیل ہے جی
گل سوہنی پر ہے دے وچ کردا کھوج لائے تے نیاؤں وکیل ہے جی

۷۶

کے ڈوگراں جٹاں دے نیاؤں جانے پر ہے وچ دلادرے لائیاں دے
پاڑ چیر کر جان دا کڈھ دیسوں لڑیاں کیکر وچ بھر جائیاں دے
کس گل توں رس کے اٹھ آیا لڑکا کاس تھوں ہے نال بھائیاں دے
وارث شاہ نہ ایس توں نفع کوئی جیہدا رس آیا نال بھائیاں دے

۷۷

لائی ہو پیچھے معاملے دس دیندا متف ہو دڑھے پھائی پھیریاں دے
واہو گھٹ کے کسی دے پار لائے ستور کڈھ دیندا کھوج تھیریاں دے
رہار دھار دی مہر دیواؤں دا اے ہنڈ پادلا دا دج بکھیریاں دے
سیمار سی رونی نوں سانبھ لیا وے آکھیں دج رکھے دانگ تیزیاں دے
میدیاں جواناں دا بھلا ہے چاک رانجھا جتھے نت پوندے لکھ پھیریاں دے

۷۸

تیرا آکھیا اسان منظور کیا میں دیرہ سنبھال کے ساریاں نی
خبردار رہے میں وچ کھلا میلے وچ مصیبتاں بھاریاں نی

رلا کرے ناہیں وچ کھنڈیاں دے ایس کدی نہیں میاں چاریاں نی
مت کھیڈ رنجھے کھڑ جاہن چھیں ہون پنڈ دے وچ خواریاں نی

۷۹

پاس ماؤں دے نڈھی نے گل کیتی ماہی میں دا آن کے چھیڑیا میں
نت پنڈ دے وچ وچار پیندی اسے جھگڑا چا نیڑیا میں
سناں نت رلے منگوں وچ پیلے ماہی کھڑ ہی آن سہیڑیا میں
مائے کرم جاگے ساڈے منگوں دے ساڈا اصل جھینڑا گھیریا میں

۸۰

کھن کھنڈ پراوٹھے کماہ میاں میں چھیڑ دے رب دے آسرے تے
من گہرو رانجھیا جال میاں گذر آوسی ددھ دے کاسڑے تے
ہیر آکھدی رب رزاق تیرا میاں جائیں نہ لوکاں دے ہاسڑے تے
میں چھیڑ دے جھل دے وچ پیا آپ ہو بہیں اک پاسڑے تے

۸۱

پیلے رب دا ناؤں لے جاوڑیا ہویا دھپ دے نال ظہیر میاں
اوبدی نیک ساعت رجوع آن ہوئی ملے راہ جانڈے پنج پیر میاں
چا کھا چوری چو مجھ بوری جیو وچ نہ ہو دلگیر میاں
کائی نڈھڑی سوہنی کرو خوش پورے رب دے ہو تسلی پیر میاں
خشی ہیر درگاہ تھیں تدھ تاکیں سانوں یاد کریں پوے بھیر میاں

۸۲

خواجہ خضر تے شکر گنج نور گوہری ملتان دا زکریا پیر نوری
 ہو سید جلال خاریا سی اتے لال شہباز بہشت نوری
 طرہ خضر رومال شکر گنج حشیا مندری لال شہباز نے نور نوری
 خنجر سید جلال خاریے نے کھونڈی زکریے پیر نے ہک بوری
 تینوں بھیر پوے کریں یاد جٹا تاہیں جاننا اسال تھیں پلک دوری

۸۳

ہیر چا بھتا کھنڈ کھیر مکھن میں رانجھے تے ترت لیاوندی اے
 تیرے واسطے جوہ میں بھال تھکی رو رو اپنا حال سناوندی اے
 کیدو ڈھونڈ دا کھوج نوں پھرے بھوندا باس چوری دی ملیوں آوندی اے
 وارث شاہ میاں دیکھو تنگ لنگی شیطان دی کلا جگاوندی اے

۸۴

ہیر گئی جاں ندی ول لین پانی کیدو آن کے مکھ دکھاؤندائے
 اسیں بھتھ نے بہت حیران کیتے آن سوال خدائے دا پاؤندائے
 رانجھے رگ بھر کے دتی چا چوری لیکے ترت ہی پنڈنوں دھاؤندائے
 رانجھا ہیر نوں پچھ دا ایسہ لنگاں ہیرے کون فقیر کس تھاوندائے
 وارث شاہ میاں جیوں پچھ کے تے کوئی اپروں لون چالاؤندائے

۸۵

ہیر اکھیا رانھیا برا کیتو تیں تان پچھناں سی دہرایے تے
میں تال جان دا نہیں سا ایسہ سونا خیر منگیا سو میتھوں آئیے تے
خیر لیدو ہی پچھاں نوں ترت بھناں اٹھ وگیا کن ولائیے تے
نیڑے جاندا ای جا مل نڈھے نی جا پچھ لے گل سمجھایے تے
وارث شاہ میاں اس تھوں گل پچھیں دو تن اڈیاں ہک وچ لایے تے

۸۶

ہیر اکھیا رانھیا برا کیتو ساڈا کم ہے نال ویرائیاں دے
ساڈے کھوج نوں تک کے کرے چغلی دینہہ رات ہے وچ برائیاں دے
ملے سراں نوں ایسہ دچھوڑ دیندا بھنگ گھندا وچ کرٹامایاں دے
بابل امری تے جا ٹھٹھہ کرسی جا آکھسی پاس بھر جائیاں دے

۸۷

ملی راہ وچ دوڑ کے آ نڈھی پہلے نال فریب دے چٹیا سو
نیڑے آن کے شیشنی وانگ کجی اکھیں روہ دا نیر پلٹیا سو
سروں لاه ٹوپی گلوں توڑ سہلی لکے چایے زمین تے سٹیا سو
پکڑ زمیں تے ماریا نال غنے دھولی پڑے تے کھیں چھٹیا سو
وارث شاہ فرشتیاں عرش اتوں شیطان نوں زمین تے سٹیا سو

۸۸

ہیر ڈھانچے اکھیا میاں چاچا چوری دیسہ بے جیویا لوڑناں ہیں
نہیں مار کے جند گوا دیساں مینوں کسے نہ ہٹکناں ہوڑناں ہیں
بھ پیر تے ہتھ لڑکا دیساں لڑکیاں نال کیہ جوڑناں ہیں
چوری دیسہ کھاں نال حیا آپے کا ہے اسماں دے نال اجوڑناں ہیں

۸۹

ادھی ڈلھ پئی ادھی کھوہ لئی چن میل کے پرہے وچ لیاوندا ای
کیہا من دے نہیں سومول میرا چوری پلیوں کھول دکھاندا ای
نہیں چوچکے نوں کوئی مت دیندا نڈھی مار کے نہیں سمجھاوندا ای
چاک نال اکڑی جائے پیلے اج کل کوئی لیک لاوندا ای
جس ویلے مہرنے چاک رکھیا اوس ویلے نوں پکھوں تاوندا ای

۹۰

چوچک اکھیا کوڑیاں کریں گلاں ہیر کھیڈ دی نال سہلیاں دے
پونکھاں پایکے سیاں دے نال جھوٹے ترنجن جوڑ دی وچ حویلیاں دے
ایسہ چنل جہان دا مگر لگا فقر جانڈے ہو نال سہلیاں دے
کدی نال مداریاں بھنگ گھوٹے کدی جانچے نال چیلیاں دے
نہیں چوہڑے دا پت ہو سید گھوڑے ہون نہیں پتر لیلیاں دے
وارث شاہ فقیر بھی نہیں ہوندے پتر جٹاں تے موچیاں تیلیاں دے

۹۱

ماؤں ہیر دی تے لوک کرن چغلی مہری ملکے دھیو خراب ہے نی
 اسیں ماسیاں پھوپھیاں لُج مویاں ساڈا اندروں جیو کباب ہے نی
 شمس الدین قاضی نت کسے مسلے شوخ دھیو دا ویاہ ثواب ہے نی
 چاک نال اگلیاں جان دھیان ہویا مایاں دھروں جواب ہے نی
 تیری دھی دا مغز ہے پتھماں دا ویکھو چاک جیو پھرے نواب ہے نی
 وارث شاہ منہ انگلیاں لوک گھٹن دھی ملکی دی بچ خراب ہے نی

۹۲

کیدو اکھدا دھیو ویاہ ملکی دھروئی رب دی من لے ڈائیں نی
 اکے مار کے دڈھ کے کرس پیرے منہ سر بھن چواں صاڑ سائیں نی
 ویکھ دھیو دے لاڈ کیہ دند کڈھیں بہت جھورسیں رنیں قصائیں نی
 آکے بنھ کے بھوہرے چاگھتو لب وانگ بھڑ ولے دے آئیں نی

۹۳

غصے نال ملکی تپ لال ہوئی جھب دوڑتوں مٹھے نائیں نی
 سدلیاں ہیر نوں ڈھونڈ کے تے تینوں ماؤں سدیندی ہے ڈائیں نی
 کھڑینے موہینے پاہڑے نی مشنڈیے یاردیے واہیں نی
 وارث شاہ وانگوں کتے ڈب گئی گھر آسیا پے دیے نائیں نی

۹۴

ہیر آن کے اکھدی ہس کے تے انی جھات فی امڑیے میریے فی
 تینوں ڈوہنکڑے کھوہ وچ چاہوڑاں کل بیٹو ہڑیے میریے فی
 دھیو جوان بے کسے دی بری ہووے چپ کتڑے چانیرے فی
 تینوں وڈا اداو آ جاگیا اے تیرے واسطے منس سہیڑیے فی
 دھیو جوان نہ نکلے گھروں باہر لگن دست تاں کھوہ نہ گھڑیے فی
 وارث جیوں دے ہون بے بھمن بھائی چاک چوہر نا سہیڑیے فی

۹۵

تیرے ویر سلطان نوں خبر ہووے کرے فکر اوہ تیرے مکاں دے دا
 چوچک پاپ دے راج نوں لیک لایاں کیا فائدہ مایاں تاوے دا
 نک وڈھ کے کوڑماں گالیوں ای ہویا فائدہ لاؤ لڈاؤنے دا
 راتیں چاک نوں چا جواب دیاں نہیں شوق اوس میں چراوے دا
 ارے آ مٹھے لاه لے سبھ گھنیں کیا فائدہ گھنیاں پاوے دا
 وارث شاہ میاں ایس چھوہری دا جیو ہویا اے لنگ کٹاؤنے دا

۹۶

مائی رب نیں چاک گھر گھلایا سی تیرے ہون نصیب جے دھروں چنگے
 ایہو جیہے جے آدمی ہتھ آون سارا ملک ہی رب گھیں دعا منگے
 جہڑے رب کیتے کم ہو رہے سانوں ماؤں کیوں غیب دے دے پچے
 کل سیانیاں ملک نوں مت دتی تیغ مہریاں عشق نہ کرو ننگے
 نہیں چھیڑیے رب دیاں عاشقاں نوں جنہاں کپڑے خاک دے وچ رنگے

جنہاں عشق دے معاملے سریں چائے وارث شاہ اوہ کے تھوں رہن سنگے

۹۷

ملکی اکھدی چوچکا بنی اوکھی سانوں ہیر دیاں مہنیاں خوار کیتا
طعنے دیہن شریک تے لوک سارے چو طرفیوں خوار سنسار کیتا
دیکھو لُج سیالاں دی لاه سٹی ٹڈھی ہیر نیں چاک نوں یار کیتا
جاں میں مت دتی آگوں لڑن لگی لُج لاه کے چشم نوں چار کیتا
کڈھ چاک نوں کھوہ لے مہیں سچھ اسال چاک تھوں جیو پزار کیتا
اکے دھیو نوں چاگرھے ڈوب کرے رب جان کے ہے گنگار کیتا
جھب ویاہ دھیو نوں کڈھ دیسولہ سانوں ٹھٹھ ہے ایسی مردار کیتا
وارث شاہ سانوں ہیر خوار کیتا نہیں رب صاحب سردار کیتا

۹۸

چوچک اکھدا! ملکے جمہدی نوں گل گھٹ کے کاہ نہ ماریو ای
گھٹی اک دی گھول نہ دیتا ای اوہو اج صواب نٹاریو ای
ایہ ڈونگھڑے دھیو نہ بوڑیا ای داہن روڑھ کے مول نہ ماریو ای
وارث شاہ خدائے دا خوف کیتو قاروں والگ نہ زمیں نگھاریو ای

۹۹

راتیں رانجے نیں مہیں جاں آن ڈھویاں چوچک سیال متھے وٹ پایا ای
بھائی جھڈ مہیں اٹھ جاہ گھریں تیرا طور برا نظر آیا ای
سیالو کو بھائی ساڈے کم نہیں جائے اودھرے جدھروں آیا ای
اسال ساتھ نہ رکھیا نڈھیاں دا دھیاں چارنیاں نہیں بنایا ای

اتقوا مواضع التهم وارث شاہ ایسہ دھروں فرمایا ای

۱۰۰

ولو بسط الله الرزق العبادہ رج کھایچے مستیں چائیاں نیں
کلوا والشربو ولا تسرفو نہیں مستیاں کرنیاں آئیاں نیں
کتھوں چھن اینہاں مشنڈیاں نوں نت کھانیاں ددھ ملائیاں نیں
وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها ایہ آیت دھروں فرمائیاں نیں
رزق رب دیسی اسیں اٹھ چلے ایسہ لے سانجھ جھیں گھر آئیاں نیں

۱۰۱

رانجھا سٹ کھونڈی اتوں لاه بھورا جھڈ چلیا سب منگواڑ میاں
جیہا چورنوں کھرے دا کھڑک پنچے جھڈ چلدا سنھ دا پاڑ میاں
دل چایا ذلیں تے ملک اتوں اسدے بھاؤ دا بولیا ہاڑ میاں
تیریاں کھولیاں تھوں نہیں نفع کوئی کھڑے کٹیاں نوں کائی دھاڑ میاں
مینوں جھیں دی کچھ پرواہ نہیں نڈھی پئی سی ایس رہاڑ میاں
تیری دھیو نوں اسیں کیہ جاننے ہاں تینوں آنونڈی نظر پہاڑ میاں
تیریاں جھیں دے کارن رات ادھی بھرا بھن دا قہر دے جھاڑ میاں
منگول مگر میرے سھو آؤندا ای جھیں آہنیاں مہر جی تاڑ میاں
گھٹ بہویں چرائیاں ماہیاں دیاں سسی کیتا ای کوئی کراڑ میاں
مہیں چار دیاں نوں گزرے برس باراں اج اٹھیا اندروں ساڑ میاں
دھیو کھتری دی رہی کھتری تے لیکھا گیا ہے ہو پہاڑ میاں
تیری دھیو تیرے گھر رہی بیٹھی جھاڑ مفت دا لیا ہی جھاڑ میاں
ہٹ بھری بھکتی نوں سانجھ لیو کڈھ جھڈیو ننگ کراڑ میاں
وارث شاہ اگوں پوری ناہ پیا پچھوں آیا ساں پڑتیں پاڑ میاں

۱۰۲

مجھیں چرن نہ باجھ رنھڑوے دے مانی ہور سجھ جھکھ مار رہے
کائی گھس جائے کائی ڈب جائے کائی شینہ پاڑے کائی پار رہے
سیال پکڑ ہتھیار تے ہور کماں مگر لگ کے کھولیاں چار رہے
وارث شاہ چوچک پکھوں تاوند ائی منگوٹاہ چرے اسیں ہار رہے

۱۰۳

مائی چاک تراہیا بابے نے ایس گل اتے بہت خوشی ہونی
رب اوس نوں رزق ہے دین ہارا کوئی اوس دے رب نہ تسی ہونی
مہیں پھرن خراب وچ نیلیاں دے اندر کھوپیاں دے پھسو پھسی ہونی
وارث شاہ اولاد نہ مال رہی جسدا حق کتھا اوہ تاں دکھی ہونی

۱۰۴

ملکی گل سناؤں دی چوچکے نوں لوک بہت دیندے بددعا میاں
باراں برس مہیں اوس چاریاں نیں نہیں کیتی سوچوں چرا میاں
حق کھوہ کے چا جواب دتا مہیں جھڈ کے گھراں نوں جا میاں
پیریں لگ کے جا منا اوسنوں آہ فقر دی بری پے جا میاں

۱۰۵

چوچک آکھیا جا منا اوسنوں ویاہ تیک تاں مہیں چرا لیے
جدوں بہر ڈولی پا ٹور دیئے رس پوے جواب تاں چا دیئے
ساڈی دھی دا کچھ نہ لاہ لیدنا سبھا ٹہل ٹکور کرا لیے

وارث شاہ اسین جٹ سدا کھوٹے جھا پھندا اتھے ہک لا لیے

۱۰۶

ملکی جا دیڑے وچ پھدی اے جیہڑا دیڑا سی بھائیاں سانویاں دا
ساڈے مائی دی خبر ہے کتے اڑیو کدھر ماریا گیا پچھوں تاویاں دا
ذرا ہیر کڑی اونہوں سد دی اے رنگ دھو دیوے پلنگ دے پاویاں دا
رانجھا بولیا ستھروں بھن آ کر ایسہ پیا سردار نتھادیاں دا
سر پٹے صفا کر ہو رہیا جیہا بالکا منیا باویاں دا
وارث شاہ جیہوں چورنوں ملے واہر اچھے ساہ بھرے ماریا باویاں دا

۱۰۷

ملکی آکھدی لڑیوں جے نال چوچک کوئی سخن نہ جیو تے لیاوناں ایں
کیہا مایاں پتراں لڑن ہوندا تسال کھنناں تے اسال کھاوناں ایں
چھڑمال دے نال میں گھول گھتی شام شام راتیں گھر آواں ایں
توئیں چوچھے ددھ جماناں ای توئیں ہیر دا پلنگ دچھاوناں ایں
کڑی کل دی تیرے توں رس پئی اے توئیں اوس آنوں مناوناں ایں
منگو مال سیال تے ہیر تیری نالے گھورناں تے نالے کھاوناں ایں
تیرے ناؤں توں ہیر قربان کیتی منگو سانجھ کے چار لیاوناں ایں
منگو چھیڑ کے جھل وچ میاں وارث سال تخت ہزارے نوں جماناں ایں

۱۰۸

رانجھا آکھدا ہیر نوں ماؤں تیری سانوں پھیر مڑ رات دی چڑی ہے
میاں من لے اوسدے آکھنے نوں تیری ہیر پیاری دی امڑی ہے

کیہ جانئے اوٹھ کس کڑی بھسی اے ویاہ دی وتھ بھی لڑی ہے
وارث شاہ ایس عشق دے وچ وچوں کے پلے نہ بدھڑی دمڑی ہے

۱۰۹

رانجھا ہیر دی ماؤں دے لگ آکھے چھیڑ مچھیاں جھل توں آؤندا ہے
منگو واڑ دتا وچ جھاگڑے دے آپ نہاچے رب دھیاؤندا ہے
ہیر ستواں دا مگر گھول چھناں ویکھو رزق رنجھے دا آؤندا ہے
پنجاں پیراں دی آمدن ترت ہوئی رانجھا ویکھ کے خوشی کراؤندا ہے
رانجھا ہیر دونویں ہتھ بندھ کھڑے حکم صاحبان دا فرماؤندا ہے

۱۱۰

چہ دونہاں نے رب نوں یاد کرناں نہیں عشق نوں مہناں لاونا ایس
اٹھے پیر خدائیدی یاد اندر تساں ذکر تے خیر کلاونا ایس
تہانوں میہنا جگ نے لاونا ایس ایس عشق تھیں نس نہ جاونا ایس
وارث شاہ پنجاں پیراں حکم کیتا چہ عشق نوں نہیں ڈلاونا ایس

۱۱۱

ہیروت کے بلیوں گھریں آئی ماں باپ قاضی سدلیاؤں دے نیں
دونویں آپ بٹھے اتے وچ قاضی اتے سامنے ہیر بہاؤں دے نیں
چہ ہیر تینوں اسیں مت دیندے مٹھی زبان دے نال سمجھاؤں دے نیں
چاک چوبراں نال نہ گل کچے ایسہ تختی کیمہڑے تھاول دے نیں
چرخہ ڈاہ کے اپنے گھریں بھئے سگھڑ گاؤں کے جی پر چاؤں دے نیں
لال چر کھڑا ڈاہ کے چھوپ پائیے کیہے سوہنے گیت جھناؤں دے نیں

نیویں نظر حیا دے نال رہیے تینوں سبھ سیانے فرماؤں دے نیں
 چوچک سیال ہوری ہیرے جانی ایں سردار تے پیچ گراؤں دے نیں
 شرم مایاں دی ول دھیان کریئے شاندار ایسہ جٹ سداؤں دے نیں
 باہر پھرن نہ سوہندا جھیاں نوں اج کل لاگی گھر آؤں دے نیں
 اتھے ویاہ دے وڈے سامان ہوئے کھیڑے پئے بنا بناؤں دے نیں
 وارث شاہ میاں چند روز اندر کھیڑے جوڑ کے گنج لے آؤں دے نیں

۱۱۲

ہیر اکھدی بلبل عملیاں توں نہیں عمل ہٹایا جامیاں
 چہڑیاں وادیاں عاداتاں جاہن نہیں رانجھے چاک توں رہیا نہ جامیاں
 شینھ چترے رہن نہ ماس باجھوں جھٹ نال اوہ رزق کما میاں
 ایہ رضا تقدیر ہو رہی وارد کون ہوونی دے ہٹا میاں
 داغ انب دی رسا دا لے نہیں داغ عشق دا بھی نہیں جامیاں
 ہور سبھ گلاں منظور ہوئیاں ہٹاں چاک توں رہیا نہ جامیاں

۱۱۳

ایہدھے وڈھ لڑکے کھوہ چونڈیاں نوں گل گھٹ کے ڈوہڑے بوڑ رنیں
 سر بھن سونال مدھانیاں دے ڈھوئی کھڑے لتاں نال توڑ رنیں
 ایہدھا داتری نال چا ڈھڈ پاڑو سوا اکھیاں دے وچ پوڑ رنیں
 وارث چاک تھوں ایسہ نہ مڑے مولے اسیں رہے بہتر ڈا ہوڑ رنیں

۱۱۴

سر بیٹیاں دے چا جدا کر دے جدوں غصیاں تے باپ آؤں دے نیں

سر روڑھ کے نیس وچ روڑھ دیندے ماس کاؤں کتے پٹی کھاؤں دے نیس
 کسی جام جلالی نے روڑھ دتی کئی ڈوم ڈھاڈی پئے گاؤں دے نیس
 اولاد جیہڑی کہے نہ لگے باپ اوس نوں ترت مکاؤں دے نیس
 جدوں قہرتے آؤں دے باپ ظالم بنھ بیٹیاں بھوہرے پاؤں دے نیس
 وارث شاہ جے ماریئے بدال تائیں دینے خون نہ تنہاں دے آؤں دے نیس

۱۱۵

جنہاں بیٹیاں ماریاں روز قیامت سر تنہاں دے وڈا گناہ میاں
 ملن کھانیاں تنہاں پھاڑ کر کے جیوں ماریاں جے توں کھاہ میاں
 کہے ماں تے باپ دے اساک منیں گل پلڑاتے منہ گھاہ میاں
 اک چاک دی گل نہ کرو مولے اس دا ہیر دے نال نباہ میاں

۱۱۶

سلطان بھائی آیا ہیر سندا آکھے ماؤں نوں دھیو نوں تاڑ اماں
 اساک پھیر جے باہر ایسہ ڈٹھیا ای سٹاں ایس نوں جان تھیں مار اماں
 تیرے اکھیاں ستر جے پے نہیں پھیراں ایس دی دھون تلوار اماں
 چاک وڑے ناہیں ساڈے وچ ویڑے نہیں ڈکرے کراں گا چار اماں
 جے دھیو نہ حکم وچ رکھیا ای سبھ ساڑ سٹاں گھر بار اماں
 وارث شاہ جیہڑی دھیو بری ہووے روڑھ دینے سمندروں پار اماں

۱۱۷

اکھیں لکیاں مڑن نہ دیر میرے پیا وار گھتی بلہاریاں دے
 دیہن پئے دریا نہ کدی مڑ دے وڈے لارہے زور زاریاں دے

لو کیکروں نکلے نہیں بھائی جتھے لکھیاں تیز کناریاں دے
لگے دست اک وار نہ بند کیجن وید لکھدے وید گیاں ساریاں دے
سردتیاں باجھ نہ عشق پکے ایسہ نہیں سکھالیاں یاریاں دے
وارث شاہ میاں بھائی درجدے نیس دیکھو عشق بنائیاں خواریاں دے

۱۱۸

قاضی آکھیا خوف خدائیدا کر ماپے ضد چڑھے چا مارنی گے
تیری کیاڑیوں چبھ کڈھا سٹن مارے شرم دے خون گذرانی گے
جس وقت دتا اسال چا فتویٰ اوس وقت ہی مار اتارنی گے
ماؤں آکھدی لوڑھ خدائیدا جی بچھے شوخ دیدے دیکھو پاڑنی گے

۱۱۹

پنجاں پیراں نوں رانجھے نے یاد کیتا جدوں ہیر سیہڑا گھلیا ای
ماں باپ قاضی سنبھ گرد ہوئے گلہ سھٹاں دا اسال جھلیا ای
پنجاں پیراں اگے ہتھ جوڑ کھڑا نیر روندیاں منول نہ ٹھلیا ای
چہ کون مصیبتاں پیش آئیاں وچوں جیو ساڈا تھر تھلیا ای
میری ہیر نوں ویر حیران کیتا قاضی باپ تے ماؤں پھلیا ای
مدد کرو خدائیدے واسطے تے میرا عشق خراب ہو چلیا ای
بہت پیار دلا سڑے نال پیراں مسیں رانجھے دا جیو تسلیا ای
تیری ہیر دی مدد میاں رانجھا مخدوم جمانیاں گھلیا ای
دو تن سد سناکھاں وٹھلی دے ساڈے گاؤنے تے جیو چلیا ای
وارث شاہ اگے جٹ گاؤندا اے دیکھو راگ سن کے جیو ہلیا ای

۱۲۰

شوق نال وجا پیچے وٹھلی نوں پنجاں پیراں اگے کھڑا گاؤں دا اے
 کدی اودھوتے کاہن دے بشن پتے کدی ماجھ پہاڑی دی لاؤں دا اے
 کدی ڈھول تے ماروں چھوہ دیندا کدی یوہناں چا سناؤں دا اے
 ملکی نال جلالیاں خوب گاؤے وچ چھوری دی کٹی وی لاؤں دا اے
 کدی سوہنی تے مہینوال والے نال شوق دے سد سناؤں دا اے
 کدی دھرتیاں نال بکت چھوہے کدی سوہلے نال رلاؤں دا اے
 سارنگ نال تنگ شانیناندے راگ سوہے دا بھوگ چا پاؤں دا اے
 سورٹھ گوجریاں پورنی لتت بھیروں دیپک راگ دی زیل وجاؤں دا اے
 ٹوڈی میکھ ملھارتے کوند دھنا سری چت سرے نال لاؤں دا اے
 مال سری تے پرچ بن راگ بولے نال مالوا وچ وجاؤں دا اے
 کدراقی بھاگڑا راگ مارو نالے کاہنڑے دے سرلاؤں دا اے
 کلیان دے نال مالکنس بولے اتے منگلا چا سناؤں دا اے
 بھیرو نال پلاسیاں بھیم بولے نت راگ دی زیل وجاؤں دا اے
 بردانال پہاڑ جھنجھوٹیاں دے ہور نال آسا کھڑا گانوں دا اے
 بولے راگ بسنت ہندول گوپی مدارو نیں دیاں سراں لاؤں دا اے
 پلاسی نال تھاسیاں تھانس کے تے وارث شاہ نوں کھڑا سناؤں دا اے

۱۲۱

راضی ہو پنجاں پیراں حکم کیتا چہ منگ لے دعا جو منگنی ایں
 اہے ہیر جٹی مینوں خوش اٹھو رنگن شوق دے مال اوہ رنگنی ایں
 مینوں کرو ملنگ بھبوت لاؤ چہ اوہ بھی تیری ملگنی ایں
 ناں سویں ناں جمداد ہال جاویں گھر مایاں دے . نہیں سکتی ایں

جیسے نال رلے تے ہو جائے ننگاں نال رلیے سو بھی ننگی ایں
وارث شاہ نہ ہویں نہ چھڑ جائیں گھر مایاں دے نہیں ننگی ایں

۱۲۲

راجھے پیراں نوں بہت خوشحال کیتا دعا دتیا نے جاہ ہیر تیری
تیرے سبھ مقصود ہو رہے حاصل مدد گار ہوئے پنچے پیر تیری
جاہ گونج توں وچ منگواڑ بیٹھا خوش لئی ہے سبھ تقصیر تیری
وارث شاہ میاں پیراں کالماں نے کر چھڑی ہے نیک تدبیر تیری

۱۲۳

راجھے اکھیا آؤ کھاں بیٹھ ہیرے کوئی خوب تدبیر بنائیے نی
تیرے ماں تے باپ دلگیر ہندے کویں انہاں تھوں بات چھپائیے نی
مٹھی نانن سد کے بات کہتی جے توں کہیں تیرے گھر آئیے نی
میں سیالاں دے ویڑے وڑاں ناہیں ساتھ ہیر نوں نت پہنچائیے نی
دینہ رات تیرے گھر میل ساڈا ساڈے سریں احسان چڑھائیے نی
ہیر پنچ مراں ہتھ دتیاں نیں جویں مٹھیے ڈول پکائیے نی
کڑیاں نال نہ کھولناں بھیت تساں سبھا جیو دے وچ لگائیے نی
وارث شاہ چھپائیے خلق کولوں بھادیں اپنا ہی گڑ کھائیے نی

۱۲۴

پھلے کول جتھے منگو بیٹھ دا سی لوتھے کول ہسی گھر نائیاں دا
مٹھی نانن گھراں دی جھمنی سی نائی کم کر دے پھرن سائیاں دا
گھر نائیاں دے حکم رانجھنے دا جوہیں ساہورے حکم جوائیاں دا

جان بھان مٹھی پھرن والیاں دی بارا کھدا لیف تلیاں دا
 مٹھی بیج وچھلیجے پھل پورے اتے آؤں دا قدم خدایاں دا
 دونویں ہیر رانجھا راتین کرن موجاں کھڑیاں کھا مجھیں سرسایاں دا
 گھڑی رات رہندی گھریں ہیر جائے رانجھا بھاجھدا پھرے دھایاں دا
 آؤ اپنے کار وچ جا رجن بوہا پھیر نہ دیکھ دے نایاں دا

۱۲۵

دمنہ ہووے دوپہر تاں آوے رانجھا اتے اودھروں ہیر بھی آؤں دی اے
 ایسہ مہیں لیا بہاؤں دا اے اوہ نال سہیلیاں لیاؤں دی اے
 اوہ وچھلی نال سرود کردا ایسہ نال سہیلیاں گاؤں دی اے
 کائی زلف نچوڑ دی رانجھنے تے کائی آن گلے نال لاؤں دی اے
 کائی چڑی لک نوں مشک بوری کائی مکھ نوں مکھ چھوہاؤں دی ہے
 کائی میریاں آکھ کے بچ جاندى مگر پوے تاں ٹیاں لاؤں دی اے
 کائی آکھ دی ماہیا ماہیا دے تیری مجھ کئی کٹا جاؤں دی اے
 کائی مامے دیاں خبرو زیاں نوں کوڑے پیچھے چا بناؤں دی اے
 کائی آکھ دی ایڈی آ رانجھیاوے مار باہلی پارنوں دھاؤں دی اے
 مردے تاریاں ترن جفال پے کے کوئی نوں تسل روڑھی آؤں دی اے
 کتے تاریاں ترن چوا کر کے اک چھال گڑم دی لاؤں دی اے
 اک شرط بدھی ٹپی مار جائے تے پتال دی مڑی لیاؤں دی اے
 اک پین تے قاز چترانگ ہو کے سرخاب تے کونج من آؤں دی اے
 اک ڈھینگ بنیں اک پین بکلا اک کلکلا ہو دکھاؤں دی اے
 اک دانگ ککوہیاں سنگھ ٹڈے اک آوت دانگ بلاؤں دی اے
 اک اوکت بولدی ٹیٹھری ہو اک سنگھ جلاکاولی آؤں دی اے
 اک لدھر ہو پیچے کڑ کڑاوے اک ہو سنسار شوکاؤں دی اے

اک دیرہ پھلپیاں ہو بلھن مشک وانگروں اور پھوکاؤں دی اے
 ہیر ترے چو طرف ہی رانجنے دے موری مچھلی بن آؤں دی اے
 آپ نہیں مچھلی نال چاؤڑاں دے نیں رانجنے نوں کرل بناؤں دی اے
 ایس تخت ہزارے دے ڈنہرے نوں رنگ رنگ دیاں جالیاں پاؤں دی اے
 وارث شاہ جٹی ناز نیاز کر کے نت یاردا جیو پر چاؤں دی اے

۱۲۶

کیدو اکھدا ملیے بھیریے نی تیری دھیو وڈا چچر چایا ای
 جاحیں تے چاک دے نال گھلدی ایس ملک دا ارتھ گویا ای
 ماؤں باپ قاضی سکھ ہار تھکے ایس اک نہ جیو تے لایا ای
 منہ گھٹ رہے وال پٹ رہے لنگ کٹ رہے مینوں تیا ای
 جھگھ گھٹ رہے جھٹا پٹ رہے انت ہٹ رہے غیب چایا ای
 لٹ پٹ رہے انت ہٹ رہے تیس جٹ رہے لٹکایا ای
 متیں دے رہے پیر سیوں رہے پیریں پے رہے لوڑھا آیا ای
 وارث شاہ میاں تے معاملے نوں لنگے رچہ نیں موڑ جگایا ای

۱۲۷

ملکی اکھدی سدتوں ہیر تائیں جھب ہو توں اولیا نایا دے
 کھینڈن گئی منہ سوچلے گھروں نکل نماں شام ہوئی نہیں آتیا دے
 الفو موجیا موجیاں داگیا دے دھدھی ماچھیا بچ توں بھانیا دے
 وارث شاہ ماہی ہیر نہیں آئی موہر منگواندی گھریں آتیا دے

۱۲۸

جھنگڑ دوم تے فتو کلال دوڑے بیلا چوہڑا تے جھنڈے چاک میاں
 جا ہیر اگے دھم گھٹیاں نیں چہ کیکھی اڈائی آ خاک میاں
 تیری ماؤں تیرے اتے بہت غصے جانوں ماری چوچک باپ میاں
 رانجھا جاہ تیری سر آن بیاں نالے اکھدے ماریے چاک میاں
 سیال گھیر نگر پون کد تینوں گنیں آپ نوں بہت چالاک میاں
 طوطا انب دی ڈال تے کرے موجاں تے گلیڈا پوس ٹپاک میاں
 اج سیالاں نے چلے نہ اگ گھتی سارو کوڑماں بہت غمناک میاں
 وارث شاہ یتیم دے مارنے نوں سبھا چڑی جھناں دی دھاک میاں

۱۲۹

ہیر ماؤں نوں آن سلام کیتا ماؤں اکھدی آئی نہریے نی
 پروئے گولے بے حیائے کنڈ وٹے تے گل پھریے نی
 ادھلا گئے، ٹوٹیں، تت کرے، چھیل چھدریے چھاپے چریے نی
 غولہ رنگتے تے مال زاویے نی غصے ماریے زہر دیے زہریے نی
 توں اکاچھے ساڑ کے لوڑھ دتا لنگ گھڑوں گی نال مطہریے نی
 ساہناں نال رہیں دھبیہ رات کھمبیدی آٹلیں نی کھئے وہڑیے نی
 اج رات تینوں مجھو واہ ڈوباں تیری ساعت آوندی قہریے نی
 وارث شاہ تینوں کپڑ دھڑی ہوسی دیکھیں نیل ڈانٹاں اتے لہریے نی

۱۳۰

اماں چاک بیلے اسیں پیٹھ پیٹھال کہے غیب دے طوطے بولنی ایں
گندا بہت ملوک منہ جھوڑی دا ایڈا جھوٹھ پہاڑ کیوں تولنی ایں
شعلہ نال گلاب تیار کیتا وچ پیاز کیوں جھوٹھا گھولنی ایں
گداں کسے دی نہیں چرا آندی دانی ہوئے غیب کیوں بولنی ایں
ان سنیاں نوں چا سنایا ای موئے ناگ وانگوں دس گھولنی ایں
وارث شاہ گناہ کیہ اسال کیتا ایڈے غیب دے تولنے تولنی ایں

۱۳۱

بڑے لیکھ ساڈے لُج پئی تینوں دڑھی سوہنی دھی نوں لیک لگی
نت کریں توبہ نت کریں یاری نت کیس پھنڈتے دڑی ٹھگی
اسیں منع کر رہے ہاں مڑیں ناہیں تینوں کسے فقیر دی کیمہ دگی
وارث شاہ ایسہ کھنڈتے ددھ کھاندی ماری پھنگ دی گئی جے ہو تکی

۱۳۲

اماں بس کر گالیاں دیسہ ناہیں گالاں دتیاں دڑا پاپ آوے
بٹی دھ دی پٹنی بہت بری دھیاں ماریاں دڑا سراپ آوے
لے جائیں بھیا پٹنی نوں کوئی غیب دا سول کہ تاپ آوے
وارث شاہ نہ مڑاں رٹھیرے تول بھادیں باپ دے باپ داباپ آوے

۱۳۳

کیدو آچے آکھدا سوہریو اوتھوں کون چنگا مت دیسا او
 مہیں موہیاں تے نال سیال مٹھے اج کل دگاڑ کریسا او
 ایسہ نت دا پیار نہ جائے خالی پنج گدوا پاس نہ دیسا او
 سٹھوں مار سیالاں نیں گل ٹالی پر ہاں پھڈ جھیرا ایسہ بھیا او
 رگ اک ودھیک ہے لگیاں دی کرت گھن فرنج ملکھیا او

۱۳۴

کوئی روزنوں ملک مشہور ہوسی چوری یاری جے عیب کواریاں نوں
 جنہاں پان ہے بچنے کدے دی رکھے کون رتاں ہریاریاں نوں
 ایس پا بھلاوڑا ٹھک لیتے کم پنچھی بہت خواریاں نوں
 جدوں چاک اودھال لیجاگ نڈھی تدوں جھورسو بازیاں ہاریاں نوں
 وارث شاہ میاں جنہاں لائیاں نیں سوئی جان دے واریاں یاریاں نوں

۱۳۵

قصہ بیر نوں ترت سہیلیاں نے جاکن دے وچ سنایا ای
 تینوں منہاں چاک دا دے کیدو اوس پرھے وچ شور مچایا ای
 وانگ ڈھول حرام شیطان دے جیوں ڈگا وچ بازار دے لایا ای
 او گل جے جایی اج خالی تیں بیر کیوں ناؤں سدایا ای
 کر پھڈنی ایس دے نال ایسی سنے دایں جو کیترا پایا ای
 وارث شاہ اپرا دھناں رہن جڑیاں لنگے رچھ نے معاملہ چایا ای

۱۳۶

ہیر آکھیا واڑ کے پھلے اندر گل پا رسا منہ گھٹ گھو
لے کے سچے تے کڈھن ماچھیاں دے دھڑا دھڑ ہی مار کے کٹ گھو
ٹنگوں پکڑ کے لک وچ پا چھی کسے ٹوٹوے دے وچ سٹ گھو
مار ایس نوں لایچے اک جھگی ساڑ بال کے چیز سبھ لٹ گھو
وارث شاہ میاں داڑھی بھنڑی دا جوکو وال دے سھو پٹ گھو

۱۳۷

سیاں نال رل کے ہیر متا کیتا کھنڈ پھٹ کے گلیاں ملیاں نیں
کیدو آن وڑیا جدوں پھلے اندر خبراں ترت ہی ہیر تے گھلیاں نیں
پھس پکڑ کاتیاں وانگ شاہ پریاں غصہ کھایچے ساریاں چلیاں نیں
کیدو گھیر جیوں گدھا گھمیار پکڑے لاه سہلیاں پکڑ پتھلیاں نیں
گھاڑ گھرن ٹھھیار جیوں پون دھمکاں دھائیں چھڑ دیاں موہلیاں چلیاں نیں

۱۳۸

گل پاپچے سہلیاں لاه ٹوپی پاڑ جلیاں سنگھ نوں گھٹیو نیں
بھن دور تے سچے چھرن لئیں روڑھ وچ کھڑل دے سیو نیں
جھنجھوڑ سر توڑ کے گھت مہدا لانگڑ پاڑ کے دھڑا دھڑ کیو نیں
وارث شاہ داڑھی پٹی پاڑ لانگڑ ایسہ اکھڑا ہی چا گھتیو نیں

۱۳۹

اک مار لتاں دوئی لا مھمکھاں ترجی نال چٹاکیاں مار دی اے
کوئی اٹ وٹا جتی ڈھیم پتھر کوئی پکڑ کے دھون بھوئیں مار دی اے
کوئی پٹ داڑھی دیر وچ دیندی کوئی ڈنڈکا وچ گزار دی اے
چور ماری دا ویکھئے چلو سادھو وارث شاہ ایسہ ضبط سرکار دی اے

۱۴۰

پاڑ چنیاں ستمناں کڑتیاں نوں چک وڈھ کے چھدا چور وانگوں
وٹے پھرن پروار جیہوں چن دوالے گرد پائیاں پاؤندیاں مور وانگوں
شاہوکار دا مال جیہوں وچ کوٹاں دوالے چوبھیاں پھرن لاہور وانگوں
وارث شاہ انگلیاریاں بھکھدیاں نی اوہدی پریت ہے چند چکور وانگوں

۱۴۱

اوہ پھاٹ کے کٹ چک چور کیتا سیالیں لایجے پائیاں دھائیاں نیں
ہتھیں بال موڑے کاہ کانے وڈے بھانڈر بال لے آئیاں نیں
جھگی ساڑ کے بھانڈرے بھن سارے گلڑ کتیاں چا بھجائیاں نیں
جل پاڑ کے ساڑ کے فتح پائی لتیاں ہیر نوں ملن ودھائیاں نیں
فوجاں شاہ دیاں وارثا مار متھرا مڑ پھیر لاہور نوں آئیاں نیں

۱۴۲

کیدو لتھڑے متھڑے خون دیہدے کو کے باہوڑی تے فریاد میاں
مینوں مار کے ہیر نے چور کیتا پٹو پنڈ دیو دیو کھاں داو میاں

کفنی پاڑ بادشاہ تے جاکوکل میں تاں پٹ سٹاں بنیاد میاں
میں تاں بولنوں ماریا سچ پکھے شیریں ماریا جیویں فرہاد میاں
چلو جھگڑیئے بیٹھ کے پاس قاضی ایسہ گل نہ جائے برباد میاں
وارث احمق نون ہٹاں پھاٹ کھادے نہیں آؤں دا عشق دا سواد میاں

۱۴۳

چوچک اکھیاں لکھیا جاہ ساتھوں تینوں دل ہے جھگڑیاں جھیریاں دا
سردار ہیں چورلں اچیاں دا سوہاں بیٹھا ہیں ساہواں پیڑیاں دا
تینوں دیر ہے ناں ایانیاں دے اتے دل ہے دب وریریاں دا
آپ جھیڑ کے پکھوں دی پھریں اوند اہو بچ ہے ماہنواں بھیریاں دا
وارث شاہ ابلیس دی شکل کیدو ایہو مول ہے سب بکھیریاں دا

۱۴۴

مینوں مار کے اودھلاں منج کیتا جھگی لا مواترے ساڑیا نہیں
دور بھٹے بھٹے سٹے ساڑ میرے پیوند جلیاں پھول کے پاڑیا نہیں
ککڑ کتیاں بھگک افیم لئی میری بانونی چا اجاڑیا نہیں
دھڑ دیل دھاڑے مار ملک لٹن میرا دیس لٹیا انہماں لاڑھیا نہیں

۱۴۵

جھوٹھی سچیاں چنلیاں میل کے تے گھرو گھری توں لوتیاں لانوناں ہیں
پیو پتراں توں یار یار کولوں مانواں دھیاں نوں پاڑ دکھاوناں ہیں
تینوں بان ہے برا کماونے دی اینویں ککراں پیا لڑاوناں ہیں
پرہاں جا جٹا پچھا پھڈ ساڈا اینویں کاسنوں پیا کھپاوناں ہیں

۱۴۶

دھروئی رب دی نیاؤں کماؤ پتو بھرے دیس وچ پھٹیا کٹیا ہاں
 مرشد حشیا سی ٹھوٹھا بھینا نیند دھروں جڑاں تھیں لایکے پٹیا ہاں
 میں ماریا دیکھدے ملک سارے دھرو کرنگ موئے وانگ سٹیا ہاں
 ہڈ گوڈڑے بھن کے چور کیتے اڑی دار گدوں وانگ کٹیا ہاں
 وارث شاہ میاں وڈا غضب ہويا رو روپکے بہت بھٹیا ہاں

۱۴۷

کڑیاں سد کے پتپاں نے پچھ کیتی لنگاں کاس تھوں ڈھاہ کے ماریا جے
 اینوں باجھ تقصیر ماریا جے اکے کوئی گناہ نتاریا جے
 حال حال کرے پرھے وچ بیٹھا ایڈا قرتے خون گزاریا جے
 کو کون تقصیر فقیر اندر پھڑے چور وانگوں گھٹ ماریا جے
 جھگی ساڑ کے مار کے بھن بھانڈے ایس فقر نوں مار اتاریا جے
 وارث شاہ میاں پچھو لڑکیاں نوں اگ لا فقیر کیوں ساڑیا جے

۱۴۸

منہ انگلیاں گھت کے کہن سکھ کارے کرن تھیں ایسہ ناں سنگدائے
 ساڈیاں میاں ٹوہنڈا توڑ گھلاں پچھوں ہوپکے ستھناں سنگدائے
 سانوں کڑیاں کرے تے آپ پچھوں ساہن ہوپکے ٹپ دارنگدائے
 نالے بنھ کے جوگ نوں جو دیندا گتاں بنھ کے کھچ دا بھندائے
 تیروں لاه گھائی دوالے پھرے بھوندا بھوں بھوندا تے نالے ژنگدائے
 وارث شاہ اجاڑ وچ جاپکے تے پھل کناں اساڈیاں سبھدائے

۱۴۹

اوہ آکھدا مار گوا دتا ہڈ گوڈڑے بھن کے چور کیتے
جھگی ساڑ بھانڈے بھن کھوہ داڑھی لاہ بھاگ پٹے پٹ دور کیتے
ٹنگوں پکڑ گھیٹ کے وچ کھائی لتاں مار کے خلق حضور کیتے
وارث شاہ گناہ تھوں پکڑ کافر ہڈ پیر ملا نکال چور کیتے

۱۵۰

وار گھتیاں کون بلا کتا درکار کے پرہاں نہ مار دے ہو
اساں بھیرے پٹیاں ہتھ لایا تسلیں اتنی گل نہ سار دے ہو
پھر پھجیاں مکریاں ٹھکریاں نوں منہ لایچے چا وگاڑ دے ہو
مٹھی مٹھی ہاں ایذا پرادھ پوندا دھیاں سد کے پرہے وچ مار دے ہو
ایسہ لچ مشنڈڑا اسیں کڑیاں اچے سچ تے جھوٹھ نثار دے ہو
پرش ہو پچے ٹڈھیاں نال گھلدا تسلیں گل کیہ چا نکھار دے ہو
وارث شاہ میاں مرد سدا جھوٹھے رتاں سچیاں سچ کیہ تار دے ہو

۱۵۱

کیدو باہوڑی تے فریاد کوکے دھیاں والیو کرو نیاؤں میاں
میرا ہٹ پیاری دا لٹیا اے کول ویجھدا پنڈ گراؤں میاں
میرا بھنگ انیم تے پوست سڑیا ہور نعمتاں دا کیہا ناؤں میاں
میری تساں دے نال نہ سامجھ کوئی پن کلڑے پنڈ دے کھاؤں میاں
طوطے باغ اجاڑ دے میویاں دے اتے پھاہ لیاؤں دے کاؤں میاں
وارث شاہ میاں وڈے مال لٹے کیکھڑے کیکھڑے والیا میں ناؤں میاں

۱۵۲

ہتھال کیدو نوں آکھیاں صبر کر توں تینوں ماریا نیں جھکھ ماریا نیں
ہائے ہائے فقیر تے قہر ہویا کوئی وڈا ہی خون گزاریا نیں
بہت دے دلا سڑا پونجھ آکھیں کیدو لنگے نوں ٹھگ کے ٹھاریا نیں
کیدو آکھیا دھیاں دے دل ہو کے دیکھو دین ایمان نگھاریا نیں
وارث اندھ راجا تے پیداو نگری جھوٹھا دے دلا سڑا ماریا نیں

۱۵۳

چوچک آکھیا آکھیں ویکھال مینوں منڈی لاہ سٹاں منڈے منڈیاں دی
اگے دیاں تراه میں ترت ماہی ساڈے دیس نہ تھاؤں ہے گنڈیاں دی
سرواہیاں چھک کے الکھ لاہاں اسیں سبھ نہ پرہے ہاں ٹنڈیاں دی
کیدو آکھیا دیکھ پھڑاوناں ہاں بھلا ناؤں کیمہدی اینہاں لٹنڈیاں دی
ایس ہیر دے برچھے دی بھنگ لیساں سہلی وٹساں چاک دے جنڈیاں دی
وارث شاہ میاں اتھے کھیڈ پونڈی دیکھو بڈھیاں دی اتے منڈیاں دی

۱۵۴

کیدو آکھیا جیو تدمیر کر کے ایسہ جوہ وچ جاسے کھیڈ دے نی
میرے آکھیاں دھیاں نوں ناہ مارن پنڈ کون مارے خون بھیڈ دے نی
چھن تک کے جنگلے وچ آیا ایسہ دیکھ کارے ایس ڈھیڈ دے نی
وارث شاہ پرائیاں جھگیاں نوں اک لالنگے ہوری سینڈ دے نی

۱۵۵

وڈی ہوئی اچھڑتاں جا مھچیا پوہ ماگھ کتا وچ کنواں دے
 ہويا چھاہ ویلا تدوں وچ ہیلے پھر آن پئی کسی پنواں دے
 بوٹا بھن کے رانجھے دے ہتھ ملیا ڈھیر آ لگے اتے چنواں دے
 بیلا لال ہی لال پکار داسی کیدو پے رہیا وانگ کنواں دے

۱۵۶

جدوں لال کجوری نوں کھیڈ سیان سھے گھرو گھری اٹھ چلیاں نیں
 رانجھا ہیر نیارڑے ہو تے کندھاں ندی دیاں مہیں نے ملیاں نیں
 پئے دیکھ کے دوہاں اکھیاں نوں ٹنگاں لنگے دیاں تیز ہو چلیاں نیں
 پرے وچ کیدو جا پگ ماری چلو دیکھ لو گلاں اولیاں نیں

۱۵۷

پرھے وچ بے عزتی گل ہوئی چومبھ وچ کلیجے دے چسکدی اے
 بے شرم ہے ٹپ کے سرے پڑھدا بھلے آدمی دی جان دھسکدی اے
 چوچک گھوڑے تے ترت اسوار ہويا ہتھ سانگ جیوں جلی لٹسکدی اے
 مہب گھوڑے دے کاڑھی کاڑو جن ہیر سن دیاں رانجھے تھوں کھسکدی اے
 اٹھ رانجھا بابل آؤندا ای نالے گل کر دی نالے ڈسکدی اے
 مینوں چھڈ سہیلیاں نس گیاں مکر نال ہوئی ہوئی پھسکدی اے
 وارث شاہ جیوں مورچے بیٹھ ملی ساہ گھٹ جاندی نہیں کسکدی اے

۱۵۸

مر دیکھ کے دونہاں اکلیاں نوں غصہ کھاچے ہویا رت دناں
ایسہ دیکھ نگہار خدائے دا جی پیلے وچ اکلیاں پھرن رناں
اکھیں نیویاں رکھ کے ٹھک چلی ہیر کچھ وچ مار کے تھال چھناں
چوچک آکھیا رکھ توں جمع خاطر تیرے سوٹیاں نال میں لنگ بھناں

۱۵۹

مہیں چھڈ مائی اٹھ جا بھٹھا اوسدے کھان دی خبر نہ کے لیتی
بھتا پھیز نہ کے لیاؤناں ای ایدون پچھلی بللا ہوئی بیتی
مست ہو بے حال تے مر کھلا جیویں کے ابدال نے بھنگ پیتی
کتے نڈھی دا چا وواہ کیجئے ایسہ مر نے جیو دے وچ سیتی

۱۶۰

جدوں رانجھناں جاچے چاک لگا مہیں سانھیاں چوچک سیال دیاں نی
لوکاں تخت ہزارے وچ جا کھیا کوماں لوس اگے وڈے مال دیاں نی
بھائیاں رانجھے دیاں سیالاں نوں خط لکھیا ذاتاں محرم ذات دے حال دیاں نی
موجو چودھری دا پت چاک لاپو ایسہ قدرتاں جل جلال دیاں نی
ساتھوں رس آیا تسمیں موڑ گھلو لہو وں واہراں رات دن بھال دیاں نی
جناں بھوئیں توں رس کے اٹھ آیا کیاریاں بنیاں پیاں اوس لال دیاں نی
ساتھوں واہیاں بجیاں لے دانے اتے مانیاں پچھلے سال دیاں نی
ساتھوں گھڑی نہ دوسرے دیر پیارا روون بھابیاں ایس دیاں جال دیاں نی
مہیں چار دا وڈھوس نک ساڈا ساتھی کھوئیاں ایس دے مال دیاں نی

تجھیں کٹک نوں دے کے کھسک جاسی ساڈا نہیں ذمہ پھرو بھال دیاں نی
ایسہ صورتاں ٹھک جو دیکھدے ہو وارث شاہ فقیر دے نال دیاں نی

۱۶۱

تسیں گل دیو تاں احسان ہووے نہیں چل میلا اسین آتو نے ہاں
گل پلڑا پاچھے دیر سچھے اسیں رٹھڑا دیر منانے ہاں
اساں آیاں توں تسیں جے ناہ موڑو تے پئے پکا پکانے ہاں
نالے بھائیاں پنڈ دے پیچ سارے وارث شاہ نوں نال لے آونے ہاں

۱۶۲

چوچک سیال نے لکھیا رانجھیاں نوں ٹڈھی ہیر دا چاک لوہ ہندڑا بے
سارا پنڈڑے اوس چاک کولوں سرماہیاں دے اوہدا کنڈڑا بے
اساں جٹ ہے جان کے چاک لایا دیاں ترہا بے جانیے گنڈڑا بے
ایسہ گھبرو گھروں کیوں کڈھیو جے لنگاں نہیں کم چورناں ٹنڈڑا بے
سر سوہندیاں بودیاں ٹڈھڑے دے کتیں لاڈلے دے مین ہندڑا بے
وارث شاہ ناکے نوں جان دا اے پاس ہیر دے رات دینہہ ہندڑا بے

۱۶۳

گھر آئیاں دولتاں کون دیندا کوئی بنھ پنڈوں کسے توریا ای
اساں جیوندیاں نہیں جواب دیتاں ساڈا رب نے جوڑناں جوڑیا ای
کسے چٹھیاں سہیلا تے مال لٹیا ناہیوں موڑیا ای
جائے بھائیاں بھایاں پاس جم جم کسے ناہیوں بھیا ہوڑیا ای
وارث شاہ سیالاں دے باغ وچوں ایس پھل گلاب دا توڑیا ای

۱۶۴

بھر جائیاں رانجھے دیاں تنگ ہو کے خط ہیر سیال نوں لکھیا ای
ساتھوں چھیل سوادھ وٹڈائے ستی لوک یاریاں کدھروں سکھیا ای
دیور جن ساڈا ساتھوں رس آیا بول بول کے کھرا ترکھیا ای
ساڈا لال موڑو سانوں خیر گھسو جانوں کملیاں نوں پائی بھکھیا ای
کڑیئے سانجھ ناہیں مال رانجھیاں دا کر سار دا دیدڑا ترکھیا ای
جھٹ کیتیاں لال نہ ہتھ آون سوئی ملے جو توڑ دا لکھیا ای
کوئی ڈھونڈ لو ڈھیرڑا کم جوگا اے ایسہ نہ یاریاں سکھیا ای
وارث شاہ لے چٹھیاں دوڑیاں کم قاصداں دا میاں سکھیا ای

۱۶۵

جدوں خط دتا لیا قاصداں نے نڈھی ہیر نے ترت پڑھایا ای
سارے معاملے اتے دجھاپ سارے گلہ لکھیا دج سنایا ای
گھلو موڑ کے دیور اسڈرے نوں منڈا رس ہزاریوں آیا ای
ہیر سد کے رانجھنے یار تائیں سارا معاملہ کھول سنایا ای

۱۶۶

بھائیاں بھابھیاں چائے جواب دتا سانوں وطن تھیں چا تراہیو جے
بھوئیں کھوہ کے باپ دا لیا ورثہ مینوں اپنے گلوں چا لاہیو جے
مینوں مار کے بولیاں بھابھیاں نے کوئی سچ نہ قول نبا ہیو جے
مینوں دے جواب تے کڈھیو جے ہل جوکیارڑا واہیو جے
رل رن خصماں مینوں ٹھٹھ کیتا میرا عرش دا کنگرا ڈھائیو جے

نت بولیاں ماریاں جا سیالیں میرا کڈھناں دیس تھیں چاہو جے
اسیں ہیر سیال دے چاک لگے جٹی مر دے نال دل پھاہو جے
ہن چھیاں لکھ کے گھلیاں جے راکھ کیتھڑے نوں جدوں چاہو جے
وارث شاہ سمجھا چٹھیاں نوں ساڈے نال متھا کیا ڈاہو جے

۱۶۷

ہیر پچھ کے ماہیڑے اپنے توں لکھوا جواب چا توریا ای
تساں لکھیا سو اسال واچا ای سانوں واچدیاں ہی لگا جھوریا ای
اسال دھیدو نوں چا مینوال کیتا کدی تورناں تے نا اسیں توریا ای
کدی پان نہ دل تھیں پھیر پنچے شیشہ چور ہویا کسے جوڑیا ای
گنگا ہڈیاں مڑدیاں نہیں گتیاں وقت گئے نوں پھیر کس موڑیا ای
ہتھوں پھٹڑے داہرے نہیں مل دے وارث چھڈناں تے نہیں چھوڑیا ای

۱۶۸

جے توں سوہنی ہو چکے پویں سوکن اسیں اک تھیں اک چڑھندیاں ہاں
رب جان دا ہے سبھا عمر ساری اسیں ایس محبوب دیاں ہندیاں ہاں
اسیں ایس دے مگر دیوانیاں ہاں بھانویں چنگیاں تے بھانویں مندیاں ہاں
اوہ اسال دے نال ہے چند من دا اسیں کھتیاں نال بیدیاں ہاں
لاہ مار دا گالیاں دے سہانوں اسیں مڑ کے چوکھنے ہندیاں ہاں
جس ویلوی دا ساتھوں رس آیا اسیں ہنجواں رت دیاں روندیاں ہاں
ایہدھے تھانوں غلام ہوو رہو ساتھوں ممنوں احسان دیاں ہندیاں ہاں
راجھے لعل باجھوں اسیں خوار ہوئیاں کونجاں ڈار تھیں اسیں وچھیاں ہاں
جوگی لوکاں نوں من کے کرن چلے اسیں ایس دے عشق دیا نیاں ہاں
وارث شاہ راجھے اگے ہتھ جوڑیں تیرے پریم دی اک نے بھیاں ہاں

۱۶۹

چو چک سیال تھوں لکھ کے نال چوری ہیر سیال نے کسی تیت ہے نی
 ساڈی خیر تہاڈی خیر چاہاں جیسی خط دے لکھن دی ریت ہے نی
 ہور راجھے دی گل جو لکھیا جے ایسہ بات میری اتانیت ہے نی
 رکھیا چاچے مصحف قرآن اسنوں قسم کھاچے وچ مسیت ہے نی
 تسیں مگر کیوں ایس دے اٹھ پیاں ایہدی اسماں دے نال پریت ہے نی
 اسیں ترخناں وچ جاہنیاں ہاں سانوں گانواں اوسدا گیت ہے نی
 دینہ چھیڑ مہیں وڑے جھل پیلے ایس منڈڑے دی ایہا ریت ہے نی
 راتیں آن اللہ نوں یاد کردا وارث شاہ دے نال مسیت ہے نی

۱۷۰

نی میں گھول گھتی ایہدے مکھڑے توں پاؤ دودھ چاول ایسہ دا قوت ہے نی
 الہ اللہ دیاں جلیاں پانوں دا ای ذکر حق تے لایموت ہے نی
 نہیں بھایاں تے کر قوت کائی سچھ لڑن نوں بنی مضبوط ہے نی
 ماریا تال دے مہنیں گالیاں دا ایسہ تال سک کے ہویا تابوت ہے نی
 سونپ پیراں نوں جھل وچ چھیڑ نہیں ہاں ایہدی مدت خضر تے لوط ہے نی
 وارث شاہ پھرے اوہدے مگر لگا اج تیک اوہ رہیا اچھوت ہے نی

۱۷۱

ساڈا مال سی سوتیرا ہو گیا ذرا دیکھنا برا خدائیاں دا
 توہیں جنیاں تے توہیں پالیا سی نہ ایسہ بھایاں دا تے نہ بھایاں دا
 شاہو کار ہو بیٹھی ایس مار تھیلی کھوہ بیٹھی ہیں مال توں سائیاں دا

اگ لین آئی اس گھر سانھیوئی ایسہ تیرا ہے باپ نہ مائیاں دا
گنڈا ہتھ آیا تساں گنڈیاں نوں انھاں چوہاتے تھوتھیاں دھائیاں دا
وارث شاہ دی مارہی وگے بیرے جھیا کھویو ای ویر توں بھائیاں دا

۱۷۲

تسیں ایس دے خیال نہ پو اڑیو نہیں گھٹ کچھ ایس پیار اتوں
نی میں جیوندی ایس بن رہاں کیکوں گھول گھول گھتی رانجھے یار اتوں
جھلاں بلیاں وچ ایسہ پھرے بھوندا سروتج دا میں گنگار اتوں
میرے واسطے کار کماوندا ای میری جند گھولی ایہدھی کار اتوں
تدوں بھائیاں ساک نہ بن دیاں سن جدوں سٹیا پکڑ پہاڑ اتوں
گھروں بھائیاں چا جواب دتا انہاں بھوئیں دیاں پٹیاں چار اتوں
نامید ہو وطن نوں چھڈ ٹریا موتی ترے جیوں پٹ دی تار اتوں
بنال محتال مصطفیٰ لکھ پھیرو نہیں مورچہ جائے تلواری اتوں
ایسہ میہنا لے گا کدی ناہن ایس سیالاں دے سبھ سردار اتوں
نڈھی آنکھن جھگڑ دی نال لوکاں ایس سوہنے بھنڈے یار اتوں
وارث شاہ سمجھا توں بھائیاں نوں ہن مڑے نہ لکھ ہزار اتوں

۱۷۳

چوچک سد بھائی پرھے لا بیٹھا کتے بیر نوں چار نائیے جی
آکھو رانجھے دے نال دواہ دیواں اکے بنڑے چا منگائیے جی
ہتیں آہنیں کتے ساماں کیجئے جان جھ کے لیک نہ لائیے جی
بھائیاں آکھیا چوچکا ایسہ مصلحت اسیں کھول کے چا سنائیے جی
وارث شاہ فقیر پریم شاہی بیر اوس تھوں پچھ منگائیے جی

۱۷۴

نال رانھیاں کدی نہ ساک کیتا نہیں دتیاں اساں کڑمائیاں اوئے
 کتھوں رلدیاں گولیاں آیاں نوں و جن ایہ سیالاں دیاں جائیاں اوئے
 نال کھیڑیاں دے ایہہ ساک کیجئے وئی مصلحت سھنناں بھائیاں اوئے
 بھلیاں ساکاں دے نال چاساک کیجئے دھروں ایہہ جے ہندیاں آئیاں اوئے
 وارث شاہ میاں انگیاریاں دی کسے وچ بارود چھپائیاں اوئے

۱۷۵

سدا کھیڑیاں بھجیا ہتھ اک نائی کرن غتاں چا احسان کیجئے
 بھلے جٹ بوہے اتے آٹھٹھے ایہہ چھوکری انہاں نوں دان کیجئے
 اساں بھائیاں ایہہ صلاح وئی کیہا اساں سوہجہ پروان کیجئے
 انہاں دماں دا کچھ وساہ نہیں اتے باباں داناں گمان کیجئے
 جتھے رب دے نام دا ذکر آیا لکھ بیٹیاں چائے قربان کیجئے
 وارث شاہ میاں نہیں کرو آکڑ فرعون جیہاں ول دھیان کیجئے

۱۷۶

چوچک پھیر کے گنڈھ سدا گھلے آون چودھری ساریاں چکراں دے
 ہتھ دے روپیہ پلے پا شکر سوال پانوں دے چھوہراں بچراں دے
 لوکاں اکھیاں سن نوں سن ملیا تیرا ساک ہويا نال ٹھکراں دے
 دھریا ڈھول جٹھیاں دہن ویلاں چھنے لیاؤندیاں دانیاں شکران دے
 رانجھے ہیر سنیاں دلگیر ہوئے دونویں دین گالھیاں نال اکراں دے

۱۷۷

ملی جا ودھائی جاں کھیڑیاں نوں لڈی مار کے جھنیراں گھمدے نی
چھالان لان اپھیاں خوشی ہوئے لا مجلساں کھیڈ دے وتدے نی
بھلے کڑم ملے سانوں شرم والے رچے جٹ دڈے اہل پندے نی
وارث شاہ دی شیرنی ونڈیا نیں دڈے دیگچے ددھ تے بھمدے نی

۱۷۸

ہیر ماؤں دے نال آڑن لگی تساں ساک کیتا نال زوریاں دے
کدوں منگیاں منس میں آکھ تہتھوں ویر کڈھیو ای کنہاں کھوریاں دے
ہن کریں ولاکیوں اساں کولوں ایسہ کم نہ ہندے نی چوریاں دے
جیہڑے ہون بے عقل چالاوندے نیں اٹاں ماڑیاں دیاں وچ موریاں دے
چا چغدنوں کونج دا ساک دتو پری بدھیا ای گل ڈھوریاں دے
وارث شاہ میاں گنا چکھ سارا مزے دکھ نیں پوریاں پوریاں دے

۱۷۹

ہیر آکھدی رانھیا قتر ہويا ایتھوں اٹھ کے چل جے چلنا ایس
دونویں اٹھ کے لمڑے راہ پویئے کوئی اساں نیں ویس نہ ملنا ایس
جدوں جھگڑے وڑی میں کھیڑیاں دے کسے اساں نوں موڑ نہ گھلناں ایس
ماؤں باپ نے جدوں ویاہ ٹوری کوئی اساں داوس نہ چلنا ایس
اسیں عشق دے آن میدان ردھے برا سورے نوں رنوں ہلنا ایس
وارث شاہ جے عشق فراق دوڑے ایسہ کلک پھیر آکھ کس جھلنا ایس

۱۸۰

ہیرے عشق نہ مول سواد دیندا نال چوریاں اتے اودھالیاں دے
کڑاں پوندیاں ٹھے ہاں دیس وچوں قصے سنیں سن کھونیاں گالیاں دے
ٹھگی نال توں مہیں چرائیو ای ایہو راہ نیں رناں دیاں چالیاں دے
وارث شاہ صراف سبھ جان دے نیں عیب کھوٹیاں ٹھیاں والیاں دے

۱۸۱

چوچک سیال نے قول دسار کے تے جدوں ہیر نوں پایا مائیاں نیں
کڑیاں جھنگ سیالاں دیاں دھملا ہو سبھ پاس رنجھے دے آئیاں نیں
اودے ویاہ دے سبھ سامان ہوئے گنڈھیں پھیریاں دیں تے نائیاں نیں
ہن تیری وے رانجھا گل کیکوں توں بھی رات دن مہیں چرائیاں نیں
آوے مور کھا پچھ توں نڈھڑی نوں میرے نال توں کیمیاں چائیاں نیں
ہیر قمر کیتو رل نال بھائیاں سبھا کلوکل چا گوائیاں نیں
جے توں انت مینوں پچھا دیوناں سی ایڈیاں مختاں کاہ کراہیاں نیں
ایہا حد ہیرے تیرے نال ساڈی محل چاڑھ کے پوڑیاں چائیاں نیں
تینوں ویاہ دے ہار سنگار ہوئے اتے کھیڑیاں گھریں ودھائیاں نیں
کھا قسم سوگند توں گھول پیتی ڈوب سٹیوں پوریاں پائیاں نیں
باہوں پکڑ کے ٹور دے کڈھ دیسوں اونویں توڑ نیناں جیویں لائیاں نیں
یار یار تھوں جدا کر دور ہوئے میرے باب تقدیر لکھائیاں نیں
وارث شاہ نوں ٹھگیا ای دغا دے کے جہیاں کیتیاں سواساں پائیاں نیں

۱۸۲

راجھے آکھیا مونہوں کی بولناں میں گھٹ وٹ کے دکھڑا پیوٹاں ایں
میرے صبر دی داد ہے رب دتی کھڑا ہیر سیال نہ جیوٹاں ایں
یوم تشق السماء بالغمام سارے دیس وچ ایہ غم تھیوٹاں ایں
یوم تبدل الارض غیر الارض فے السماء انبر پڑے نوں کس سیوٹاں ایں
صبر دلاں دے مار جہان پٹن اچی کاہ نوں اسناں بجیوٹاں ایں
تسں کملیاں عشق تھیں نہیں واقف نیوں لاوٹاں نم دا پیوٹاں ایں
وارث شاہ چپ کیتیاں کم پائیے اچا بولپاں نہیں وہیوٹاں ایں .

۱۸۳

رل ہیر تے آئیاں پھیر سھے راجھے یار تیرے سانوں گھلیائے
سوٹا وٹھلی کھلی سٹ کے تے اٹھ دیس پردیس ول چلیائے
جے توں انت اوہنوں پچھا دیوٹاں سی اس دا کالجا کاسنوں سلیائے
اساں ایتی گل معلوم کیتی تیرا نکل ایمان ہن چلیائے
تیری لہجہ لئی اساں گل ساری آکھا مایاں دا ہن جھلیائے
بے صدق ہوئیں صدق ہاریوئی تیرا صدق ایمان ہن ہلیائے
اودا دیکھ کے حال احوال سارا ساڈا روندیاں نیر نہ ٹھلیائے
ہائے ہائے مٹھی بھڑی ننگ نھاتی اوہنوں سکھناں کاسنوں گھلیائے
نراس دی راس لے عشق کولوں سقلاں دے بیان نوں چلیائے
وارث حق دے تھوں جدوں کھتھا عرش رب دا تدوں تھر تھلیائے

۱۸۴

ہیر اکھیا اوس نوں کڑی کر کے بکل وچ لکا لیا جے
 میری ماؤں تے باپ تھوں کرو پردہ گل کسے نہ مول سنایا جے
 آہوں ساہمنال بیٹھ کے کرے گلاں تیں منصف ہو مکایا جے
 جیہڑے ہون سچے سبئی چھٹ جاسن ڈن جھوٹیاں نوں چا لایا جے
 میں آکھ تھکی اوس کملوے نوں لے کے اٹھ چل وقت گھسایا جے
 میرا اکھناں اوس نہ کن کیتا ہن کاسنوں وکناں لایا جے
 وارث شاہ میاں ایسہ وقت کھتھا کسے پیر نوں ہتھ نہ آیا جے

۱۸۵

راتیں وچ رلاچے ماہیڑے نوں کڑیاں ہیر دے پاس لے آئیاں نی
 ہیر اکھیا آوندیاں بسم اللہ اج دولتاں میں گھر پائیاں نی
 لوکاں اکھیا ہیر دا دیاہ ہندا اسیں ویکھن آیاں ہاں مائیاں نی
 سورج چڑھے گا مغربوں جوین قیامت توبہ ترک کر کل برائیاں نی
 جنہاں چھیں دا چاک ساں سینں نڈھی سوئی کھیریاں دے ہتھ آئیاں نی
 اوسے وقت جواب ہے مالکاں نوں ہک دھاڑیاں جاں اگے لائیاں نی
 ایسہ سہیلیاں ساک تے سین تیرے سٹھے ماسیاں پھپھیاں تائیاں نی
 تساں دوہیاں بن دی نیت بدھی لیکاں حد تے تچ کے لائیاں نی
 اسال کسی ہن آس ہے نڈھینے نی جتھے کھیریاں زراں دکھائیاں نی
 وارث شاہ اللہ نوں سوچی ایس توں سانوں چھڈ کے ہوو دھر لائیاں نی

۱۸۶

کھیڑیاں ساہا کڈھایا باہمنال تھوں بھلا متھ مہورت وار میاں
 نانویں سانونوں رات سی ویر واری لکھ گھلیا ایسہ نروار میاں
 پھر رات نوں آن نکاح لیناں دس پھڈیا ایسہ اقرار میاں
 اوتھے کھیڑیاں جج سامان کیتے اتھے سیال بھی ہوئے تیار میاں
 رانجھے دعا کیتی جج آؤندی نوں کائی غیب دے کلک کے دھاڑ میاں
 وارث شاہ سبالڑا نال ہويا ہتھ تیر کافی تلوار میاں

۱۸۷

لگے نگدیاں تے شکر پارے تلین ڈیرے لاسے وڈے گھیوڑاں دے
 تلے خوب حبیب گل بہشت بوندی لڈو نکیاں بھنڑے میوراں دے
 میدا کھنڈتے گھیو پارے جھھی بھابھی لاڈلی نال جیوں دیواراں دے
 کلے قند مکھانیاں سھال مٹھے پکوان کھنیں نال تیوراں دے
 نکا والیاں نتھ حمیل جھانجر بازو بند مالاں نال نیوراں دے

۱۸۸

مٹھے ہور کھجور پراکڑی دے بھرے خوانچے نال سمویاں دے
 اندر سے کچوریاں لچی وڑے اتے کھنڈری کھرنیاں کھوسیاں دے
 پیڑے نال خطائیاں ہور گپ چپ بیدانیاں نال پلوسیاں دے
 رانجھا جوڑ کے پرھے فریاد کردا دیکھو کھس دے ساک ہیدوسیاں دے
 وارث شاہ نصیب ہی پون جھولی کرم ڈھین نہیں نال جھوسیاں دے

۱۸۹

منڈے ماس چاول دال دہئیں دھکر ایسہ ماہیاں پالیاں راہیاں نوں
 سبھ چوہڑے چڑے رج تھکے راکھے چہڑے سانجھ دے واہیاں نوں
 کائے چاک چوہڑی سیری ڈنگراں نوں دہئیں مکھ جیوں دین بھلایاں نوں
 دال شوربا رساتے مٹھا منڈے ڈوالاں کنجراں نائیاں نوں

۱۹۰

ساک ماڑیاں دے کھوہ لین ڈانڈے ان جج دے اوہ نہ بولدے نی
 نہیں چلدے اوس لاچار ہو کے موئے سب وانگوں دس گھولدے نی
 کد آکھدے ماریے آپ مریے پئے اندروں باہروں ڈولدے نی
 گن ماڑیاں دے سبھ ریہن وچے ماڑے ماڑیاں تے دکھ پھولدے نی
 شاندار نوں کرے نہ کوئی جھوٹا کنگال جھوٹا کر ٹولدے نی
 وارث شاہ لٹائندے گھریں ماڑے مارے خوف دے مونہوں نہ بولدے نی

۱۹۱

مٹکی چاولاں دے بھرے آن کوٹھے سوین پتی تے جھونڑے چھڑی دے نی
 باس متی مسافری مٹکی سن ہر چند تے زردیے دھری دے نی
 سٹھی کر چکا سیولا کرت کنتل انو لکھلا تہرا سری دے نی
 باریک سفید کشمیر کابل خورش چہڑے حور تے پری دے نی
 گلپیاں سپیاں نال ہتھوڑیاں دے موتی چون لنبوہیاں جڑی دے نی
 وارث شاہ زیور آں گھڑن تائیں پنڈ پنڈ سنیاڑے پھڑی دے نی

۱۹۲

کنگن نال زنجیریاں پنج نیاں ہار نال لونگیر پوراہو نیں
 ترگا نال کپوراں دے جٹ سچے توڑے پانوٹے گجریاں چھائیو نیں
 پہونچی چوہیاں نال حمیل مالا مہر چھوئے نال گھڑائیو نیں
 سونہیاں الیاں نال پازیب پچھے گھنگھراں دے گھنگھرو لائیو نیں
 جوی مال نوگری تے چونپ کلیاں کان پھول تے سیس بنائیو نیں
 وارث شاہ گمنان ٹھیک چاک آہا سوئی کھڑے چائے پوائیو نیں

۱۹۳

سکندری نیوری میر بلیاں پیل وترے جھکے ساریا نیں
 ہس جڑے چھڑ گنگتاں نال بودا بدھی ڈول میاڑا دھاریا نیں
 چن ہار لوہاں ٹکا نال بیڑا اتے جگنی چا سواریا نیں
 بانکاں چوڑیاں مشک بلایاں بھی نال مچھلیاں والڑے ساریا نیں
 بندے آرسی نال انگوٹھیاں دے عطر دان لدن ہریاریا نیں
 داج گھت کے تونک صندوق بدھے سنو یکہہ کیہ داج رنگیا نیں
 وارث شاہ میاں اصل داج رانجھا اک اوہ بد توگ کرایا نیں

۱۹۴

لال پچھیاں اتے متاع لاچے کھن ریشمی کھیس سالاریاں نیں
 مانگ چونک پٹاگلاں جوڑیئے سن پونداں اوہ پچھڑا تیاں ساریاں نیں
 چوپ چھائیلاں تے نال چار سوہے چنداں موراں دے بانسوں جھاریاں نیں
 سالو پتھرے چادران بافتے دیاں نال بھوچناں دے پھلکاریاں نیں

وارث شاہ چنگے سروپا خاصے پوشاکیاں مل دیاں بھاریاں نیں

۱۹۵

لال گھگرے کا ڈھویں نال مشرو مشکی پگیاں دے نال تیلوے نیں
دریائی دیاں چولیاں نال مہتی کنوآب تے چنیاں پیڑے نیں
لوک بند تے عنبری بادلاسی زری خاص چو تار رسیلوے نیں
چار خانئے ڈوریئے مللماں سن چھولی جالیاں سبھ سکھیلوے نیں
الاہ تے جالیاں جھمیاں سن شیر شکر گلبدن رسیلوے نیں
وارث شاہ دو اوڑھنیاں ہیر رانجھا سکے تیلوے تے بڑے حیلوے نیں

۱۹۶

سرے داناں تھالیاں تھال چھنے لوہ کڑچھ تے نال کڑاہیاں دے
کول بہول گئیں نال سن طبل بازاں قاب اتے پرات پرواہیاں دے
تچے میلوے دوہنے دیکھے بھی نال خونچے طاس بادشاہیاں دے
پٹ اتے پیٹھراں داج دتے جگر پاٹ گئے دیکھ راہیاں دے
گھمیاں نیں مٹاں دے ڈھیر لائے ڈھکے بہت بالن نال کامیاں دے
دیگاں کھچ دے گھت زنجیر سے توپاں کھچدے کنک بادشاہیاں دے
وارث شاہ میاں چائے دیاہ داسی سخیں پھرن کھنڈے منگوں ماہیاں دے

۱۹۷

ڈاراں خوباں دیاں سیالاں دے میل آئیاں حور پری دے ہوش گواندیاں نیں
لکھ جٹیاں مشک پلیٹیاں نیں اتن پد منی وانگ سہاندیاں نیں
باراں ذات تے ست سنات ڈھکی رنگ رنگدیاں صورتاں آوندیاں نیں

اتے بھوچن سن بچ تو لیے دے اتے لنگیاں تیز جھاؤں دیاں نہیں
 لکھ سٹھنی دیہن تے لین گالیں واہ واہ کیہ سہرا گانوں دیاں نہیں
 پری ذات جٹیاں نین خونی نال ہیک مہین دے گانوں دیاں نہیں
 نال آرسی مکھڑا دیکھ سندر کول عاشقاں نوں ترساندیاں نہیں
 اک کھوہل کے چادرال مڈھ چھاتی اپر واڑیوں جھاتیاں پانوں دیاں نہیں
 اک وانگ بساطیاں کڈھ لاٹو دیرا رادھ دی ناف دیکھانوں دیاں نہیں
 اک تاوڑیاں مار دیاں نچدیاں فی ایک ہمدیاں گھوڑیاں گانوں دیاں نہیں
 اک گانوں کے کونلاں کانگ ہویاں اک راہ وچ دوہڑے لانوں دیاں نہیں
 اک آکھدیاں مور نہ مار میرا اک وچ مولڑا گانوں دیاں نہیں
 وارث شاہ جیہوں شیر گڈھ پٹن مکے لکھ سحساں زیارتیں آتوں دیاں نہیں

۱۹۸

جوس لوک نگاہے تے رتن تھمن ڈھول مار دے تے رنگ لانوں دے نہیں
 بھڑ تھومار کے پھمیاں گھت دے فی اک آتوں دے تے اک جانوں دے نہیں
 جیہڑے صدق دے نال چل آتوں دے نہیں قدم چیم مراد سبھ پانوں دے نہیں
 وارث شاہ دا چورماں کٹ کے تے دے فاتحہ وٹو وٹوانوں دے نہیں

۱۹۹

ڈھاڈی بھجئے کبھریاں تھلئے سن ڈوم اتے سرود وجایئے جی
 کشمیریاں دکھنی نال واجے بھیراں طوطیاں چھناں چھناہئے جی
 چڑھ گھوڑیاں کھڑیاں گنڈھ پھیری چڑھے کبھرو جی پھبایئے جی
 کیسر بھنڈے پگاں دے پیچ دونوں گھوڑے لوہل حمیل چھنکایئے جی
 کاٹھیاں سرخ بنات دیاں ہتھ نیزے داروپی کے دھرگ وجایئے جی
 پھلاں سرے طریاں نال لٹکن مکے دتے نہیں لکھ لوٹایئے جی

وارث شاہ دے مکھ تے بنھ مکٹاں سوئین سرے بٹاں بناجے جی

۲۰۰

آتش بازیاں چھٹ دیاں پھل جھڑیاں پھوئیں چھٹے تے باغ ہوا میاں
ہاتھی مور تے چرخیاں جھاڑ چھٹن تاڑ تاڑ پٹاکیاں پا میاں
سانوں بھادروں کجیاں نال چھٹے ٹنڈ چوہیاں دی کرے تا میاں
مہتابیاں ٹوٹے چادران سن دیون چسکیاں وڈے رسا میاں

۲۰۱

مل میل سیالاں نے جج آندی لھیاں سکن سبب کرانوں نوں
گھت نرم سلائییاں دین گاہلاں اتے کھڈ کنیں نال کھدانوں نوں
آ بیٹھ کھڈ کنیں کھیڈ ملا سوز فیل فنوس جگانوں نوں
بنھ تیلیاں پرھے وچ بال دیوے آئیاں نوشہ دی نظر ٹکانوں نوں
کائی آکھدی اماں پھٹاویا دے نکی آندی او نال نچاوانے نوں
تیرے نکلے ساہلے دی جہی کیتی سدا وسنوں کول بہانے نوں
کائی دے گھتھ تے دے چھبی اک جھڑکدی دوئی ہٹاوانے نوں
اک ہمدیاں دھمکیاں دین موساں پاسے کھیدیاں لاڈ لڈاوانے نوں
چھنا تھال دے وچ چا گڈیو نیں پکڑے زور دے نال ہلاوانے نوں
دیویں ددھ حساب شتاب سانوں کڈھ بہوناں ڈھل نہ لانوں نوں
مولی نال چا کچھیا گھبرو نوں روڑی لھیاں آن کھوانے نوں
بھری گھڑو گھڑولی تے کڑی نھاتی آئیاں پھیر نکاح پڑھانوں نوں

۲۰۲

بھینٹک معھدیاں سالیان چنچ چھلا ددھ دیہہ ان یدھڑی چڑی داوے
 ددھ دے گھوڑی دا چو جٹا نالے دکھناں کھنڈ دی پڑی داوے
 لونگاں منجراں دیوچ کوٹ کر دے گھت گھت چھلا کڑی چڑی داوے
 بناں بلداں دے کھوہ دیہہ گیر سانوں ویکھاں گکڑوں اوہ بھی گڑی داوے
 ٹیپو ٹایر دیہہ کھاں کھڑک ترگا پہنچا دیہہ کھاں سوکین چڑی داوے
 اک منس کسیرے دا کھڑی منگے ہاتھی پائے کجے وچ پھڑی داوے
 ساڈے پنڈ دے چاک نوں دیہہ اماں لیکھناں تیرے اینویں وری داوے
 وارث شاہ جیجا کھڑیا وانگ پھلاں جوں پھل گلاب دا کھڑی داوے

۲۰۳

انی سوہنیں چھیل ملوک کڑیے ساتھوں ایتاں جھیرا نہ جھڑی دانی
 سوٹھ دے وچ بلقیس رانی ایہہ لے چنچ چھلا اوس پری دانی
 چڑھیاں ساون باغ بہار ہوئی دھ کاہ سرکڑا کھڑی دانی
 منگنیں پاڈھنگا دوہنی پور کڈھی ایہہ لے ددھ ان یدھڑی چڑی دانی
 سوہیاں ساویاں نال بہار تیری مشک آؤندا لونگاں دی دھڑی دانی
 کھنڈ پوڑی دی وچھناں دیاں تینوں نکا لالے وچ توں دھڑی دانی
 چال چلیں مرغائیاں تے تریں تاریں بولیاں پھل گلاب دا جھڑی دانی
 کوٹ ندی وچ لے سنس لوگ منجا تیرے سون نوں کون لے وری دانی
 اک گل بھلی میرے یاد آئی روٹ سکھیا پیر دا دھڑی دانی
 باجھ بلداں دے کھوہ بھجا دتا ادھا کھڑک دا کاٹھ دی کڑی دانی
 جھب نہالے بک بھر چھیل کڑیے چاؤ کھوہ دا نال لے کھڑی دانی
 ہور کون ہے نی جیہڑی منس منگے اساں منس لدھا جوڑ جڑی دانی

اساں بھال کے سرے دا منس لدھا ٹپ ٹپ تیرے اتے چڑھی دانی
 چخا بوہ تے ہندوستان اندر ایسے حکمت پیر دی جڑی دانی
 آ رہیں گورایے کج کڑیے جیہا پاوناں کنجی دی جھری دانی
 ٹیپو ٹائیر لہیں فی ساڑھے میلہ دیکھ لے دھر ونگل دے گھڑی دانی
 سرمہ سرخی تے لہیں دندا سڑا بھی شیشہ صاف ہی آر سی جڑی دانی
 چولی مشک تے لہیں کھڑک ترگا مشک سبھ سریر وچ وڑی دانی
 اک معنیو ایسہ ان ہوند کڑیے پوہنچا سونے دا کتے نہ گھڑی دانی
 اساں بھال کے سارا جہان آندا جیہو ساڑیاں مول نہ سڑی دانی
 اک چاک دی بھین تے تسلیں سبھ چلو نال میرے جوڑ جڑی دانی
 وارث شاہ گھیرا کاہنوں گھتیو جے جیہا جن پروار وچ وڑی دانی

۲۰۴

قاضی سدیا پڑھن نکاح نوں جی نڈھی وہر بیٹھی نہیں بول دی اے
 میں تاں منگ رانجھیے دی ہو چکی ماؤں کفر تے غیب کیوں تول دی اے
 نزع وقت شیطان جیوں دے پانی پئی جان غریب دی ڈول دی اے
 اساں منگ درگاہ تھیں لیا رانجھا صدق سچ زباں سبھ بول دی اے
 اساں جان رانجھیے دے پیش کیتی لکھ کھیڑیاں نوں چا گھول دی اے
 مکھن نذر رانجھیے دے اساں کیتا سنجیں ماؤں کیوں چھاہ نوں رول دی اے
 وارث شاہ میاں انھے میوں دانگوں پئی موت وچ مچھلیاں تول دی اے

۲۰۵

قاضی محکمے وچ ارشاد کیتا من شرع دا حکم جے جیوناں ایس
 بعد موت دے نال ایمان بہیرے داخل وچ بہشت دے تھیوناں ایس
 نال ذوق دے شوق دا نور شربت وچ جنت عدن دے پیوناں ایس

چادر نال حیا دے ستر کیجئے کاہ درز حرام دی سیوناں ایں

۲۰۶

ہیر آکھدی جیوناں بھلا سوئی جیہڑا ہووے بھی نال ایمان میاں
سھو جگ فانی ہو رب باقی حکم کیتا ہے رب رحمان میاں
کل شی خلقنا زوجین حکم آیا ہے وچ قرآن میاں
میرے عشق نوں جان دا ڈھول باشک لوح قلم تے زمیں آسمان میاں

۲۰۷

جوئے روپ دا کچھ دساہ ناہیں مان تے مشک پلئیے نی
نبی حکم نکاح فرما دتا رب فاجو من لے جیئے نی
کدی دین اسلام دے راہ ٹریئے جڑھ کفر دی جیو تھوں پئے نی
جیہڑے پھڈ حلال حرام تنگن وچ ہادیہ دوزخ سیئے نی
کھیرا حق حلال قبول کر توں وارث شاہ عن بیٹھی ہیں ڈھئیے نی

۲۰۸

قلوب المؤمنین عرش اللہ تعالیٰ عرضی قاضی عرش خدائے دا ڈھاہ ناہیں
جتھے رائجے دے عشق مقام کیتا اوتھے کھیریاں دی کوئی واہ ناہیں
ایسہ چڑھی گولیر میں عشق والی جتھے نہ کوئی چارہ لاہ ناہیں
جس جیونے کاج ایمان وچھاں ایہاں کون جو انت فناہ ناہیں
جیہا رنگراں وچ نہ پیر کوئی اتے لدھراں وچ بادشاہ ناہیں
وارث شاہ میاں قاضی شرع دے نوں نال اہل طریقتاں واہ ناہیں

۲۰۹

درے شرع دے مار ادھیڑ دیساں کران عمر خطاب دانیواں ہیرے
گھت کھال دے وچ میں ساڑ سٹاں تینوں دیکھسی پنڈ گراواں ہیرے
کھیڑا کریں قبول تاں خیر تیری چھڈ چاک رانھیے دانا نوں ہیرے
اکھیں میٹ کے وقت لنگھا موئے ایسہ جہاں ہے بدلاں چھاواں ہیرے
وارث شاہ بن آسر ارب دا ہے جدوں دڑے باپ تے ماواں ہیرے

۲۱۰

رلے دلاں نوں پکڑ وچھوڑ دیندے بری بان ہے تنہاں ہتھیاریاں نوں
نت شہر دے فکر غلطان ریہدے ایسہ شامتاں رب دیاں ماریاں نوں
کھادن دڈھیاں نت ایمان وچن ایسہ مار ہے قاضیاں ساریاں نوں
رب دوزخاں نوں بھرے پابالن کیہا دوس ہے انہاں وچاریاں نوں
وارث شاہ میاں بنی بہت اوکھی نہیں جان دے ساں اھناں کاریاں نوں

۲۱۱

چہڑے چھڈ کے راہ حلال دے نوں تگن نظر حرام دی مارئیں گے
فیر وچ بہاچے نال گزراں او تھے پاپ تے پن نثارئیں گے
روز حشر دے دوزخی پکڑ کے تے گھت اکب دے وچ نگھارئیں گے
کوچ وقت نہ کسے ہے ساتھ رلناں خالی دست تے جیہہ بھی جھاڑئیں گے
وارث شاہ ایسہ عمر دے لال مہرے اک روز نوں عاقبت ہارئیں گے

۲۱۲

قالو ملی دے دن نکاح پڑھیا روح نبی دی آپ پڑھایا اے
 قطب ہو وکیل وچ آ بیٹھا حکم رب نے آن کر لیا اے
 جبرائیل میکائیل گواہ چارے عزرائیل اسرائیل بھی آیا اے
 اگلا توڑ کے ہور نکاح پڑھناں آکھ رب نے کدوں فرمایا اے

۲۱۳

جیہڑے عشق دی آگ دے تاؤ تے تنہاں دوزخاں نال کیہ واسطاً اے
 جنہاں اک دے ماؤں تے صدق بدھا انہاں فکر اندیشوا کاسدا اے
 آخر صدق یقین تے کم پوسی موت چرخ ایسہ پتلا ماسدا اے
 دوزخ مورییاں ملن بے صدق جھوٹھے جنہاں بان تگن آس پاسدا اے

۲۱۴

لکھیا وچ قرآن کتاب دے ہے گنہگار خدائے دا چور ہے نی
 حکم ماؤں تے باپ دامن لیاں ایہو راہ طریق دا زور ہے نی
 جنہاں نہ منیاں پچھوں تا رو سن پیر وکھ کے جھور دا مور ہے نی
 جو کچھ ماؤں تے باپ تے اسیں کرے او تھے تہہ داکھ نہ زور ہے نی

۲۱۵

قاضی ماؤں تے باپ قرار کیتا ہیر رانجھا دے نال وواہنی اے
 اسان اوس دے نال چا قول کیتا لب گور دے تیک نباہنی اے
 انت رانجھے نوں ہیر پرناہ دینی کوئی روز دی ایسہ پراہنی اے

وارث شاہ نہ جان دے مجھ کملی خورش شیر دی گدھے نوں ڈاہنی اے

۲۱۶

قرب وچ درگاہ دے تنہاں نوں ہے چہڑی حق دے نال نکاحیں گے
سانوں باپ دے حکم دے وچ چلے بہت ذوق دے نال وواہیں گے
چہڑے شرع تھوں جان بے حکم ہوئے وچ باویے دوزخاں لاہیں گے
چہڑے حق دے نال پیار وٹن اٹھ بہشت بھی انہاں نوں چاہیں گے
چہڑے نال تکبر دے آکرٹن گے وانگ عید دے بحرے ڈھانہیں گے
تن پالکے جنہاں خود روی کیتی اگے اگ دے عاقبت ڈاہیں گے
وارث شاہ میاں چہڑے بہت سیانے کاؤں وانگراں پلک وچ پھانہیں گے

۲۱۷

چہڑے اک دنے نانوں تے محو ہوئے منظور خدائے دے راہ دے نی
جنہاں صدق یقین تحقیق کیتا مقبول درگاہ الہ دے نی
جنہاں اک دا راہ درست کیتا تنہاں فکر اندیشوے کاہ دے نی
جنہاں نام محبوب دا ورد کیتا اوہ صاحب مرتبے جاہ دے نی
چہڑے رشوتاں کھایکے حق روڑھن اوہ چور اچکڑے راہ دے نی
ایسہ قرآن مجید دے معنی نیں چہڑے شعر میاں وارث شاہ دے نی

۲۱۸

قاضی اکھیا ایسہ جے روڑ پکا ہیر جھگڑیاں نال نانہ ہار دی اے
لیاؤ پڑھو نکاح منہ بند اسدا قصہ کوئی فساد گزار دی اے
چھڈ مسجدیں دائیریاں وچ وڑدی چھڈ بکریاں سورییاں چاروی اے

وارث شاہ مدھانی ہے ہیر جی عشق دہنیں دا گھیو نتار دی اے

۲۱۹

قاضی بھنہ نکاح تے گھت ڈولی نال کھیڑیاں دے دتی ٹور میاں
تیور بیوراں نال جڑاؤ گھنیں دم دولتاں نعمتاں ہور میاں
ٹمک نہیں تے گھورڑے اوٹھ دتے گمناں پترا ڈھگڑا ڈھور میاں
کھیڑے ہیر نوں گھن کے رواں ہوئے جویں مال نوں لے وگے چور میاں

۲۲۰

مہمیں ترن نہ باجھ رانجھیرے دے بھوئے ہوئے پنڈ بھجائیو نہیں
پٹ جھکیاں لوکاں نوں ڈھڈھ مارن بھانڈے بھن کے شور گھتائیو نہیں
پوچھل چاہیے بوتھیاں اتانہ کر کے شوکاٹ تے دھنڈلا لائیو نہیں
لوکاں آکھیا رانجھے دی کرو منت پیر چم کے آن جگائیو نہیں
چشماں پیر دی خاک والا متھے وانگ سیوکاں سخی منائیو نہیں
بھڑ تھو ماریو نہیں دوالے رانجھیں دے لال بیگ دا تھڑا بھجائیو نہیں
پکوان تے پنیاں رکھ اگے بھولو رام نوں خوشی کرائیو نہیں
مگر مہمیں دے چھیڑ کے نال شفقت سر ٹمک چا چوائیو نہیں
واہو واہ چلے راتو رات کھیڑے دیہنہ چاہیے پنڈ چڑھائیو نہیں
اگوب لین آئیاں سیال دہڑی نوں ”جے توں آندڑی دے دیرا“ گائیو نہیں
دیہہ چوری تے کچھڑی دیاں ست برکیاں نڈھا دیور گود بھائیو نہیں
سروں لاه ٹمک بھورا کھس لیتا آدم بہشت تھیں دیکھ ترابیو نہیں
وارث شاہ میاں دیکھ قدرتاں فی بھکھا جنتوں روح کڈھائیو نہیں

۲۲۱

لے دے رانجیا واہ میں لا تھکی ساڈے وس تھیں گل بے وس ہوئی
قاضی مایاں ظالماں بندھ توری ساڈی تاہنڈڑی دوستی بس ہوئی
گھر کھیڑیاں دے نہیں وسناں میں ساڈی انہاں دے نال خر خس ہوئی
جاہ جیواں گی ملاں گی رب میلے حال سال تاں دوستی بس ہوئی

۲۲۲

جو کچھ وچ رضائے دے لکھ چھٹا مونہوں بس نہ آکھئے بھڑیئے نی
سجناں سکھناں چاک نوں رکھو ای متھے بھوریئے چندریئے بھڑیئے نی
جیتاں منتر کیل دا ناہ ہووے اینویں سترے ناگ نہ چھیڑیئے نی
اکے یار دے ناووں توں فدا ہوئے موہرا دے کے اکے نیڑیئے نی
دغا دیوناں ہووے ہی جیہڑے نوں پلے روز ہی چاکھڑیئے نی
بجے ناں اتریئے یار دے نال پورے ایڈے پٹنے ناہ سیہڑیئے نی
وارث شاہ جے پیاس نہ ہووے اندر شیشے شربتاں دے نہیں چھیڑیئے نی

۲۲۳

تینوں حال دی گل میں لکھ گھلاں تر ت ہو فقیر تیں آو ناں ایس
کے جوگی تھے جاییے بنیں چیلہ سواہ لایکے کن پڑاوناں ایس
سبھا ذات صفات برباد کر کے اتے ٹھیک تیں سینس منادناں ایس
توہیں جیوندا دید ناں دتیں سہانوں اسال و ت نہ جیوندیاں آوناں ایس

۲۲۴

رانجھے آکھیا سیال گل گئے سارے اتے ہیر بھی مچھڈ ایمان چلی
سر ہٹھا کر گیا مہر چوچک جدوں ستھ وچ آن کے گل ملی
دھیان وچدی قول زبان ہارن محراب متھے اتے دھون چلی
یارو سیالوں دیاں داڑھیاں ویکھ دے ہو جیہا منڈ منگواڑ دی مسر پلی
وارث شاہ میاں دھی سوہنی نوں گل وچ چائے پاؤں دے ہین ملی

۲۲۵

یارو جٹ دا قول منظور نہیں گوزشتہ ہے قول روستائیاں دا
پتیاں ہون اکی جس جٹ تائیں سوئی اصل بھرا ہے بھائیاں دا
جدوں بہن اروڑی تے عقل آوے جویں کھڑا پھرے قصائیاں دا
سروں لاه کے چتریاں ہٹھ دیندے مزہ آوندا تہوں صفائیاں دا
جٹی جٹ دے سانگ تے ہون راضی پھرے مغل تے دس کیہ لائیاں دا
دھیاں دینیاں کرن مسافراں نوں وچن ہوو دھر مال جوئیاں دا
وارث شاہ نہ معتبر جانئے جی قول جٹ سنیاں قصائیاں دا

۲۲۶

پتیاں پنڈ دیاں سچ تھیں ترک کیتی قاضی رشوتاں مار کے کور کیتے
پہلے ہو رتاں نال قرار کر کے طمع ویکھ داماد پھر ہوو کیتے
گل کرے ایمان دی کڈھ مچھڈن مچھ پنڈ دے ٹھک تے چور کیتے
اشراف دی بات منظور ناہیں چور چودھری اتے لنڈور کیتے
کاؤں باغ دے وچ کلول کر دے کوزا پھولنے دے اتے مور کیتے

زور و زور ویاہ لے گئے کھیڑے اسال روہیڑے شور کیتے
وارث شاہ جو اہل ایمان آہے تنہاں جا ڈیرے وچ گور کیتے

۲۲۷

یارو ٹھک سیال تحقیق جانوں دھیاں ٹھگنیاں سبھ سکھاؤں دے نیں
پتر ٹھک سرداراں دے مٹھیاں ہو اوہنوں مہمیں دا چاک بناؤں دے نیں
قول ہار زبان دا سناک کھوہن چاء پیوند ہور دھر لاؤں دے نیں
داڑھی شیخاں دی چھرا قصائیاں دا بٹھ پر ہے وچ پنج سداؤں دے نیں
جٹ چورتے یارتے راہ مارن ڈنڈی موہندے تے سٹھاں لاؤں دے نیں
وارث شاہ ایسہ جٹ نیں ٹھک سکھے نرے ٹھک ایسہ جٹ جھناؤں دے نیں

۲۲۸

ڈوگر جٹ ایمان نوں وتیج کھاندے دھیاں مار دے تے پاڑ لاؤں دے نیں
ترک قول حدیث دے نت کر دے چوری یاریاں بیان کماؤں دے نیں
جیسے آپ تھیون تھیان عورتاں نیں پیٹے بیٹیاں چوریاں لاؤں دے نیں
جیہڑا چورتے راہزن ہووے کوئی اوسدی وڈی تعریف سناؤں دے نیں
جیہڑا پڑھے نماز حلال کھائے اوہنوں مہناں متقی لاؤں دے نیں
مونہوں آکھ کڑمائیاں کھوہ لیدے ویکھو رب تے موت بھلاؤں دے نیں
وارث شاہ میاں دو دو خصم دیندے نال بیٹیاں ویر کماؤں دے نیں

۲۲۹

جدوں گانڑے دے دن چ پے لسی مندری کھیڈن آئیاں نیں
پئی دھم کما آج گانڑے دی پھرن خوشی دے نال سوائیاں نیں

سدا لال پہرے اتے آ بیٹھا کڑیاں وھڑی پاس بہائیاں نیں
 پکڑ ہیر دے تھہ پرات پائے باہاں مردیاں وانگ ہمائیاں نیں
 وارث شاہ میاں نیناں ہیر دیاں نے وانگ بدلاں جھانبراں لائیاں نیں

۲۳۰

گھر کھڑیاں دے جدوں ہیر آئی چک پئے تگادڑے اتے جھیرے
 وچ سیالاں دے چپ چنگ ہوئی اتے خوشی ہو پھرے نیں سبھ کھیرے
 فوجدار تغیر ہو آن بیٹھا کوئی رانجھے دے پاس نہ پائے پھیرے
 وچ تخت ہزارے دے ہون گلاں اتے رانجھے دیاں بھائیاں کرن جھیرے
 چٹھی لکھ کے ہیر دی عذر خوانی جویں مویاں نوں کچھے ہو نیڑے
 ہوئی لکھی رضا دی رانجھناں دے ساڈے لڑے گھاسن توں اچڑے
 مڑ آ نہ وگڑیا کم تیرا لہندڑا گھریں توں پا پھیرے
 جیہڑے پھل دانت توں ہیں راکھا اوس پھل نوں توڑ لے گئے کھیرے
 چیدے واسطے پھریں توں وچ جھلاں جتھے باگھ بھیلے تے شینھ پیڑے
 کوئی نہیں وساہ کواریاں دا انیویں لوک بھڑے کرن جھیرے
 توں تاں محنتاں سیں دن رات کردا ویکھ قدرتاں رب دیاں کون پھیرے
 اوس جوہ وچ پھیر نہ پین پانی کھس جان جاں کھڑیاں منہ پھیرے
 کلس زری دا چاڑھیے جا روئے جس ویڑے آن کے وڑیں ویڑے
 وارث شاہ ایہہ نذر سی لہماں منی خواجہ خضر چراغ دے لیے پیڑے

۲۳۱

بھابھی خزاں دی رت جاں آن پچنی بھور آسرے تے پئے جال دے نیں
 سیون بلبلاں بوٹیاں سکلیاں نوں پھیر پھل لگن نال ڈال دے نیں
 اسراں جدوں کدوں انہاں پاس جاناں جیہڑے محرم اسادڑے حال دے نیں

جنہاں سولیاں تے جا لیے جھوٹے منصور ہو ری ساڈے نال دے نی
وارث شاہ جو گئے سو نہیں مڑ دے لوک اساں تھوں آوتاں بھال دے نی

۲۳۲

موجو چودھری دا پت چاک لگا ایسہ توکھنے جل جلال دے نی
ایس عشق پچھے لڑن مرن سو دے صفاں ڈوب دے کھونیاں گال دے نی
بھابھی عشق تھوں نس کے اوہ جاندے پتر ہون بے کسے کنگال دے نی
مارے بولیاں دے گھریں نہیں وڑ دے وارث شاہ ہو ری پھر ن بھال دے نی

۲۳۳

گئے عمر تے وقت پھر نہیں مڑ دے گئے کرم تے بھاگ نہ آؤں دے نی
گئی گل زبان تھیں تیر چھٹا گئے روج قلیوت نہ آؤں دے نی
گئی جان جمان تھیں جھڈ جسہ گئے ہو ری سیانے فرماؤں دے نی
مڑ اتنے پھیر بے آؤں دے نی رانجھے یار ہو ری مڑ آؤں دے نی
وارث شاہ میاں سانوں کون سدے بھائی بھابیاں بولیاں لاؤں دے نی

۲۳۴

اگے واہیوں چا گواؤ نیں ہن عشق تھیں چا گواؤں دے نیں
ہانجھے یار ہو راں ایہاں تھاپ جھڈی کتے جاییے کن پڑانوں دے نیں
اکے آپنی جند گواؤں دے نیں اکے ہیر جٹی پھند لیاؤں دے نیں
دیکھ جٹ ہن پھند چلاؤں دے نیں عن چیلوے گھون ہو آؤں دے نیں

۲۳۵

مصلحت سوہریاں ہیر دیاں ایسہ کیتی مڑ ہیر نہ پکڑے گھلنی جے
مت چاک مڑ چنہڑے وچ بھایاں ایہ گل کساک دی چلنی جے
آخر رن دی ذات بیوفا ہندی جا پڑے گھریں ایسہ ملنی جے
وارث شاہ دے نال نہ ملن دیجے ایسہ گل نہ کسے اتھلنی جے

۲۳۶

ایک وہڑی ساہورے چلی سیالیں آئی ہیر تے لین سنبھیاں نوں
تیرے پکڑے چلی ہاں دیسہ گلاں کھول قصیاں جھیاں یکھیدں نوں
تیرے ساہوریاں تہ تے پیار کیا کر گرم سنبھیاں بھیاں نوں
تیری گھبرو نال ہے بنی کیمہی وہیاں دس دیاں اسان جھیاں نوں
ہیر آکھیا اوس دی گل اینویں دیر ریشماں نال لیہیاں نوں
وارث کاف تے لام تے الف بولے کیہ آکھناں جھیاں تہیاں نوں

۲۳۷

ہتھ بھہ کے گل وچ پا پلا کہیں دیں نوں دعا سلام میرا
گھت ویریاں دے دس پائیو نیں سیاں چا وساریا نام میرا
مجھو واہ وچ ڈوبیا مایاں نیں انہاں نال نہیں کوئی کام میرا
ہتھ جوڑ کے رانجھے دے پیر پکڑیں اک ایتاں کہیں پیغام میرا
وارث نال بے وارثاں رحم کیجئے مہربان ہو کے کرو وڈا جیرا

۲۳۸

ترٹی قبر کلور سرستری دے تیرے برہوں فراق نے کٹھیاں میں
 سنجیں تراٹ کلجڑے وچ دھانی نہیں جیوناں مرن توں رٹھیاں میں
 چور پون راتیں گھر ستیاں دے دیکھو دمہیہ بازار وچ مٹھیاں میں
 جوگی ہوچے آ جو ملیں مینوں کے انبروں قبر دیوں ترٹیاں میں
 نہیں جھڈ گھر بار اجاڑ دیاں نہیں ونساں تے نہیں اٹھیاں میں
 وارث شاہ میاں پریم چھٹیاں نیں مار بھٹیاں جٹیاں کٹھیاں میں

۲۳۹

دوہٹی آن کے ساہورے وڑی جس دن پچھے چاک سیالاں داسیہوانی
 منگو چار داسی جیہڑا چوچکے دا منڈا تخت ہزارے دا جیہڑا نی
 جیہڑا عاشقاں وچ مشہور رانجھا سراس دے عشق دا سرا نی
 کتے دائرے کتے مسیت ہندا کوئی اوس دا کتے ہے ڈیرا نی
 عشق پٹ کے ترٹیاں گالیاں نیں اجڑ گیاں دا ویڑا کیمہڑا نی

۲۴۰

کڑیاں اکھیا چھیل ہے مس بھناں جھڈ بیٹھا ہے جگ دے سب جھڑے
 سٹ وٹھلی اہل فقیر ہو یا جس روز دے ہیر لے گئے کھڑے
 وچ بیلیاں کو کدا پھرے کلا جتے باگھ بھیلے تے شبنہ پڑے
 کوئی اوس دے نال نہ گل کردا باجھ منترن نانگ نوں کون چھڑے
 کڑی اکھیا جاہ دلاؤں اوس نوں کوں گھیر کے ماندری کرونیڑے

۲۴۱

کڑیاں جا دلایا رانجھے نوں پھرے دکھ تے درد دا لدا ای
 آگھن سہڑا سجاں دا تینوں ہیر سیال نیں سدیا ای
 تیرے واسطے مایاں گھروں کڈھی اساں ساہورا پیکڑا تجیا ای
 تہہ باجھ نہ جیوناں ہو میرا وچ سیالاں دے جیو کیوں گڈیا ای
 جھب ہو فقیر تے پہنچ متھے اوتھے جھنڈا کاہ نوں اڈیا ای
 وارث شاہ اس عشق دی نوکری نے دماں باجھ غلام کر جھڈیا ای

۲۴۲

میں رانجھے نے ملاں نوں جا کیا چٹھی لکھو جی سجاں پیاریاں نوں
 تساں ساہورے جا آرام کیتا اسیں ڈھوئے ہاں سول انگیریاں نوں
 آگ لگ کے زمین آسمان ساڑے چا لکھاں جے دکھریاں ساریاں نوں
 میتھوں ٹھک کے مہیں چرا لیوں رناں سچ نیں توڑ دیاں تاریاں نوں
 چاک ہو کے وت فقیر ہوداں کیا ماریو اساں وچاریاں نوں
 گلہ لکھو جو یار نے لکھیا اے سجن لکھدے جویں پیاریاں نوں
 وارث شاہ نہ رب بن تاہنچہ کافی کیویں جتنے معاملیاں ہاریاں نوں

۲۴۳

تینوں چا سی وڈا دواہ والا بھلا ہویاں توں جھب دھپے نی
 ایتھوں نکل گئی اس برے دہاں وانگوں انت ساہورے جا تھپے نی
 رنگ رتے دھپے کھیریاں دیے کیدو لنگے دی گنڈ تھپے نی
 چلیں پا پانی دکھاں نال پالی کرم سیدے دے مایاں تھپے نی

قاصد جانیے ہیر نوں خط دتا ایسہ لے چاک دا لکھیا لکھیے نی

۲۴۴

تیرے واسطے بہت اودس ہاں میں رہا میل توں چریں دھنیاں نوں
تھیں مایاں دتی ساں خالماں نوں لگا لون کلجیاں بھنیاں نوں
موت اتے بنجک نہ ٹلے مولے کون موڑ دا ساہیاں پنیاں نوں
جوگی ہوئے آتوں بھناں او کون جان دا جوگیاں نیاں نوں

۲۴۵

قید آنور دی کھی داگ قسمت کوئل لک دے باغ دی گئی ولی
میناں لئی پتلیوں چاک کملے کھیرا پیا از غیب دی آن ملی
چستی اپنی پکڑ نہ بار ہمت ہیر ناہیوں عشق دے وچ ڈھلی
کوئی جانیے پکڑ فقیر کامل فقر مار دے وچ رضا کلی
وارث شاہ مستانزا ہو، لئی سہلی گودڑی پن ہو شیخ چلی

۲۴۶

دتی ہیر لکھائیے ہور چٹھی رانجھے یار دے ہتھ لے جا دینی
کتے بیٹھ نوٹکا سد ملاں ساری کھول کے بات سنا دینی
ہتھ بھ کے میریاں بھناں نوں رو رو سلام دعا دینی
مر چھیاں جان ہے تک اتے اک وار بے دیدناں آ دینی
کھڑے ہتھ نہ لاوے دے مجھڑی نوں ہتھ لائیے گور وچ پا دینی
لکھ ہورہیاں غماں نال رانجھا ایسا جنگ لے جانیے لا دینی
میرا یار ہیں تال مٹھے پہنچ میاں کن رانجھے دے اتنی پا دینی

میری نہیں نشا نری بانک چھلا ہتھ رانجھے دے اتنی پا دینی
وارث شاہ میاں اوس کملوے نوں دھنک زلف زنجیر دی پا دینی

۲۴۷

اگے چونڈیاں اٹل ہنڈیا ای زلف کنڈلاں دار ہن ویکھ میاں
گھت کنڈل ناگ سیاہ پلے ویکھے اوہ بھلا جس لیکھ میاں
پلے وٹناں لوزھ دندا سڑے دانین خونیاں دے بھرن بھیکھ میاں
آحسن دی دید کر ویکھ زلفاں خونیں نیناں دے بھیکھ نوں دیکھ میاں

۲۴۸

قاصد آن رنجھے نوں خط دتا نڈھی مری ہے نک تے جان میاں
کوئی پا بھلاوڑا ٹھکیو ای سرگھتیو چا مسان میاں
تیرے واسطے رات نوں گئیں تارے کشتی نوح دی وچ طوفان میاں
اک گھڑی آرام نہ آؤں دا ای کیا ٹھوکیو پریم دا بان میاں
تیرا نوں لے کے نڈھی جیوندی ہے بھانویں جان تے بھانویں نہ جان میاں
مونہوں رانجھے داناں جاں کڈھ بہندی او تھنت پوندی گھمسان میاں
راتیں گھڑی نہ تیج تے مول سوندی رہے لوگ بہتر ژا ران میاں
جوگی ہو پیسے نگر وچ پا پھیرا موجاں بال توں نڈھڑی مان میاں
وارث شاہ میاں سھو کم ہندے جدوں رب ہندا مہربان میاں

۲۴۹

چٹھی نانوں تیرے لکھی نڈھڑی نے وچے لکھے سو درد فراق سارے
رانجھا تر ت پڑھایسے فرش ہو یا دلوں آہ دے ٹھنڈڑے ساہ مارے

میاں لکھ توں درد فراق میرا چہڑا انہروں سٹ دا توڑ تارے
ایویں لکھ جو دلاں دے دکھڑے نوں لکھن پیاریاں نوں جویں یار پیارے

۲۵۰

لکھیا ایسہ جواب رنجھڑے نے جدوں جیو وچ اوس دے شور پئے
اوسے روز دے اسیں فقیر ہوئے جس روز دے حسن دے چور پئے
پہلے دعا سلام پیاریاں نوں مجھو زاہ فراق دے بوڑ گئے
اساں جان تے مال در پیش کیتا اوہ لگڑی پریت نوں توڑ گئے
ساڈی ذات صفات برباد کر کے لڑکھڑیاں دے نال جوڑ گئے
آپ ہس کے ساہورے ملیو نیں ساڈے نیناں دا نیر نکھوڑ گئے
وارث شاہ میاں ملیاں واہراں توں دھڑویل دیکھو زور و زور گئے

۲۵۱

ساڈی خیر ہے چاہندے خیر تینڈے پھیر لکھو حقیقتاں ساریاں جی
پاک رب تے پیر دی مہربانھوں کئے کون مصیبتاں بھاریاں جی
موجودہری داپت چاک ہو کے چوچک سیال دیاں کھولیاں چاریاں جی
دغا دے کے آپ چڑھ جان ڈولی چنچر ہاریاں ایسہ کواریاں جی
سپ رسیاں دے کرن مار منتر تارے دیندیاں نیں ہٹھ کھاریاں جی
پچے جٹاں نوں مار فقیر کر کے لین ساہورے جا گھمکھاریاں جی
آپ نال سہاگ دے جا رہن کچھے لا جاون پچکاریاں جی
سرداراں دے پتر چاک کر کے آپ مل دیاں جا سرداریاں جی
وارث شاہ نہ ہاردیاں اساں کولوں راجے بھوج تھیں جو نہ ہاریاں جی

۲۵۲

راخجے اکھیا لئی دی ہیر دولت جرم گالیے تاں اوتھے جا لئیے
 اوہ رب دے نور دا خوان یغما شدے ہوئے جرم وٹا لئیے
 اک ہووناں رہیا فقیر میتوں رہیا ایتاں وس سولا لئیے
 مکھن پا لیا چھیاں نرم پنڈا ذرہ خاک دے وچ رلا لئیے
 کسے جوگی تھیں سکھسے سحر کوئی چیلے ہوئے کن پڑوا لئیے
 اگے لوکاں دے بھگڑے بال سے چنگ اپنے آپ نوں لا لئیے
 اوتھے خودی گمان منظور ناہیں سر وچھے تاں بھیت چا لئیے
 وارث شاہ محبوب نوں تدوں پایے جدوں اپنا آپ گوا لئیے

۲۵۳

جھی عشق دی اک نوں وا لگی سماں آیا ہے شوق جگانے دا
 بالنا تھ دے ٹلے دا راہ پھڑیا متا جاگیا کن پڑاؤنے دا
 پٹے پال ملائیں نال رکھے وقت آیا ہے رگڑ مناؤنے دا
 جرم کرم تیاگ کے تھاپ بیٹھا کسے جوگی دے ہتھ دکاؤنے دا
 ہمدے سونے دے لاہ کے چا چڑھیا کن پاڑ کے مندرال پاؤنے دا
 کسے ایسے گردیودی ٹہل کرے سحر دس دے رن کھسکاؤنے دا
 وارث شاہ میاں ایہناں عاشقاں نوں فکر ذرہ نہ جند گواؤنے دا

۲۵۴

ہوکا پھرے دیندا پنڈاں وچ سارے آؤ کسے فقیر جے ہونا جے
 منگ کھاونا کم نہ کاج کرنا نہ کچھ چارنا تے نہیں چوونا جے

ذرہ کن پڑا ہے سواہ ملنی گرو سارے ہی جگ دا ہوونا ہے
 نہ دیہاڑی نہ کسب روزگار کرنا بادشاہ پھر مفت دا ہوونا ہے
 نہیں دینی ودھائی پھر جمنے دی کسے موئے نوں مول نہ روونا ہے
 منگ کھاوناں اتے مست سونا نہ کچھ دیونا تے نہیں کچھ لیونا ہے
 نالے منگنا تے نالے گھورنا ایں دین دار نہ کسے دا ہوونا ہے
 خوشی آپنی اٹھنا میاں وارث اتے اپنی نیند ہی سوونا ہے

۲۵۵

ٹلے جانیے جوگی نے ہتھ جوڑے سانوں آپناں کرد فقیر میاں
 تیرے درس دیدار دے دیکھنے نوں آیا دیس پردیس نوں چیر میاں
 صدق دھار کے نال یقین آیا اسیں چیلوے تے تسن پیر میاں
 بادشاہ سچا رب عالماں دا فقر اوس دے ہین وزیر میاں
 ہماں مرشداں راہ نہ ہتھ آوے دودھ باجھ نے رچھدی کھیر میاں
 فقر کل جہاں دا آسرا ہے تابع فقر دے پیر تے میر میاں
 میرا ماؤں تے باپ نہ ساک کوئی چاچا تایا نہ بھمن نہ ویر میاں
 دنیا وچ ہاں بہت حیران ہویا پیروں ساڈیوں لاہ زنجیر میاں
 تینوں چھڈ کے جاں میں ہوز کس تے نظر آوٹاں ایں ظاہرا پیر میاں

۲۵۶

ناتھ دیکھ کے بہت ملوک چنچل اہل طبع تے سوہناں چھیل منڈا
 کوئی حسن دی کھان شناک سندر تے لاڈلا ماؤں تے باپ سندا
 کسے دکھ توں رس کے اٹھ آیا اکے کسے دے نال پے گیا دھندا
 ناتھ اکھدا دس کھان سچ مٹھے توں ہیں کیمڑے دکھ فقیر ہندا

۲۵۷

ایسہ جگ مقام فنا والے سبھاریت دی کندھ ایسہ جیوناں ایں
چھاؤں بدلاں دی عمر بندیاں دی عزرائیل نے پاڑناں سیوناں ایں
اج کل جہان ہے سچ میلا کسے نت نہ حکم تے تھیوناں ایں
وارث شاہ میاں انت خاک ہوناں لکھ آب حیات بے پیوناں ایں

۲۵۸

تھ کنگناں پہنچیاں پھب رہیاں کنیں چھمدے سوہنے بندڑے نیں
مجھ پٹ دیاں لنگیاں گھن اتے سر بھنیں پھیل دے جندڑے نیں
سر کوچ کے باریاں دار چھلے کجل بھڑے نیں چنڈڑے نیں
کھا پن بھرن سروں مایاں دیوں تال جے فقیر کیوں ہندڑے نیں

۲۵۹

خواب رات دی جگ دیاں سبھ گلاں دھن ماں نوں مول نہ جھوریئے جی
بچ بھوت بھارتے اور بانی نال صبر ہنتو کھ دے پوریئے جی
آسن سٹ دکھ سکھ سہاں جا پے جے شال مشرو جتے بھوریئے جی
بہو آتما دس رس کس تیاگے اینویں گوردونوں کاہ دڈوریئے جی

۲۶۰

بھوگ بھوگناں ددھ تے دیں پیون پنڈاپال کے رات دیہنہ دھووناں ایں
کھڑی کٹھن ہے فقر دی واٹ جھاکن مونہوں آکھ کے کاہ وگودناں ایں
واہیں دھنچلی ترسمتاں نت گھوریں گائیں مہیں ولایچے چودناں ایں

سچ اکھ جٹا کسی بنی تینوں سواہ پھڈ کے کھیہ کیوں ہووئاں ایں

۲۶۱

جوگی پھڈ جہان فقیر ہوئے ایں جگ وچ بہت کواریاں نیں
لین دین تے دغا انیاؤں کرناں لٹ گھٹ تے چوریاں یاریاں نیں
اوہ پرکھ نربان پد جا پہنچے جنہاں پنچے ہی اندریاں ماریاں نیں
جوگ دیسہ تے کرو نہال مینوں کہاں جیوتے گھنڈیاں چاڑھیاں نیں
ایں جٹ غریب نوں تار لونوئیں جیویں اگلیاں سحکاں تاریاں نیں
وارث شاہ میاں رب مٹرم رکھے جوگ وچ مصیبتاں بھاریاں نیں

۲۶۲

مہاں دیوتھوں جوگ دا پنتھ بیجاں کھڑا کٹھن ہے جوگ مہم میاں
کوڑا ہک بکا سواہ ہے جوگ سندا جیسی گھوٹ کے پونی۔ نم میاں
جہان سن سادھ کی منڈلی ہے اتے جوتتاں ہے رم جھم میاں
تساں بھسم لگایے بھسم ہونا پیش جا ناہیں گرب دھم میاں

۲۶۳

تسیں جوگ دا پنتھ بتاؤ سانوں شوق جاگیا حرف نگینیاں دے
ایں جوگ دے پنتھ وچ آوڑیاں چھین عیب صواب کمینیاں دے
حرص اگ تے فقر دا پوے پانی جوگ ٹھنڈ گھتے وچ سینیاں دے
اک فقر ہی رب دے رہن ثابت ہو رہتھ کدے اہل خزینیاں دے
تیرے دوار تے آن محتاج ہوئے اسیں نوکر باجھ مہینیاں دے
تیرا ہو فقیر میں نگر منگاں پھڈاں واعدے انہاں روزینیاں دے

۲۶۴

ایس جوگ دے داعدے بہت اوکھے ناد الکھ تے سکھ و جادنا اوئے
 جوگی جنگم گودڑی جٹا دھاری منڈی نرملا بھیجھ وٹاونا اوئے
 تازی لایجھ ناتھ داوہیان دھرنا دسویں دوار ہی ساس چڑھاونا اوئے
 جے آئے داہر کھ تے سوگ چھڈے نہیں مویاں گیاں پکھوں تادنا اوئے
 ناؤں فقر دا بہت آسان لینا کھڑا کٹھن ہے جوگ کماونا اوئے
 دھو دھا کے جٹاں نوں دھوپ دیناں سدا انگ بھبوت رماونا اوئے
 ادبان باشی جتی سستی جوگی جھات استری تے نہیں پاونا اوئے
 لکھ خوب صورت پری حور ہووے ذرہ جیو نہیں بھر ماونا اوئے
 کند مول تے پوست افیم چہ نشہ کھایجے مست ہو جادنا اوئے
 جگ خواب خیال دی بات جانیں ہو کمبیاں ہوش بھلاونا اوئے
 گھت مندرائ جنگلاں وچ رہناں بین کنگ تے سکھ و جادنا اوئے
 جگن نانھ گوداوری گنگ جمنائ سدا تیر تھاں تے جاناونا اوئے
 نیلے سدھاں دے کھیلناں دیس پیچم نواں ناتھاں دا در سن پاونا اوئے
 کام کرودھ تے لوہہ ہنکار مارنا جوگی خاک در خاک ہو جادنا اوئے
 رناں گھور دا گاؤں دا پھریں وحشی تینوں اوکھڑا جوگ کماونا اوئے
 ایسہ جوگ ہے کم نراسیاں دا تسناں جٹاں کی جوگ تھوں پاونا اوئے

۲۶۵

تساں جٹناں جوگ تال کرو کرپا دان کر دیاں ڈھل نہ لوڑیئے جی
 چھوڑا آس کر کے ڈگے آن دوارے جیو اوسدا چا نہ توڑیئے جی
 صدق بندھ کے چھوڑا چرن لگے پار لایئے وچ نہ بوڑیئے جی
 وارث شاہ میاں چھوڑا کوئی نہیں مہر اوس تھوں تاہ دچھوڑیئے جی

۲۶۶

گھوڑا صبر دا ذکر دی واگ دے کے نفس مارناں کم بہوں چنگیاں دا
 چھڈ زراں تے حکم فقیر ہون ایسہ کم ہے ماہنواں چنگیاں دا
 عشق کرنے تے تیغ دی دھار کپن نہیں کم ایسہ بھکھیاں فکیاں دا
 جہڑے مرن سو فقر تھیں ہون واقف نہیں کم ایسہ مرن تھیں سحیاں دا
 اتھے تھاولں نہیں اڑ بھیاں دا فقر کم ہے سراں تھوں لکھیاں دا
 وارث شاہ جو عشق دے رنگ رتے کندی آپ ہے رنگ دیاں رنگیاں دا

۲۶۷

جوگ کرے سو مرن تھیں ہوئے استھر جوگ سکھئے کھٹاں آیا ای
 گچا دھار کے گورو دی سیوا کرئے ایسہ ہی جوگیاں دا قرمایا ای
 نال صدق یقین دے بھہ تقویٰ دھنے پتھروں رب نوں پایا ای
 میل دلے دی دھو کے صاف کیتی ترقی گورو نے رب کمایا ای
 چہ سینوں جس قلبوت اندر سچے رب نے تھاولں بنایا ای
 وارث شاہ میاں ہمہ دوست جا پے سرب مئی بھٹوان نے پایا ای

۲۶۸

مالا مکھیاں وچ خیموں اک دھاگا توں سرب کے بیچ سماء رہیا
 سھٹاں جیوندیاں وچ ہے جان وانگوں نشہ بھگ انیم وچ آ رہیا
 جویں پترے مہندیوں رنگ رچیا توں جان جان وچ آ رہیا
 جویں رکت سریر وچ ساس اندر توں جوت میں جوت سا رہیا
 رانجھا بھہ کے خرچ ہے مگر لگا جوگی آپناں زور سبھ لا رہیا

تیرے دوار جوگا ہو رہیا ہاں میں جٹ جوگی نوں گھٹاں سمجھا رہیا
وارث شاہ میاں جینوں عشق لگا دین دنی دے کم تھیں جا رہیا

۲۶۹

جوگی ہو لاچار جاں مر کیتی تداں چیلیاں بولیاں ماریاں نیں
چپھال سان چڑھاپے گرو ہوئے جویں بکھیاں تیز کٹاریاں نیں
دیکھ سوہناں رنگ چٹھڑے دا جوگ دین دیاں کریں تیاریاں نیں
جوگ دیکھ نہ مول نماںیاں نوں جنہاں کیتیاں محتاں بھاریاں نیں
ٹھرک منڈیاں دے لگے جوگیاں نوں متاں جنہاں دیاں رب نے ماریاں نیں
وارث شاہ خوشامداں سوہنیاں دیاں گلاں حق دیاں نہیں نزواریاں نیں

۲۷۰

غیبت کرن بگاڑی طاعت اوگن ستے آدمی ایسہ گنگار ہندے
چور کرت گھن چغل تے جھوٹھ بولے لوتی لاوڑا ستواں یار ہندے
اساں جوگ نوں نہیں گل بھہ بہنا تسیں کاسنوں ایڈ میرا ہندے
وارث جنہاں امید نہ تاہکھ کائی بیڑے تنہاں دے عاقبت پار ہندے

۲۷۱

رل چیلیاں تاؤ کساؤ کیتا بالنا تھ نوں پکڑ پھلیو نیں
بھڈ دوار اکھاڑ بھڈار چلے جا رندتے واٹ سبھ ملیو نیں
سہلیاں ٹوپیاں مندرائیں سٹ بٹھے موڑ گودڑی ناتھ نے گھلیو نیں
وارث شاہ نہ رب خلیل ہووے چار راہ نصیب دے ملیو نیں

۲۷۲

سجیاں لوک خیل ہے باپ ماندے میرا رب خیل نہ لوڑیے جی
 کیجئے غور تے کم بنا دیجے ملے دلاں نوں ناں وچھوڑیے جی
 ایسہ حکم تے حسن نہ نت ہوندے نال عاجزاں کرو نہ زوریے جی
 کوئی کم غریب دا کرے ضائع سگوں اوسنوں بھگے ہوڑیے جی
 بیڑا لڈیا ہویا مسافراں دا پیار لایے وچ نہ بوڑیے جی
 زمین نال نہ ماریے پھیر آپے ہتھیں جنہاں نوں چاڑھیے گھوڑیے جی
 بھلا کردیاں ڈھل نہ مول کیجئے قصہ طول دراز نہ توریے جی
 وارث شاہ یتیم دی غور کریے ہتھ عاجزاں دے نال جوڑیے جی

۲۷۳

دھروں ہندڑے کانوں ساں دیر آئے بریاں چغلیاں دھروں خلیاں اوئے
 مینوں ترس آیا دیکھ زہد تیرا گلاں مٹھیاں بہت رسیلیاں اوئے
 پانی ددھ وچوں کڈھ لین چاٹر کدوں چھلکے پاؤں دے تیلیاں اوئے
 گرو دجیا مندرال جھب لیاؤ جھڈ دیو گلاں اٹھیلیاں اوئے
 نہیں ڈرن بن مرن تھیں بھور عاشق جنھاں سولیاں سراں تے جھیلیاں اوئے
 وارث شاہ پھر ناتھ نے حکم کیتا کڈھ اکھیاں نیلیاں پیلیاں اوئے

۲۷۴

چیلیاں گورو دا چن پروار کیتا جا سرگ دیاں مٹیاں میلیاں نیں
 سبھاتن سوٹھ جابھویں تیر تھ وایچ گوراں دے منترال سکلیاں نیں
 نویں ناتھ بوخرا بیر آئے چوٹھ جوگناں نال رسیلیاں نیں

چھ جتنی تے دس اوتار آئے وچ آب حیات دے جھیلیاں نیں

۲۷۵

دن چار بنا سکا مندرائ - بالنا تھ دی نظر گزاریا نیں
 غصے نال وگاڑ کے گل ساری ڈر دے گورو تھیں چا سواریا نیں
 گلے غضب کرودھ دی گل آہی سبھا جیو دے اندر ماریا نیں
 زور آوراں دی گل ہے بہت مشکل جان جھ کے بدی وساریا نیں
 گورو کیما سوانہاں پروان کیتا نزدائ پٹھیاں تے بازی ہاریا نیں
 گھٹ وٹ کے صم بجم ہوئے کائی موڑ کے گل نہ ساریا نیں
 گمنائ کپڑا کل تاراج کیتا حسن بانونی چا اجاڑیا نیں
 لیا استرا گرو دے ہتھ دتا جوگی کرن دی نیت چا دھاریا نیں
 وارث شاہ عن حکم دے پئے بیٹھے لکھ ویریاں دھک کے ماریا نیں

۲۷۶

بالنا تھ نے سبہمنے سد دھیدو جوگ دین نول پاس بہا لیا سو
 روڈ بھوڈ ہویا سواہ ملی منہ تے سھو کوڑ مے دا نام گالیا سو
 کن پاڑ کے جھاڑ کے حرص حسرت اک پلک وچ من ویکھا لیا سو
 جیہا پتراں تے باپ مہر کر دے جا پے ددھ پوایے پا لیا سو
 سواہ انگ رہا سرمن اکھیں پا مندرائ چا نوالیا سو
 خبرائ کل جہان وچ کھنڈ گیاں رانجھا جوگیرا سار ویکھا لیا سو
 وارث شاہ میاں سنیاں وانگوں جٹ پھیر مڑ بھن کے گالیا سو

۲۷۷

دتی دکھناں رب دی یاد وسے گورو جوگ دے بھیت نوں پائیے جی
 نہا دھو کے خوب بھبھوت ملے چاکسوت انگ وٹائیے جی
 سنگیں پھاہوڑی کھیری جتھ لے کے پہلے رب دانانوں دھیايے جی
 نگر الکھ وچایے جاوڑیے پاپ جان جے ناد وچایے جی
 سکھی دوار وسے جوگی بھیجھ منگے دے دعا اسیس سنايے جی
 ایسی بھانت سوں نگر دی بھیجھ لے کے مست لندے دوار کو آئیے جی
 وڈی ماؤں ہی جان کے کرو مچا چھوٹی بھین مثال کر پائیے جی
 وارث شاہ یقین دی گل پھب دی سمھو حق ہی حق ٹھرایے جی

۲۷۸

رانجھا آکھدا مگر نہ پوڈ میرے کدی تہر دی واگ ہٹائیے جی
 گورو مت تیری سانوں نہیں پھب دی گل گھٹ کے چالنگھائیے جی
 پہلے چیلیاں نوں چا ہنیر کریے پچھوں جوگ دی ریت بتائیے جی
 اک وار جو دنال دس مھڈو گھڑی گھڑی نہ گورو اکائیے جی
 کرتوت جے ایہاسی سبھ تیری منڈے ٹھگ کے لیک نہ لائیے جی
 وارث شاہ شاگرد تے چیلوے نوں کوئی بھلی ہی مت سکھائیے جی

۲۷۹

کے ناتھ رنجھیا سبھ بھائی سر چاپو جوگ بھروڑی نوں
 الکھ ناد وچایے کرو مچا میل لیاواناں ٹکڑے روڑی نوں
 اسیں کھ آلود نہ جوٹھ کریے چار لیايے جی اپنی کھوڑی نوں

وڈی ماؤں برابر جانتی ہے اتے بھین برابر چھوڑی نوں
جتنی سستی نمائیاں ہو رہیے رکھیں ثابت ایس لنگوڑی نوں
وارث شاہ میاں لے کے چھری کائی وڈھ دور کریں ایس بوڑی نوں

۲۸۰

ثابت ہو لنگوڑی سنی ناتھا کا ہے جھگڑا چا اجاڑ دا میں
چپ عشق توں رہے جے جھپھ میری کاہے ایڈڑے پاڑ نے پاڑ دا میں
جیو مار کے رہن جے ہوئے میرا ایڈے معاملے کاسنون ہار دا میں
جیتاں مست اجاڑ وچ جا بہدا مہیں سیالاں دیاں کاہنوں چار دا میں
سر روڈ کرائے کیوں کن پائٹن جیتاں کبر ہنکارنوں مار دا میں
جے میں جان دا کن توں پاڑ ماریں ایہہ مندرائیں مول نہ سار دا میں
جے میں جان دا ہسوں منع کر سیں تیرے ٹلے تے دھار نہ مار دا میں
اکے کن سوار دیہہ پھیرے میرے نہیں گھتوں ڈھلیت سرکار دا میں

۲۸۱

کھاہ رزق حلال تے سچ بولیں جھڈ دیہہ توں یاریاں چوریاں اوئے
توبہ کریں تقصیر معاف تیری جہڑیاں پھیلیاں صفال نگھوریاں اوئے
اوہ جھڈ چالے گوار پنے والے چن پاڑ کے گھتیوں مورییاں اوئے
پچھا جھڈ جٹالیاں سانجھ خصماں جہڑیاں پاڑیوں کھنڈ دیاں بورییاں اوئے
جوئے راہکال جو ترے لاد تے جہڑیاں ارلیاں بھیناں ڈھوریاں اوئے
دھو دھائیے مالکال ورت لیاں جہڑیاں چائیاں کیتیوں کھوریاں اوئے
رلے وچ تیں ریڑھیا کم چوری کوئی خرچیاں ناہنوں بورییاں اوئے
جھڈ سبھ برائیاں خاک ہو جانہ کر نال جگت دے زوریاں اوئے
تیری عاجزی عجز منظور کیتا تاں میں مندرائیں کن وچ سورییاں اوئے

وارث شاہ نہ عاداتاں جانڈیاں نے بھادیں کئی پوریاں پوریاں اوئے

۲۸۲

نا تھا جیوندیاں مرن ہے کھرا اوکھا ساتھوں ایسہ نہ واعدے ہونے نی
اسیں جٹ ہاں ناڑیاں کرن والے اساں کچرے نہیں پروونے نی
اینویں کن پڑا کے خوار ہوئے ساتھوں نہیں ہندے ایڈے روونے نی
ساتھوں کھیری ناد نہ جائے سا نبھی اساں ڈھگے ہی انت نوں جوونے نی
رناں نال جے درجدے چیلیاں نوں ایسہ گرد نہ بنھ کے چوونے نی
رناں دین گاہاں اسیں چپ رہیے ایڈے صبر دے پیر کس دھوونے نی
تساں ہرنا کھینا چا منع کینا اساں دھوئیں گو ہے کمے ڈھوونے نی
وارث شاہ کیہ جائے انت آخر کھٹے چوونے کہ مٹھے چوونے نی

۲۸۳

چھڈ یاریاں چوریاں دغا جٹا بہت اوکھیاں ایسہ فقیریاں نی
جوگ جالناں سار دا نگنائیں ایس جوگ وچ بہت ظہیریاں نی
جوگ نال نصیحتاں ہوئے جاندا جویں اٹھ دے تک نکیریاں نی
تو بنا سمرنا کھیری نادنگی چمنا بھنگ تل میر زنجیریاں نی
چھڈ تھمتاں دی جھاک ہوئے جوگی فقر نال جہان کی سیریاں نی
وارث شاہ ایسہ جٹ فقیر ہویا نہیں ہندیاں گدھے تھوں پیریاں نی

۲۸۴

سانوں جوگ دی رتھہ تدوکنی سی جدوں ہیر سیال محبوب کیتے
چھڈ دیس شریک قبیلوے نوں اساں شرم دے طور محبوب کیتے

رل ہیر دے نال سی عمر جالی اساں مزے جوانی دے خوب کیتے
 ہیر چھتیاں نال میں مس بھٹاں اساں دونہاں نے نشے مرغوب کیتے
 ہویا رزق اداس تے گل ہلی مایاں ویاہ دے چا اسلوب کیتے
 دیہاں کنڈ دتی بھویں میری ساعت نال کھیڑیاں دے منسوب کیتے
 پیا وقت تال جوگ وچ آن پھاتھے ایسہ واعدے آن مطلوب کیتے
 ایسہ عشق نہ ٹلے پیغمبراں تھوں تھو تھے عشق تھیں ہڈ ایوب کیتے
 عشق نال فرزند عزیز یوسف نعرے درد دے بہت یعقوب کیتے
 ایس زلف زنجیر محبوب دی نے وارث شاہ جیہے مجذوب کیتے

۲۸۵

تاتھ میٹ اکھیں درگاہ اندر نالے عرض کردا نالے سنگ دا جی
 درگاہ لالہالی ہے حق والی اوتھے آدمی بول دا سنگ دا جی
 آسمان تے زمین دا وارثی توں تیرا وڈا سپارڈا رنگ دا جی
 رانجھا جٹ فقیر ہو آن بیٹھا لاه آسرا نام تے ننگ دا جی
 سبھ جھڈ برائیاں بندھ تقویٰ لاه آسرا ساک تے لنگ دا جی
 مار ہیر دے نیناں نے خوار کیتا لگا جگر وچ تیر خدنگ دا جی
 ایس عشق نے مار حیران کیتا سڑ گیا جیوں رنگ پتنگ دا جی
 کن پاڑ مناکے سیس داڑھی پی لیا بھی پیلاڑا بھنگ دا جی
 جوگی ہوکے دیس تیاگ آیا رزق دور ہے کوچ کلنگ دا جی
 توں رب غریب نواز صاحب سوال منناں اوس ملنگ دا جی
 لیکوں حکم ہے کھوہل کے کھو اصلی رانجھا ہوئے جوگی ہیر منگ دا جی
 پنجال پیراں درگاہ وچ عرض کیتی دیو فقرنوں چرم پلنگ دا جی
 ہویا کم درگاہ تھیں ہیر خشی بیڑا لا دتا اساں ڈھنگ دا جی
 وارث شاہ ہن جنہاں نوں رب بخشے تنہاں نال کی محکمہ جنگ دا جی

۲۸۶

ناتھ کھول اکھیں کیا رانجنے نوں چہ جاہ تیرا کم ہویا ای
 پھل آن لگا اوس بوٹے نوں جیہڑا وچ درگاہ دے ہویا ای
 ہیر خوش دتی سچے رب تینوں موتی لعل دے نال پرویا ای
 چڑھ دوڑ کے جت لے کھیڑیاں نوں چہ سون تینوں بھلا ہویا ای
 کمر کس اوداسیاں بندھ لیاں جوگی ترنت تیار بھی ہویا ای
 خوشی ہو کے کرو وداع مینوں ہتھ بندھ کے آن کھلویا ای
 وارث شاہ جاں ناتھ نے وداع کیتا ٹلیوں اتر دا پترا ہویا ای

۲۸۷

جوگی ناتھ تھوں لے وداع ہویا چھٹا باز جیہوں تیز تراریاں نوں
 پلک وچ جاں کم ہو گیا اوسدا لگی اگ جو گیلیاں ساریاں نوں
 مڑ کے دھیدو نے اک جواب دتا اونہاں چیلیاں ہانسیاریاں نوں
 بھلے کرم جے ہون تان جوگ پائیے ملے جوگ نہ کرماں ماریاں نوں
 اسیں جٹ انجان ساں پھاس گئے کرم کیتا سواساں وچاریاں نوں
 وارث شاہ اللہ جاں کرم کردا حکم ہندا ہے نیک ستاریاں نوں

۲۸۸

جدوں کرم اللہ دا کرے مدد بیڑا پار ہو جائے نماںیاں دا
 لہناں قرض نہیں بوجے جا سکے کیا تان ہے اساں نتانیاں دا
 میرے کرم سولڑے آن پہنچے کھیت جمیاں بھجیاں داناں دا
 وارث شاہ میاں وڈا وید آیا سردار جے سبھ سیانیاں دا

۲۸۹

چہڑے پنڈ وچ آوے تاں لوک چھن ایسہ جو گیرا بالڑا چھوڑوانی
کئیں مندرائیں نوں نہیں پھن ایہدھے تیر نہ بنیں لنگوڑوانی
ست جرم کے ہمیں ہاں ناتھ پورے کدی داہیا ناہیں جوترانی
دکھ بھنجن ناتھ ہے نام میرا میں دھسترید دا پوترانی
جو کواساں دے نال دم مار دا اے ایس جگ توں جایگا اوترانی
ہیرا ناتھ ہے وڈا گودیو لیتا چلے اوس کا پونے چونتروانی
وارث شاہ جو کوئی لے خوشی ساڈی ددھ پتراں دے نال سوترانی

۲۹۰

دھائے ٹیلیوں رندلی کھیڑیاں دا چلیا مینہ جو آوندا اٹھ اتے
کعبہ رکھ متھے رب یاد کر کے چڑھیا کھیڑیاں دی بچی گٹھ اتے
نشے نال بھلار دا مست جوگی جویں سندر جھولدے اٹھ اتے
چچی کھیری پھاہوڑی ڈنڈا کونڈا بھنگ پوست بدھے چاپٹھ اتے
میراگ سنیاں جوڑن چلے رکھ ہتھ تلواری دی مٹھ اتے
اینویں سرکدا آوندا دا کھیڑیاں نوں جویں فوج چڑھ دوڑدی لٹ اتے

۲۹۱

راجھے دیس سی کر لیا جوگیاں دا اٹھ ہیر دے شہر نوں دھاؤندا اے
بھکھا شیر جیوں آوندا مار اتے چور ڈٹھ اتے جیویں آوندا اے
چا نال رانجھا اوتھوں سرک تریا جیوں مینہ اٹھیری دا آوندا اے
جوه رنگپور کھیڑیاں جاوڑیا وارث شاہ عیال بلاؤندا اے

۲۹۲

جدوں رنپور دی جوہ جاوڑیا بھڈاں چار دا چاک وچ بار دے جی
 نیڑے آکے جوگی نوں دیکھدا اے جویں یار دیکھن نین یار دے جی
 چھن چور دا چغل دی جھہ وائگوں گجھے رہن نہ دیدڑے یار دے جی
 چور یار تے ٹھک نہ رہن گجھے کتھے چھن ہمدے ایس کار دے جی
 تسلیں کیمڑے دیس دے فقر سائیں خنی دس کھاں کھوئل نزوار دے جی
 ہمیں لنک باشی چلے کنھ میلے ہمیں پنچھی سمندروں پار دے جی
 بارال برس بیٹھے بارال برس پھر دے ملن والیاں دے کل تار دے جی
 وارث شاہ میاں چارے چک بھوندے ہمیں قدرتاں کوں دید مار دے جی

۲۹۳

توں تاں چاک سیالاں داناؤں دھیدو جھڈ خچریوں گل ہنجا دے جی
 کچھس چوچکے دیاں جدوں چار داسیں جٹی مان داسیں وچ بار دے جی
 تیرا مناں سی ہیر سیال تائیں خبر عام سی وچ سنسار دے جی
 نس جاہ ایتھوں مار سٹی گے کھیڑے ات چڑے بھکھے بہار دے جی
 دیس کھیڑیاں دے ذرہ خبر ہودے جان تخت ہزارے نوں مار دے جی
 بچ جاہ متاں کھیڑے لادھ کرنیں پیادے بنھ لے جان سرکار دے جی
 مار چور کر سٹی ہڈ گوڑے ملک گور عذاب قتار دے جی
 وارث جیویں گور وچ ہڈ کڑکن گرزیاں نال عاصی گنہگار دے جی

۲۹۴

اجڑ چارناں کم پیغمبراں دا کیا عمل شیطان دا تولیو ای
بھیڈاں چار کے ہمتاں جوڑنا کیا غضب فقیر تے بولیو ای
اسیں فقر اللہ دے نانگ کالے اساں نال کیہ کویلا گھولیو ای
واہی چھڈ کے کھولیاں چاریاں فی ہوویوں جو گیرا جیو جاں ڈولیو ای
سچ من کے بچھاں مڑ جاہ جٹا کیا کوڑ دا گھولناں گھولیو ای
وارث شاہ ایہہ عمر نت کریں ضائع شکر وچ پیاز کیوں گھولیو ای

۲۹۵

آ سنی چاکا سواہ لامنہ تے جوگی ہوئیے نظر بھوا بیٹھوں
ہیر سیال دا یار مشہور رانجھا موجاں مان کے کن پڑوا بیٹھوں
کھیڑے ویاہ لیائے منہ مار تیرے ساری عمر دی لیک لوا بیٹھوں
تیرے بیٹھیاں ویاہ لے گئے کھیڑے داڑھی پر ہے دے وچ منا بیٹھوں
منگ چھڈیے نانہ بے جان ہووے وئی دتیا چھڈ حیا بیٹھوں
جدوں ڈٹھوئی داؤ نہ لگے کوئی بڑا ہے ناتھ دے انت نوں جا بیٹھوں
ہن وار کیہ پچھنا ایں مورکھا اوئے جدوں رڑی تے مونڈ منا بیٹھوں
اک عمل نہ کیتوئی غافلا اوئے اینویں کیما عمر گوا بیٹھوں
سروڈہ کرن تیرے چا بیرے جس ویلے کھیڑیں توں جا بیٹھوں
وارث شاہ تریاق دی تھاؤں نہیں ہتھیں اپنے زہر توں کھا بیٹھوں

۲۹۶

ست جرم کے ہمیں فقیر جوگی نہیں نال جمان دے سیر میاں
اساں سہلیاں کھیراں نال ورتن بھیکھ کھایچے ہوناں ڈھیر میاں
پرہاں جا جٹا کہیں چاک ساناں اسیں فقر ہوں ظاہرا پیر میاں
ناؤں مہریاں دے لیاں ڈرن آوے رانجھا کون تے یکھڑی ہیر میاں
جتنی ستی ہاں جوگ دے ناتھ پورے ست پیڑھیاں جرم فقیر میاں
جٹ چاک بناوناں جوگیاں نوں ایہی جیو آوے سٹوں چیر میاں
تھر تھرا کنے غصے نال جوگی اکھیں روہ پلٹیا نیر میاں
تھتہ جوڑ لال نے پیر پگڑے جوگی بخش لے ایسہ تقصیر میاں
تسں پار سمندروں رہن والے بھل گیا چلا بخش پیر میاں
وارث شاہ دی عرض جناب اندر سن ہوئے نہیں دلگیر میاں

۲۹۷

بھتے بلیاں وچ لے جائے جٹی پونجھال پیٹھدے نال پیاریاں دے
ایسا پریم پیلاڑا جھوکیا ای نین مست سن وچ خماریاں دے
واہیں دتھلی تے پھرے مگر لگی ہانجھ کھن کے نال کواریاں دے
جدوں دیاہ ہویا تدوں ویہر پیٹھی ڈولی چاڑھیا نین نال خواریاں دے
دھاراں کھانگڑاں دیاں جھوکاں ہانیاں دیاں مزے خوبیاں گھول کواریاں دے
موساں لونگراں دیاں لاڈنڈھیاں دے عشق کواریاں دے مزے یاریاں دے
جٹی دیاہ دتی رہیوں نڈھڑا توں سنجیں سکھنیں توگ پٹاریاں دے
کھيڈن والیان ساہورے بنھ کھڑیاں رلن چھمکاں بٹھ خاریاں دے
بڈھا ہوئے چور مسیت وڑوا رل پھریں ہن نال مداریاں دے
گڈی رن بڈھی ہو نین حاجن پھیرے مور چھر گرد پٹاریاں دے

پرہاں جاہ جٹا مار سٹی گے نہیں بچھڑے یار کواریاں دے
کارگیری موقوف کر میاں وارث تھتھے دل ہے پاوے چھاریاں دے

۲۹۸

تسیں عقل دے کوٹ لیاں ہندے لقمان حکیم دستور ہے جی
باز بھور بکلا لوہا لوگ کالو شاہی شہنی نال کتور ہے جی
لوہا پشم پستہ دبا موت صورت کالو عزرائیل منظور ہے جی
پنجے باز جیہے لک وانگ چیتے پونچا وجیاں مرگ سب دور ہے جی
چک شینہ وانگوں گج مینہ وانگوں جس نوں دند مارن ہڈ چور ہے جی
کسے پاس نہ کھولناں بھیت بھائی جو کچھ آکھو سب منظور ہے جی
پردیس وچ کم آ پیا میرا لئی ہیرا کے سر دور ہے جی
وارث شاہ ہن بنی ہے بہت اوکھی اگے سجھ دا قہر کلور ہے جی

۲۹۹

بھیت دنال مرد دا کم ناہیں مرد سوئی جو ویکھ دم گھٹ جائے
گل جی دے وچ ہی رہے خفیہ کاؤں وانگ پیخال مہ سٹ جائے
بھیت کسے دا دنال بھلا نہیں بھادیں پچھ کے لوک نکھٹ جائے
وارث شاہ نہ بھیت صندوق کھلے بھادیں جان دا جنڈرا ٹ جائے

۳۰۰

مار عاشقاں دی لُج لاہیا ای یاری لانے کے گھن لے جاوئی سی
انت کھیڑیاں ویاہ لے جاوئی سی یاری اوسدے نال کیہ لاوئی سی
لے گئے سن ویاہ کے جیونداتوں مر جاوناں لیک نہ لاوئی سی

نہیں یاری جے توڑ بھاونی سی ایڈی دھم کیوں مور کھا پاؤنی سی
وارث شاہ جے منگ لے گئے کھیڑے داڑھی پرھے دے وچ مناؤنی سی

۳۰۱

اکھیں ویکھ کے مرد ہن چپ کر دے بھادیں چور ہی جھگڑا لٹ جائے
دیناں نہیں جے بھیت وچ کھیڑیاں دے گل خوار ہووے کھنڈ پھٹ جائے
تورن کھیڑیاں دے بے چاک ہیرے مڑاں چاک نشانے نوں چٹ جائے
چور ہاتھ گولیر تھیں چھٹ جانڈے ایسا کون جو عشق تھیں چھٹ جائے

۳۰۲

اساں رانھیا ہس کے گل کیتی جاہ لالے داؤ جو لگ دا ای
لاٹ رہے نہ جیو دے وچ لگی ایہہ عشق الہیوا اک دا ای
جاہ ویکھ معشوق دے نین خونی تینوں نت الہیوا جگ دا ای
ساں یار دا تے گھسا باز والا جھٹ چور دا تے داؤ ٹھگ دا ای
لے کے نڈھڑی نوں جھنگ جاہ چاکا سیدا ساک نہ ساڈا لگ دا ای
وارث کن پاٹے میں چار مڑیا اے مگر الہیوا جگ دا ای

۳۰۳

مرد باجھ مہری پانی باجھ دھرتی عاشق ڈٹھڑے باجھ نہ رج دے نیں
لکھ سریں اول سول آون یار یاراں تھوں مول نہ بچ دے نیں
بھیڑاں پوندیاں رنگ وٹائے دیندے پردے عاشقاں دے مرد کج دے نیں
دا چورتے یار دا اک ساعت نہیں وس دے بدل جو کج دے نیں

۳۰۴

راجھے اگے ریاں نے قسم کھاہدی نگر کھیڑیاں دے جا دھیا ای
 یارو کون گراؤں سردار کیمڑا کون لوک کدو کنٹاں ویا ای
 اگے پنڈ دے کھوہ تے بھرن پانی کڑیاں گھتیا ہس کھر کھیا ای
 یار ہیر دا بھانویں تے ایسہ جوگی کسے لھیا تے نہیں دیا ای
 پانی پی ٹھنڈا چھانویں گھوٹ بوٹی بن پنڈ داناؤں کھر ہیا ای
 لیہدا ناؤں ہے رنگپور کھیڑیاں دا کسے بھاگ بھری چا دیا ای
 ارے کون سردار ہے بھات کھانی خنی شوم کیا لیا جیا ای
 اجو نام سردار تے پت سیدا جس نے حق رانجھے دا کھیا ای
 باغ باغ رانجھیدا ہو گیا جدوں ناؤں جٹیایاں دیا ای
 سنگی کھیری بنھ کے تیار ہویا لک چا فقیر نے کیا ای
 کدی لیے ہولاں کدی جھولدا اے کدی روپیا کدی ہیا ای
 وارث شاہ کرساں جیوں ہون راضی مینہ اوڑ دے تھاؤں وچ دیا ای

۳۰۵

آ جو گیا کیا ایسہ دیس ڈٹھو چھن گھبرو بیٹھ وچ داریاں دے
 اوتھے جھول متانیاں کرے گلاں خن سنوں کن پاڑیاں پیاریاں دے
 کراں کون صلاح میں کھیڑیاں دی ڈار پھرن چو طرف کواریاں دے
 مار عاشقاں نوں کرن چاہیرے نین نکھڑے نوک کٹاریاں دے
 دیہن عاشقاں نوں توڑے نال نیناں نیں رہن نہیں ہر یاریاں دے
 ایس جوئے دیاں ونجاریاں نوں ملے آن سوداگر یاریاں دے
 سرمہ پھل دندا سٹرا سرخ مہندی لٹ لیے نے ہٹ پیاریاں دے
 نیناں نال کلپڑا چھک کڈھن دس بھوڑے کھ وچاریاں دے

جوگی دیکھ کے آن چوگرد ہوئیاں چھٹے پرھے وچ ناگ پٹاریاں دے
 اوتھے کھوہل کے اکھیاں ہس پوندا ڈٹھے خواب وچ میل کواریاں دے
 آن گرد ہوئیاں بیٹھا وچ جھولے بادشاہ جیوں وچ عماریاں دے
 وارث شاہ نہ رہیں نچلے بھی جنہاں نراں نوں شوق نزاریاں دے

۳۰۶

ماہی منڈیو گھریں نہ جا کنناں جوگی مست کلا اک آوڑیا
 کنیں مندریں سہلیاں سندرہاں نیں داڑھی پٹے سر بھواں مناوڑیا
 جہاں ناؤں میرا کوئی جا لیندا مہاں دیولے دوتیاں آوڑیا
 کسے نال قدرت پھل جنگلے تھیں کوں بھل ہلاوڑے آوڑیا

۳۰۷

کڑیاں دیکھ کے جوگی دی طرح ساری گھریں ہمدیاں ہمدیاں آئیاں نیں
 مائے اک جوگی ساڈے نگر آیا کنیں مندرہاں اوس نے پایاں نیں
 نہیں بولدا برا زبان وچوں بھانویں بھگھیا تاپیوں پایاں نیں
 ہتھ کپھرمی پھاوڑی موہڈیاں تے گل سہلیاں عجب بنائیاں نیں
 ارڑاوندنا نال جلالیاں دے جٹاں وانگ مداریاں چھائیاں نیں
 نا اوہ منڈیا گودڑی نا جنگم نا اوداسیاں وچ ٹھرائیاں نیں
 پریم متیاں اکھیاں رنگ بھریاں سدا گوہڑیاں لال سوائیاں نیں
 خونی باہیاں نشے دے نال بھریاں نیناں کھویاں سان چڑھائیاں نیں
 کدی سنگلی سٹ کے شگن واسے کدی اوسیاں سواہ تے پایاں نیں
 کدی کنگ وچاچے کھڑا رووے کدی سنگھ تے ناد گھو کائیاں نیں
 اٹھے پھر اللہ نوں یاد کردا خیر لوس نوں پاوندیاں مائیاں نیں
 نشے بانجھ بھواں اوسدیاں متیاں نیں مرگانیاں گلے بنائیاں نیں

جٹاں سوہندیاں چھل اوس جو گیڑے نوں جیویں چند دوالے گھٹاں آئیاں نیں
کوئی گورو پورا اوس نوں آن ملیا کن چھید کے مندر اں پایاں نیں
وارث شاہ چیلّا بالنا تھ دا اے جھوکاں پریم دیاں کسے نے لائیاں نیں

۳۰۸

گھر آ ننان نے گل کیتی ہیرے اک جوگی نواں آیا ای
کنیں اوس دے درشنی مندر اں نیں گل مہنگلا عجب بنایا ای
پھرے ڈھونڈ دا وچ حویلیاں دے کوئی اوس نے لعل گویا ای
نالے گاؤندا تے نالے رووندا ای وڈا اوس نے رنگ مچایا ای
ہیرے کسے رجوئیں دا ایسہ پتر روپ تدھ تھیں دون سویا ای
وچ ترنجاں گاؤندا پھرے بھوندا انت اوس دا کسے نہ پایا ای
پھرے دیکھ دا دھوٹیاں چھیل کڑیاں من کسے تھ نہیں بھر مایا ای
کائی آکھ دی پریم دی چاٹ لگی تاہیں اوس نے سیس منایا ای
کائی آکھدی کسے دے عشق پچھے بندے لاه کے کن پڑایا ای
کسں تحت ہزارے دا ایسہ رانجھا بالنا تھ تھوں جوگ لیا ای
وارث شاہ ایسہ فقر تاں نہیں خالی کسے کارنے دے اتے آیا ای

۳۰۹

مٹھی مٹھی ایسہ گل نہ کرو بھیناں میں تاں سن دیاں ایں مر گئی جے نی
تساں ایسہ جدو کنی گل توری کھلی تلی ہی میں لہ گئی جے نی
گئے ٹٹ سدھر اتے عقل ڈلی میری دھوکھ کلجڑے پئی جے نی
کیکوں کن پڑا ایسے جیونداے گلاں سن دیاں ایں جند گئی جے نی
روواں جدوں سنیاں اوسدے دکھڑے نوں مٹھیں میٹ کے میں بہہ گئی جے نی
مسو بھو دا ناوےں جاں لیدیاں ہو جند سن دیاں ہی لڑھ گئی جے نی

کویں دیکھئے اوس مستانڑے نوں جس دی دھم ترنجیں پئی جے نی
 ویکھان کیمڑے دیں دا ایسہ جوگی اس تھوں کون پیدی رس گئی جے نی
 اکے پوست دھتوراتے بھنگ پی کے موت اوس نے مل کیوں لئی جے نی
 جس دا ماویں نہ باپ نہ بھین بھائی کون کرے گا اوس دی سعی جے نی
 بھانویں بھکھڑا راہ وچ رہے ڈھٹھا کسے خبر نہ اوس دی لئی جے نی
 بائے ہائے مٹھی اوہدی گل سن کے میں تاں نگھڑا بوڑ ہو گئی جے نی
 نہیں رب دے غضب توں لوک ڈردے متھے لیکھ دی ریکھ دیسہ گئی جے نی
 جس دا چند پتر سواہ لا بیٹھا دتا رب دا ماں سہہ گئی جے نی
 جس دے سوہنے یار دے کن پائے اوہ تاں نڈھڑی چوڑ ہو گئی جے نی
 وارث شاہ پھرے دکھاں نال بھریا خلق مگر کیوں اوس دے پئی جے نی

۳۱۰

رب جھوٹھ نہ کرے جے ہو دے رانجھا تاں میں چوڑ ہوئی مینوں پٹیا سو
 اگے اک فراق دی ساڑ سٹی بڑی ملی نوں موڑ کے پھٹیا سو
 نالے رن گئی نالے کن پائے آکھ عشق تھیں نفع کیہ کھٹیا سو
 میرے واسطے دکھڑے پھرے کردا لوہا تا چھ نال چٹیا سو
 بکل وچ چوری چوری ہیر روے گھڑا نیر دا چا پلٹیا سو
 ہويا چاک پنڈے ملی خاک رانجھے لاه ننگ ناموس نوں سٹیا سو
 وارث شاہ اس عشق دے ونج وچوں جفا جال کیہ کھٹیا وٹیا سو

۳۱۱

گلیں لایجے کویں لیاؤ اس نوں رل پھچھے کیمڑے تھاولں دا ای
 کھہ لایجے دیں وچ پھرے بھوندا اتے ناوں دا کون کہاؤں دا ای
 ویکھاں کیمڑے دیں دا چودھری ہے اتے ذات دا کون سداؤں دا ای

دیکھاں روہیوں ماجھیوں ہتھیوں ہے راوی واہ دا اکے جھناؤں دا ای
 پھرے ترنجناں وچ خوار ہندا وچ ویٹریاں پھیریاں پاؤں دای
 وارث شاہ مرٹھو ایسہ کاسدا ای کوئی ایس دا بھیت نہ پاؤں دا ای

۳۱۲

لین جوگی نوں آئیاں۔ دھنلا ہو چلو گل بنا سوارِیے نی
 سچے بولیاں جانسکار جوگی کیوں نی سائیں سوارِیے پیاریے نی
 وڈی مہر ہوئی ایس دیس اتے ویٹرے ہیر دے نوں چلو تارِیے نی
 منگ نگر اتیت نے اچے کھاناں باتاں شوق دیاں چائے و ساریے نی
 میلے کنھ دے ہمیں اتیت چلے نگر جاچے بھیکھ چتاریے نی
 وارث شاہ تمہیں گھروں کھا آئیاں نال چاڈراں لو گنکارِیے نی

۳۱۳

رسم جگ دی کرواتیت سائیں ساڈیاں صورتاں دل دھیان کیجے
 اجو کھڑے دے ویٹرے نوں کرو پھیرا زہ ہیر دی طرف دھیان کیجے
 ویٹرا مہر دا چلو دکھا لیاے سستی موہنی تے نظر آن کیجے
 چلو دیکھئے گھراں سردار دیاں نوں ابی صاحبو ناہ گمان کیجے

۳۱۴

ہمیں بڈے فقیر ست پیڑ پیئے ہاں رسم جگ دی ہمیں نہ جانتے ہاں
 کند مول اجاڑ وچ کھاچے تے بن باس لے کے موجاں مانتے ہاں
 بھیاڑ ار شیر ار مرگ چلتے ہمیں تنہاں دیاں صورتاں جانتے ہاں
 تمہیں سندراں بیٹھیاں خوبصورت ہمیں بوٹیاں جھٹیاں جانتے ہاں

نگر سچ نہ آتما پرچ دا اے ادیان بہہ کے تنبو تانتے ہاں
گورو تیر تھ جوگ میراگ ہوئے روپ تنہاں دے ہمیں پچھانتے ہاں

۳۱۵

سیاں ویکھو تو مست الست جوگی حیدر رب دے نال دھیان ہے نی
انہاں بھوروں نوں آسرا رب دا ہے گھر بار نہ تان نہ مان ہے نی
سونے ونزی دہی نوں کھیہ کر کے رلن خاک وچ فقر دی بان ہے نی
سوہناں پھل گلاب معشوق نڈھا راج پتر گگھڑ سجان ہے نی
جنہاں بھنگ پیٹی سواہ لائے بیٹھے انہاں ماہنواں نوں کمی کان ہے نی
جویں اسیں میاریاں رنگ بھریاں توں ایسہ بھی ساڈا اڑا ہاں ہے نی
آؤ کچھے کیمہڑے دیس دا ہے اتے ایس دا کون مکان ہے نی

۳۱۶

سنیں جو گیا گھبرا چھیل باہیا نیناں کھیوا مست دیوانیاں دے
کنیں مندرائ کھڑی نادنگی گل سہلیاں تے ہتھ کانیاں دے
وچوں نین من ہوٹھ بھیت دس اکھیں میٹ دا نال بہانیاں دے
کس مینوں کن کس پاڑیونی تیرا وطن ہے کون دیوانیاں دے
کون ذات ہے کاس تھوں جوگ لیو سچو ہی دس مستانیاں دے
ایس عمر کیہ واعدے پئے تینوں کیوں بھوناں ایس دیس بیگانیاں دے
کسے رن بھائی بولی ماریا ای ہک ساڑیا سو نال طعیناں دے
وچ ترنجناں پوے وچار تیری ہووے ذکر تیرا چکی ہانیاں دے
پیادس شتاب ہو جیو جاندا اسیں دھپ دے نال مرجانیاں دے
کرن منٹاں مٹھیاں بھرن لکھیاں اسیں پچھ کے نہیں تر جانیاں دے
وارث شاہ گمان نہ پویں میاں آوے ہیر دیا مال خزانیاں دے

۳۱۷

رانجھا اکھدا خیال نہ پوو میرے شینہ سب فقیر دا دیس کیا
کونجاں وانگ مولیاں دیس چھڈے اساں ذات صفت تے بھیس کیا
وطن دے نال تے ذات جوگی سانوں ساک قبیلوا خویش کیا
چہڑا وطن تے ذات ول دھیان رکھے دنیا دار ہے اوہ درویش کیا
دنیا نال پیوند ہے اساں کیاں پتھر جوڑناں نال سریش کیا
سبھ خاک در خاک فنا ہوناں وارث شاہ پھر تنہاں نوں عیش کیا

۳۱۸

سانوں ناہ اکاؤرے بھات کھانے کھنڈا کرودھ دا ہمیں نہ سوتے ہاں
جلے اپنے دا پر آ گئے کھلی جھنڈ سراتے اسیں بھوتے ہاں
گھر مہراں دے کاسنوں جادناں اے سر مہریاں دے اسیں موتے ہاں
وارث شاہ میاں پٹھ بال بھانڈ لٹے ہوئے رات نوں جھوٹے ہاں

۳۱۹

اساں عرض کیتا تینوں گرد کر کے بالنا تھ دیاں تسمیں نشانیاں ہو
تینوں چھڈیا کوپیں ہے ظالماں نے کشمیر دیاں تسمیں خرمائیاں ہو
ساڈی عاجزی تسمیں نہ من دے ہو غصہ نال پیار دے آئیاں ہو
اساں اکھیا مر دے چلو دھیرے تسمیں نہیں کر دے مہربانیاں ہو

۳۲۰

سکھے سوہندیاں ترنجیں شاہ پریاں جویں ترکشاں دیاں تسمیں کانیاں ہو

چل کرو انگشت فرشتیاں نوں تسیں اصل شیطان دیاں تانیاں ہو
تساں شیخ سعدی نال مکر کیتا تسیں بڈیاں شریر دیاں بانیاں ہو
اسیں کسے پردیس دے فقر آئے تسیں نال شریکاں دے ثانیاں ہو
جاؤ واسطے رب دے خیال جھڈو ساڈے حال تھیں تسیں بیگانیاں ہو
وارث شاہ فقیر دیوانزے نے تسیں دانیاں اتے بھر دانیاں ہو

۳۲۱

ہمیں بھجیا واسطے تیار بیٹھے تمہیں آن کے رکتاں چھیڑ دیاں ہو
اساں لاہ پنجالیاں جوگ جھڈے تسیں پھیر مڑ کھوہ نوں گیر دیاں ہو
اسیں جھڈ جھیرے جوگ لائے بیٹھے تسیں پھیر آکو دلویر دیاں ہو
پچھوں کہو گے بھوتے آن لگے اچھے کھوہ وچ سنگ کیوں رہڑ دیاں ہو
ہمیں بھجیا ماتیں چلے ہاں رے تمہیں آن کے کاہ کھیر دیاں ہو

۳۲۲

رانجھا کچھری پکڑ کے گزرے چڑھیا سنگیں دوار بدوار دجاؤندا اے
کوئی دے سیدھا کوئی پائے ٹکر کوئی تھالیاں پرس لیاؤندا اے
کوئی آکھدی جو گزانواں آیا کوئی روہ دیاں بھواں چڑھاؤندا اے
کوئی دے گالیں دھاڑے مار پھر دا کوئی بول دی جو من بھاؤندا اے
کوئی جوڑ کے ہتھ تے کرے منت سانوں آسرا فقر دے ناؤندا اے
کوئی آکھدی مستیا چاک پھر دا نال مستیاں پاٹ دا گاؤندا اے
کوئی آکھدی مست دیوانزا اے وڈے بنگ دے کنگ دجاؤندا اے
کوئی آکھدی ٹھک ادھال پھر دا سوہاں چوراں دا کسے گراؤندا اے
لڑے بھڑے تے گالیاں دے لوکاں ٹھٹھے مار دا لوہڑ کماؤندا اے
آٹا کنگ دالے تے کھیو بھتا دانا ٹکڑا گود نہ پاؤندا اے

وارث شاہ رنھیرا چند چڑھیا گھرو گھری مبارکاں لیاؤندا اے

۳۲۳

آکے وڑے ہاں اجڑے پنڈ اندر کائی کڑی نہ ترنجیں گاؤندی اے
نہیں کھلی پاؤدی نہیں سہی پھی پائے نہ دھرت کنبائندی اے
نہیں چوہڑی دا گیت گاؤدیاں نیں گردارہ وچ کوئی نہ پاؤندی اے
وارث شاہ چھڈ چلے ایسہ گھری ایسی طبع فقیر دی آؤندی اے

۳۲۴

چل جو گیا اسیں دکھا لیاے جتھے ترنجیں چھوہریاں گاؤدیاں نیں
لے کے جوگی نوں آن دکھایو نیں جتھے وہوٹیاں چھوپ رل پاؤندیاں نیں
اک نچ دیاں سمت ملنگ بن کے اک سانگ چوہڑی دا لاؤندیاں نیں
اک بائیاں نال گھسائے باہراک ماہل تے ماہل بھراؤندیاں نیں

۳۲۵

جتھے ترنجناں دی گھمکار پوندی آتن بیٹھیاں لکھ مہریاں نیں
کھتریٹیاں اتے بہنیاں نیں تر کھیٹیاں اتے جٹیٹیاں نیں
لوہاریاں لونگ سپاریاں نیں سندر خوجیاں اتے تر کھیٹیاں نیں
سندر کوریاں روپ سنگاریاں نیں تے دواہیاں مشک لہیٹیاں نیں
اروڑیاں مشک وچ بوڑیاں نیں پھلاریاں چھیل سہریٹیاں نیں
منہاریاں تے پکھی واریاں نیں سندر تیلناں نال مچھیٹیاں نیں
پٹھانیاں چادران تانیاں نیں پشتو مار دیاں نال مغلیٹیاں نیں
بخاریاں نال ہمایاریاں نیں راجپوتان نال بھٹیٹیاں نیں

درزائیاں گھڑ سیانیاں نیں بروالیاں نال مچھیاں نیں
 سید زادیاں تے شیخ زادیاں تے ترکھانیاں نال گھمڑیاں نیں
 راولیانیاں بیٹیاں بانیاں دیاں جنہاں والیاں نال وٹیاں نیں
 چنگڑانیاں نائیاں میرزادیاں نیں جنہاں لسیاں نال لہیاں نیں
 گھنڈیلیاں چھیل چھبلیاں تے کلالاں نال بھلڑیاں نیں
 بازی گرنیاں نٹیاں کنکریانیاں ویرارادھناں رام جٹیاں نیں
 پوریانیاں چھبھنیاں رنگریزاں میراگنیاں نال گھمڑیاں نیں
 سندا سناں اتے خراساں فی ڈھال گرنیاں نال وٹیاں نیں
 گگرنیاں ڈونیاں ڈھائیں کٹاں آتھانیاں نال بھلوانیاں نیں
 کھسکھاں تے پنج بیدیاں فی چوڑی گرنیاں تے کھنڈیاں نیں
 بھرانیاں واہناں سریانیاں سانوں سیانیاں کتناں کوہیاں نیں
 بہروپناں راجناں زیل وٹاں بروالیاں بہت بہنیاں نیں
 لبانیاں مورناں گگرنیاں اودھنیاں دودھ دیاں دھوتیاں نیں
 جھیلیاں مونیان پھہے کنٹیاں چھبلیاں نال قصیاں نیں
 کاغذ کٹ ڈبجریاں ارد بیگن ہاتھی دانیاں نال بلوچیاں نیں
 باہیاں گجریاں ڈوگریاں چھیل منیاں راجوہناں راجے دیاں بیٹیاں نیں
 پکڑ انچلا جوگی نوں لائے گلےں ویٹرا واہڑ کے گھیر لے بیٹھیاں نیں
 وارث شاہ جیجا بیٹھا ہوئے جوگی دوالے بیٹھیاں سالیان جیٹھیاں نیں

۳۲۶

کائی آ رانجھے دے نین دیکھے کائی کھڑا دیکھ صلاحندی دی ہے
 اڑیو دیکھو تا شان جو گیتڑے دی راہ جانڈیاں مرگاں نوں پھانڈی ہے
 جھوٹھی دوستی عمر دی نال جس دے دن چار نہ پھیر نہانڈی ہے
 کوئی اوڈنی لاه کے مگر پونجھے دھو دھانہوت چالاہندی ہے

کائی مکھ رنجھی دے نال جوڑے تیری طبع کی جو گیا چاہندی ہے
 سستی لاڈ دے نال چوا کر کے چا سہلیاں جوگی دیاں لاہندی ہے
 رانجھے پچھیا کون ہے ایہ نڈھی دھی اجودی کائی چا آہندی ہے
 اجو جو چھو جھواتے جو ہندا کون ہے تاں اگوں آہندی ہے
 وارث شاہ ننان ہے ہیر سندی دھی کھیڑیاں دے بادشاہ دی ہے

۳۲۷

اجو دھی رکھ دھاڑے مار پڑ مشنڈڑی ترنجیں گھدی ہے
 کرے آن بے ادبیاں نال فقراں سگوں سہلیاں نوں نہیں چندی ہے
 لاہ سہلیاں مار دی جوگیاں نوں اتے ملدیاں مہیں نوں لبندی ہے
 پھرے نجدی شوخ برہان گھوڑی نا ایسہ کت دی تے نا ایسہ سہدی ہے
 سردار ہے لوہکاں لاہکاں دی مہن ڈوہلدی تے تون لبندی ہے
 وارث شاہ دل آؤندا چڑشاں بنیاد پر ظلم دی کھنڈ دی ہے

۳۲۸

لگوں ہتھ تاں پکڑ پچھاڑ شاں تیرے نال کرساں سوتوں جانیں دے
 بکوہک کرساں بھن لنگ تیرے تدوں رب نوں اک پچھانیں دے
 وہیڑے وڑیوں تاں کھو چنگوریاں نوں تدوں شکر جالیوایں دے
 گدوں وانگ جاں جوڑ کے گھڑاں تینوں تدوں چھٹ تدیر دی آنیں دے
 سستی اٹھ کے گھراں نوں کھسک چلی منگن آویں تاں مینوں جانیں دے
 وارث شاہ وانگوں تیری کراں خدمت موج بجاں دی تدوں مانیں دے

۳۲۹

سب شہنی وانگ کو لہیں فی ماس کھامیں تے رت پھیں فی
کاہے فقر دے نال رہاڑ پئیں بھلا خوش سانوں ماپے جیو میں فی
دکھی جیو دکھانہ بھاگ بھریے سوئیں چڑی تے کونج پھیں فی
ساتھوں نشانہ ہوسیا مول تیری سکے خصم تھوں نال پھیں فی
چرخا چاچے پھیں مرد مارے کے یار نیں پکڑ پھیں فی
وارث شاہ فقیر دے دیر پئیں جرم تے کرماں دیے پھیں فی

۳۳۰

ویٹرے جٹاں دے منگ دا جاوڑیا اگے جٹ بیٹھا گانوں میل دا اے
سنگیں پھوک کے ناد گھوکایا سو جوگی گج کے وچ جا ٹھیل دا اے
ویٹرے وچ ادھوت جا گیا اے مست ساہن وانگوں جائے پیل دا اے
ہو ہو کر کے سنگھ ٹڈیا سو فیلان جیوں ہست نوں پیل دا اے

۳۳۱

نیاں توڑ کے ڈھانڈری اٹھ نٹھی بھن دوہنی ددھ سب ڈولھیا ای
گھت خیر ایس کلک دے موہرے نوں جٹ اٹھ کے روہ ہو بولیا ای
جھرک بھکھوے دیس دا ایسہ جوگی اتھے ڈنڈ کیہ آن کے گھولیا ای
صورت جو گیاں دی اکھیں گنڈیاں دیاں داب کلک دے تے جیوں ڈولیا ای
جوگ اکھیاں کڈھ کے گھت تیوڑ لے کے کھرا ہتھ وچ تولیا ای
وارث شاہ ہن جنگ تحقیق ہویا جوں شاکنی دے اگے بولیا ای

۳۳۲

جٹی بول کے ددھ دی کسر کڈھی سھ اڑتے پڑتے پاڑے
بنے داد پڑوادڑے جوگڑے دے سھ کھنیں تے ساک چاڑھ سھ
جوگی روہ دے نال کھڑلت گھتی دھول مار کے دند سھ جھاڑ سھ
جٹی زمیں تے پڑے وانگ ڈھٹھی جیہے واہرو پھٹ کے دھاڑ سھ
وارث شاہ میاں جویں مار تیشے فرہاد نیں چیر پہاڑ سھ

۳۳۳

جٹ ویکھ کے جٹی نوں کانگ کیتی دیکھو پری نوں رچھ پتھلیا بے
میری سیال دی مہرن مار جندوں تلک مہر دی ستھ نوں چلیا بے
لوکاں باہوڑی تے فریاد کوکاں میرا جھگڑا چوڑ کر چلیا بے
پنڈوچ ایسہ آن بلا وڑی جیہا جن پچھواڑ وچ ملیا بے
پکڑ لاٹھیاں گہرو آن ڈھکے وانگ کاندھویں کلک دے چلیا بے
وارث شاہ جیہوں دھویاں سرکیاں توں بدل پاٹ کے گھٹاں ہو چلیا بے

۳۳۴

آ آ مہانیاں جدوں کیتی جوہیں ولیں جاں پلم کے آ گئے
پچو سچ جاں پھاٹ تے جویں ویری جوگی ہو ری بھی جیو چرا گئے
دیکھو فقر اللہ دے مار جٹی اوس جٹ نوں واعدہ پا گئے
جدوں مار چو طرف تیار ہوئی اوتھوں اپناں آپ کھکا گئے
اک پھاٹ کڈھی سھ سمجھ گیاں رناں پنڈ دیاں نوں راہ پا گئے
جدوں خصم ملے پچھوں واہراں دے تدوں دھاڑوئی کھرے اٹھا گئے

ہتھ لایسے برکتی جوان پورے کرامات ظاہر دکھلا گئے
وارث شاہ میاں پٹے باز چھٹے جان رکھ کے چوٹ چلا گئے

۳۳۵

جوگی منگ کے پنڈ تیار ہویا آنا میل کے کھیرا پوریا ای
کسے ہس کے رگ چاپایا ای کسے جوگی نوں چا وڈوریا ای
کائی دبک کے جوگی نوں ڈانٹ لیدی کتے انہاں نوں جوگی نے گھوریا ای
پہلے کھیڑیاں دے بھات پائیاں سو جوویں سوہلوویں دا چن پوریا ای

۳۳۶

کیدئی ولگناں ویٹھے تے ارل کھوڑاں کیدیاں بھلاں اتے کھر لائیاں نی
کیدیاں کوریاں چائیاں بنیاں تے کیدیاں کلیاں نال مدھانیاں نی
اتھے اک چھن چھورزی جہی پیٹھی کتے نکلیاں گھروں سوانیاں نی
چھت نال ٹنگے ہوئے نظر آون کھوپے ناڑیاں اتے پرانیاں نی
کوئی پٹنگ اتے ناگزویل پئی جیہاں رنگ نکل وچ رانیاں نی
وارث کوریاں کتنیں کرن پیہناں موئے ماہڑے مختاں آئیاں نی
ستی آکھیا بھلاہیے دیکھنی ہیں پھر یا لچ مناکھر سانیاں نی
کتے سجرے کن پڑا لیتے دھروں لعناں ایسہ پرانیاں نی

۳۳۷

جوگی ہیر دے ساہورے جاوڑیا بھکھا باز جیوں پھرے للور دا جی
آیا خوشی دے نال دو چند ہو کے صوبہ دار جیوں نواں لاہور دا جی
دھس دے کے ویٹھے وچ جاوڑیا ہتھ کیتا سوستھ دے چور دا جی

جائے الکھ و جاپیے نا دپھوکی سوال پاؤں وا لٹ پٹا لور دا جی
کھیڑیاں دیئے پیاریئے دوہٹے نی ہیرے سکھ ہے چانکور دا جی
وارث شاہ ہن اک نوں جوین پھوی شگن ہو یا ای جنگ تے شور دا جی

۳۳۸

سچ آکھ توں راولا کے سہتی تیرا جیو کائی گل لوڑ دا جی
دھیڑے وڑدیاں رکتاں چھیڑیاں نی کنڈا وچ کیلجے دی پوڑ دا جی
بادشاہ دے باغ وچ نال چاوڑ پھریں پھل گلاب دا توڑ دا جی
وارث شاہ توں شتر مہار بابھوں ڈانگ نال کوئی منہ توڑ دا جی

۳۳۹

آکھاریئے ایڈ اپرا دھین نی دھکا دیسہ ناہک دے زور دانی
ہندے کندھلی تھلی ہس بڑیاں بہیں روپ ہنایکے موردانی
انی نڈھئے رکتاں چھیڑ ناہیں ایسہ کم نہیں دھم شور دانی
وارث شاہ فقیر غریب اتے ویر کڈھیو ای کے کھوردانی

۳۴۰

کل جاپیے نال چوا چاوڑ سانوں بہن بھڈار کڈھاپوں دے
اج آن وڑیوں جن وانگ دیڑے ویر کل دا آن جگایوں دے
گدوں آن وڑیوں وچ چھوہراں دے کنہاں شامتاں آن پھہاپوں دے
وارث شاہ رضا دے کم ویکھو اج رب نے ٹھیک کٹاپوں دے

۳۴۱

کچی کوارے لوڑھ دیے ماریے نی ٹوئیں ہاریے آکھ کیہ آہنی ہیں
 بھلیاں نال بری کا ہے ہوونی ہیں کائی برے ہی پھاوے چاہنی ہیں
 اسال بھکھیاں آن سوال کیتا کہیاں غیب دیاں رکتاں ڈاہنی ہیں
 وچوں پکے چھیل اچکے نی راہ جانڈے مرگ نوں پھاہنی ہیں
 گل ہو چکی پھیر چھیڑنی ہیں ہری ساکھ نوں موڑ کے واہنی ہیں
 گھر جان سردار دا بھیکھ مانگی ساڈا عرش دا کنگرہ ڈھاہنی ہیں
 کیما نال پردیسیاں دیر چایو چنر ہاریے آکھ کیہ آہنی ہیں
 راہ جانڈے فقر کہیڑنی ہیں آنہریے سنگ کیوں واہنی ہیں
 گھر پیڑے دھروئیاں پھیریاں نی ڈھکے وڑیے ساہناں نوں واہنی ہیں
 آ واسطہ ای نیناں گنڈیاں دا ایسہ گل کوں پچھوں لاہنی ہیں
 شکار دریا وچ کھیڈ مویے کیماں موت وچ پچھیاں پھاہنی ہیں
 وارث شاہ فقیراں نوں چھیڑناہیں اکھیں نال کیوں کھکھراں لاہنی ہیں

۳۴۲

انی سنوں بھنیاں کوئی چھٹ جوگی وڈی جوٹھ بھیرا کسے تھاؤں دا ہے
 جھگڑیل مرکناں گھنڈ مچر پر کہنت ایسہ کسے گراؤں دا ہے
 پردیسیاں دی نہیں ڈول اس دی ایسہ واقف ہیر دے ناؤں دا ہے
 گل آکھ کے ہتھ تے پوے مکر آپے لاؤں دا آپ بھھاؤں دا ہے
 ہنے بھن کے کھیری توڑ سہلی نالے جٹاں دی جوٹ کھھاؤں دا ہے
 جے میں اٹھ کے پان پت لا سٹاں پنج ایسہ نہ کسے گراؤں دا ہے
 کوئی ڈوم نموچی اکے ڈھیڈ کنجر اکے چوہڑا کسے سراؤں دا ہے
 وارث شاہ میاں واہ لا رہیاں ایسہ جھگڑیاں باز نہ آؤں دا ہے

۳۴۳

پکڑ ڈھال تلوار کیوں گرد ہوئیں متھا میں کڑمیں بھاگے نی
 چنر ہاریے ڈاریے جنگ بازے چھبر نکتے برے نیں لا گئے نی
 نی فساد دی فوج دیے پیشوائے شیطان دے لک دی تڑا گئے نی
 اسیں جٹیاں نال جے کراں جھیڑے دکھ زہد تے کفر کیوں جھاگے نی
 متھا ڈاہ نہیں آ جھڈ پچھا بھنیں جانڈے دے مگر نہ لا گئے نی
 وارث شاہ فقیر دے قدم پھڑیے جھڈ کبر ہنکارنوں تیا گئے نی

۳۴۴

چکی ہانیاں وچ وچار پوندی ایسہ دی دھم تنور تے بھٹھ ہے نی
 کم ذات کپتڑا ڈھیڈ بیڈا ڈلی پورے دے نال دی چھٹھ ہے نی
 بھیرو کار کھوٹا ٹھک ماجھڑے دا جیہارن یرولی دا ہٹھ ہے نی
 منگ کھان حرام مشنڈیاں نوں وڈا سار ہشدھات دی لٹھ ہے نی
 مشنڈڑے ترت پچھان لیدے کم ڈاہ دیو ایسہ بھی جٹ ہے نی
 ایسہ جٹ ہے پر جھنگا پٹ ہے نی ایسہ چودھری چوڑ چپٹ ہے نی
 گداں لدیاں ایسہ سیں چھٹ ہے نی بھانویں ویلنیں دی ایسہ لٹھ ہے نی
 وارث شاہ نہ ایس تے رسا مٹھا ایسہ کاٹھے کما دی گٹھ ہے نی

۳۴۵

ویٹرے والیاں داناں آن کھڑیاں کیوں بولدے تسیں دیوانڑے نی
 کڑیے کاس تھوں کھوجدی نال جوگی ایسہ جنگلی کھڑے نماڑے نی
 منگ کھاچے سدا اوہ دیس نیاگن تنبو آس دے ایسہ نہ تان دے نی

جاپ جان دے رب دی یاد والا ایڈے جھگڑے ایسہ نہ جان دے نی
 سدا رہیں اداس نراس ننگے برچھ بھوگ کے سیال لنگھاوندے نی
 وارث شاہ پراساں معلوم کیتا جی جوگی دونویں اکس ہان دے نی

۳۴۶

نیناں ہیر دیاں ویکھ کے آہ بھر دا وانگ عاشقاں اکھیاں میٹ دا ای
 جویں خصم کپڑا رن بھدی کیتی گل نوں پیا گھیٹ دا ای
 رتاں گنڈیاں وانگ فرنج کردا تورن ہارڈا لکڑی پریت دا ای
 گھت گھگڑی ہے ایسہ وڈا ٹھٹھرا استادڑا ایسہ مسیت دا ای
 چوہنڈی دکھیاں دے وچ وڈھ لیدنا پچھوں آپنی وار پھر چیک دا ای
 اکے خیر ہتھا نہیں ایسہ راول اکے چیلوا کے پلٹ دا ای
 نہ ایسہ جن نہ بھوت نہ رچہ باندر نہ ایسہ چیلوا کسے اتیت دا ای
 وارث شاہ پریم دی زیل نیاری نیرا انترہ عشق دے گیت دا ای

۳۴۷

ایسہ مثل مشہور ہے جگ سارے کرم رب دے جیڈ نہ مہر ہے نی
 ہنر جھوٹھ کمان لاہور جیسی اتے قاروں جیڈ نہ سحر ہے نی
 چغلی نہیں دیہالپور کوٹ جیسی اوہ نمرود دے تھانوں بے مہر ہے نی
 نقش چین تے مشک نہ ختن جیہا یوسف زیب نہ کسے دی چہر ہے نی
 میں تال توڑ ہمدھات دے کوٹ شاں تینوں دس کھال کاس دی دہر ہے نی
 بات بات تیری وچ ہیں کامن وارث شاہ دا شعر کیہ سحر ہے نی

۳۴۸

کوئی اسال جیہا ولی سدھ ناہیں جگ آوندا نظر ظہور جیہا
 دستار جوازیوں خوب آوے اتے بافتہ نہیں قصور جیہا
 کشمیر جیہا کوئی ملک نہیں، نہیں چانناں چند دے نور جیہا
 اگے نظر دے مزہ معشوق دا اے اتے ڈھول نہ سوہندا دور جیہا
 نہیں رن کھکھو تده جی نہیں زلزلہ حشر دے صور جیہا
 سہتی جیڈ نہ ہور جھگڑیل کوئی اتے سوہناں ہور نہ حور جیہا
 کھیڑیاں جیڈ نہ نیک نصیب کوئی، کوئی تھاؤں نہ بیت معمور جیہا
 سچ وسدیاں جیڈ نہ بھلا کوئی برا نہیں جے کم فتور جیہا
 ہنگ جیڈ نہ ہور بدو کوئی باس دار نہ ہور پکور جیہا
 وارث شاہ جیہا گنگار ناہیں، خشنہار نہ رب غفور جیہا

۳۴۹

جوگ دس کھال کدھروں ہويا پیدا کتھوں ہويا سنداس بیراگ ہے دے
 کیے رامہ ہین جوگ دے دس دیکھال کتھوں نکھیا جوگ داراگ ہے دے
 ایسہ کھیری سہلیاں ناد کتھوں کس بدھیہا جٹا دی پاگ ہے دے
 وارث شاہ بھنبوت کس کڈھیائی کتھوں نکلی پوجنی آگ ہے دے

۳۵۰

مہاندیو تھوں جوگ دا پنتھ بنیاں دیودت ہے گورد سنیاں دا
 رامہ نند تھوں سب بیراگ ہويا پریم جوت ہے گورو اداسیاں دا
 برہماں برہمنال دا رام ہندواں دا بٹن اتے مہیس سب راسیاں دا

ستھرا ستھریاں دا نانگ واسیاں دا شاہ مکن ہے منڈے ایہاسیاں دا
 جیویں سید جلال جلالیاں دا تے اولیں قرنی کہلے کاسیاں دا
 جیویں شاہ مدار مداریاں دا انصار انصاریاں طاسیاں دا
 وشٹ دیو زبان ویراگیاں دا شری کشن بھکوان ابھاسیاں دا
 حاجی نوشہ پیر نوشاہیاں دا اتے بھخت کبیر جلاسیاں دا
 دنگیر دا قادری سلسلہ ہے تے فرید ہے چشت عباسیاں دا
 شیخ تیر پیر جو موچیاں دا شمس پیر سناریاں چاسیاں دا
 نام دیو ہے گرو جیوں چھینیاں دا لقمان لوہار ترکھاسیاں دا
 خواجہ خضر ہے میاں مہانیاں دا نقشبند مغلاں چغتاسیاں دا
 سرور سخی بھرائیاں سیوکاں دا لعل بیگ ہے چوہڑیاں خاصیاں دا
 نل راجہ ہے گرو جواریاں دا شاہ شمس سناریاں ہاسیاں دا
 شیث ولد آدم جولاہیاں دا شیطان ہے پیر مراسیاں دا
 وارث شاہ جیوں رام ہے ہندواں دا تے رحمان ہے مومناں خاصیاں دا
 جویں حاجی گلگو گھمیار من شاہ علی ہے رافعیہاں پاسیاں دا
 سلمان پارس پیرنایاں دا علی رگزیزاں درزاسیاں دا
 عشق پیر ہے عاشقاں ساریاں دا بھکھ پیر ہے مستیاں پاسیاں دا
 حسو تیلی جیوں پیر ہے تیلیاں دا سلیمان ہے جن بھوتاسیاں دا
 سوٹا پیر ہے وگڑیاں نگڑیاں دا داؤد ہے زرہ نواسیاں دا

۳۵۱

پھرن برا ہے جگ تے انہاں تائیں جے ایسہ پھرن تاں کم دے مول ناہیں
 پھرے قول زبان دا جوان رن تھیں ستر دار گھر چھوڑ معقول ناہیں
 رضاء اللہ دی حکم قطعی ہے جی قطب کوہ کعبہ معمول ناہیں
 رن آ وگاڑتے چہیہ چڑھی فقر آئے جاں قہر کلول ناہیں

زمیندار کن کیتیاں خوشی ناہیں اتے احمق کدی ملول ناہیں
وارث شاہ دنی ہمدگی لکھ ناہیں دیکھاں من لئی کہ قبول ناہیں

۳۵۲

عدل بنیاں سردار ہے رکھ اپھل رن گدھی ہے جے وفا دار ناہیں
نیاز بناں ہے پہنچی بانہ تھادیں گدھا مرد جو عقل دا یار ناہیں
بناں آدمیت نہیں انس جا پے بناں آب قاتل تلوار ناہیں
صبر ذکر عبادتاں باجھ جوگی دماں باجھ جویں درکار ناہیں
ہمت باجھ جوان بن حسن دلبر لون باجھ طعام سوار ناہیں
شرم باجھ مچھاں بناں عمل داڑھی طلب باجھ فوجاں بھر مار ناہیں
عقل باجھ وزیر صلوٰۃ مومن دیوان حساب شمار ناہیں
وارث رن فقیر تلوار گھوڑا چارے تھوک ایہ کسے دے یار ناہیں

۳۵۳

مرد کرم دے نقد ہیں سمجھتے فی رنناں دشمنان نیک کمائیاں دیاں
تسلیں ایس جہان وچ ہوئے رہیاں پنج سیریاں گھت دھڑوائیاں دیاں
مرد بین جہاز نکوئیاں دے رنناں میڈیاں ہیں برائیاں دیاں
ماؤں باپ دا ناؤں ناموس ڈون پتاں لاہ سٹن بھلیاں بھائیاں دیاں
ہڈاس حلال حرام کپن ایہہ کوہاڑیاں ہیں قصائیاں دیاں
لباں لہندیاں صاف کر دینہن داڑھی جویں قینچیاں احمقناں دیاں
سر جائے نہ یار دا سر دیجئے شرماں رکھئے اکھیاں لائیاں دیاں
نی توں کیمڑی گل تے ایڈ شوکیں گلاں دس کھاں پوریاں پائیاں دیاں
آہڈانال فقیر دے لاؤں دیاں نیں خوبیاں دیکھ نناں بھر جائیاں دیاں
وارث شاہ تیرے منہ نال مارن پنڈاں بنھ کے سبھ بھلیائیاں دیاں

۳۵۴

رہیں جو گیاں دی تیتھوں نہیں ہندی ہونساں کہاں جٹاں رکھائیاں دیاں
 بے شرم دی موچھ جیوں پوچھ بدھی جیہاں منجراں پٹ دے دھائیاں دیاں
 تان سین جیہا راگ نہیں من دا لکھ صفاں جے ہون بھرائیاں دیاں
 اکھیاں ڈٹھیاں نہیں توں چوہراوے پر م کٹھیاں بر ہوں ستائیاں دیاں
 سر من داڑھی کھہ لایا ای قدر اں ڈٹھیاں ایڈیاں چائیاں دیاں
 تیری چراچر بر کدی چپھ ایویں جیوں مر کدیاں جتیاں سائیاں دیاں
 لنڈیاں نال گھٹناں مندے بول بولن نہیں چالیاں بھلیاں دیاں جائیاں دیاں
 نہیں کعبیوں چوہڑا ہوئے واقف خبراں جان دے چوہڑے کھائیاں دیاں
 نہیں فقر دے بھیت دا ذرا واقف خبراں تھہ نون مہیں چرائیاں دیاں
 چتر سواہ بھرے دیکھ مگر لگوں جویں کتیاں ہوں قصائیاں دیاں
 جیہڑیاں سون اجاڑ وچ وانگ خچر قدر اں اوہ کیہ جان دے دائیاں دیاں
 گدوں وانگ جاں ر جیوں کریں مستی کچھاں ستھنائیں رناں پرائیاں دیاں
 باو نہیں پورا تینوں کوئی ملایا اے ٹوہیوں بکلاں مانیاں دیاں
 پوچھاں گائیں نوں مہیں دیاں جوڑنائیں کھریاں مہیں نوں لاوناں گائیاں دیاں
 ہاسا آوندا دیکھ کے سفل دا ای گلاں طبع دیاں دیکھ خفتائیاں دیاں
 میاں کون جھڈاوسی آن تینوں دھمکاں پون گیاں جدوں کٹائیاں دیاں
 گلاں عشق دے والیاں تھلیں رلیاں کچے گھڑے تے ویہن لڑھائیاں دیاں
 پریاں نال کیہ دیواں نوں اکھ لگے جنہاں دکھیاں بھنیاں بھائیاں دیاں
 ایسہ عشق کینہ جان دے چاک چوہر خبراں جان دے روٹیاں دھائیاں دیاں
 وارث شاہ نہ بیٹیاں جنہاں قدر اں جان دے نہیں جوائیاں دیاں

۳۵۵

اسیں سستے مول نہ ڈراں تیتھوں عکھے دیدڑے تانڈری سار دے نی
ہاتھی نہیں تصویر دا قلعہ ڈھائے شیر کھیاں تھوں نہیں ہار دے نی
کے کاواں دے ڈھور نہ کدی موئے شیر پھویاں توں نہیں ہار دے نی
پھٹ ہین لڑائی دے اصل ڈھائی ہور اینویں ہار ہار دے نی
اکے مارناں اکے تال آپ مرناں اکے نس جاناں اکے سار دے نی
ہمت ست بروت سرین بھارے ایسہ گھبرو کسے نہ کار دے نی
بھہ تور بیئے جنگ نوں دھک کر کے سگوں اگلیاں نوں پچھوں مار دے نی
سڑن کپڑے ہون تحقیق کالے جیہڑے گوشتے ہون لوہار دے نی
جھوٹھے مہنیاں نال نہ جوگ جاندا سنگ گلے نہ نال پھوہار دے نی
خیر دتیاں مال نہ ہوئے تھوڑا بول تھڑے نہ چرے گوناں دے نی
تیں تال آھ کیتا سانوں مارنے دا تینوں دیکھ لے یار ہن مار دے نی
جیہا کرے کوئی تہا پاؤندائی سچے وعدے پروردگار دے نی
وارث شاہ میاں رن بھونگنی نوں فقر پائے جڑیاں چائے مار دے نی

۳۵۶

تیریاں سہلیاں تھوں اسیں نہیں ڈردے کوئی ڈرے نہ بھیل دے ساگ کولوں
اینویں ماری دا جائیں ایس پنڈوں جوین کھسکدا کفر ہے بانگ کولوں
سر کج کے ٹریں گا جمل جٹا جوین سب اٹھ چلے ہے ڈانگ کولوں
اینویں کچھری سٹ کے جائیں گاتوں جوین دھاڑ دی سر کدا کانگ کولوں
میرے ڈٹھیاں کنہسی جان تیری جوین چور دی جان چھلانگ کولوں
تیری ٹوٹنی پھرے ہے سب دانگوں آئے رتاں دے ڈریں لپانگ کولوں
ایویں خوف پوسی تینوں مارنے دا جوین دھندا پیر الانگ کولوں

وارث شاہ ایسہ جو گیرا مویا پیا پانی دین گیاں جدوں پور ساگ کولوں

۳۵۷

کیہاں آن پنچائیاں جوڑیاں فی اسیں رن نوں ریوڑی جانتے ہاں
پھڑیے چتھ کے لیے لنگھا پل وچ تنبو ویر دے نت نہ تانتے ہاں
لوگ جاگ دے مہریاں نال پرچن اسیں خواب اندر موجاں مانتے ہاں
لوگ چھان دے بھنگ تے شربتاں نوں اسیں آدمی نظر وچ چھانتے ہاں

۳۵۸

جیٹھ مینہ تے سیال نوں واؤ مندی کتک ماہ وچ منع انھیریاں فی
روون ویاہ وچ گاوناں وچ سیاپے ستر مجلساں کرن مندیریاں فی
چغلی خاوندناں دی بدی نال ملاں کھائے لون حرام بدخیریاں فی
حکم ہتھ کمذات دے سوئپ دیناں نال دوستاں کرنیاں ویریاں فی
چوری نال رفیق دے دعا پیراں پرنا اوپرے مال دیاں سیریاں فی
غیبت ترک صلوة تے جھوٹھ مستی دور کرن فرشتیاں طیریاں فی
مزن قول زبان دا پھرن پیراں برے دناں دیاں ایسہ بھی پھیڑیاں فی
لڑن ناں فقیر سردار یاری کڈھ گھتتاں مال دیریاں فی
میرے نال جو کھیڑیاں وچ ہوئی خچر وادیاں ایسہ سبھی تیریاں فی
بھلے نال بھلیائیاں بدی بریاں یاد رکھ نصیحتاں میریاں فی
بناں حکم دے مرن نہ اوہ بندے ثابت جنہاں دے رزق دیاں ڈھیریاں فی
بدرنگ نوں رنگ کے رنگ لایو واہ واہ ایسہ قدرتاں تیریاں فی
ایسا گھت کے جادوڑا کرد کملی پئی گرو میرے گھتیں پھیریاں فی
وارث شاہ اسناں نال جادواں دے کئی رانیاں کیتیاں چیریاں فی

۳۵۹

اساں جادوڑے گھول کے سبھ پیتے کراں باورے جادواں والیاں نوں
 راجے بھوج جیہے کیتے چائے گھوڑے نہیں جان دا ساڈیاں چالیاں نوں
 سکے بھائیاں نوں کرن نفر راجے تے راج بہاؤندے سالیاں نوں
 سر کپ رسالونوں وخت پایا گھت مکر دے رولیا رالیاں نوں
 راون لنک لنک کے گرد ہویا سیتا واسطے بھیت دے کھالیاں نوں
 یوسفؑ مدوچ پائے ظہیر کیتا کسی وخت پایاں اٹھاں والیاں نوں
 رانجھا چار کے مہیں فقیر ہویا ہیر ملی جے کھیڑیاں سالیاں نوں
 روڈ وڈھ کے ڈکرے ندی پایا تے جلالی دے دیکھ لے چالیاں نوں
 پھوکو عمر بادشاہ خواہ ہوئے ملی مارون ڈھول دے رالیاں نوں
 ولی بلعم باغور ایمان دتا دیکھ ڈوبیا بندگی والیاں نوں
 مینوال تھوں سوہنی رہی اینویں ہور چچھ لے عشق دے بھالیاں نوں
 اٹھاراں کھوہنی کنک لڑ موئے پاندو ڈوب ڈاب کے کٹھیا کھالیاں نوں
 رناں مار لڑائے امام زادے مار گھتیا پیریاں والیاں نوں
 وارث شاہ توں جوگیاں کون ہنا اوڑک بھریں کاساڈیاں ہالیاں نوں

۳۶۰

آء نڈھیے غیب کیوں وڈھیا ای ساڈے نال سبھہ رکتاں لائیاں نی
 کریں نراں دے نال برابری کیوں آکھ تساں وچ کون بھلیائیاں نی
 تیکساں دا کوئی نہ رب ہاتھوں تسیں دونویں نناں بھر جائیاں نی
 چیمو ارب دے تاؤں تے بھلا کرسی اگے ملن گیاں اوس بھلیائیاں نی
 اگے تنہا دا حال زیون ہوسی وارث شاہ جو کرن برائیاں نی

۳۶۱

مرد صاد ہیں چہرے نیکیاں دے صورت رن دی میم موقوف ہے نی
مرد عالم فاضل اصل قابل کسے رن نوں کون وقوف ہے نی
صبر فرح ہے نیاں نیک مرداں اتھے صبر دی واگ معطوف ہے نی
دفتر مکر فریب تے خچر ولایاں انہاں پستیاں وچ ملفوف ہے نی
رن ریشمی کپڑا منع مسلے مرد جوز قیدار مشروف ہے نی
وارث شاہ ولایتی مرد میوے اتے رن مسواک دا صوف ہے نی

۳۶۲

دوست سوئی جو پت وچ بھیڑ کٹے یار سوئی جو جان قربان ہووے
شاہ سوئی جو کال وچ بھیڑ کٹے کل بات دا جو نگہبان ہووے
گاؤں سوئی جو سیال وچ ددھ دیوے بادشاہ سوئی جو شہان ہووے
نار سوئی جو مال عن بیٹھ جائے پیادہ سوئی جو بھوت مسان ہووے
امساک ہے اصل انیم باجھوں غے بناں فقیر دی جان ہووے
سوئی روگ جو نال علاج ہووے تیر سوئی جو نال کمان ہووے
کنجر سوئی جو غیرتاں باجھ ہوون جو یں بھائیڑا بناں اشنان ہووے
قصبہ سوئی جو ویر عن پیا وے جلاذ سوئی جو مہر عن جان ہووے
کواری سوئی جو کرے حیا بہتا نیویں نظر تے باجھ زبان ہووے
بناں چور تے جنگ دے دیس وے پت سوئی عن ان دے پان ہووے
سید سوئی جو شوم نہ ہووے کاذب زانی سیاہ تے ناقہروان ہووے
چا کر عورتاں سدا بے عذر ہوون اتے آدمی بے نقصان ہووے
پرہاں جاوے بھیسیا چوہرا وے متاں منگنوں کوئی ودھان ہووے
وارث شاہ فقیر عن حرص غفلت یاد رب دی وچ مستان ہووے

۳۶۳

کار ساز ہے رب تے پھیر دولت سکو دولٹاں پیٹ دے کارنے نی
 نیک مرد تے نیک ہی ہووے عورت انہاں دونہاں نے کم سوارنے نی
 پیٹ واسطے پھرن امیر در در سید زادیاں نے گدھے چارنے نی
 پیٹ واسطے پری تے حور زاداں جاہن جن تے بھوت دے وارنے نی
 پیٹ واسطے رات نوں چھوڑ گھر در ہو پاہرو ہو کرے مارنے نی
 پیٹ واسطے سبھ خرابیاں نیں پیٹ واسطے خون گزارنے نی
 پیٹ واسطے فقر تسلیم توڑن سبھ سمجھ لے رنیں گوارنے نی
 ایس زمین نوں واہندا ملک مکا اتے ہو چکے وڈے کارنے نی
 گاہون ہور تے راہک ہور اس دے خاوند ہور دم ہورناں مارنے نی
 مہربان جے ہووے فقیر اک پل تہاں جے کروڑ لکھ تارنے نی
 وارث شاہ جے رن نے مہر کیتی بھانڈے بول دے کھوہل منہ مارنے نی

۳۶۴

رب جیڈ نہ کوئی ہے جگ داتا زمین جیڈ نہ کسے دی صابری وے
 مجھ جیڈ نہ کسے دے ہون جیرے راج ہند پنجاب نہ بابری وے
 چند جیڈ چالاک نہ سرد کوئی حکم جیڈ نہ کسے اکبری وے
 آسمان دے جیڈ نہ کسے پلا رعیت جیڈ نہ خصم دی جابری وے
 برا کسب نہ نوکری جیڈ کوئی یاد حق دی جیڈ اکبری وے
 موت جیڈ نہ سخت ہے کوئی چٹھی اوتھ کسے دی ناہیوں نامری وے
 مالزادیاں جیڈ نہ کسب بھیرا کمذات نوں حکم ہے کھابری وے
 رن دیکھنی عیب فقیر تائیں بھوت وانگ ہے سراں تے بابری وے
 وارث شاہ شیطان دے عمل تیرے داڑھی شیخ دی ہو گئی چھابری وے

۳۶۵

رن دیکھنی عیب ہے انھیاں نوں رب اکھیاں دتیاں دیکھنے نوں
 سبھ خلق دا دیکھ گے لیو مجرا کرو دید ایس جگ دے دیکھنے نوں
 راؤ راجیاں سراں تے داؤ لائے ذرا جا کے اکھیاں سیکے نوں
 مہاں دیو جیہے پارہی اگے کام لیاؤندا سی متھا ٹیکے نوں
 سبھا دید معاف ہے عاشقاں نوں رب نین دتے جگ دیکھنے نوں
 عزرائیل ہتھ قلم لے دیکھدا ای تیرا نام ایس جگ توں چھیکے نوں
 وارث شاہ میاں روز حشر دے نوں انت سدئے گالیکھ لیکھنے نوں

۳۶۶

جہی نیت ہے تھی مراد ملیا گھرو گھری چھائی سریاوناں ایس
 پھریں مٹھا بھوٹھا خوار ہندا لکھ دغے پھنڈ جگاوناں ایس
 سانوں رب نے ددھ تے دھیں دتا پچھا کھاوناں اتے ہنڈاوناں ایس
 سونا رپڑا پھن کے اسیں بھینے وارث شاہ توں جیو بھراوناں ایس

۳۶۷

سونا رپڑا شان سوانیاں دا توں تاں نہیں اصیل نی گولینے نی
 گدھا اردکاں نال نہ ہوئے گھوڑا بانہ پری نہ ہووے یرو لینے نی
 رنگ گورڑے نال توں جگ مٹھا وچوں گناں دے کارنے پولینے نی
 ویڑے وچ توں کنجری وانگ نچیں چوراں یاراں دی وچ وچولینے نی
 اسال پیر کیا تے توں ہیر آکھیں بھل گئی ہیں سنن وچ بھولینے نی
 انت ایسہ جہان ہے چھڈ جاناں ایڈے کفر اپراہ کیوں تولینے نی

فقر اصل اللہ دی ہین موت اگے رب دے جھوٹھ نہ بولینے نی
 حسن تے بچے سوئ چڑیے نیناں والینے شوخ مولینے نی
 تانڈا بھلا تھیوے ساڈا چھڈ پچھا با جیونے آ لینے بھولینے نی
 وارث شاہ کیتی گل ہو چکی موت وچ نہ مچھیاں ٹولینے نی

۳۶۸

چھیڑ کھنڈراں جیر چاوناں ہمیں سیکاں لنگ تیرے نال سوٹیاں دے
 اسیں جٹیاں ہان پلٹیاں ہاں تک پاڑے جنہاں جھوٹیاں دے
 جدوں مہلیاں پکڑ کے گرد ہوئے پتے کڈھئے چینیاں کوٹیاں دے
 جٹ کھیر نیں کنگے اتے سوٹے ایسہ علاج ہین چتراں موٹیاں دے
 لڑ شاہ دا بالکا شاہ جھکڑ تھتھ ول ہین وڈے پوٹیاں دے
 وارث شاہ روڈا سرکن پائے ایسہ حال چوراں یاراں کھوٹیاں دے

۳۶۹

فقر شیر دا اکھدے ہین برقع بھیت فقر دا مول نہ کھولینے نی
 دودھ صاف ہے دیکھناں عاشقاں دا شکر وچ پیاز نہ گھولینے نی
 سرے خیر سوئس کے آن دیجئے لیے دعائے مٹھوا بولینے نی
 لینے آکھ چھیڑا کے دودھ پیسہ پر تول تھیں گھٹ نہ تولینے نی
 برا بول نہ رب دیاں پوریاں نوں نی بے شرم بچے لولینے نی
 مستی ناں فقیراں نوں دئیں گالیں وارث شاہ دو ٹھوک منولینے نی

۳۷۰

اسیں بھوت دی عقل گوائے دیئے سانوں لائے بھوت ڈراوناں ایں
 ترچن دیکھناں وھوٹیاں چھیل کڑیاں لوٹھ کنگ دی تار وجاوناں ایں
 میری بھابھی دے نال توں رمز ماری بھلا آپ نوں کون سداوناں ایں
 لوہ پئی حیران ہے نال زحمت گھڑی گھڑی کیوں پیا اکاوناں ایں
 نہ توں وید نہ ماندری نہ ملاں جھاڑے غیب دے کاہنوں پادناں ایں
 چور چوہڑے وانگ ٹیڈھ تیری پئی جاپ دی سری بھادناں ایں
 کدی بھوتا ہوچے جھنڈ کھولیں کدی جوگ دھاری بن آوناں ایں
 اٹ سٹ پگواڑتے کوار گندل ایہہ بوٹیاں کھول دکھاوناں ایں
 دارو نہ کتاب نہ ہتھ شیشی اکھ کاہ دا وید سداوناں ایں
 جاہ گھروں اساڈیوں نکل بھکھے ہن جٹاں دی جوٹ کھوہاوناں ایں
 کھوہ بلدیاں کھری بھن توڑوں ہن ہور کی مونہوں اکھاوناں ایں
 رتاں بلغم باغور دا دین کھوہیا وارث شاہ توں کون سداوناں ایں

۳۷۱

اساں محنتیں ڈاڈیاں کیتیاں نی انی گنڈیے ٹھیٹھریے جیئے نی
 کرامات فقیر دی دیکھ ناہیں خیر رب تھوں منگ کوپتے نی
 کن پائیاں نال نہ ضد کیجئے لکھ کھوہ وچ جھات نہ کھتے نی
 مست نال تکبرے رات دہیں کدی ہوش دی اکھ اہرتے نی
 کوئی دکھ تے درد نہ رہے بھورا جھاڑا مہردا جنہاں نوں کھتے نی
 پڑھ پھوکیئے اک عزمت سیفی جڑھ جن تے بھوت دی پئے نی
 تیری بھابھی دے دکھڑے دور ہون ایں مہر جے چاٹئیے نی
 مونہوں مٹھرا بول تے موم ہو جائیگی ہوئے نہ کھلیے جیئے نی

جانے سب ازار یقین کر کے وارث شاہ دے پیر جے چٹے نی

۳۷۲

فریجا میر بتایا دے اوکھے عشق دے جھاڑے پاوانے دے
 نیناں دیکھ کے مارنی پھوک ساہویں ستے پریم دے ناگ جگاوانے دے
 کدوں یوسفی طب میزان پڑھیوں دستور علاج سکھاوانے دے
 قرطاس سکندری طب اکبر تے ذخیریوں باب سناوانے دے
 قانون موجز تحفہ مومنی بھی کفایہ منصوری تھیں پاوانے دے
 پران سنگی وید منوت سیرت نہندے دے دھیان بھولاوانے دے
 قربا دین شفا کی تے قادری بھی متفرقہ طب پڑھ جاوانے دے
 رتن جوت تے شانکھ ملیک سوجن سکھ دیسہ گنگا تھیں آوانے دے
 فیلسوف جہاں دیاں اسیں رناں ساڈے مکر دے بھیت کس پاوانے دے
 افلاطون شاگرد غلام ارسطو لقمان تھیں پیر دھواوانے دے
 جن ایس نوں جھنگ سیال والے قابو کسے دے ایسہ نہ آوانے دے
 گلاں چائے چوائے دیاں بہت کریں ایسہ روگ نہ تدھ تھیں جاوانے دے
 انہاں مکریاں تھوں کون ہووے چنگا ٹھگ پھر دے نیں رناں دلاوانے دے
 چیمڑے مکر دے پیر کھلار بیٹھے بناں پھاٹ کھاہدے نہیں جاوانے دے
 منہ نال کیہاں چیمڑے جاہن ناہیں ہڈ گوڈڑے تنہاں بھناوانے دے
 وارث شاہ ایسہ مار ہے دست ایسی جن بھوت تے دیواناوانے دے

۳۷۳

ایہا رسم قدیم ہے جو گیاں دی اوہنوں مار دے نیں جھڑی ٹرکدی ہے
 خیر متلن گئے فقیر تائیں اگوں کتیاں وانگر گھر کدی ہے
 ایسہ خصم نوں کھان نوں کوں ویسی جھڑی خیر دے دین نوں جھر کدی ہے

ایڈی پیرنی کہ پہلوانی ہے اکے کنجری ایسہ کے ترکی ہے
 پہلے پھوک کے اگ شتابیاں نوں پچھوں سرد پانی دیکھ برکدی ہے
 رن گھنڈنوں جدوں پیزار و جن او تھوں چپ چپاڑی سرکدی ہے
 اک جھٹ دے نال میں پٹ لینی جھڑی زلف گھٹاں اتے لڑکدی ہے
 سیانے جان دے نیں دھنی جائے جھوٹی جھڑی ساہنل دے موترے کھرکدی ہے
 فقر جان منگن خیر بھکھ مردے آگوں سگاں وانگوں سگ درکدی ہے
 لنڈی پاڑی نوں کھیت ہتھ آیا پی اپروں اپروں مرکدی ہے
 اوسدے مور پھر دے اتے لون چتر سوامنی مطہر بھی پھرکدی ہے

۳۷۴

جھڑیاں لین اڈاریاں نال بازاں اوہ بلبلاں ٹھیک مریندیاں نے
 اونہاں ہرنیاں دی عمر ہو چکی پانی شیر دی جوہ وا پیندیاں نے
 اوہ ڈائیاں جان کباب ہوئیاں جھڑیاں ہیڑیاں نال کھہدیاں نے
 اوہ اکدن پھیر سن آن گھوڑے کڑاں جنہاں دیاں نت سیندیاں نے
 تھوڑیاں کرن سہاگ دیاں اوہ آساں جھڑیاں دھاڑدیاں نال میٹھدیاں نے
 جو کال اک دن پکڑنچوہیں گیاں ان پنے لمونت پیندیاں نے
 دل مال دیتجے لکھ کنجری نوں کدی دلوں محبوب نہ تھہدیاں نے
 اک دن پکڑیاں جان گیاں حاکماں دے پر تیج تے نت چڑھدیاں نے
 اک دن گڑے وسائن ایسہ گھٹاں ہانٹھاں جوڑ کے نت گھرنیدیاں نے
 تیرے لون موہڈے ساڈے لون ناڈے مشکاں کسے دیاں اج جھہدیاں نے

۳۷۵

سن سمجھتے اسیں ہاں ناگ کالے پڑھ سیفیاں زہد کمانوں نے ہاں
 مکر فن نوں بھن کے صاف کر دے جن بھوت نوں ساڑ دکھانے ہاں

نقش لکھ کے پھوک یسین دیئے سائے سول دی ذات گوانونے ہاں
 لوتھوں دکھ بلاتے جائے تنگی قدم جنہاں دے ویٹریاں پاوانے ہاں
 سنیں تسمیہ پڑھاں اخلاص سورت جڑھاں ویردیاں پٹ دکھاوانے ہاں
 دلوں حب دے چائے تعویذ لکھئے اسیں رٹھڑے یار ملاوانے ہاں
 چہڑا مارناں ہووے تاں کیل کر کے اتیوار مسان جگاوانے ہاں
 چہڑے گہرو توں رہے رن وٹر لونگ مندر چائے کھواوانے ہاں
 چہڑے یار نوں یارنی ملے ناہیں پھل مندر کے چائے سنگھاوانے ہاں
 انہاں وہوٹیاں دے دکھ درد جانڈے پڑھ بک تے ہتھ پھراوانے ہاں
 کیل ڈائیاں کچیاں پچیاں نوں دند بھن کے لٹاں مناوانے ہاں
 جاں سحر جادو جری بھوت کدی کنڈا کیل دوالے دا پاوانے ہاں
 کسے نال جے ویر کردھ ہووے اوہنوں بیر بتال پہنچاوانے ہاں
 ایس کھیریاں دے گھروں اک بوٹا حکم رب دے نال پٹاوانے ہاں
 وارث شاہ جے ہور نہ داؤ لگے سر پریم جڑیاں چائے پاوانے ہاں

۳۷۶

محبوب اللہ دے لاڈلے ہو ایس ووہڑی نوں کوئی سول ہے جی
 کوئی ٹھہرا روگ ہے ایس دھاناں پئی نت ایسہ رہے رنجول ہے جی
 ہتھوں لڑی وہندی لاہو لتھڑی بھی دیسی ہو جاندی مختول ہے جی
 مونہوں ٹھہری لاڈ دے نال بولے ہر کسے دے نال معقول ہے جی
 موہدا پیا ہے جھگڑا نت ساڈا ایسہ ووہڑی گھرے دا مول ہے جی
 میرے ویر دے نال ہے ویر اسدا جیہا کافراں نال رسول ہے جی
 اگے لہدے ساہو رے ہتھ بدھی جو کچھ آکھدی سب قبول ہے جی
 ایسہ پلنگ تے کدی نہ اٹھ بٹھے ساڈے ڈھڈھ وچ پھرے ڈھڈول ہے جی

۳۷۷

ہتھ دیکھ کے کرد علاج اسدا ہتھ ہتھ کے میٹھی کراں تینوں
 ناڑی دیکھ کے کراں علاج ایس دا بے ایسہ اٹھ کے ہتھ دکھائے مینوں
 نبض دیکھ کے ایس دی کراں کاری دے ویدناں سب بتائے مینوں
 روگ کاس تھوں چلیا کرے ظاہر مزہ منہ دا دے سنائے مینوں
 وارث شاہ میاں چھتی روگ کٹاں پلک موت تھیں لیاں چائے تینوں

۳۷۸

کھنگ کھرک تے ساہ تے اکھ آئے سولہ ونددی پیڑ گوداناں ہاں
 قونچ تپ دق تے محرقہ تپ اوہنوں کاہڑیاں نال گوداناں ہاں
 سرسام سودا زکام نزلہ ایسہ شربتیاں نال پٹاوناں ہاں
 سلخ تے استقا ہووے لحم طبل تے واؤ ونبادناں ہاں
 لوط پھوڑیاں اتے گھنیر چنبل تیل لایجے جڑھاں پٹاوناں ہاں
 ہووے پیٹ دی پیڑ کے ادھ سیسی اوہدے گنہا دینہ اٹھویں پادناں ہاں
 ادھرنگ مکھ بھوں گیا ہووے جس داثیشہ حلب دا کڈھ دکھادناں ہاں
 مرگی ہوس تاں لاہ کے پیر چھتر رکھ نک تے چائے سنگھادناں ہاں
 جھولا مار جائے جیہڑے روگیاں نوں سوئی تیل سہانجاں لادناں ہاں
 بانہ مک جائے ننگ سن ہووے تدوں پین دا تیل ملادناں ہاں
 رن مردنوں کام جے کرے غلبہ دھنیاں بھویں کے چا پوواناں ہاں
 نامردنوں چچ دھیاں دا تیل کڈھ کے نت ملادناں ہاں
 جے کسے نوں باد فرنگ ہووے رسپورتے لوگہ دواوناں ہاں
 پرمیو سوزاک تے چھاہ موتی اوہنوں اندری جھاڑ دواوناں ہاں
 اتیسار نباہیاں سول جیہڑے اسبنول ہی گھول پولاہناں ہاں

وارث شاہ چہڑی اٹھ بیے ناہیں اوہنوں ہتھ ہی مول نالاونٹاں ہاں

۳۷۹

لکھ ویدگی وید لگائے تھکے دھروں ٹٹری کسے نہ جوڑنی وے
جتھے قلم تقدیر دی دگ مکی کسے ویدگی نال نہ موڑنی وے
جس کم وچ دوہڑی ہوئے چنگی سوئی خیر ہی اساں نے لوڑنی وے
وارث شاہ آزار ہو سبھ مڑ دے ایسہ قطعی کسے نہ موڑنی وے

۳۸۰

من حُک حُک حکم ہو یا گل فقر دی توں نہیں ہسے نی
جو کچھ کن فقیر سو رب کردا آکھ فقر دے تھوں نہیں سیسے نی
ہو دے خیر تے دیہ داروگ جائے نت پہنئے کھائیے دسیے نی
بھلا برا جو دیکھئے مست کریئے بھیت فقر دا مول نہ دسیے نی
ہتھ بھ فقیر تے صدق کیجئے نہیں ٹوپیاں سہلیاں کھسے نی
دکھ درد تیرے سبھ جان کڑیئے بھیت جیو دا کھول کے دسیے نی
مکھ کھول دکھائے جو ہوویں چنگی نی لیاہیں بھولیئے سیسے نی
رب آن سبب جاں میل دا اے خیر ہو جاندی نال لے نی
صلح کیتیاں فتح جے ہتھ آوے کر جنگ تے مول نہ کسے نی
تیری درد دا سبھ علاج جتھے وارث شاہ نوں ویدناں دسیے نی

۳۸۱

ستی گج کے آکھ دی چھڈ جٹا کھوہ سب نوالیاں سٹیاں نی
ہور سبھ ذاتاں ٹھک کھاہدیاں نی پر ایس ویڑے وچ جٹیاں نی

اساں اتنی گل معلوم کیتی ایسہ جٹیاں ملک دیاں ڈھتیاں نی
 ڈوماں راولاں کونٹیاں جٹیاں دیاں جیہاں دھروں شیطان نے چٹیاں نی
 پراساں بھی جنہاں نوں ہتھ لایا اوہ بوٹیاں جڑھاں تھیں پٹیاں نی
 پوے ڈھڈھ تے عقل دی مار وارث چھاہاں پین پرہیہاں کھٹیاں نی

۳۸۲

ہولی سچ سبھاؤ دی گل کیجئے ناہیں کڑ کیئے بولئے گئے نی
 لکھ جھٹ تر لے پھرے کوئی کردادے رب دے باجھ نہ رچیئے نی
 دھیان رب تے رکھ نہ ہوتی لکھ اوگن ہون تان کئے نی
 اسیں نظر کریئے تر ت ہون چنگے جنہاں روگیاں تے جا وجیئے نی
 چوداں طبقات دی خبر فقیر رکھن منہ تنہاں تھوں کاسنوں کئے نی
 جیندے حکم وچ جان تے مال عالم اوس رب تھوں کاہنوں بھجئے نی
 ساری عمر وی پلنگ تے پئی رہیں ایسے عقل دے نال کوہجئے نی
 شرم جیٹھ تے سوہریوں کرن آئی منہ فقر تھوں کاسنوں کئے نی
 وارث شاہ تال عشق دی نبض دسے جدوں اپنی جان نوں تجئے نی

۳۸۳

کھی ویدگی آن مچایا ای کس وید نے دس پڑھایا ہیں
 وانگ چودھری آن کے پتچ جیوں کس چھٹیاں گھل سدھایا ہیں
 سہلی ٹوپیاں پن کے لکڑ وانگوں توں تے شاہ بھولو بن آیا ہیں
 وڈے دانے تے فن فریب پھڑیوں اینویں من کے گھون کرایا ہیں
 نہ توں جٹ رہیوں نہ توں فقر ہوویں اینویں پاڑ کے کن گویا ہیں
 نہ توں جمیوں نہ کسے مت دتی مڑ پٹ کے کسے نہ لایا ہیں
 برے دیہاں دیاں پھیڑیاں ایسہ ہئی اج رب نے ٹھیک کٹایا ہیں

وارث شاہ کر بندگی رب دی توں جس واسطے رب بنایا ہیں

۳۸۴

تیری طبع چالاک چھل چھدریے نی چور وانگ کیہ سہلیاں سلیاں نیں
پیریں بلیاں ہوں پھرندیاں دی تیری چھہ ہر یاری بلیاں نیں
کیا روگ ہے دس اس دوہڑی نوں اکے مار دی پھرے بڑھلیاں نیں
کے ایس نوں چائے مسان گتے پڑھ ٹھوکیاں سار دیاں کلیاں نیں
سہنس ویدتے دھوپ ہو پھل ہر مل ہرے شریہنہ دیاں چھمکاں کلیاں نیں
جھب کراں میں جتن جھڑ جاہن کامن انی کملیو ہوؤ نہ ڈھلیاں نیں
تہہ پھیر کے دھوپ دا کراں جھاڑا پھریں مار دی مین نیں کھلیاں نیں
رب وید پکا گھر گھلیا جے پھرو ڈھونڈ دیاں پورباں دلیاں نیں
وارث شاہ پریم دی جڑ ہی کھتی نیناں ہیر دیاں کچیاں پلپیاں نیں

۳۸۵

میرے نال کیہ بیا ہیں ویر چاکا متھا سوکناں وانگ کیہ ڈاہیا ای
اینویں گھور کے ملک نوں پھریں کھاندا کدی جوترا مول نہ ڈاہیا ای
کسے جو گڑے ٹھک فقیر کیتوں انجان سکھو ہڑا پھایا ای
ماؤں باپ گور پیر گھر بار چھڈیو کسے نال نہ قول نہایا ای
پیٹ رکھ کے اپناں آپ پالیو کتے رن نوں چائے تراہیا ای
سواہ لایا بان نہ لٹھیا ای اینویں کپڑا چھڑا لاہیا ای
آ اکھنی ہاں تل جاہ ساتھوں گاندو ساتھ لدھو ہندو ڈاہیا ای

۳۸۶

مان ہے روپ گمان مہرے بھڑو کاریے گرب گھلے نی
ایسے فن فریب کیوں کھڈ نی ہیں کسے دڑے استلا دیے چلے نی
ایس حسن دا نامہ گمان کیجے مان متے روپ گھلے نی
تیری بھالی دی نہیں پرواہ سانوں وڈی ہیر دی لگ سہلے نی
لے سرواں نوں تہ وچھوڑ دیتے ہتھوں وچھریاں سراں نوں ملے نی
کیا دیر فقیر دے نال چالو پچھا چھڈاؤ کیجے لے نی
ایہ جی سی کوئج تے جٹ الو پری بدھیا جے گل کھولے نی
وارث جنس دے نال ہم جنس ہندے تھور تازنال گدھے نال ملے نی

۳۸۷

ہیر کن دھریا ایہ کون آیا کوئی ایہ تال ہے درد خواہ میرا
میتوں بھور تازن چھوڑا آکھیا ہے اتے گدھا بنایا سوچا کھیڑا
مٹل چاک میرا کوں آن بھالے لوس نال میں اٹھ کے کراں ھڈا
وارث شاہ مت کن پڑا رانجھا گھٹ مندرال خیاں حکم میرا

۳۸۸

بولی ہیر دے اڑیا جاہ ساتھوں کوئی خوشی نہ ہووے تال ہسے کیوں
پردہیاں جوگیاں کملیاں نوں وچوں چھوڑا بھیت چا دیسے کیوں
جیتاں جفا نہ جالیا جائے جوگی جوگ پنتھ وچ آہے دھسے کیوں
جے توں انت رنل ول ویکھناں سی داہی جوترے چھڈ کے لےسے کیوں
جے تال آپ علاج نہ جاہیں دے جن بھوت دے چادوڑے دیسے کیوں

فقر بھارے گورے ہو پیے کڑی چڑی دے نال خرخسے کیوں
 چہڑا کن لپیٹ کے نس جائے مگر لگ کے اوس نوں دھسے کیوں
 وارث شاہ اجاڑ کے وسدیاں نوں آپ خیر دے نال پھیر دسے کیوں

۳۸۹

گھروں سکھیاں فقر نہ ڈوم جائے انی کھیڑیاں دی اے غمخوئیے نی
 کوئی وڈی تقصیر ہے اسال کیتی صدقہ حسن و احش لے گوریے نی
 گھروں سروں سو فقر نوں خیر دیجے نہیں ترت جواب دے ٹوریے نی
 وارث شاہ کچھ رب دے نانوں دیجے نہیں عاجزاں دی کائی زوریے نی

۳۹۰

بیر آکھ دی جو گیا جوٹھ آکھیں کون رٹھڑے یار ملاؤندا ای
 ایہا کوئی نہ ملیا میں ڈھونڈ تھکی چہڑا گیاں نوں موڑ لیاؤندا ای
 ساڈے چم دیاں جتیاں کرے کوئی چہڑا چہوڑا روگ گواؤندا ای
 بھلا دس کھاں چریں وچھیاں نوں کدوں رب سچا گھر لیاؤندا ای
 بھلا موئے تے وچھڑے کون میلے اینویں چوڑا لوک ولاؤندا ای
 اک باز تھوں کال نے کونج کھوہی ویکھاں چپ ہے کہ کرلاؤندا ای
 اک جٹ دے کھیت نوں اگ لگی ویکھاں آن کے کدوں جھاؤندا ای
 دیاں چوریاں گھیبو دے بال دیوے وارث شاہ جے سناں میں آؤندا ای

۳۹۱

جداں تیک ہے زمیں آسماں قائم تداں تیک ایہہ واہ سب ویتھن گے نی
 سہا کبر ہنکار گمان لدے آپ وچ ہے انت نوں ڈیہن گے نی

اسرافیل جاں صور قرنا پھو کے تدوں زمین آسمان سبھ ڈھن گے نی
کر سی عرش تے لوح تے قلم جنت نالے دوزخ چھئی ایسہ ریہن گے نی
قرعہ سٹ کے پرشن میں لاوناں ہاں دساں انہاں نوں اٹھ کے بہن گے نی
نالے پتری پھول کے فال گھتاں وارث شاہ ہو ری سچ کہن گے نی

۳۹۲

تسیں چھتیاں نال اوہ مس بھناں تدوں دوہاں دا جیو رل گیا سی نی
اوس دھلی نال توں نال لٹکاں جیو دوہاں دا دوہاں نے لیا سی نی
اوہ عشق دے ہٹ دکائے رہیا مہیں کسے دیاں چار دا پیاسی نی
نال عشق دے مہیں اوہ چاردا سی تیرا ویاہ ہویا لڑھ گیا سی نی
تسیں چڑھے ڈولی تاں اوہ ہک مہیں شک چاچھے نال لے گیا سی نی
ہن کن پڑائے فقیر ہویا نال جو گیاں دے رل گیا سی نی
اج پنڈ تداڈڑے آئے وڑیا ابے لنگھ کے اگانہاں نانہ گیا سی نی
ہن سنگی سٹ کے سنگن بولاں دویا سانوری تے سنگن گیا سی نی
وارث شاہ میں پتری بھال ڈنھی قرعہ ایسہ نجوم دا پیاسی نی

۳۹۳

چھوٹی عمر دیاں یاریاں بہت مشکل پتر مہراں دے کھولیاں چار دے نیں
کن پاڑ فقیر ہو جاہن راجے درد مند پھرن وچ بار دے نیں
رناں واسطے کن پڑا راجے سبھا ذات صفات گھٹا دے نیں
بھلے رناں دے آن نصیب ہوون ججن آن بہن کول یار دے نیں
دھن مال گیا سر دکھ کر کے دید باز عاشق دید مار دے نیں
وارث شاہ جاں ذوق دی لگے گدی جوہر نکلے اصل تلوار دے نیں

۳۹۴

جس جٹ دے کھیت نوں الگ لگی لوہ راہکاں وڈھ کے گاہ لیا
لاوے ہار راکھے سبھ دودھ ہوئے ناامید ہو کے جٹ راہ لیا
جیہڑے باز تھوں کال نے کوچ کھو ہی صبر شکر کر باز فنا ہویا
دنیا جھڑ اواسیاں پن لیں سید وارثوں ہن وارث شاہ ہویا

۳۹۵

ہیر اٹھ بیٹھی پتے ٹھیک لگے اتے ٹھیک نشانیاں ساریاں نہیں
ایسہ بتاں جوگیرا پنڈت ٹھیک ملیا باتاں آکھدا خوب کراریاں نہیں
پتے وٹھلی دے ایس ٹھیک دتے اتے مہیں بھی ساڈیاں چاریاں نہیں
وارث شاہ ایسہ علم دا دھنی ڈاڈا کھول کے نشانیاں ساریاں نہیں

۳۹۶

بھلا دس کھاں جو گیا چور ساڈا ہن سیمڑی طرف نوں اٹھ گیا
ویکھاں آپ ہن سیمڑی طرف پھر دا اتے مجھ غریب نوں کٹھ گیا
رٹھے آدمی گھراں وچ آن ملدے گل سمجھ جا بدھڑی مٹھ گیا
گھر وچ پوندا گناں بچاں دا یار ہوو نہیں کسے گٹھ گیا
گھر یار تے ڈھونڈ دی پھریں باہر کتے محل نہ ماڈیاں اٹھ گیا
سانوں صبر آرام تے چین ناہیں وارث شاہ جدو کنال رٹھ گیا

۳۹۷

ایس گھنڈ وچ بہت نخرلیاں نیں اگ لاپے گھنڈ نوں ساڑیے نی
گھنڈ حسن دی آب چھاپہدا وڈے گھنڈ والی رڑے ماریے نی
گھنڈ عاشق دے میڑے ڈوب دیندا مینا تاڑ نہ منجرے ماریے نی
تدوں ایسہ جہان سب نظر آوے جدوں گھنڈ نوں ذرا اتدیے نی
گھنڈ احمیاں کرے سو جاکیاں نوں گھنڈ لاه موجے اتوں لاڑیے نی
ساڑھ گھنڈ نوں کھول کے دیکھ نیناں نی انوکیاں سالواں والیے نی
وارث شاہ نہ دیئے موتیاں نوں پھل اگ دے وچ نہ ساڑیے نی

۳۹۸

اکھیں ساہنے چور جے آن پھاس کیوں دکھ وچ آپ نوں گالیے دے
میاں جو گیا جھوٹھیاں ایسہ گلاں گھر ہون تاں کاسنوں بھالیے دے
اگ جھی نوں دھیریاں لکھ دیجن ہاں پھوک مارے نہیں بالیے دے
ہیر دیکھ کے تر ت پچھان لیتا ہں آکھ دی بات سنبھالیے دے
سستی پاس نہ دیوناں بھیت مولے شیر پاس ناں بڑی پالیے دے
دیکھ مال چراہے پیا مکر راہ جاندڑا کوئی نہ بھالیے دے
وارث شاہ مکھائیاں مال لدھا چلو کجیاں بدر پوا لیے دے

۳۹۹

کئی دسنی عقل سیانیاں نوں کدی نفر قدیم سمھالیے نی
دولت مندیاں نوں جان دا سمجھ کوئی نیوں نال غریب دے پالیے نی
گودی بال ڈھنڈورڑا جگ سارے حیو سمجھ لے کھیریاں والیے نی

وارث شاہ ہے عشق دا گاؤ تکیہ انی حسن دیئے گرم نہالیئے نی

۴۰۰

سستی سمجھیا ایسہ رل گئے دونویں لیاں گھت فقیر بلائیاں نی
ایسہ ویکھ فقیر نہال ہوئی جڑیاں ایس نے گھول پوائیاں نی
سستی اکھدی مغز کھا نہیں انی بھاپیئے گھول گھمائیاں نی
ایس جو گڑے نال توں کھوجھ نہیں نی میں تیریاں لیاں بلائیاں نی
متاں گھت جگ دھوڑتے کرے کلی گلاں ایس دے نال کیہ لائیاں نی
آتا خیر تے بچھیا لیے دانے کتھوں کڈھیئے ددھ ملائیاں نی
ڈرن آوندا بھوتنے وانگ اس تھوں کسے تھانواں دیاں ایسہ بلائیاں نی
خیر گھن کے جاہ پھر بھجیاوے آئے راولا کہیاں چائیاں نی
پھریں مست پچھنڈ کھلار دلتوں اتھے کسی وللیاں پائیاں نی
وارث شاہ غریب دی عقل کھتھی ایسہ پٹیاں عشق پڑھائیاں نی

۴۰۱

میں اکڑا گل نہ جانناں ہاں تسیں دونوں نناں بھر جائیاں نی
مالزادیاں وانگ بنا تیری پا بیٹھی ہیں سرم سلایاں نی
پیر پکڑ فقیر دے دیسہ بچھیا اڑیاں کہیاں کوارئے لائیاں نی
دھیان رب تے رکھ نہ ہوتی غصے ہون نہ بھلیاں دیاں جائیاں نی
تینوں شوق ہے تنہاں دا بھاگ بھرئے جنہاں ڈاچیاں بار چرائیاں نی
جس رب دے اسیں فقیر ہوئے ویکھ قدرتاں اوس دکھائیاں نی
ساڈے پیر نوں جان دے مویا گیا تاہیں گاہلیاں دینیاں لائیاں نی
وارث شاہ اوہ سدا ہی حیویں دے نیں جنہاں کیتیاں نیک کمائیاں نی

۴۰۲

برے کہن فقیراں دے نال پیاں اٹھکھیل بریار اچیاں نیں
راتب کھایچے بھرن وچ تلے مارن لت عراتیاں بجیاں نیں
بھو بھدی دوسری دیئے ڈچکر ایسہ ننان بھائی دونویں سکیاں نیں
ایتھ بہت فقیر ظہیر کر دے خیر دیندیاں دیندیاں اکیاں نیں
جنہاں ڈیاں پاچے سریں چائیاں رتاں تنہاں دیاں ناہیوں سکیاں نیں
نالے ڈھڈ کھرکن نالے دودھ رڑکن اتے چائیاں کتیاں لکیاں نیں
جھانا کھرکدیاں کہندیاں نک سگن مارن داگی چاڑھ کے بھیاں نیں
لڑو نہیں بے چنگیاں ہودناں بے وارث شاہ تھوں لیو دو پھکیاں نیں

۴۰۳

انی دیکھو فی واسطہ رب دا بے واہ پے گیا نال کوپتیاں دے
مگر ہلاں دے چوہر لادیجن اگے چھیڑ دیجن مگر کنیاں دے
اکے واڈھیاں لاویاں کرن کھر اکے ڈاہ دیجن پٹھ چھیاں دے
ایسہ پرانیاں لعتاں ہین جوگی گدوں وانگ لیٹن وچ گھٹیاں دے
ہیر آکھدی بہت ہے شوق تینوں بھیر پا بہیں نال ڈٹیاں دے
وارث شاہ میاں کھنڈے نانہ پویئے کن پائیاں رب دیاں پٹیاں دے

۴۰۴

بھائی جوگیاں دے دڈے کارنیں فی گلاں نہیں سنیاں کن پائیاں دیاں
روک بنھ پلے دودھ دیں پیوں وڈیاں چائیاں جوڑ دے آٹیاں دیاں
گٹھ گٹھ دودھایچے وال ناخن وچ ہلم دے لانگراں پائیاں دیاں

وارث شاہ ایسہ مست کے پاٹ لٹھے رگاں کر لیاں وانگ نیں گاٹیاں دیاں

۴۰۵

ایسہ مثل مشہور جہان سارے جٹی چارے ہی تھوک سوار دی ہے
ان تمب دی مے تے بال لڑے چڑیاں ہا کر دی لیلوے چار دی ہے
بھہ جھڑی فقیر دے نال لڑ دی گھر سانجھ دی لوکاں نوں مار دی ہے
وارث شاہ دو لڑن معشوق اتھے میری سنگی شگن وچار دی ہے

۴۰۶

میرے ہتھ لونڈے تیرا لوئیں ٹوٹن کوئی ماریگا نال مہلیاں دے
اسیں گھڑاں گے وانگ قلبوت موچی کریں چاوڑاں نال توں اہلیاں دے
سٹوں مار چھڑتے دند بھوں سواد آٹوئیں چھلیاں پہلیاں دے
وارث بڈ تیرے کاٹھ وانگ چھڑپن نال سھیاں مہلیاں کھلیاں دے

۴۰۷

تیرے مور لونڈے پھاٹ کھان اتے میری پھر کدی اج مطر ہے نی
میرا گنگا لوئیں تے تیرے چھراج دونہاں دے وڈھی کڈیر ہے نی
چھمرو وانگ تیری بڈ کڈھ سٹاں تینوں آیا روم دا قہر ہے نی
ایں بھڈ دے خون تے کسے چڑھ کے نہیں مار لیناں کوئی شیر ہے نی
اجاٹے خور گدھے وانگ کنکھیں گی کھی مست تینوں وڈی دہر ہے نی
وارث شاہ ایسہ ڈگڈگی رن کٹاں کس مچھڈوونی دہرتے قہر ہے نی

۴۰۸

میں فقر تے پھسواں وانگ لڑیں بے سوادیا کوز کڑاہنگیا دے
 گلاں کرنا ایس بہت بے لنگیاں توں، کسے جٹ تلج دیا وانگیا دے
 کسے بار اجاڑ دے وچ پلیوں، ودھیوں وانگ کھجور دے ڈھانگیا دے
 باناں فقر دا پین کے آء وڑیوں، بھڈا پنڈ دیا گھیا سانگیا دے
 جیوں جیوں درجنی ہاں بیٹوں تیوں سرچڑھنا میں، سنگھ پاڑ کے مرے جیوں بانگیا دے
 لیوں لیوں کر کے کہیا مغز کھاہدو، ریسوں اڈنوں کالیا کانگیا دے
 جٹاں جوٹ کھہا پچے نکلیں گا، اوپر وار جیوں ککروں چھانگیا دے
 کیمڑی گل اتوں رپھڑ پا بیٹھوں، وارث شاہ دے نال دیا نانگیا دے

۴۰۹

کسی اٹھدیاں اج مہانچے ای، متھے لکھیں کالیے کنہیں نی
 وڈی پیڈیے ٹاٹ دیے گھلے نی، کراں نال مونہوں منہ متھیں نی
 گھگھر کھوہل کے پاڑا نگارستوں، لیر لیر کرساں وانگ چھیں نی
 کیوں چھنی ایس فقراں نوں چھیڑنی ایس، بھوری والیے بھڑ پتھیں نی
 ذرا شکل تے اپنی دیکھ پہلاق نکوں پھنیں تے اکھوں چھیں نی
 ڈھڈوچ جال نادری دیاں جھبڑ، دسر پار جائے وھ دھنیں نی
 لڑیں نال فقراں سروں، ہو تنگی سر کھسے چونڈیاں منیں نی
 سانوں بولیاں مار کے تایا ای، شالایار توں رہیں وچھنیں نی
 خلق نال فقیر دے پیش آئے، دل جھیریاں وچ نہ رہنیں نی
 وارث فقر دے جال تے رحم کریے، سگوں لوتیاں نال نہ بھنیں نی

۴۱۰

سہتی اکھیا ہک نہ ساڑ ساڑی کال جھپھیا لوٹھیا مٹھیاوے
 سرگھونیا کون منونیاں دے، کوئی جن پہاڑ توں لٹھیا دے
 پھریں کھریا نال کھیڑا توں، کسے پگڑ بٹھاڑ نہ نٹھیا دے
 ترکیان تیتھوں دوروں آوندی اے، جویں ڈھیر سیر دا ہتھیاوے
 جیوں فقر تے پھیر بھی رہنہ کورا کسے گھت تھدا نہیں ستھیاوے
 کھیہ چھانیاں کچھ نہ لھنائیں، وارث دانگ اسیں خالی ہتھیاوے

۴۱۱

کچھ دھسکے وڈی چنچال رنیں، کس ماں کمذات دیے دھیرے نی
 کرڑ کئے تے گھرڑ گھئے نی، نرڑ گنڈیے انگ تھپڑیے نی
 وٹ قہیے ناس مروڑیے نی، گھرک پلئے کھاکھ چڑیے نی
 چسو گھئے تے مونہوں ٹھئے نی، دند چبے جھہ گلیڑیے نی
 منہ پائیے تے چڑ چدیے نی، باہروں کھلئے تے وچون بھیڑیے نی
 ان پھنئے چونڈیاں تھتھئے نی، یاراں جوگیاں دب رگیڑیے نی
 لوں لوں تیرا ترنجن وچ نچے، چرخہ سٹیا ای سنیں پھوڑیے نی
 وارث تیل آپے نکل راہ پیندا، دکھر گھت کولہو جدوں پیڑیے نی

۴۱۲

سنیں جوگیا لہنجیڑا چھنیاں دے، تے بے شرم کپتیا مھوٹیا دے
 دھرتیاں مار بیٹھوں وچ کواریاں دے، کس ویہلوی بار دیا جھوٹیا دے
 لیا دیس مداریاں جوگیاں دا، میسرہ گھوٹیا نہوں نہوں کھوٹیا دے

جان گئی ہاں میں سارا فقر تیرا، اتوں کچیا وچوں پھوٹیا وے
ٹنڈوچ دارو شاہاں نال لاگا سدھا کروں گی مار کے سوٹیا وے
وے دھر کونیا کون منوٹیا وے، کسے چک توں لٹھیا لوٹیا وے
بیعت فقر دی من نہ نرم ہوویں ریہوں سخت ہشتانت دیا ٹوٹیا وے
پوے کاغذ تے وار تاتدوں نقطہ، جدوں جائے تختی اتے گھوٹیا وے

۴۱۳

کیوں فقر دے نال رہاڑ پئی ایں، بھلا خش سانوں ماپے جینے نی
سپ شہینہ دے وانگ کھینے نی، ماس کھانے تے رت پینے نی
ساتھوں نشا نہ ہوٹیا مول تیری سکے خصم توں نہیں پتیتے نی
دکھی جیو دکھا نہ بھاگ بھریے سوکین چڑیے تے کونج لکھینے نی
تھیا تھیا کر دی پھریں پندی توں، لٹجاہ فقیر توں مینے نی
وارث شاہ فقیر دے دیر پئی ایں جرم تھے تے کرم مینے نی

۴۱۴

اسیں صبر کر کے چپ ہو بیٹھے بہت اوکھیاں ایسہ فقیریاں نیں
نظر تلے کیوں لیاونے نے کن پائے جس دے ہس دے نال زنجیریاں نیں
چہڑے درشنی ہندوی وانج بیٹھے سبھ چٹھیاں عاشقاں چیریاں نیں
تسک کرو حیا کواریو نی اے ددھ دیاں دندیاں کھیریاں نیں
وانگ بڈھیاں کریں پک چند گلاں متھے چونڈیاں کواریاں چیریاں نیں
کسی چندری لگی ہیں آن متھے اکھیں بھکھ دیاں بھون بھیریاں نیں
میں تال مار تلٹھیاں پٹ سٹاں میری انگلی انگلی پیریاں نیں
وارث شاہ فوجدار دے مارنے نوں سیناں ماریاں ویکھ کشمیریاں نیں

۴۱۵

سینے مار کے ہیر نے جو گڑے نوں کہیا چپ کر ایس بھوکاونی ہاں
تیرے نال جے ایس نے ویر چلایا متھا ایس دے نال میں لاونی ہاں
کراں گل گلانیوں نال اس دے گل ایس دے ریشہ پاونی ہاں
وارث شاہ میاں رانجھے یار اگے اسنوں کجھری وانگ نجاونی ہاں

۴۱۶

ہیر آکھدی ایس فقیر نوں نی کیا گھتیو غیب دا واعدہ ای
انہاں عاجزاں بھور نماںیاں نوں پئی ماریں ایس کیا فائدہ ای
اللہ والیاں نال کی ویر پئی ایس بھلا کوارے ایہہ برا قاعدہ ای
پیر چم فقیر دے ٹھل کیجئے ایس کم وچ خیر دا زائدہ ای
پچھوں پھڑیں گی کتکا جو گڑے دا کون جان داسیمڑی جانیڈا ای
وارث شاہ فقیر جے ہون غصے خوف شہر نوں قحط دبائے دا ای

۴۱۷

بھابھی اکدھروں لڑے فقیر سانوں توں بھی جند کڈھیں نال گھوریاں دے
جیتاں ہنگ دے نرخ دی خبر ناہیں کاہ کچھئے بھا کستوریاں دے
انہاں جو گیاں دے نہیں وس کائی کیتے رزق نیں واعدے دوریاں دے
جیتاں پٹ پراونا ناہ ہووے کاہ کسں کجمن نال بھوریاں دے
جان سمجھتے فقر نے ناگ کالے ملے حق کمائیاں پوریاں دے
کوئی دے بددعاتے کال ٹے پچھوں فائدہ کیہ انہاں جھوریاں دے
لچھو لچھو کر دی پھریں نال فقراں لچ چاڑے انہاں لنگوریاں دے

وارث شاہ فقیر دی رن ویرن جیویں مرگ تے ویر انگوریاں دے

۴۱۸

بھابھی کریں رعایتاں جوگیاں دیاں تھیں سچیاں پائے ہتھوڑیاں نی
چہڑی وند دکھائیے کرے آکڑ میں تاں پٹ سٹاں اہدیاں چوڑیاں نی
گورو ایسے نوں ناہیں پہنچ لوتھے جتھے عقلاں اساڈیاں دوڑیاں نی
مار مہلیاں سٹاں سوکھن ٹنگاں پھرے ڈھونڈا کاٹھ کٹھوریاں نی
جن بھوت تے دیو دی عقل جاوے ایس مار کے اٹھئے چھوڑیاں نی
وارث شاہ فقیر دے نال لڑناں کپن زہر دیاں گندلاں کوڑیاں نی

۴۱۹

ہائے ہائے فقیر نوں برا بولیں بری سمیتے تیری اپوڑ ہوئے
جنہاں نال نماںیاں ویر چایا سنیں جان تے مال دے چوڑ ہوئے
کن پاٹیاں نال جس چہہ بدھی پس و پیش تھیں انت نوں روڑ ہوئے
رہی اوت بکھڑی رنڈ سنجیں چہڑی نال ملنگاں دے کوڑ ہوئے
انہاں تہاں نوں چھیڑیئے نہیں موئے چہڑے عاشق فقیر تے بھور ہوئے
وارث شاہ لڑائی دا مول بولن دیکھ دوہاں دے لڑن دے طور ہوئے

۴۲۰

بھائی ایس جے گدھے دی اڑی بدھی اسیں رناں بھی چہہ چہاریاں ہاں
ایسہ ماریا ایس جہاں تازہ اسیں روز میثاق دیاں ماریاں ہاں
ایسہ ضد دی چھری جے ہوئے بیٹھا اسیں چہہ دیاں تیز کٹاریاں ہاں
جے ایسہ گنڈیاں وچ ہے پیر دھر دا اسیں خچریاں باہیاں ناریاں ہاں

مرد رنگ محل ہیں عشرتاں دے اسیں ذوق تے مزے دیاں ماڑیاں ہاں
ایسہ آپ نوں مرد سداوندا ہے اسیں نراں دے نال دیاں ناریاں ہاں
ایس چاک دی کون مجال ہے فی راجے بھوج تھیں اسیں نہ ہاریاں ہاں
وارث شاہ وچ حق سفید پوشاں اسیں ہولی دیاں رنگ پچکاریاں ہاں

۴۲۱

جنہاں نال فقیراں دے اڑی بدھی ہتھ دھوئے جہان تھیں چلیاں فی
آئے بلیں کوارے ڈاریے فی کیہاں چائیوں بھکھیاں اولیاں فی
ہین وں دے مینہ بھی ہوئے نیویں دھماں قہریاں دیں تے گھلیاں فی
کارے ہتھیاں کواریاں دیسہ بھریاں بھلا کیکروں رہن نچلیاں فی
منس معھیاں جوگیاں نال لڑکے راتیں اوکھیاں ہون اکلیاں فی
پچھے چوکھڑا رلے ہے سڑن جوگا کدی چار نہ لایوں چھلیاں فی
جتھے گھبرو ہون جا گھبیں آپے پرھے مار کے بہیں پتھلیاں فی
نل جاہ فقیر تھوں گنڈیے فی آئے کوارے راہیں کیوں ملیاں فی

۴۲۲

بھلا دس بھائی کیہاں چایو بھیا پٹیاں توں پی لوہنی ہیں
ان ہندیاں گلاں دے نانوں لیکے گھا لڑے پئی گھنڈو ہنی ہیں
آپ چھانی چھیڑ دی دوہنی نوں اینویں کنڈیاں توں پئی دھوہنی ہیں
سوہنی ہوئی ہیں نہیں توں غضب چایا خون خلق دا پئی نچوہنی ہیں
آپ چاک ہنڈایے جھڈ آئیں ہور خلق نوں پئی وڈوہنی ہیں
اکھ بھائی نوں ہمیں کٹائی کڈھوں جیہاں اسان نوں مہنیں لوہنی ہیں
آپ کملی لوکاں دے سانگ لائیں خیر وادیاں دی وڈی کھوہنی ہیں
وارث شاہ کے بھکاریے فی منڈے موہنی تے وڈی سوہنی ہیں

۴۲۳

خوار کھجلاں رلدیاں پھر دیاں سن اکھیں ویسکھدیاں ہور دیاں ہور ہونیاں
اتے ددھ دیاں دھوتیاں نیک نیتاں آکھے چورال دے تے اسیں چور ہونیاں
چور چودھری گنڈے بھر دان کیتے ایسہ الٹ اولیاں زور ہونیاں
بد زیب تے کوچیاں بھیر موہیاں ایسہ حسن دے باغ دیاں مور ہونیاں
ایسہ چغل بلوچاں دی ٹونب ہوئی زمین دوز کھوتی من کھور ہونیاں
ایدھی بنت ویکھو نال نخریاں دے مالزادیاں وچ لاہور ہونیاں
بھر جائیاں نوں بولی مار دیاں نی پھرن منڈیاں وچ للور ہونیاں
وارث شاہ جھناو تے دھم ایہدی جوں کسی دیاں شہر بھکھور ہونیاں

۴۲۴

لڑے جٹ تے بکٹے ڈوم نائی سر جوگڑے دے گل آئیا ای
آئے کڈھئے وڈھے ایسہ پھستا جگ دھوڑ کائی ایس پائیا ای
ایس مار منتر ویر پائے دتا چان. چک دی پئی لڑایا ای
بیر نہیں کھاندی مار اسال کولوں وارث گل فقیر تے آئیا ای

۴۲۵

سستی اکھیا اٹھ راہیل باندی خیر پائے فقیر نوں کڈھئے نی
آٹا گھت کے رگ کہ بک چینا وچوں الکھ فساد دی وڈھئے نی
دے پچھیا ویٹریوں کڈھ آئے ہوڑہ وچ بردنہ دے گڈئے نی
اماں آوے تے بھائی توں دکھ ہوئے ساتھ اٹھ بلندے دا چھڈئے نی
آوے کھوہ نوالیاں ہیر سٹے اوہدے یار نوں کٹ کے چھڈئے نی

وانگ قلعہ دیپالپور ہوئے عاقی جھنڈا وچ مواس دے گڈیئے نی
وارث شاہ دے نال دو ہتھ کرئیے آئے اٹھ توں سار دیئے ہڈیئے نی

۴۲۶

باندی ہوئے غصے تک چاڑھ اٹھی بک چینے دا چائے الیریا سو
دھروہی رب دی خیر لے جاہ ساتھوں حال حال کر پڑا پھیریا سو
باندی لاڈ دے نال چوائے کر کے دھکا دے کے ناتھ نوں گھیریا سو
لے کے خیر تے کھڑا جاہ ساتھوں اوس سترے نانگ نوں چھیڑیا سو
چھبی گھ وچ دے کے پشم پٹی ہتھ جوگی دے منہ تے پھیریا سو
وارث شاہ فرنگ دے باغ وڑ کے دیکھ کلا دے کھوہ نوں گیریا سو

۴۲۷

رانجھا ویکھ کے بہت حیران ہویا پیاں دودھ وچ انب دیاں پھاڑیاں نی
غصے نال جیہوں حشر نوں زمین تے چھو وچ کلیاں چاڑھیاں نی
چیناں چوک چویناں آن پایو من چلی ہیں گولینے داڑھیاں نی
جس تے نبی دا روا درود ناہیں اکھیں بھن نہ مول اوگھاڑیاں نی
جس دا پوے پراوٹھا نانہ منڈا پنڈ نانہ جھے وچ ساڑھیاں نی
ڈوب موئے نیں کاسی وچ چینے وارث شاہ نے بولیاں ماریاں نی
اوہ بچھیا گھتیو آن چینا نال فقر دے گھولیوں یاریاں نی
اوہ اوہ لوہڑا وڈا قمر کیتو کم ڈوب ستیارتاں ڈاریاں نی
میری کھڑی چائے پلٹ کیتی پیاں دھونیاں سہلیاں ساریاں نی

۴۲۸

چینا جھال جھلے جٹاں ساریاں دی چینا مول ہے انھیاں بھکیاں دا
ان چنے دا کھائیے نال لسی سواد دودھ دا ٹکراں رکھیاں دا
جن پناں ایس دے چاولاں دیاں مائی باپ ہے فٹکیاں بھکیاں دا
وارث شاہ میاں نواں نظر آیا ایسہ چاڑا لچیاں بھکیاں دا

۴۲۹

چینا خیر دیناں برا جوگیاں نوں مچھی بھڑے نوں ماس بہمنیاں نی
کیف بھکت قاضی تی کھنگ والے دڈھ سٹناں لونگ پلاہمنیاں نی
زہر جیوندے نوں ان سن والے پانی بلکیاں نوں دھرن ساہمنیاں نی
سہیا چوہڑے نوں بیاج مسلماناں موت ایڑاں نوں اکھیں ڈاہمنیاں نی
وارث شاہ جیوں سنکھیا چوہیاں نوں سنکھ ملاں نوں بانگ جوں بہمنیاں نی

۴۳۰

کیوں وگڑ کے تگڑ کے پاٹ لٹھوں ان آحیات ہے بھکیاں نوں
بڈھا ہودسیں لنگ جاں ریہن ٹرنوں پھریں ڈھونڈ دا ٹکراں رکھیاں نوں
کتے رنگ گھر بار نہ اڈیا ای اے پھریں چلاوندا بھکیاں نوں
وارث شاہ اج دیکھ جو چڑھی مستی انہاں لنڈیاں بھکیاں سکیاں نوں

۴۳۱

جوگی غضب دے سرے تے سٹ کھر پکڑ اٹھیا مار کے جھوڑیا ای
لے کے بھاوڑی گھلن نوں تیار ہویا مار دیڑے دے وچ ایوڑیا ای

ساڑ بال کے جیو نوں خاک کیتا نال کاوڑاں دے جٹ گھوریا ای
جیہا مہر دی ستھ دلبان بھوچر وارث شاہ فقیر تے دوڑیا ای

۴۳۲

ہتھ چائے مطہر تے کڑکیا ای تیتوں آوندا جگ سب سنج رنے
چاول نعمتاں کنک نوں آپ کھائیں خیر دین تے کیتا کھنچ رنے
کھڑ دیسہ چینا گھر خاوندان دے نہیں مار کے کروں گا منج رنے
پٹ چڑیاں چوریاں گھت سٹوں لائے بہیں جے ویر دی چنچ رنے
سر پھاوڑی مار کے دند جھاڑوں ٹنگاں بھن کے کروں گالنج رنے
تیری وراسوئی سبھ پھول سٹاں جٹی رہے گی انج دی انج رنے
وارث شاہ سر چاڑھ دگاڑیں توں ہاتھی دانگ میدان وچ گنج رنے

۴۳۳

باندی ہوئے چپ کھلوئے رہی سستی آکھدی خیر نہ پایو کیوں
ایسہ تاں جو گڑا لیک کمذات کبجر ایس نال توں بھیر چاپو کیوں
آپ جاپے دیسہ جے ہے لیدا گھر موت دے گھت پھہایو کیوں
میری پان پت ایس نے لاه سٹی جان جھ بے شرم کرایو کیوں
میں تاں ایس دے ہتھ وچ آن پھاتھی منہ شیر دے ماس پھہایو کیوں
وارث شاہ میاں ایس مورنی تے دوالے لاه کے باز چھڈایو کیوں

۴۳۴

جھٹا کھوہ کے میڈھیاں پٹ کڈھوں گتوں پکڑ کے دیوں دلاوڑا نی
جیتاں پنڈ دا خوف دکھاونی ہیں لکھاں پشم تے ایسہ گراوڑا نی

تیرا اسماں دے نال مدیرڑا اے نہیں ہودناں سبج ملاوڑا نی
 لت مار کے چھڑوں گا چائے کمن کڈھ آئی ہیں ڈیڈہ جیوں تاوڑا نی
 سنی کواریئے مار کے مجھ کڈھوں نکل جان گیاں سہتی دیاں چاوڑاں نی
 ہتھ لکھیں تال سٹوں چیر رنیں کڈھ لوں گا ساریاں کاوڑاں نی
 تسلیں ترے گھولاٹاں ہو جان دا ہاں کڈھاں دو نہاں دا پوست آوڑا نی
 وارث شاہ دے موڈھیاں چڑھی ہیں توں نکل جائن گیاں جوانی دیاں چاوڑاں نی

۴۳۵

ہیرے کراں میں بہت حیا تیرا نہیں ماراں سو پکڑ پتھل کے نی
 سبھا پان پت ایس دی لاه سٹاں لکھ واہراں دے جی گھل کے نی
 جیہا مار چوڑ گڈھ شاہ اکبر ڈھاہ مورچے لیے مچل کے نی
 جیوں جیوں شرم دا ماریا چپ کراں نال مستیاں آوندی چل کے نی
 تیری پکڑ سکھوں جنڈ کڈھ سٹاں میرے کھس نہ جان تعلقے نی
 بھلا آکھ کیہ کھٹناں دٹاں ہی وارث شاہ دے نال پرمل کے نی

۴۳۶

بولی ہیر میاں پائے خاک تیری پچھاٹیاں اسیں پردیساں ہاں
 پیارے وچھڑے چونپ نہ رہی کائی لوکاں وانگ نہ منٹھیاں میساں ہاں
 اسیں جوگیاں پیر دی کاک تیری نہیں جھوٹیاں اتے ملکھیاں ہاں
 نال فقر دے کراں برابری کیوں اسیں جٹیاں ہاں کہ قریشاں ہاں

۴۳۷

نویں نوچے گھئے یارینے نی کارے ہتھے چاک دیئے پیارے نی

پہلے کم سوار ہو بہیں نیاری بلی گھیر لے جائیں ڈاریے نی
 آپ بھلی ہو بہیں تے اسیں بریاں کریں خچرنوں روپ سنگاریے نی
 اکھیں مار کے یار نوں چھڑ پایو نی مہا ستے چہہ چہاریے نی
 آئے جوگی نوں لہیں چھڑا ساتھوں تسان دونہاں دی پنج سوارے نی
 وارث شاہ ہتھ پھڑنے دی لاج ہندی کریے ساتھ تال پار اتاریے نی

۴۳۸

سہتی ہوئے غصے چائے خیر پایا جوگی ویکھدا ترت ہی رنج پیا
 مونہوں آکھدی روہ دے نال جئی کٹک کھڑیاں دے بھاویں اج پیا
 ایسہ لے مکریا ٹھکریاں راولا دے کاہے واچناں ایڈ دھرج پیا
 ٹھوٹھے وچ سہتی چنیا گھت دتا پھٹ جوگی دے کالجے وچ پیا
 ہتھوں چھڑ زنبیل چائے زمیں ماری چنیا ڈھل پیا ٹھوٹھا بچ پیا
 وارث شاہ شراب خراب ہويا شیشہ سنگ تے وچ کے بچ پیا

۴۳۹

خیر فقر نوں عقل دے نال دیجئے ہتھ سنبھل بک الارے نی
 کیجئے ایڈ ہنکار نہ جوئیں دا گھول گھٹے مست ہنکاریے نی
 ہو مست غرور تکبرے دی لوڑھ لٹھو ای انی ڈاریے نی
 کیجئے حسن دامان نہ بھاگ بھریے چھل جائیسی روپ وچاریے نی
 ٹھوٹھا بھن فقیر نوں پیو ای شالا پار مرے انی ڈاریے نی
 ماپے مرن ہنکار بچ پوے تیرا انی پنیں دیے ونجاریے نی

۴۴۰

گھول گھتیو یار دے نال اتوں مونہوں سنبھلیں جو گینا واریا دے
تیرے نال آکھیں کیہ برا کیتا ہتھ لائے نہیں تینوں ماریا دے
ماؤں ہندیاں منیں توں یار میرا وڈا قہر کیتو لوڑھے ماریا دے
رگ آئے دا ہور لیجاہ ساتھوں کوئی وڈھ فساد ہریاریا دے
تتھے آدمی گری دی گل ناہیں رب چائے ہتھن اساریا دے
وارث کسے اساڈے نوں خبر ہووے اینویں مفت وچ جائیگا ماریا دے

۴۴۱

جے تاں پول کڈھاو نال نانہہ آہا ٹھونٹھا فقر دا چائے بھنایے کیوں
جیتا کوریاں یار ہنڈاونیں سن تاں پھر ماؤں دے کولوں چھپایے کیوں
خیر منگئے تاں بھن دیہن کاسہ اسیں آکھدی مونہوں شرمایے کیوں
بھر جائی نوں منناں چاکداسی یاری نال بلوچ دے لایے کیوں
ہوتی ہوئے بلوچ دے ہتھ آئیں جڑھ کوار دی چائے بھنایے کیوں
وارث شاہ جاں عاقبت خاک ہوناں ایتھے اپنی شان ودھایے کیوں

۴۴۲

جو کو جمیاں مرے گا سبھ کوئی گھڑیا بھجسی واہ سبھ دیہن گے دے
میر پیر ولی غوث قطب جاسن ایہہ سبھ پیارڑے ڈھین گے دے
جدوں رب اعمال دی خبر پچھے ہتھ پیر گواہیاں کہن گے دے
جدوں عمر دی اودہ معیاد کی عزرائیل ہوری آ بہن گے دے
بھنیں ٹھوٹھے توں ایڈودھا کیتو براتدھ نوں لوک سبھ کہن گے دے

چھہ برا بولیسار راولا دے ایسہ ہڈ سزائیاں لیہن گے دے
کل چیز فناہ ہو خاک رلی ثابہ ولی اللہ دے ریہن گے دے
ٹھوٹھا نال تقدیر دے بچ پیا وارث شاہ ہوری تینوں کہن گے دے

۴۴۳

شالا قہر خدائے دا پیش آوے ٹھوٹھا بھن کے لاڈ بھٹکاری این
لک بنھ کے رنیں کھکھوے نی ماڑا ویکھ فقیر نوں مارنی این
نالے مارنی این جیو ساڑنی این نالے حال ہی حال پکاری این
مرے حکم دے نال تاں سبھ کوئی بناں حکم دے خون گزاری این
برے نال جے بولے برے ہوئے اسیں بولدے ہاں توں مارنی این
ٹھوٹھا پھیر درست کر دیسہ میرا ہور آکھ کیہ سچ نتاری این
لوک آکھدے ہن ایسہ کڑی کواری ساڑے باب دی دھاڑ دے دھاڑنی این
ایڈے فن فریب ہیں یاد تینوں سرداراں دی سر سرداری این
اک چورتے دوسرا چتر بنیوں وارث پچھ ہن ڈھالچے مارنی این
گھر والیے دوہے بول توں بھی کھی جیو وچ سوچ وچاری این
سوامنی مطہر بھی پھر کدی ہے کسے یارنی دے سر مارنی این

۴۴۴

ہیر آکھدی ایسہ چوائے کہیا ٹھوٹھا بھن فقیراں نوں مارناں کی
جنہاں اک اللہ دا آسرا ہے انہاں پنکھیاں نال کھہاڑناں کی
چہڑے کن پڑا فقیر ہوئے بھلا انہاں دا پڑتاں پاڑناں کی
تھوڑی گل دا وڈھا ودھا کر کے سورے کم نوں چائے دگاڑناں کی
چہڑے گھراں دے چاوڑاں نال ماریں گھر چک کے ایس لے جاوٹاں کی
لڑیے آپ بروہے نال کڑیے سوٹے پکڑ جیماں تے آوٹاں کی

میرے بوہیوں فقر کیوں ماریو ای وسدے گھراں توں فقر موڑاوناں کی
گھر میرا تے میں نال کونس چایا ایتھوں کوار یئے تده لے جاوناں کی
بوہل راہکاں دا ہونس چوہڑیدی مرشوں مرشوں دن رات کراوناں کی
وارث شاہ ایسہ حرص بے فائدہ ای اوڑک ایس جہان توں چاوناں کی

۴۴۵

بھلا آکھ کیہ آہندی نیک پا کے جس دے پلوتے پڑھن نماز آئی
گھر بار تیرا اسیں کوئی ہویاں جاپے لد کے گھروں جہاز لیا آئی
نڈھی موہنی تے جھوٹی دوہنی دی ابے تیک نہ عشق توں باز آئی
وارث شاہ جوانی دی عمر گزری ابے طبع نہ حرص تھیں باز آئی

۴۴۶

ایس فقر دے نال کیہ دیر چایو ادھل جائیں تده نہ دسناں ایس
ٹھوٹھے بھن فقیراں نوں مارنی ہیں اگے رب دے آکھ کی دسناں ایس
تیرے کوار نوں خوار سنسار کرسی ایس جوگی دا کچھ نہ کھسناں ایس
نال چوہڑے کھتری گھلن لگے وارث شاہ پھیر ملک نے ہسناں ایس

۴۴۷

تیرے چہیاں لکھ پڑھائیاں میں تے اوڑائیاں نال انگوٹھیاں دے
تینوں سدھ کامل ولی غوث دے مینوں ٹھگ دے بھیس جھوٹھیاں دے
اہ جہاتن کھوتری لت مارے بھورتازیاں نوں وچ بوٹھیاں دے
ساڈے کھونسڑے نوں نہیں یاد چوہڑ بھانویں آن لایئے ڈھیر ٹھوٹھیاں دے
ایسہ مست ملنگ میں مست ایدوں اتھے مکر ہیں نکراں جوٹھیاں دے

وارث شاہ میاں نال چواڑیاں دے لنگ سکے چوبراں گھوٹیاں دے

۴۴۸

ایسہ مست فقیر نہ چھیڑ لیکے کوئی وڈا فساد گل پاسیانی
مارے جاہن کھیڑے اجڑ جاہن مارے تده لٹدی داکھ نہ جاسیانی
پیر پکڑ فقیر دے کرس راضی آہ اوسدی بری پے جاسیانی
وارث شاہ جس کسے دا برا کیتا جاگور اندر پکھوں تاسیانی

۴۴۹

اکے مراں گی میں اکے ایس ماراں اکے بھائی تده مرانیساں نی
روداں مار بھھاں بھائی آوندے تے تینوں خواہ مخواہ کٹانیساں نی
چاک لیک لائے تینوں طے بھائی گلاں پھلیاں کڈھ سنایاں نی
اکے مارنیں توں اکے بٹھ جوگی ایسو گھگری چائے وچھایاں نی
سیتا دیکھسے نال جوگاہ کیتا کوئی وڈا گھمنڈ پوانیساں نی
رن تاہیں جے گھروں کڈھائے تینوں تے مراد بلوچ ہنڈانیساں نی
سر ایس دا وڈھ کے ات تیرا ایسے ٹھوٹھے دے نال رلانیساں نی
رکھ ہیرے توں اپنی جمع خاطر تیری زات نوں بھنگ لہانیساں نی
کٹانیساں اتے مرانیساں نی گتوں دھروہ کے گھروں کڈھانیساں نی
بھنڈانیساں اتے ٹنگانیساں نی وارث شاہ توں چور کرائیساں نی

۴۵۰

خون بھید دے پنڈ جے مار لیں اجڑ جائے جہان تے جگ سارا
ہتھوں جواں دے جل جے سٹ دیجن کیکوں کٹئے پوہ تے مانگھ سارا

تیرے بھائی دی بھین نوں کھڑن جوگی ہتھ لائے مینوں کوئی ہوس کارا
میری بھگ جھاڑے اوہدی تنگ بھناں سیال ساڑ سٹن اوہدا دیس سارا
مینوں چھڈ کے تدھ نوں کرے سیدا آکھ کواریے پایو کیا آڑا
وارث کھوہے چوٹیاں تیریاں نوں کراں خوب پیزار دے نال جھاڑا

۴۵۱

کجل پوچھلیا لڑا گھت نیناں زلفاں کنڈلاں دار بھاؤنی ایس
نیویاں پٹیاں ہک ہلا زلفاں چھلے گھت کے رنگ وٹاؤنی ایس
اتے عاشقاں نوں دکھلاؤنی ایس نت ویڑے دے وچ چھنکاؤنی ایس
بانگی بہک رہی چولی بافتے دی اتے قہر دیاں الیاں لاؤنی ایس
ٹھوڈی گھتے پاپے خال خونی راہ جاندڑے مرگ پھہاؤنی ایس
کنہاں نخریاں نال پھراؤنی ایس اکھیں پائے سرمہ مٹکاؤنی ایس
مل وٹاں لوڑھ دندا سڑے دا زری بادلہ پٹ ہنڈاؤنی ایس
تیز چوڑیا پاپے قہر والا کونجاں گھت کے لانوٹاں لاؤنی ایس
نواں ویس تے ویس بھاؤنی ایس لین پھیریاں تے گھمکاؤنی ایس
نال حسن گمان دے پلمنگ بہہ کے حور پری دی بھین سداؤنی ایس
مندی لائے ہتھیں پن زری زیور سوکین مرغ دی شان گواؤنی ایس
پیر نال چوائے دے چاؤتی ہیں لاڈنل گھنیں چھنکاؤنی ایس
سردار ہیں خواہاں دے ترنجاں دی خاطر تلے نہ کسے نوں لیوونی ایس
دیکھ ہورناں تک چڑھاؤنی ایس بیٹھی پلمنگ تے طوطے لاؤنی ایس
پراسیں بھی نہیں ہاں گھٹ تیتھوں جے توں آپ نوں چھیل سداؤنی ایس
ساڈے جن سریر مٹھیلیاں دے سانوں چوہڑی ہی نظر آؤنی ایس
ناڈھو شاہ دی رن ہو پلمنگ بہہ کے ساڈے جیونو نوں ذرہ نہ بھاؤنی ایس
تیرا کم نہ کوئی وگاڑیا میں اینویں جوگی دی تنگ بھھاؤنی ایس

سنے جوگی دے مار کے مجھ کڈھوں جھمپیاں چاوڑاں پئی دکھاوئی ایں
تیرا یار جانی سانوں ناہ بھاوے نہیں ہور کی مونہوں اکھاوئی ایں
سبھا اڑتے پڑتے پاڑ سٹوں اینویں شیخیاں پئی جگاوئی ایں
دیکھ جوگی نوں مار کھدیڑ کھاں میں دیکھاں اوسنوں آئے چھڈاوئی ایں
تیرے نال جو کراں گی ملک دیکھے جے مہنیں لوتیاں لاوئی ایں
تدھ چاہنا کی ایس گل وچوں وارث شاہ تے چنغیاں لاوئی ایں

۴۵۲

بھلا کواریئے ساگ کیوں لاوئی ایں چے ہوٹھ کیوں پئی بناوئی ایں
بھلا جیو کیوں پئی بھرمائی ایں اتے جھپھ کیوں پئی لپکاوئی ایں
لگے وس کھنے کھوہ پاوئی ایں سردی کاند کیوں لوتیاں لاوئی ایں
ایڈے لٹکنے نال کیوں گل کریں سیدے نال نکاح بڑھاوئی ایں
کاہ جوگی تھوں کواری بھرمائی ایں منڈیاں پنڈ دیاں تھوں مروائی ایں
وارث نال اٹھ جاہ توں اوہلے نی کہیاں پئی جھھارتاں پاوئی ایں

۴۵۳

سستی نال لونڈی تھیں پگڑ موہلی جیدے نال چھڑیندیاں چاولے نوں
گرد آن بھویاں وانگ جوگناں دے تاؤ گھتیو نے اوس راولے توں
کھر سہلیاں توڑ کے کت ہوئیاں ڈھاہ لیوے سوہنے ساوے نوں
اندر ہیر نوں واڑ کے مار کنڈا باہر کٹیوے لد باوے نوں
گھڑی گھڑی نالوں اکس وار کٹیا انہاں بھیا سی ایس راولے نوں
وارث شاہ میاں نال موہلیاں دے ٹھنڈا کیتو نے اوس اتاولے نوں

۴۵۴

دوہاں وٹ لنگوٹوے لئے موہلے کارے ویکھ لے منڈیاں موہیاں دے
 نکل جھٹ کیتا سہتی راوے تے پاسے بھینوں نے نال کوہیاں دے
 جٹ مار بدھانیاں پھہہہ ستیا سر بھنیاں نال ددھ دوہیاں دے
 خاں نواب حسین خاں نال لڑیا جوہیں ابو سمند وچ چوہیاں دے

۴۵۵

رانجھا کھایچے مار پھر گرم ہويا مارو ماريا بھوت فتور دے نے
 ویکھ پری دے نال خم ماریائی ایس فرشتے بیت معمور دے نے
 کمر بھ کے پیر نوں یاد کیتا لائی تھاپناں ملک حضور دے نے
 ڈیرہ خٹھی دا مار کے لٹ لیتا پائی فتح پٹھان قصور دے نے
 جدوں نال نکور دے گرم ہويا دتا دکھرا گھاؤنا سور دے نے
 وارث شاہ جاں اندروں گرم ہويا لاٹاں کڈھیاں تاؤ تنور دے نے

۴۵۶

اونہاں امر سواریا راوے نوں پنج ست پہوڑیاں لائیاں سو
 گھیاں پٹ کے چولیاں کرے لیراں ہنکاں بھن کے لال کرائیاں سو
 نالے توڑ جھنڈو کے پکڑ گتوں دونویں ویڑے وچ بھوایاں سو
 کھوہ چوٹیاں گھیاں تے مار ہنداں دو دو دھون دے مڈھ ٹکائیاں سو
 جیہا رچھ قلندراں گھول پوندا سوٹے چڑیاں لائے نچائیاں سو
 کتی لک ٹھکور کے پکڑ ترگوں دونویں باندری وانگ نچائیاں سو

جوگی واسطے رب دے بس کر جاہ ہیر اندروں اکھ چھڈائیاں سو

۴۵۷

اونہاں چھٹ دیاں حال پکار کیتی پنج ست مشنڈیاں آگنیاں
وانگ کالی کتیاں گرد ہونیاں دو دو علی الحساب لگا گنیاں
اونہاں اک کے دھک کے رکھ اگے گھروں کڈھ کے طاق چڑھانگیاں
دھکا دے کے سٹ پلٹ اسنوں ہوڑا وڈا مضبوط پھہانگیاں
باز توڑ کے تانہیوں لاپھو نیس معشوق دی دید ہٹا گنیاں
صوبہ دار تغیر کر کڈھ چھٹا وڈا جوگی نوں واندہ پا گنیاں
گھروں کڈھ اروڑی تے سیو نیس بہشتوں کڈھ کے دوزخ پا گنیاں
جوگی مست حیران ہو دنگ ریا کوئی جادوڑا گھول پوا گنیاں
اگے ٹھوٹھے نوں جھور دا خفا ہندا اتوں نواں پیار بنا گنیاں
وارث شاہ میاں تواں سحر ہویا پریاں جن فرشتے نوں کھا گنیاں

۴۵۸

ہیر چپ بیٹھی اسیں کڈھ چھٹے ساڈا واہ پنا نال دوریاں دے
اوہ ویلوا ہتھ نہ آوندا اے لوک دے رہے لکھ ڈھنڈوریاں دے
اک رنگ گئی دویا ون گیا لوگ ساڈ دے نال نہوریاں دے
نواں راجیاں دیاں رناں ڈانڈیاں دیاں کیکوں ہتھ آون ہناں زوریاں دے
اساں منگیا اونہاں نیس خیر کیتا مینوں ماریا نال پھہوڑیاں دے
وارث زور زر زاریاں یاریاں دیاں ساتھی زراں اتے کم زوریاں دے

۴۵۹

دھواں ہونجھ دا روپے آہ مارے ربا میل کے یار وچھوڑیو کیوں
میرا رڑے جہاز سی آن لگا بنے لاپے پھیر مڑ بوڑیو کیوں
کوئی اسماں تھیں وڈا گناہ ہویا ساتھ فضل دا لد کے موڑیو کیوں
وارث شاہ عبادتاں چھڈ کے تے دل نال شیطان دے جوڑیو کیوں

۴۶۰

میںوں رب باجھوں نہیں تہکھ کائی سبھ ڈنڈیاں غماں نے ملیاں نی
سارے دیس تے ملک دی سانجھ چکی ساڈیاں قسماں جگلیں چلیاں نی
جتھے شینہ بکن شوکن ناگ کالے بھسٹاڑ گھسن نت جلیاں نی
چلہ کٹ کے پڑھاں کلام ڈاڈھی بھیراں وجیاں آن اولیا نی
کیتیاں محنتاں وارثا دکھ جھا کے راتاں جانڈیاں نہیں پھلیاں نی

۴۶۱

رودا کاہنوں میر متالیا دے پنجاں پیراں دا تھ ملاپ میاں
لائے زور للکار توں پیر پنچے تیرا دور ہووے دکھ تاپ میاں
جہڑے پیر دا زور ہے تھ نوں دے کر اوسد رات دن جاپ میاں
زور اپناں فقر نوں یاد آیا بال تاتھ میرا گوردباپ میاں
وارث شاہ بھکھا ہوے روئے بیٹھا دیسہ انہاں نوں وڈا سراپ میاں

۴۶۲

کرامات لگا پیسے سحر پھوکاں جڑھاں کھیریاں دیاں مڈھوں پٹ شاں
 فوجداری نہیں پکڑ کوارڑی نوں ہتھ پیر تے تک کن کٹ شاں
 نال فوج نہیں دیاں پھوک اگاں کر ملک نوں چوڑ چپٹ شاں
 الم تر کیف بدوح قہار پڑھ کے میں دہندیاں پلک وچ اٹ شاں
 سستی ہتھ آوے پکڑ چوڑیاں تھوں وانگ ٹاٹ دے تپڑے چھٹ شاں
 پنج پیر جے باہوڑن آن مینوں دکھ درد قصیرے کٹ شاں
 حکم رب دے نال میں کال چبھا مگر لگ کے دوت نوں چٹ شاں
 پار ہووے سمندروں ہیر بیٹھی بکال نال سمندر چھٹ شاں
 جٹ وٹ تے پٹ تے پھٹ بدھے وردیکن سیانیاں سٹ شاں
 وٹ سٹ پھٹ کٹ ہو کے جھٹ وٹ تے اوندھ ولٹ شاں

۴۶۳

دل فکر نے گھیریا بند ہویا رانجھا حیو غوطے لکھ کھا بیٹھا
 ستھوں ہونجھ دھواں سر چائے ٹریا کالے باغ وچ ویٹر مچا بیٹھا
 اکھیں میٹ کے رب دادھیان دھر کے چاروں طرف ہی دھونڑالا بیٹھا
 وٹ مار کے چار وہی طرف اچی اوتھے دلگناں خوب بنا بیٹھا
 اسال کچ کیتا رب سچ کرسی ایسہ آکھ کے ویل جگا بیٹھا
 بھڑکی اگ جاں تاوئی تاو کیتا عشق مشک وسار کے جا بیٹھا
 وچ سکھنی چھانوں دے گھت بھورا وانگ آدھیاں ڈھانساں لا بیٹھا
 وارث شاہ اوس وقت نوں جھوردا ای جس ویلے اکھیاں لا بیٹھا

۴۶۴

میٹ اکھیاں رکھیاں بدگی تے گھتے جلیاں چلے وچ ہو ریہا
کرے عاجزی وچ مراقبے دے دیہنہ رات خدائے تھیں رو ریہا
وچ یاد خدائے دے محو رہندا کدی بیٹھ ریہا کدی سو ریہا
وارث شاہ نہ فکر کر مشکلاں دا جو کچھ ہونداں سی سوتاں ہو ریہا

۴۶۵

نیولی کرم کردا کدی اردھ تپ وچ کدی ہوم سریر بنا ریہا
کدی کھی تپ شام تپ پوں بھکھے سدا برت جئے چت لایہا
کدی اردھ تپ ساس تپ گراس تپ نوں کدی جوگ جتی چت لایہا
کدی مست مجذوب لٹ ہو ستھرا الف سیاہ متھے اتے لایہا
آواز آیا چار رانجھناں لوئے تیرا صبح مقابلہ آ ریہا

۴۶۶

روز جمعہ دے ترنجناں دھوڑ کیتی ترنکے کٹک اربیلیاں دے
جیویں کونجاں دی ڈار آلے باغیں پھیر گھولڑے ارتھ مہیلیاں دے
وانگ شاہ پریاں چھنا چھن چھکن وڈے ترنجن نال سہیلیاں دے
دھمکار پے گئی تے دھرت کھی چھٹے پاسنیں گرب گہیلیاں دے
دیکھ جوگی دا تھانوں وچ آوڑیاں مہکار پے گئے چڑیلیاں دے
وارث شاہ اشناک جیہوں ڈھونڈھ لیندے عطر واسطے ہٹھ پھیلیاں دے

۴۶۷

دھواں پھول کے رول کے سٹ کپھر توڑ سہلیاں بھنگ کھلاریاں
 ڈنڈا کونڈڑا بھنگ افیم کھوئی پھول پھال کے پٹیا ڈاریاں نیں
 دھواں سواہ کھلار کے بھن حقہ گاہ گھت کے لڈیاں ماریاں نیں
 صافہ سنگی چٹا بھنگ کلڑ ناد سرناں دھوپ کھلاریاں نیں
 کرن ہلوا ہلوا مار بھبھال دیہن ڈھیریاں تے کھلی ماریاں نیں
 وارث شاہ جیوں دلاں پنجاب لٹی تیویں جوگی نوں لٹ اجاڑیاں نیں

۴۶۸

قلعہ دارنوں مورچے تنگ ڈھکے شب خون تے تیار ہوئے سجیا ای
 تھڑا پوے جیوں دھاڑنوں شینہ چھٹے اٹھ بوٹیاں دے منیں گجیا ای
 سچے گتیاں اکاہی پچھے آ سوئ چڑی اتے وجیا ای
 ہائے ہائے ماہی منڈی جا ناہیں پری دیکھ ادھوت نہ لجیا ای
 جنگی ہو بیٹھی سٹ ستر زیور سبھا جاں بھانیاں تجیا ای
 ملک الموت عذاب دی کرے جنگی پردہ کسے داکدی ناں کجیا ای
 اتوں ناد وجا پیچھے کرے نعرہ اکھیں لال کر کے منہ ٹڈیا ای
 وارث شاہ حساب نوں پری پکڑی صور حشر دا دیکھ لے وجیا ای

۴۶۹

کڑی اکھیا مار نہ پھاڑی دے مرجاں گی مست دیوانیاں دے
 لگی پھاڑی پاہوڑی مرہاں جانوں رکھ لیں میاں مستانیاں دے
 عزرائیل جم آن کے پہے پہے نہیں مھڈ دا ناں بھانیاں دے

تیری ڈیل ہے دیودی اسیں پریاں اکس لت لگے مرجانیاں دے
 گل دسنی ہے سو توں دس مینوں تیرا لے سیہڑا جانیاں دے
 میری تائی ہے جیہڑی تده بیلن اسیں حال تھیں نہیں بیگانیاں دے
 تیرے واسطے اوسدی کراں منت جا ہیرا گے ٹٹیا دے
 وارث شاہ کیوں آکھاں جائے اوسنوں آوے عشق دے کم دیا بانیاں دے

۴۷۰

جائے ہیر نوں آکھناں بھلا کیتوں سانوں حال تھیں چائے بے حال کیتو
 والنزعات غرقا پڑھی باب ساڈے اذا زلزلت چاک دی فال کیتو
 جھنڈا سیاہ سفید سی عشق والا اوہ گھٹ مجیٹھ غم لال کیتو
 دیناں بیگ نوں مگر جیہوں پئے غلڑی ڈیرہ لٹ کے چائے کنگال کیتو
 طلاء کندن اک دا تاؤ دے کے چائے اندرون باہروں لال کیتو
 احمد شاہ وانگوں میرے مگر پے کے پٹ ٹھڈ کے چک دا تال کیتو
 چڑھی صاد حالیاں کھیریاں نوں برطرفیاں تے مہمیں وال کیتو
 فتح آباد چائے دیتا کھیریاں نوں بھائے رانجھنے دے دہرد وال کیتو
 جھڈ تھیں سیال تے مہیں ماہی وچ کھیریاں دے آئے حال کیتو
 جاں میں گیا ویڑے سستی نال رل کے پھڑے چور وانگوں میرا حال کیتو
 نادر شاہ تھوں ہند پنجاب تھڑکے میرے باپ دا تده بھونچال کیتو
 بھلے چودھری دا پت چاک ہویا چائے چک اتے مہینوال کیتو
 تیرے باب درگاہ تھیں ملے بدلہ جیہا ظالمیں تیں میرے نال کیتو
 دو اپنا شوق تے سوز مستی وارث شاہ فقیر نہال کیتو

۴۷۱

کڑی آپناں آپ چھڑا نہی تیرا غضب دا جیو وچ کیا ای
 سچ آچھے ہیر دے کول بہہ کے حال اوسنوں کھول کے دیا ای
 چھڈنگ ناموس فقیر ہویا رہے روندڑا کدی نہ ہیا ای
 ایس حسن کمال نوں تہہ پھڑکے آہے قہر دا تیر کیوں کیا ای
 گھروں مار کے مہلیاں کڈھیا ای جائے کاڑے باغ وچ دھیا ای
 وارث شاہ دیہنہ رات مینہ دانگوں نیر اوس دے نیناں تھیں دیا ای

۴۷۲

کڑیے ویکھ راخیرے کچ کیتا کھول جیو دا بھیت پارو نیں
 منصور نے عشق دا بھیت دتا اوسنوں ترت سولی اتے چاڑھو نیں
 رسم عشق دے ملک دی چپ رہناں مونہوں بولیاں سو اوہنوں مارو نیں
 طوطا بول کے پنجرے قید ہویا اینویں بولنوں آگن سنگاریو نیں
 یوسف بول کے باپ تے خواب دسی اوسنوں کھوہ دے وچ تارو نیں
 وارث شاہ قارون نوں سنیں دولت ہٹھ زمین دے چائے نگھاریو نیں

۴۷۳

چاک ہوئے کھولیاں چار وائی جدوں اوس دا جیو توں کھیا سی
 اوہدی نظر دے سامنے کھیڈ دی سیں ملک اوس دے باب داد و سیا سی
 آئے سوہرے وھوڑی ہوئے بیٹھیں تدوں جاچے جوگ وچ دھیا سی
 آیا ہو فقیر تال لڑے سستی گڑا قہر دا اوس تے دیا سی
 مار مہلیاں نال حیران کیتو تدوں کاڑے باغ نوں نیا سی

چچا دیسہ نا ماریا جائیگی فی بہیت عشق دا عاشقان دیسی
 ڈولی چڑھیں تال یار توں جھپ پیں تدوں ملک سارا تینوں ہسی
 جدوں میہیں نیں کوچ دا حکم کیئا نگ توہرا نفر نے کیسی
 جدوں روح اقرار کیتا تدوں جائے قلوبت وچ دھیا سی
 جیہڑے نیویں سو اوہ حضور ہوئے وارث شاہ نوں پیر نے دیسی

۴۷۴

رانجھا وانگ ایمان شریاں دے جدا ہوئے پنڈ تھیں ہار رہیا
 نیناں تیریاں جٹ نوں قتل کیئا چاک ہوئے کھولیاں چار رہیا
 توں تال کھیڑیاں دی چودھرائی رانجھا روئے مکران مار رہیا
 انت کن پڑا فقیر ہویا گھت مندران وچ اجاڑ رہیا
 اوہنوں ورن نہ ملے ستر خانے تھک ہٹ کے انت توں ہار رہیا
 تینوں چاک دی آکھدا جاگ سارا اینویں اوس نوں مہنیں مار رہیا
 شکر گنج مسعود مودود وانگوں اوہ نفس تے حرص نوں مار رہیا
 سدھا نال توکل ٹھہل بیڑا اکے وچ ڈبا اکے پار رہیا

۴۷۵

عاقی ہوئے بیٹھے اسیں جو گڑے تھوں جاہ لالے زور جو لانونا اے
 اسیں حسن تے ہو مغرور بیٹھے چار چشم دا کنگ لڑانونا اے
 لکھ زورتوں لائے جولانونا ایں اسال بدھیاں باجھ نہ آتونا اے
 سرمہ اکھیاں دے وچ پانونا ایں اسال وڈا گھمنڈ پوانونا اے
 رخ دے کے یار ہتھیا تاکیں سیدا رانجھے دے نال لڑانونا اے
 سیتا پوج بیٹھا سیدا وانگ دھیسر سوہنے لنک نوں اوس لڑانونا اے
 رانجھے کن پڑا کے جوگ لتا اسال جزیہ اوس تے لادنا ایں

وارث شاہ اوہ باغ وچ جائے بیٹھا اسال باغ دا حاصل کھانوا اے

۴۷۶

عاقی ہونیکے کھڑیاں وچ وڑئیں عاشق حسن دی وارثے جیئے نی
 پچھانت نوں دیونا ہووے جس نوں جھکا اوس واکس نوں پئے نی
 چہڑا ویکھ کے مکھ نہال ہووے کیجئے قتل نہ ہانوں پلئیے نی
 ایہہ عشق تاں ویل انگور دی ہے مڈھوں اوس نوں پٹ نہ سئے نی
 ایہہ جوہنت نہ ہونا ای چھاووں بدلاں دی جان جیئے نی
 لے کے سٹھ سہیلیاں وچ پیلے نت دھاندی سین اوہ نوں ڈٹیے نی
 پچھانا دیئے سچے عاشقاں نوں جو کچھ جان تے بنے سو کئے نی
 دعوے بنھئے تا کھڑیاں ہوڑیئے تیر مار کے آپ نہ جھپئے نی
 اٹھ جھب دے جاپئے ہوئے حاضر ایہے کم نوں ڈھل نہ گھئے نی
 اٹھے پیر و ساریئے نہیں صاحب کدی ہوش دی اکھ او پرتیے نی
 جنہاں کونت بھلایا چھڑواں نی لکھ مولیاں مہندیاں گھتیے نی
 مٹھی چاٹ ہلاچے طوطے نوں پچھوں کنکری روڑ نہ کھئے نی

۴۷۷

جویں مرشداں پاس جاڈگن طالب تویں سستی دے پاؤں دی ہیر پھیرے
 کریں سبھ تقصیر معاف ساڈی پیریں پواں تے نہیں نال ہیرے
 خشنے نت گناہ خدا سچا بندہ بہت گناہ دے بھرے میڑے
 وارثشاہ منادڑا اسال آندا ساڈی صلح کروندا نال تیرے

۴۷۸

اساں کیدے نال کچھ نہیں مطلب سروپائے خوشی ہاں ہو رہے
لوکاں میہنے مار بے پتی کیتی مارے شرم دے اندرے رو رہے
غصہ نال ایہہ وال پیکاں وانگوں ساڈے جسم تے تیر کھلورہے
نیل مٹیاں وچ ڈبو رہے لکھ لکھ میلے نت دھورہے
وارث شاہ نہ سنک نوں رنگ آوے لکھ سوہے دے وچ سمورہے

۴۷۹

ہیر آن جناب وچ عرض کیتا نیاز مند دیاں خوش مرغولیاں نی
کیتی سبھ تقفیر سو خوش مینوں جو کچھ آکھسیں میں تیری گولیاں نی
سانوں خوش گناہ تقفیر ساری جو کچھ لڑیاں تہہ نوں بولیاں نی
مچھی پڑ وڈا وڑی بھین میری تیتھوں وارشی گھول گھولیاں نی
میرا کم کر مل لے باجھ دیاں دونوں بول تے لے جو کچھ بولیاں نی
میرا یار آیا چل ویکھ آئیے پئی مار دی سین نت بولیاں نی
جس ذات صفات چودھرائی مچھڑی میرے واسطے چاریائی کھولیاں نی
جیہڑا مڈھ قدیم دا یار میرا جس چونڈیاں کوار دیاں کھولیاں نی
وارث شاہ گمان دے نال بیٹھا نال بول دا مار دا بولیاں نی

۴۸۰

پیا لعنتور طبق شیطان دے گل اوہنوں رب نہ عرش تے چاڑھناں ایں
جھوٹھ بولیا جنہاں بیاج کھاہدی تنہاں وچ بہشت نہ واڑناں ایں
اسیں جیو دی میل چکا بیٹھے وت کراں نہ سیوناں پاڑناں ایں

سانوں مار لے بھیڑے پٹیاں نوں چاڑھ تیخ اتے جے توں چاڑھناں ایں
 اگے جوگی تھوں مار کرا یا ای ہن ہور کیہ پڑتاں پاڑناں ایں
 توتہ نصوحا جے مونہوں بولاں نک وڈھ کے مار جے مارناں ایں
 گھر بار تھیں چائے جواب دتو ہور آکھ کیہ سچ نثارناں ایں
 میرے نال نہ وارثا بول اینویں متاں ہو جائے کوئی کارناں ایں

۳۸۱

آ سمجھئے واسطاً رب دا ای نال بھامیاں دے مٹھا بولینے نی
 ہوئے پیڑ وٹاویاں شہدیاں دیاں زہر بشرّاں وانگ نہ گھولینے نی
 کم بند ہووے پردمیاں دا نال مہر دے اوس نوں کھولینے نی
 تیرے جیسی نناں ہو میل کرنی حیو جان بھی اوس تھوں گھولینے نی
 جوگی چل منایے باغ وچوں ہتھ بندھ کے مٹھرا بولینے نی
 جو کچھ کہے سوسرے تے من لینے غمی شادیوں مول نہ ڈولینے نی
 چل نال میرے جیویں بھاگ بھرے میل کر نہیں وچ وچولینے نی
 کوں میرا تے رانجھے دا میل ہووے کھنڈ دودھ دے وچ چا گھولینے نی

۳۸۲

جویں صبح دی قضا نماز ہندی راضی ہو ابلیس تے تیج دا اے
 توں سنہتی دے حیو وچ خوشی ہوئی حیو رن دا چھڑا کچ دا اے
 جاہ حشیا سبھ گناہ تیرا تینوں عشق قدیم تھوں تیج دا اے
 وارث شاہ چل یار منا آئے اتھے نواں اکھاڑا تیج دا اے

۴۸۳

ستی کھنڈ ملائی دا تھال بھریا چائے کپڑے وچ لکایا ای
 جیہا وچ نماز وسواس غیوں عزازیل بنا لے آیا ای
 اتے پنج روپے سو روک رکھے چائے فقر دے پھیر رڑا پایا ای
 جدوں آؤندی جوگی نے اوہ ڈٹھی پچھاں اپناں کھ بھویا ای
 اسماں روحاں بہشتیاں بیٹھیاں نوں تاؤ دوزخ دا کیہا آیا ای
 طلب مینہ دی وگیا آن جھکھر یارو آخری دور ہن آیا ای
 سستی بھنہ کے ہتھ سلام کیتا آگوں مول جواب نہ آیا ای
 عامل چورتے چودھری جٹ حاکم وارث شاہ نوں رب دکھایا ای

۴۸۴

جدوں خلق پیدا کیتی رب بچے بدیاں واسطے کیتے نے ایسہ پیارے
 رناں چھوکرے جن شیطان راول کتا کٹڑی بجری اٹھ سارے
 ایسا مول فساد دا ہوئے پیدا جنہاں بھہ جگت دے مول مارے
 آدم کڈھ بہشت تھیں خوار کیتا ایسہ ڈانٹاں دھروں ہی کرن کارے
 ایسہ کرن فقیر چائے راجیاں توں انہاں راؤ رجاوڑے سدھ مارے
 وارث شاہ ہو ہنر بھہ وچ مرداں اتے مہریاں ولج نہیں عیب بھارے

۴۸۵

ستی آکھیا پیٹ نے خوار کیتا کنک کھائے بہشت تھیں کڈھیا ای
 آئی میل تاں جنتوں ملے دھکے رسا آس امید دا وڈھیا ای
 اکھ رہے فرشتے کنک دانہ نہیں کھاوناں حکم کر چھڈیا ای

ولا تقربا هذه الشجرة نالے سب تے مورنوں کڈھیا ای
ایسہ سمجھ شیطان بھی مرد ہویا ناؤں رتاں دا برا کر چھڈیا ای
سگوں آوے حوا نوں خوار کیتا ساتھ اوس دا ایس نہ چھڈیا ای
پھیڑنے مرد نیں سوپ دے ترسمتاں نوں منہ جھوٹھ داکا ہنوں ٹڈیا ای
مرد چور تے ٹھکے جواریے نے ساتھ برے دا نراں نے لڈیا ای
فرقان وچ فانکھوا رب کہیا جدوں وحی رسول نوں سدیا ای
وارث ترسمتاں ایسہ کہان رحمت پیدا جنہاں جہان کر چھڈیا ای

۲۸۶

رنگھاں دیہنرے نال کیہ گاہ کیتا راجے بھوج نوں دیہن لگا میاں نی
سر کپ تے نال سلواہنے دے دیکھ رتاں نے کیتیاں خامیاں نی
مرد ہین سور کھدے ہٹھ سوٹے سر چاڑھیاں نے انہاں کامیاں نی
جنہاں نہیں داڑھی کن نک پائے کون تہاں دیاں بھرے گامیاں نی

۲۸۷

جس مرد نوں شرم نہ ہووے غیرت اوس مرد تھیں چنگیاں تیویاں نیں
گھر وسدے عورتاں نال سوہن شرم وند تے ستر دیاں بیویاں نیں
اک حال وچ مست گھر بار اندر اک ہار سنگار وچ کھیویاں نیں
وارث شاہ حیا دے نال اندر رکھیں ہٹھ زمین دے سیویاں نیں

۲۸۸

وفادار ناں رن جہان اتے لادی شیر دے نک وچ نتھ ناہیں
گدھا نہیں کولد مکھٹ خوجہ اتے خیریاں دی کائی تھ ناہیں

نامرد دے وار نہ کسے گانویں اتے گانڈواں دی کائی ستھ ناہیں
 جوگی نال نہ رن داترے ٹوناں روز نیں دا چڑھے اگتھ ناہیں
 یاری سوہندی نہیں سہاگناں نوں رنڈی رن نوں سوہندی نتھ ناہیں
 وارث شاہ اوہ آپ ہے کرن کارن انہاں بندیاں دے کائی ہتھ ناہیں

۴۸۹

میاں ترسمتاں نال ویاہ سوہن اتے مرن دے سوہندے وین میاں
 گھر بار دی زیب تے ہن زینت نال ترسمتاں ساک تے سین میاں
 ایں ترسمتاں سچ دیاں وارثاں نیں اتے دلاں دیاں دیہن تے لین میاں
 وارث شاہ ایسہ جو رواں جوڑ دیاں نیں اتے مہریاں مہردیاں ہن میاں

۴۹۰

سچ آکھیا رنیں کبھی دھم چائیا تساں بھوج وڑیچ نوں کھٹیا بے
 دیہنسر ماریا بھیت گھر و گڑے نے سین لٹک دے اوس نوں پٹیا بے
 کیرو پانڈواں دے کٹک گئے کھوہن مارے تساں دے سبھ کھٹیا بے
 قتل امام ہوئے کربلا اندر مار دین دے وارثاں سٹیا بے
 جو کوئے شرم حیا دا آدمی سی جان مال تھوں اوس نوں پٹیا بے
 وارث شاہ فقیر تاں نس آیا پچھا ایس دا آن کیوں کھٹیا بے

۴۹۱

تینوں وڈا ہنکار ہے جوئے دا خاطر تلے نہ کسے نوں لیاؤناں ایس
 جنہاں جاییں تنہاں دے نانوں رکھیں وڈا آپ نوں غوث سداؤناں ایس
 ہون ترسمتاں نہیں تاں جگ مکے وت کسے نہ جگ تے آؤناں ایس

اساں چھیاں گھل کے سدیا سیں ساتھوں آپناں آپ چھپاؤناں ایں
 کرامات تیری اساں ڈھونڈ ڈھنڈی ایویں شینیاں پیا جگاؤناں ایں
 چاک سد کے باغ تھیں کڈھ پھڈوں نہیں ہو رکیہ مونہوں اکھاؤناں ایں
 ان کھاناں ہیں راج کے گدھے داگوں کدی شکر جانہ لیاؤناں ایں
 ننگے فرض تے بہت ودھا ہشمال خصیتیں نوں چائے پلاؤناں ایں

۴۹۲

باغ پھڈ گئے گوپی چند جیہے شداد فرعون کہا گیا
 نوشیرواں پھڈ مدائن ٹریا اوہ آپنی وار لنگھا گیا
 آدم پھڈ بہشت دے باغ نہٹا بھلے دسرے کنک نوں کھا گیا
 فرعون خدا کہا جیے تے موسیٰ مال اٹھٹا اٹھا گیا
 نمرود شداد جہان اتے دوزخ اتے بہشت بنا گیا
 قاروں زراں آٹھیاں میل کے تے بنھ سرے تے پنڈ اٹھا گیا
 مال دولتاں حکم تے شان شوکت مکھا سرون سروں اندلٹا گیا
 سلیمان سکندروں لائے سچے ستاں بھوآں تے حکم چلا گیا
 اوہ بھی ایس جہان تے رہیو ناہیں جیہڑا آپ خدا کہا گیا
 مویا خت نصر جیہڑا چاڑھ ڈولا سچے رب نوں تیر چلا گیا
 تیرے جیہاں کتیاں ہوياں نیں تینوں چا کیک باغ دا آ گیا
 وارث شاہ اوہ آپ ہے کرن ہارا سرمدیاں دے گلہ آ گیا

۴۹۳

پنڈ جھگڑیاں دی کسی کھوہل بیٹھوں وڈا مسخرا گنڈلڈ بادلاوے
 اساں اک رسال ہے ڈھونڈھ آنڈی بھلا دس کھاں کیہ ہے راولاوے
 اتے رکھیا کیہ ہے نذر تیری گنیں آپ نوں بہت اتادلاوے

دسے بنال نہ چاپدی ذات تیری چھڑے بنال نہ نکلے چاولاوے
کیہ روک ہے کاس دا ایسہ باسن سانوں دس کھال سونیاں سانولاوے
سج نال سبھ کم نباہ ہندے وارث شاہ نہ ہوئے اتاولاوے

۴۹۴

کرامات ہے قہر دا نانوں رنیں کیہا گھٹیوں آن وسوریا ای
اسیں اولیا سدھر فقیر سچے اسال کھوہ وچ جھوٹھ نوں بوڑیا ای
کرین چاواڑاں چھڑاں نال مستی اچے تیک اجاناں نوں گھوریا ای
فقر آکھن سوئی کچھ رب کرسی ایویں جوگی نوں چا وڈوریا ای
اتے پنچ پیسے لال روک دھریو کھنڈ چاولاں دا تھال پوریا ای
اگے لوکاں نوں بہت ڈر لونڈی سیں وارث شاہ بن اسال نوں گھوریا ای

۴۹۵

مگر تتریاں دے انھا باز چھٹے چائے چڑے داند پتالواں نوں
انھا گھلیا انب اتار دیکھن چا چڑے توت سنبھالواں نوں
گھلیا پھل گلاب دے توڑ لیاویں جا لگا ہے لین کچالواں نوں
انھا موہری لائیے قافلے دا لٹوایسی ساتھ دیاں مالواں نوں
نچر پواں دے چاڑے کرن لگوں اسال پھایا کٹیا چالواں نوں
وارث شاہ تندور وچ دب بیٹھا کھلا گھلیا رتھنے سالواں نوں

۴۹۶

جاہ کھول کے دیکھ جو صدق آوے کیہا شک دل اپنے پاپوئی
کیہا اسال سو رب تحقیق کر سی کیہا آن کے مغز کھاپوئی

جا دیکھ جو دسوسہ دور ہوئے کیا در در آن مچاپونی
شک مٹے جو تھال نوں کھول دیکھیں اتھے مکر کیہ آن پھیلاونی

۴۹۷

سہتی کھول کے تھال جاں دھیان کیتا کھنڈ چاولاں دا تھال ہو گیا
چھٹا تیر فقیر دے معجزے دا وچوں کفر دا جیو پرو گیا
جیہڑا چلیا نکل یقین آبا کرامات نوں دیکھ کھلو گیا
گرم غضب دی آتشوں آب آبا برف کشف دے نال سمو گیا
جس نال فقیراں دے اڑی بدھی اوہ اپناں آپ وگو گیا
ایںویں ڈانڈیاں ماڑیاں کیا لیکھا اوس کھوئے لیا اوہ رو گیا
مرن وقت ہويا سھو ختم لیکھا جو کو جھیا چھو دنیں چھو گیا
وارث شاہ جو کیمیا نال چھتا سونا تانیوں تر ت ہی ہو گیا

۴۹۸

ہتھ بھہ کے بنتی کرے سہتی دل جان تھیں چیلوی تیریاں میں
کراں باندیاں وانگ جا خدمت نت پاؤندی رہاں گی پھیریاں میں
پیر سچ دا اسماں تحقیق کیتا سنیں بیر تے ماپیاں تیریاں میں
کرامات تیری اتے صدق کیتا تیرے حکم دے کشف نے گھیریاں میں
ساڈی جان تے مال تے ہیر تیری نالے سنیں سہیلیاں تیریاں میں
اسماں کسے دی گل نہ کدی منی تیرے اسم اعظم حب گھیریاں میں
اک فقر اللہ دا رکھ تقویٰ ہوو ڈھاہ بیٹھی بھ ڈھیریاں میں
پوری نال حساب نہ ہو سکاں وارث شاہ کیہ کراں گی شیریاں میں

۴۹۹

گھر اپنے وچ چوائے کر کے آکھ ناگنی وانگ کیوں شوکھیں نی
 نال جوگیاں مورچا لایو ای رے جٹ وانگوں وڈی بھوکھیں نی
 جدوں بندھ جھیزے تھک ہٹ رہیں جائے پنڈ دیاں رتاں تے کوکھیں نی
 کڈھ گالیاں سنیں ربیل باندی کھن موہلیاں اساں تے گھوکھیں نی
 بھلو بھلی جاں ڈٹھیاں عاشقاں دی وانگ کتیاں انت نوں چوکھیں نی
 وارث شاہ تھیں پچھ لے بدگی نوں روح ساز قلوبت وچ پھوکھیں نی

۵۰۰

سانوں بخش اللہ دے ناؤں میاں ساتھوں بھلیاں ایسہ گناہ ہویا
 کچا شیر پیتا بندہ سدا بھلا دھروں آدموں بھلناں راہ ہویا
 آدم بھل کے کنک نوں کھائے بیٹھا کڈھ جنتوں حکم فناہ ہویا
 شیطان استاد فرشتیاں دا بھلا سجدیوں کبر دے راہ ہویا
 مڈھوں روح ہی قول دے نال وڑیا جسہ چھڈ کے انت فناہ ہویا
 قاروں بھل زکوٰۃ تھیں شوم ہویا وارد اوس تے قہر الہ ہویا
 بھل زکریئے لئی پناہ ہیزم آری نال اوہ چیر دوپھاہ ہویا
 عملاں باجھ درگاہ وچ پون پون لے لوکاں وچ میاں وارث شاہ ہویا

۵۰۱

گھر بیٹھو دے وڈی ہوا تینوں دیتوں چھبیاں نال انگوٹھیاں دے
 انت سچ دا سچ ای نترے گا کوئی دیس نہ وسدے جھوٹھیاں دے
 فقر ماریو اساں نے صبر کیتا نہیں جانے داو ایہ گھوٹھیاں دے

جٹی ہوئے فقیر دے نال لڑئیں چھنا بھیر یو ای نال ٹھوٹھیاں دے
سانوں بولیاں مار کے مندوی سیں منہ ڈٹھيو ای ٹکراں جوٹھیاں دے
وارث شاہ فقیر نوں چھیڑ دی سیں ڈٹھو معجزے عشق دے لوٹھیاں دے

۵۰۲

کرے جنہاں دیاں رب حمایتاں فی حق تنہاں دا خوب معمول کیتا
جدوں مشرکاں آن سوال کیتا تَدوں چن دوکھن رسول کیتا
کڈھ پتھروں اوٹھنی رب سچے کرامات پیغمبری مول کیتا
وارث شاہ نے کشف دکھا دتا تَدوں جٹی نے فقر قبول کیتا

۵۰۳

پھریں زعم دی بھری تے سان چاڑھی آء ٹلیں فی منڈیے واسطاً ای
مرد مار مرکین جنگ بازے مان مے گنڈیے واسطاً ای
اتفاق دے نال فقیر ماریو ہیر سیال دی جنڈیے واسطاً ای
حُشی سبھ گناہ تفسیر تیری لیائے ہیر فی منڈیے واسطاً ای
وارث شاہ سمجھائے چھیڑی نوں لاہ دے دی گنڈیے واسطاً ای

۵۰۴

جیہوں تسمیں فرماؤ سوئے جا اکھاں تیری حکم دی تابع ہوئیاں میں
تینوں پیر جی بھل کے برا بولیا بھلی وسری آن دگوئیاں میں
تیری پاک زبان دا حکم لے کے قاصد ہوچے جا کھلویاں میں
وارث شاہ دے معجزے صاف کیتی نہیں مڈھ دی دڑھی بدخونیاں میں

۵۰۵

لیائے ہیر سیال جو دید کریئے آ جا او دلبرا واسطاً ای
 جا کے آکھ رانجھا تینوں عرض کردا گھنڈ لاه او دلبرا واسطاً ای
 سانوں مر دے نال دکھا صورت جھاک لاه او دلبرا واسطاً ای
 زلف نانگ وانگوں جھک گھٹ بیٹھی گلوں لاه او دلبرا واسطاً ای
 دیہنہ رات نہ جوگی نوں نکل دیندی تیری چاہ او دلبرا واسطاً ای
 لوڑھے لٹیاں نیناں دی جھاک دے کے لوڑھ جاہ او دلبرا واسطاً ای
 گل پلڑا عشق دیاں کھیاں دے منہ گھاہ او دلبرا واسطاً ای
 صدقہ سیدے دے نویں پیار والا مل جاہ او دلبرا واسطاً ای
 وارث شاہ نماز دا قرض دڈا سروں لاه او دلبرا واسطاً ای

۵۰۶

لے کے سوہنی مورنی ہنس رانی مرگ موہنی جاچے گھلنی ہاں
 تیریاں دیکھ کے عظمتاں پیر میاں باندی ہوچے گھراں نوں چلنی ہاں
 پیری پیر دی دیکھ مرید ہوئی تیرے پیر ہی آن کے ملنی ہاں
 مینوں بخش مراد بلوچ سائیاں تیریاں جتیاں سرے تے جھلنی ہاں
 وارث شاہ کر ترک برائیاں دی دربار اللہ دا ملنی ہاں

۵۰۷

سستی جاچے ہیر نوں کول بہہ کے بھیت یار دا سبھ سمجھایا ای
 جینوں مار کے گھروں فقیر کیتو اوہ جوگڑا ہوچے آیا ای
 اوہنوں ٹھک کے مہیں چرائے لیوں اتھ آچے رنگ وٹایا ای

تیرے نیناں نے چائے ملنگ کیتا منوں اوس نوں چائے بھلایا ای
 اوہدی کن پڑایچے آن لتھا آپ وہوہڑی آن سدایا ای
 آپ ہو زلیخا دے وانگ سچی اوہنوں یوسف چائے بنایا ای
 کیتے قول قرار دسار سارے آن سیدے نوں کونت بنایا ای
 ہوئے چاک پنڈے ملی خاک رانجھے کن پاڑ کے حال ونجایا ای
 دینے دار مواس ویر بیٹھا لینے دار ہی اک کے آیا ای
 گالیں دے کے ویٹریوں کڈھ اوس نوں کل موہلیاں نال کٹایا ای
 ہوئے جائیں نہال جے کریں زیارت تینوں باغ وچ اوس بلایا ای
 زیارت مرد کفارہ ہون عصیاں نور فقر دا ویکھنا آیا ای
 بہت زہد کیتا ملے پیر پنچے مینوں کشف بھی زور کمایا ای
 جھب نذر لے کے مل ہوئے رعیت فوجدار خال ہو آیا ای
 اوہدی نزع توں آب حیات اوسدا کیہا بھاپے جھگڑا پایا ای
 چاک لاپچے کن پڑایونی نیناں والیئے غضب کیوں چایا ای
 چے اوہ فقیراں تھوں ہیر کڑیئے تہہ بھہ کے جنہاں عیشیا ای
 اکے تار جاسی اکے مار جاسی ایسہ مینہ انیاؤں دا آیا ای
 عمل قول تے وڈی دستار پھلی کیہا بھیل دا سانگ بنایا ای
 وارث قول بھلایچے کھیڈ روہوں کیہانواں مخول جگایا ای

۵۰۸

ہیر آکھیا جاپچے کھوہل بکل اوہدے ویس نوں پھوک دکھاؤنی ہاں
 نیناں چاڑھ کے سان تے کراں پرزے قتل عاشقانہ دے اتے دھاؤنی ہاں
 اکے چاک سی خاک کر ساڑ شاں اوہدے عشق نوں صقل چڑھاؤنی ہاں
 اوہدے پیراں دی خاک ہے جان میری سارے سچ دی نشادے آؤنی ہاں
 مویا پیا ہے نال فراق رانجھا عیسیٰ وانگ مڑ پھیر جواؤنی ہاں

وارث شاہ پتنگ نوں شمع داغوں اگ لایے ساڑ وکھاؤنی ہاں

۵۰۹

ہیر نکھاکے پٹ دا پہن تیور وایس عطر پھیل ملاؤندی اے
 دل پاکے میڈھیاں خونیاں نوں گورے مکھ تے زلف پلاؤندی اے
 کجل بھنڈے نین اپراندھ لٹے دونویں حسن دے کٹک لے دھاؤندی اے
 مل وٹاں ہوٹھاں تے لا سرخی نواں لوڑھ تے لوڑھ چڑھاؤندی اے
 سرے صاف دا بھوچن سوہاسی کنیں بک بک والیاں پاؤندی اے
 کیم خواب دی چوڑی بہک پیٹھی مانگ چونک تے تیر ولاؤندی اے
 گھٹ جھانجراں لوڑھ دے سرے چڑھ کے ہیر سیال لٹدی آؤندی اے
 ٹکا ہندی بنی ہے نال لوہاں وانگ مور دے پائیاں پاؤندی اے
 ہاتھی مست چھٹا چھن چھن چھن قتل عام خلقت ہندی آؤندی اے
 نیناں مست تے لوڑھ دے سرے چڑھ کے شاہ پری چھکدی آؤندی اے
 کدی کڈھ کے گھنڈ لوڑھا دیندی کدی کھوہل کے مار مکاؤندی اے
 گھنڈ لاه کے لٹک دکھائے ساری جٹی رٹھڑا یار مناؤندی اے
 مالک مال دے نوں سبھا کھوہل دولت دکھو دکھ کر چائے دکھاؤندی اے
 وارث شاہ شاہ پری دی نظر چڑھیا خلقت سیفیاں پھوکدی آؤندی اے

۵۱۰

رانجھا دیکھ کے آکھ دا پری کوئی اکے بھانویں تاں ہیر سیال ہووے
 کوئی ہیر کہ موہنی اندرانی ہیر ہووے تاں سیاں دے نال ہووے
 نیڑے آئیے کالجے دھاگیوس جویں مست کوئی نشہ نال ہووے
 رانجھا آکھدا ابر بہار آیا بیلا جٹلا لالو ہی لال ہووے
 ہاتھ جوڑ کے بدلاں بانجھ بدھی دیکھاں کیمڑا دیں نہال ہووے

چمکی لیلۃ القدر سیاہ شب تھیں جس تے پوے گی نظر نہال ہووے
 ڈول ڈال تے چال دی لٹک سندر جھیا پھیکھنے دا کوئی خیال ہووے
 یار سوئی محبوب تھوں فدا ہووے جیو سوئی جو مرشداں نال ہووے
 وارث شاہ آئے چنہڑی رانجھنے نوں جیہا گدھے دے گل وچ لال ہووے

۵۱۱

گھنڈ لاه کے ہیر زیدار دتا رہیا ہوش نہ عقل تھیں طاق کیتا
 لٹک باغ دی پری نے جھاک دے کے سینہ پاڑ کے چاک دا چاک کیتا
 بھہ مایاں ظالماں ٹور دتی تیرے عشق نے مار کے خاک کیتا
 ماں باپ تے انگ بھلا بیٹھی اساں چاک نوں آپناں ساک کیتا
 تیرے باجھ نہ کسے توں انگ لایا گواہ حال دا میں رب پاک کیتا
 ویکھ نویں نروئی امان تیری سینہ ساڑ کے برہوں نے خاک کیتا
 اللہ جان دا ہے انہماں عاشقاں نے مزے ذوق نوں چائے طلاق کیتا
 وارث شاہ لے چلناں تساں سانوں کس واسطے جیو غمناک کیتا

۵۱۲

چودھرا بیاں چھڈ کے چاک بنیا میں چار کے انت نوں چور ہوئے
 قول کواریاں دے لوڑھے ماریاں دے ادھل ہاریاں دے ہور و ہور ہوئے
 ماں باپ قرار کر قول ہارے کم کھیڑیاں دے زور و زور ہوئے
 راہ سچ دے تے قدم دھرن ناہیں جنہاں کھوٹیاں دے من کھور ہوئے
 تیرے واسطے ملے کڈھ دیسوں اسیں اپنے دیس تے چور ہوئے
 وارث شاہ نہ عقل نہ ہوش رہیا مارے ہیر دے سحر دے مور ہوئے

۵۱۳

مہتر نوحؑ دیاں بیٹیاں ضد کیتی ڈب موئے نیں چھڈ ٹکانیاں نوں
 یعقوب دیاں پتراں ظلم کیتا سنیاں ہوسیا یوسفؑ دے وائیاں نوں
 ہابیل قابیل دی جنگ ہوئی چھڈ گئے نیں قطب ٹکانیاں نوں
 جے میں جان دی مایاں بنھ دینی چھڈ چل دی جھنگ سامیاں نوں
 خواہش حق دی قلم تقدیر وگی موڑے کون اللہ دیاں بھانیاں نوں
 کسے سترے وقت سی مہوں لگا تساں بچیا بھنیاں دانیاں نوں
 ساڈھے تن ہتھ ملک ہے زمیں تیری ولس کاس نوں ایڈولانیاں نوں
 گنگا نہیں قرآن دا ہوئے حافظ انھاں دیکھ دا نہیں ٹٹاہنیاں نوں
 وارث شاہ اللہ بن کون پچھے بھجیاں نٹیاں اتے نتانیاں نوں

۵۱۴

تیرے مایاں ساکھ کتھاں کیتا اسیں رلدڑے رہ گئے پاسیاں تے
 آپ رجبھ گئیں نال کھیریاں دے ساڈی گل گوائی آہاسیاں تے
 سانوں مار کے حال بحال کیتو آپ ہوئی ہیں دلہیاں دھاسیاں تے
 ساڈھے تن من دیہی میں فدا کیتی انت ہوئی ہے تولیاں ماسیاں تے
 شش پنج باران دساں تن کانیں لکھے ایس زمانے دے پاسیاں تے
 وارث شاہ وساہ کی زندگی دا ساڈی عمر ہے نقش پتاسیاں تے

۵۱۵

جو کو ایس جہاں تے آدمی اے رونڈا مرے گا عمر تے جھوردا ای
 سدا خوشی نہیں کسے نال نبھ دی ایہہ زندگی بھیس زنبور دا ای

بندہ جیونے دیاں نت کرے آساں عزرائیل سرے اتے گھور دا ای
وارث شاہ ایس عشق دے کرن ہارا وال وال تے خار کھجور دا ای

۵۱۶

تسلیں کرو جے حکم تاں گھریں جانیے نال سہتی دے ساز بنائیے جی
بحر عشق دا خشک غم نال ہو یا مینہ عقل دے نال ورھائیے جی
کوئیں کراں ہیں کوششاں عقل والیاں تیرے عشق دیاں پوریاں پائیے جی
جا تیاریاں ترن دیاں جھب کریے سانوں جنوں حکم کرائیے جی
حضرت سورۃ اخلاص لکھ دیو مینوں فال قرعہ نجوم دا پائیے جی
کھوہل فالنامہ تے دیوان حافظ وارث شاہ تھوں فال کڈھائیے جی

۵۱۷

اول پیر پکڑے اعتقاد کر کے پھیر نال کلیجے دے لگ گئی
نواں طور عجوبے دا نظر آیا ویکھو جل پتنگ تے اک گئی
کسی لگ گئی چنگ جگ گئی خبر جگ گئی وج دھرگ گئی
یارو ٹھگاں دی ریوڑی ہیر جٹی منہ لگ دیاں یار نوں ٹھگ گئی
لگا مست ہو کملیاں کرن گلاں دعا کسے فقیر دی دگ گئی
اگے دھواں دھکھیدڑا جو گڑے دا اتوں پھوک کے جھگڑے اک گئی
یار یار دا باغ وچ میل ہو یا گل عام مشہور ہو جگ گئی
وارث ترثیاں نوں رب توڑ دا اے ویکھو کملوے نوں پری لگ گئی

۵۱۸

ہیر ہو رخصت رانجھے یار کولوں آکھے سمیٹے متا پکائیے نی
 ٹھوٹھا بھن فقیر نوں کڈھیا سی کوں اوس نوں خیر بھی پائیے نی
 دیکھن بوڑھ پیا بیڑا شمدیاں دا نال کرم دے بڑے لائیے نی
 میرے واسطے اوس نے لیے ترلے کوں اوس دی آس پوچائیے نی
 تینوں ملے مراد تے اسال ماہی دونوں اتنیں یار ہنڈائیے نی
 رانجھا کن پڑا فقیر ہویا سراوس دے وری چڑھائیے نی
 باقی عمر رانجھے دے نال جالاں کوں سمیٹے ڈول بنائیے نی
 ہویا میل جاں چریں وچھیاں دا یار رج کے گلے لگائیے نی
 جیو عاشقاں دا عرش رب دا ہے کوں اوس نوں ٹھنڈ پوایے نی
 ایسہ جوہناں ٹھک بازار دا ہے سر کے دے ایسہ چڑھائیے نی
 شیطان دیاں اسیں استاد رتاں کوئی آؤ کھاں مکر پھیلایے نی
 باغ جانڈیاں اسیں نہ سوہندیاں ہاں کوں یار نوں گھریں لیاہیے نی
 گل گھٹ پلامنہ گھاہ لے کے پیریں لگ کے پیر منائیے نی
 وارث شاہ گناہاں دے اسیں لدے چلو کل تقصیر چھنایے نی

۵۱۹

اگوں رائیاں صیرفاں بولیاں نیں کیا مہناں بھاپئے کیریا ای
 بھابھی آکھ کیہ لکھو ٹھک آئیں سوئن چڑی دانگوں رنگ پھیریا ای
 موئی گئی سیں جیوندی آؤئیں سچ آکھ کیہ سچ سمیڑیا ای
 اج رنگ تیرا بھلا نظر آیا سھو سکھ تے دکھ نبیڑیا ای
 نین شوخ ہوئے رنگ چمک آیا کوئی جوئے دا کھوہ گیریا ای
 عاشق مست ہاتھی بھانویں باغ والا تیری سنگی نال کھمیریا ای

قدم چست تے صاف کنوتیاں نیں ہتھ چابک اسوار نے پھیریا ای
وارث شاہ اج حسن میدان چڑھ کے گھوڑا شاہ اسوار نے پھیریا ای

۵۲۰

نیناں مست گھلاں تیریاں لال ہوئیاں دکاں بھن چولی وچ ٹھہریاں نی
کے ہک تیری نال ہک جوڑی پیڈو نال ولوند ہراں میلیاں نی
کے انب تیرے اج چوپ لیے تل پیڑ کڈھے جویں تیلیاں نی
تیرا کئے نڈھے نال میل ہویا دھاراں کچلے دیاں سرمیلیاں نی
دس وارث کے نچوہیں توں کتے گوشہ ہی ہوئیاں کھیلیاں نی

۵۲۱

سھو مل ول سنیں وانگ پھلاں جھوکاں تیریاں مانیاں بلیاں نیں
کے زعم بھرے پھڑنہیں توں دھڑکے کالجا پوندیاں تیلیاں نیں
بھریاں بھٹھیاں دا کھلا اج بارا کونتاں رانویاں ڈھاہ کے میلیاں نیں
کسے لئی ہوشاک نے جت بازی پاسا لا کے بازیاں کھیلیاں نیں
صوبہ دار نے قلعہ نوں ڈھوئے توپاں کر کے زیر رعیتاں میلیاں نیں
تیریاں گھلاں تے دندان دے داغ دسن اج سیدھیاں ٹھاکراں چلیاں نیں
اج نہیں عیالیاں خبر لدھی بکھیاڑاں نے رولیاں بھیلیاں نیں
اج کھیڑیاں نے نال مستیاں دے ہتھنیاں ہاتھیاں تے چائے میلیاں نیں
چھٹا جھانجرا باغ دے صفی وچوں گاہ کڈھیاں سب حویلیاں نیں
تھک مٹ کے گھر کدی آن پئیں لھیاں مٹھیاں بھرن سہیلیاں نیں

۵۲۲

جویں سوہنے آدمی پھرن باہر کچرک دولتاں رینن چھپایاں نی
 اج بھانویں تاں باغ وچ عید ہوئی کھابدیاں بھٹھکیاں نے مٹھیاں نی
 اج کنیاں دے دلاں دی آس پئی جم جم جان باغیں بھر جایاں نی
 وسے باغ جگاں تائین سنے بھائی جتھے پین فقیر ملائیاں نی
 خاک تودیاں تے وڈے تیر چھٹے تیر اندازاں نے کانیاں لائیاں نی
 اج جو کوئی باغ وچ جائے وڑیا مومنوں منگیں دولتاں پایاں نی
 پانی باجھ سکی داڑھی کھیڑیاں دی اج من کڈھی دونماں نائیاں نی
 اج پا کے سر مچو مھیلیاں نے سرے داناں خوب ہلایاں نی
 سیاہ بھور ہوئیاں چشماں پیاریاں دیاں بھر بھر پاؤندے رہے سلائییاں نی
 اج آبداری چڑھی موتیاں نوں چوہو آئیاں بھابیاں آئیاں نی
 وارث شاہ ہن پانیاں زور کیتا بہت خوشی کیتی مرغائیاں نی

۵۲۳

تیرے چہرے دے سرے حسن والے اج کے ہوشاک نے لٹ لئے
 تیرے سینے نوں کے ٹٹھپائی نافے مشک والے دونویں پٹ لئے
 جھڑے نت نشان چھپاؤندی سین کے تیر انداز نے چٹ لئے
 کے بک تیری نال بک جوڑی وچے پھل گلاب دے گھٹ لئے
 کے ہو بے درد کشیش دتی بند بند کمان دے ترٹ گئے
 اکھ کنہاں پھلیاں پڑئیں توں عطر کڈھ کے پھوگ نوں سٹ گئے

۵۲۴

پیڑو صاف ہو یا سینہ لال ہو یا تیری بک تے ہتھ کس پھیریا ای
تیری گادھی نوں اج کسے دھکیا ای کسے اج تیرا کھوہ گھیریا ای
لایا رنگ رنگ ملنگ بھانویں انگ نال تیرے انگ پھیریا ای
لاہ چپی ددھ دی دیکھی دی کسے اج ملائی نوں چھیریا ای
سرے دانی دا لاہ بروچناں نی سرے سرچو کسے لویڑیا ای
وارث شاہ تینوں پکھوں آن ملیا اگے نواں ہی کوئی سہیریا ای

۵۲۵

بھائی اج جوہن تیرے لہر دتی جویں ندی دا نیر اچھلیا ای
تیری چولی دیاں ڈھلیاں ہین تیاں تینوں کسے محبوب پھیلیا ای
قتل جندرے توڑ کے چور وزیا اج بیڑا کستوری دا ہلیا ای
سوبا گھگرا لہراں دے نال اوڑے بوگ بند دو چند ہو چلیا ای
سرخی ہوٹھان دی کسے نے چوپ لئی انب سکھیاں موڑ کے گھلیا ای
کستوری دے مرگ جس ڈھائے لئے کوئی وڈا ہیڑی آئے ملیا ای

۵۲۶

تیرے سیاہ منتوڑے کجلے دے ٹھوڈی اتے گھیاں اتوں گم گئے
تیرے پھل گلاب دے لال ہوئے کسے گھیر کے راہ وچ چم لئے
تیرے خونچے سکر پاریاں دے ہتھ مار کے بھکھیاں لم لئے
دھاڑا مار کے دھاڑوی میویاں دے رلے جھاڑ بوٹے کتے گم گئے
بڑے وچ ہوئے اج وہوٹیاں دے کوئی نویں دنجارڑے گھم گئے

۵۲۷

کوئی دھولی ولایتوں آئے لتھا سرے صاف دے تھان چڑھ کھنڈ گئے
تیری چولی ولوہندھری سنیں سینے پہنچے تو نیاں نویں جیوں تب گئے
کھیرے کالی کتیاں ولنگ استھ وڈھولچے کن تے دنب گئے
وارث شاہ اجنڈا نواں ہویا تے پاہردنوں چور ٹب گئے

۵۲۸

کے کبھے میڑ میڑ نہیں توں تیرا رنگ ہے توری دے پھل دانی
ڈھاکاں تیریاں کے مردیاں فی ایسہ تاں کم ہویا ہل جل دانی
تیرا رنگ کے پائمال کیتا ڈھگا جو ترے جویں ہے گھل دانی
وارث شاہ میاں ایہو دعا منگو کھل جائے بارا اج کل دانی

۵۲۹

پریمہاں دا مینوں اثر ہویا رنگ زرد ہویا ایسے واسطے فی
چھلبل کھب گمیاں گھلاں میریاں تے داغ لال پے ایسے واسطے فی
کٹے جانڈے نوں بچ کے ملی ساں میں تتیاں چولی دیاں ڈھلیاں پاستے فی
رنی اتھرو ڈلھے سن مکھڑے تے گھل گئے تنوڑے پاستے فی
مودھی پئی بنیرے تے دیکھدی ساں پیڈو لال ہویا ایسے واسطے فی
سرخی ہوٹھاں دی آپ میں چوپ لئی رنگ اڈ گیا ایسے واسطے فی
کٹا گھٹیا وچ گلوکڑی دے دوکاں لال ہویاں ایسے واسطے فی
میرے پیڈونوں کٹے نیں ڈھڈماری لاسان پے گیاں میرے ماس تے فی
ہور پچھ وارث میں غریبی نوں کیوں آکھدے لوک مہاستے فی

۵۳۰

بھائی اکھیاں دے رنگ رت و نیں تینوں حسن چڑھیا انیاؤں دانی
 اج دھیان تیرا آسمان اتے تینوں آدمی نظر نہ آؤں دانی
 تیرے سرے دیاں دھاریاں دھوڑیاں جویں گاہک کومال تے دھاؤں دانی
 راجپوت میدان وچ لڑن تیغاں اگے ڈھاڈھیاں دا پت گاؤں دانی
 رخ ہور دا ہور ہے اج تیرا چالانواں کوئی نظر نہ آؤں دانی
 اج آکھ دے ہیں وارث شاہ ہو ریں کھیڑا کون کاندو کس تھاؤں دانی

۵۳۱

مٹھی مٹھی مینوں کوئی اثر ہو یا اج کم تے جیو نہ لگ دانی
 بھلی دوسری بوٹی الٹنگ آئی اکے پیا بھلاوڑا ٹھگ دانی
 تیور لال مینوں اج کھیڑیاں دا جویں لگے البتوا اگ دانی
 اج یاد آئے مینوں سئی سجن جیو دا مگر اولانبرا جگ دانی
 کھل کھل جانڈے بند چوڑی دے اج گلے میرے کوئی لگ دانی
 گھر بار وچوں ڈرن آؤں دا اے جویں کسے متار چاوگ دانی
 اک جوہن دی نہیں ٹھاٹھ دتی بونبا آؤں دا پانی تے جھگ دانی
 وارث شاہ بلاؤ نہ مول مینوں سانوں بھلا نہیں کوئی لگ دانی

۵۳۲

اج کسے بھائی تیرے نال کیتی چور یار پھڑے گنہگاریاں نوں
 بھائی اج تیری گل اوہ بنی ددھ ہتھ لگا ددھا دھاریاں نوں
 تیرے نیہاں دے نوکاں دے خط تینیں واڈھ ملدی ہے جویں کٹاریاں نوں

حکم ہو ردا ہو راج ہو گیا اج ملی پنجاب قندھاریاں نوں
 تیرے جوئے دارنگ کے کھس لیا ہنومان جیوں ٹنگ اتاریاں نوں
 تھ لگ گئی سیں کے یار تائیں جیوں کستوری دا بھار پاریاں نوں
 تیری بکڑی دیاں کساں ڈھلیاں نیں کے تولیا لونگ سپاریاں نوں
 جیہڑے نت سواہ وچ لیٹ دے سن اج لے پٹھے سرداریاں نوں
 اج سکدیاں کوریاں کرم کھلے نت ڈھونڈ دے سن جیہڑے یاریاں نوں
 چوڑے میڑے تہار سنگار ہوئے ٹھوکر لگ گئی منہاریاں نوں
 وارث شاہ جنہاں ملے عطر شیشے انھاں کیہ کرناں فوجداریاں نوں

۵۳۳

کسی چھنج گھتی اج تساں بھیناں خوار کیتا جے میں نگھڑ جاندڑی نوں
 بھیا ٹپڑی میں کدوں گئی کتے کیوں اڈایا جے میں منس کھاندڑی نوں
 چچ چھاننی گھت اڈایا جے ماپے پئی تے لڑھ جاندڑی نوں
 وارث شاہ دے ڈھڈھ وچ سول ہندا سدن گئی ساں میں کسے ماندڑی نوں

۵۳۴

کسے ہوئے بے درد لگام دتی اڈیاں وکھیاں وچ چھائییاں نی
 ویہلے ہوکے کسے میدان دتالیاں کسے محبوب صفائییاں نی
 ساہ کاہلا ہوٹھاں تے لہو لگا کسے نیلی نوں ٹھوکراں لائییاں نی
 وارث شاہ میاں ہونی ہو رہی ہن کیہاں رکتاں لائییاں نی

۵۳۵

لڑھ گئی ہے دھرت پاٹ چلی کڑیاں پنڈویاں اج دیوانیاں نیں
چوچی لاؤں دیاں دھیاں پرائیاں نوں بیدردتے انت میکانیاں نیں
میں بیدوسڑی اتے بے خبر تائیں رنگ رنگ دیاں لاؤں دیاں کانیاں نیں
مست پھرن اوہ ادماں نال بھریاں ٹیڈھی چال چلن مستانیاں نیں

۵۳۶

بھابھی جانے ہاں اسیں سبھ چالے جیہڑی منگ تے چنے کڈھاوئی ایں
آپ کھینڈنی ایں توں کٹال چالے سانوں مستیاں چائے بناوئی ایں
چچو چچ کھنڈولیاں آپ کھینڈتیں چیڈے ٹاپیا نال ولاوئی ایں
آپ رہیں بیدوس بے غرض بنی مال کھیڑیاں لٹواوئی ایں

۵۳۷

اڑیو قسم مینوں جے یقین کردو میں نرول بے غرض بے دوسیاں نیں
جیہڑی آپ وچ رمز سناؤندیاں ہو نہیں جان دی میں چا پلوںیاں نیں
میں تاں پسچیاں نوں نت یاد کراں پئی پاوئی ہاں نت اوسیاں نیں
وارث شاہ کیوں تہاں آرام آوے جیہڑیاں عشق دے تھلاں وچ توسیاں نیں

۵۳۸

بھائی دس کھاں اسیں جے جھوٹھ بولاں تیری ایہو جیہڑی کل ڈول سی نیں
باغوں تھرکدی گھرکدی آن پئیں دس کھیڑیاں دانتینوں ہول سی نیں
اج گھوڑی تیری نوں آرام آیا جیہڑی نت کر دی پئی اول سی نیں

یوٹا سکھیاں اج کرائے آئیں کسے توڑ لیا چیمہا مول سی نی

۵۳۹

راہ جانڈری میں جھوٹے نے ڈھاہ لئی ساہن تھل کو تھل کے ماریاں نی
ہیوں کبوں گوائیے بھن چوڑا پاڑ سٹیاں چنیاں ساریاں نی
ڈاڈا ماڑیاں نوں ڈھائے مار کردا زورواں وراں اگے نت ہاریاں نی
نس چلی ساں اوسنوں ویکھ کے میں جویں دھڑے تھوں جاہن کواریاں نی
سینہ بھن کے بھنوس پاسیاں نوں دونہاں سنگاں اتے چائے چاڑھیاں نی
رڑے ڈھائیے کھائی پٹاک ماری شینہ ڈھاہ لیندے جویں پاہڑیاں نی
میرے کرماں نوں آن ملنگ ملیا جس جیوندی پنڈوچ واڑیا نی
وارث شاہ میاں نویں گل سنی ہیرے ہرن میں ستھری داہڑیاں نی

۵۴۰

بھائی ساہن تیرے پچھے دھروں آیا ہلایا ہویا قدیم دامار دا ای
توں بھی وہڑی پت سردار دے دی اوس ددھ پیتا سرکار دا ای
ساہن لھدا باغ وچ ہوکلا ہیر ہیر ہی نت پکار دا ای
تیرے نال اوہ لاڈ پیار کردا ہور کسے نون مول نہ مار دا ای
پراوہ ہلت بری ہلایا ای پانی پیوں دا تیری نثار دا ای
توں بھی جھنگ سیالاں دی موہنی ہیں تینوں آئے ملیا ہرن باردا ای
وارث شاہ میاں سچ جھوٹ وچوں پن کڈھ دا اتے نتاردا ای

۵۴۱

انی بھرو مٹھی اوہ ادھ ڈھٹھی ایس برہوں تے ڈھڈ وچ سول ہویا
 لہر پیڈووں اٹھ کے پوے سینے میرے جیو دے وچ ڈنڈول ہویا
 بطلب ڈب گئی سرکار میری مینوں اک نہ دام وصول ہویا
 لوگ نفع دے واسطے لین ترلے میرا سینس پونجی چوڑ مول ہویا
 انب جج کے ددھ دے نال پالے بھائے تتی دے انت ببول ہویا
 کھیریاں وچ نہ پرچ دا جیو میرا شاہد حال دا رب رسول ہویا

۵۴۲

بھائی زلف گھال اتے چچ کھاوے اکھیں تیریاں سرے دیاں دھاریاں نی
 گھال اتے بھنیریاں اڈیاں نیں نیناں سان کٹاریاں چاڑھیاں نی
 تیرے نیناں نیں شاہ فقیر کہتے سینس پاتھیاں فوج عماریاں نی
 وارث شاہ زلفاں حال نین خونی فوجاں قتل اتے چا چاڑھیاں نی

۵۴۳

باراں برساں دی اوڑی مینہ ڈٹھا لگا رنگ پھر خشک بچیاں نوں
 فوجدار تغیر حال ہویا جھاڑ تنبواں اتے غلپیاں نوں
 دلاں سکیاں پھیر مڑ سبز ہوئیاں ویکھ حسن دی زمین دیاں پچیاں نوں
 وارث وانگ کشتی پریشان ساں میں پانی پھنچیا نوح دیاں پچیاں نوں

۵۴۴

سہتی بھائی دے نال پکا مصلحت وڈا مکر پھیلائیے بول دی اے
گرداندی مکر منظولاں نوں اتے کنز فریب دی کھول دی اے
ابلیس ملفوف خناس وچوں لے روایتاں جائزے کھول دے اے
وفا کل حدیث منسوخ کیتی پئی لعنتہ اللہ دے کول دی اے
تیرے یار دا فکر دن رات مینوں جان مایاں توں پئی ڈول دی اے
وارث شاہ سہتی اگے ماؤں بڈھی وڈے غضب دے کیرنے پھول دی اے

۵۴۵

اساں ویاہ آندی کونج پچھا آندی ساڈے بھادی بنی ہے اوکھڑی نی
دیکھ حق حلال نوں اگ لکس رہے خصم دے نال ایہہ کوکھڑی نی
جدوں آئی تدوکنی رہی ڈھٹھی کدی ہوئے نہ بیٹھیا سوکھڑی نی
لاہو لتھڑی جدال دی ویاہ آندی اک کل دی ذرہ ہے چوکھڑی نی
گھراں وچ ہندی ہاں نال وسدی ایہہ اجاڑے دامول ہے چھوکری نی
وارث شاہ نہ ان نہ ددھ لیدی بھکھ نال سکاوندی کوکھڑی نی

۵۴۶

ہاتھی فوج دا وڈا سنگار ہندا اتے گھوڑے سنگار ہیں زراں دے نی
اچھا پہنناں کھادناں شان شوکت ایہہ سب بنائے ہیں زراں دے نی
گھوڑے کھان کھن کرنامت کر دے اکھیں دیکھدیاں جاہن بن پراں دے نی
جھم گائیں سنگار دیاں ستھ تلے اتے نوہاں سنگار ہیں گھراں دے نی
خیر خواہ دے نال بدخواہ ہوناں ایہہ کم ہن گنڈیاں خراں دے نی

مشہور ہے رس جہان اندر یار وہوٹیاں دے نال وراں دے نی
 دل عورتاں لین پیار کر کے ایسہ گھبرو مرگ ہن سراں دے نی
 تدوں رن بد خونوں عقل آوے جدوں لت لگے وچ پھراں دے نی
 سیدا ویکھ کے جائے بلا دا انگوں ویر دو نہاں دے سراں تے دھراں دے نی

۵۴۷

پہڑا گھت کے کدی نہ پے پے یو ہے اسیں ایس دے دکھ وچ مراں گے نی
 اسدا جیو نہ پرچ دا پنڈ ساڈے اسیں ایسہ اعلان کیہ کراں گے نی
 سوہنی رن بازار نہ وچنی ہے، ویاہ پت دا ہور دھر کراں گے نی
 ملاں وید حکیم لے جان پیسے کیہاں چٹیاں غیب دیاں بھراں گے نی
 وہٹی گھرو دونہاں نوں واڑ اندر اسیں باہروں جنڈرا جڑاں گے نی
 سیدا ڈھائیے ایس توں لیے لیکھا اسیں چھووں ذرا نہ ڈراں گے نی
 شرمندگی سہاں گے ذرہ جگ دی منہ پرہاں نوں کر ذرہ بہاں گے نی
 کدی چر کھڑا ڈاہ نہ چھوپ گھتی اسیں میل بھنڈار کیہ کراں گے نی
 وارث شاہ شرمندگی ایس دی تھوں اسیں ڈب کے کھوہ وچ مراں گے نی

۵۴۸

عزرائیل بھی عمر عیار آیا ہیر نچل کے سس تے آؤندی اے
 سستی نال میں جانیے کھیت ویکھاں پی اندرے عمر وھاؤندی اے
 پچھوں چہمدی نال بہانیاں دے نڈھی نڈھی تے پھیرا پاؤندی اے
 وانگ ٹھگاں دے ککڑاں رات ادھی از غیب دا جوڑ سناؤندی اے
 وانگ بڈھی امام نوں زہر دینی قصہ غیب دا جوڑ سناؤندی اے
 چل بھاپیے وا جہان دی لے بانہوں ہیرنوں پکڑ اٹھاؤندی اے
 قاضی لعنت اللہ دا دے فتویٰ البیس نوں سبق پڑھاؤندی اے

ایہوں کھیت لیجائے کیاہ چنیں میرے جیو تدمیر ایسہ آؤندی اے
 ویکھو ماں نوں دھی ولاؤندی اے کہیاں پھوکیاں امیاں لاؤندی اے
 تلے ہٹھ انگیار نکاؤندی اے اتوں بہت پیار کراؤندی اے
 شیخ سعدی دے فلک نوں خبر ناہیں جیوں روچے فن چلاؤندی اے
 ویکھو دھی اگے مانوں جھرن لگی حال نوچھ دا کھول ساؤندی اے
 ایہدی پئی وی عمر دھاؤندی اے زار و زار روندی پلوپا پاؤندی اے
 کس منع کیتا کھیت نہ جائے قدم منجیوں ہٹھ نہ ماؤندی اے
 دکھ جیو دا کھول ساؤندی اے پنڈت شاہ جی دے تھہ لاؤندی اے
 انصاف دے واسطے گواہ کر کے وارث شاہ نوں کول بہاؤندی اے

۵۴۹

نوحہ لعل جیسی اندر گھٹیاں پرکھ باہراں لعل ونجاؤنی ایں
 تیری ایسہ پھلیلوی پدمنی سی واؤلین کھنوں توں گواؤنی ایں
 ایسہ پھل گلاب دا گھٹ اندر پئی دکھڑے نال سکاؤنی ایں
 اٹھے پھر ہی تاڑ کے وچ کوٹھے پتر پاناں دے پئی ونجاؤنی ایں
 وارث دھی سیالاں دی مارنی ایں دس آپ نوں کون سداؤنی ایں

۵۵۰

نوباں ہندیاں خیال جیوں دکھنیں دا مان تیاں بوہے دیاں مہریاں نیں
 پری مورتاں گھٹڑ راجندر ایں نیں اک موم طبع اک نہریاں نیں
 اک کرم دے باغ دیاں مورتیاں نیں اک نرم ملوک اک زہریاں نیں
 ہچھا کھان بہن لاڈنال چلن دیہن لین دے وچ لڈہریاں نیں
 باہر پھرن جیوں بار دیاں ڈانٹاں نیں ستروچ بہائیاں شہریاں نیں
 وارث شاہ ہے حسن گمان سندر اکھیں نال گمان دے گہریاں نیں

۵۵۱

جائے منجیوں اٹھ کے کوئیں ٹل کے ہڈ پیر ہلاچے چست ہووے
ولنگ روگناں رات دینہ رہے ڈھٹھی کوئیں ہیر پہ تندرست ہووے
ایسہ بھی وڈا عذاب ہے مایاں نوں نوچھ دھی بوھے اتے ست ہووے
وارث شاہ میاں کیوں نہ ہیر بولے سستی چہیاں دی جنہوں پشت ہووے

۵۵۲

ہیر اکھیا بیٹھ کے عمر ساری میں تاں اپنے آپ نوں ساڑنی ہاں
متاں باغ گیاں میرا چو کھلے انت ایسہ بھی پاڑناں پاڑنی ہاں
پتی روئی ہاں کرم میں اپنے نوں کچھ کے دا نہیں وگاڑنی ہاں
وارث شاہ میاں تقدیر آکھے دیکھ نواں میں کھیل پارنی ہاں

۵۵۳

اڑیو آؤ کھاں بیٹھ کے گل گزوں سدگھلیاں سبھ سیلیاں نی
کئی کواریاں کئی وہیاں نیں چن جیئے سریر مٹھیلیاں نی
رجوع آن ہوئیاں سبھ پاس سستی جویں گورو اگے سبھ چیلیاں نی
جنہاں ماں تے باپ نوں بھن کھاہدا منگ جتی کواریاں کھیلیاں نی
وچ ہیر سستی دونویں بیٹھیاں نیں دوالے بیٹھیاں اٹھ مہیلیاں نی
وارث شاہ سنگار مہاوتاں نیں جیویں تھنیاں قلعہ نوں پیلیاں نی

۵۵۴

وقت فجر دے اٹھ سیلیونی تداں اپنے آہری آوتا ہے
 ماں باپ نوں خبر نہ کرو کوئی بھلے باغ نوں پاشاں لاوتا ہے
 دوہٹی ہیر نوں باغ لے چلنا اے ذرا ایس دا جیو پر چاوتا ہے
 لاون پھیرنی وچ کپاہ بھیئاں کسے پرس نوں نہیں دکھاوتا ہے
 راہ جاندیاں نوں کچھ لوک اڑیو کوئی افترا چا بناوتا ہے
 کھڈو سمیاں تے گھتو پھیاں فی بھلے کھوہ نوں انگ لگاوتا ہے
 وڑو وٹ لنگوٹے وچ نیلے ہئاں وٹ سبھ پٹ دکھاوتا ہے
 بھج جھولیاں چنوں کپاہ سکھ تے منڈاسیاں تے انگ لاوتا ہے
 وڈے انگ ہوسن اکو جڈیاں دے راہ جاندیاں دا ساگ لاوتا ہے
 چرے چائے بھروٹوی کج اٹھو کسے پونی نوں ہتھ نہ لاوتا ہے
 وارث شاہ میاں ایسوارتھ ہوئی سھناں اجودے پھلے نوں آوتا ہے

۵۵۵

متیاں وچ گذاری ہے رات ساری تارے گن دیاں ہی اودادیاں فی
 گدھے پاؤندیاں گھبرااں مار دیاں سن جھیاں ہون ٹیاراں دیاں وادیاں فی
 نخریلیاں اک تک توڑناں سن اک بولیاں سدھیاں سادیاں فی
 اک نیک حٹاں اک بے زباناں اک پنچنیاں تے ماڑادیاں فی

۵۵۶

گڈھ پھری راتیں وچ کھڑیاں دے گھرو گھری وچار وچارو نیں
 بھلے کھوہ تے چل کے کراں کشتی اک دوسری نوں خم مارو نیں

چلو چل ہی کرن چھال بازاں سبھو کم تے کالج و ساریو نیں
 بازی دیتا نیں پیواں بڑھیاں نوں لتاں مانواں دیاں مونہاں تے ماریو نیں
 شیطان دیاں لشکراں فیلسوفاں ہماں آتشوں فن پھاریو نیں
 گلٹی مار لنگوٹے وٹ ٹریاں سبھو کپڑا چتھڑا جھاڑیو نیں
 سبھا بھن بھنڈار اجاڑ چھوپاں سنیں پونیاں پرے نوں ساڑیو نیں
 تنگ کھچ سوار تیار ہوئے کڑیا لڑے گھوڑیاں چاڑھیو نیں
 راتیں لائے مہندی دیہنہ گھٹ سرمہ گند چونڈیاں کم سنگاریو نیں
 تیز لنگیاں بہسراں دیہن پکھوں متھن چوڑیاں پاونچے چاڑھیو نیں
 کجل پوچھلیا لڑے دیاہیاں دے ہوٹھیں سرخ دند اسڑے چاڑھیو نیں
 زلفاں پلم پیلاں گورے مکھڑے تے بندیاں پائیے روپ اکھاڑیو نیں
 گھلاں ٹھوڈیاں تے بنے خال دانے رڑے حسن نوں چا اگھاڑیو نیں
 چھاتیاں کھول حسن دے کڈھ لاٹو وارث شاہ نوں جائے اجاڑیو نیں

۵۵۷

دے دعائیاں رات مکا سٹی ویکھو ہوونی کرے شتاہیاں جی
 جیہڑی ہوونی گل سو ہو رہی سبھ ہوونی دیاں خرابیاں جی
 ایس ہوونی شاہ فقیر کہتے پنوں جیہاں کرے شرابیاں جی
 مبنوں جیہاں دے نام مجذوب ہوئے شہزادیاں کرے بے آہیاں جی
 معشوق نوں بے پرواہ کر کے دے عاشقاں رات بے خوابیاں جی
 علی جیہاں نوں قتل غلام کہتا خبر ہوئی نہ مول اصحابیاں جی
 کڑیاں پنڈ دیاں بیٹھ کے دھڑا کہتا لینی اج قندھار پنجابیاں جی
 وارث شاہ میاں پھلے کھیڑیاں دے جمع آن ہوئیاں ہرر بابیاں جی

۵۵۸

اک عشق تے افترے لکھ کرنے یارو اوکھیاں یاراں دیاں یاریاں نی
 کیدا پاڑن پاڑیا یار پچھے سدگھلیاں سبھ کواریاں نی
 انہاں یاریاں راجیاں فقر کیتا اسیں کنہاں دیاں پارنی ہاریاں نی
 کوئی ہیر نے نواں نہ عشق کیتا عشق کیتا ہے خلقتاں ساریاں نی
 ایس عشق نے دیکھ فرہاد ماریا کیتا یوسف نال خواریاں نی
 عشق سوہنی جیہاں صورتاں نوں ڈوب وچ دریا دے ماریاں نی
 مرزے جیہاں صورتاں عشق سنجین اگ لایجے بار وچ ساڑیاں نی
 کسی جیہاں صورتاں وچ تھلاں ایس عشق رلاجے ماریاں نی
 دیکھ بوہناں ماروئے قہر کیتا ہور کئی کر چلیاں یاریاں نی
 وارث شاہ جہان دے چلن نیارے اتے عشق دیاں دھجاں نیاریاں نی

۵۵۹

صبح چلناں کھیت قرار ہويا کڑیاں مانواں دیاں کرن دلداریاں نی
 آپو اپنے تھاں تیار ہوئیاں کئی بیاہیاں کئی کواریاں نی
 روزہ داراں نوں عید دن چن چڑھیا جویں حاجیاں حج تیاریاں نی
 جویں دیاہ دی خوشی دا چاؤ چڑھدا اتے ملن مبارکاں کواریاں نی
 چلو چل ہل چل تھر تھل دھر دھر خوشی نال نغن مٹیاں نی
 تھاواں تھائیں چوائے دے نال پھر کے متھے چوڑیاں دے منہاریاں نی
 گرد پھلے دے گھور لے آن ہوئیاں سبھ ہار سنگھار کر ساریاں نی
 ایدھر سستی نے ماواں توں لئی رخصت چلو چل جاں سبھ پکاریاں نی
 اینویں سستی نے کواریاں میل لیاں جھنڈ میل لے جٹا دھاریاں نی
 کھتریٹیاں اتے بہنٹیاں نی تے جٹیاں نال سنیاں نی

گھوڑے چھٹے عیار جیوں پھرن خدے چلن ٹیڈھری چال ٹیاریاں نی
 جنہاں چن جیہہ مکھ شوخ نیناں چن جیہہ سریر ساریاں نی
 وارث شاہ بن ہیر نوں سب لڑا چڑ پاؤندیاں نے چڑ ہاریاں نی

۵۶۰

حکم ہیر دا ماوں تھوں لیا سہتی گل کیتی سونال سہیلیاں دے
 تیار ہوئیاں دونویں ننان بھائی نال چڑھے نیں کلک اریلیاں دے
 جھڈ پاسیں ترک بیڑا چلے راہ مار دے نین اٹھکھیلیاں دے
 کلے پٹ ہو گئی وچ ویٹریاں دے رہی اک نہ وچ حویلیاں دے
 سوہن میسراں نال بلال بندے نلے بھب بٹھے وچ سہیلیاں دے
 دھاگے باؤنٹے بھہ کے نال بودے گویا بھرن دوکان پھلیلیاں دے
 جٹا دھاریاں دا جھنڈ تیار ہویا سہتی گورو چلیا نال چیلیاں دے
 راجے اندر دی صفا وچ ہوئی ہوری پئے عجب جھنکار اریلیاں دے
 آپ ہار سنگار کر دوڑ چلیاں ارتھ کیتیاں نیں نال بیلیاں دے
 وارث شاہ کستوری دے مرگ چھٹے تھئی تھئی سریر مٹھیلیاں دے

۵۶۱

فوج حسن دی کھیت وچ کھنڈ پئی ترت چائے لنگوڑے وٹیو نیں
 کمی گھت دیاں ماریاں پھرن گدھا بھیی گھت بناں وٹ پیو نیں
 توڑ لکروں سول دا وڈا کنڈا پیر چوبھ کے خون پلٹیو نیں
 سہتی ماندرن فن دا ناگ بھگیا دندار کے سب اٹیو نیں
 شت انداز نے مکر دی شت کیتی اوس حسن دے مورنوں پھٹیو نیں
 وارث یار دے خرچ تحصیل وچوں حصہ صرف قصور دا کیٹیو نیں

۵۶۲

دند میٹ گھیٹ ایسہ ہڈ گوڈے چبے ہونٹھ گھیاں کر میلیاں نی
نک چاڑھ دندیرکاں وٹ رووے کڈھ اکھیاں میلیاں پیلیاں نی
تھر تھر کنبے تے آکھے میں موئی لوکا کوئی کرے جھاڑا برے حلیاں نی
مارلنگ تے پیر بے سرت ہوئے لئے جھو نے کاج کلیاں نی
شیطان شٹو نگڑے ہتھ جوڑن سستی گورو تے اسیں جو گیلیاں نی

۵۶۳

ہیر میٹ کے دند پے رہی بے خود سستی حال بو شور پکاریا ای
کالے ناگ نے پھن پھلا وڈا ڈنگ ددہٹی دے پیر تے ماریا ای
کڑیاں کاگ کیتی آئے پئی واہر لوکاں کم تے کاج دساریا ای
مخے پایسے ہیر نوں گھریں آندا جئی۔ پلو پل رنگ نوں ہاریا ای
دیکھو فارسی تور کی نظم نثروں ایسہ مکر گھیو وانگ نتاریا ای
اگے کسے کتاب وچ نہیں پڑھیا جیہا خچریاں خچر پوساریا ای
شیطان نے آن سلام کیتا تہاں ہتیا تے اساں ہاریا ای
افلاطون دی ریش مقراض کیتی وارث قدرتاں دیکھ کے واریا ای

۵۶۴

کھیڑے سانگھرو واہراں کاگ کیتی سارے دیس تے دھم بھوچال آئی
گھریں خبر ہوئی کڑیاں دیس گیاں نونہ کھیڑیاں دی جیہوی سیال آئی
سردار سی خواں دے ترنجاں دی جس دی ہنس تے موردی چال آئی
کھیڑیاں نال سی اوس اجوڑ ڈھوں دلوں صاف رانھیٹے دے نال آئی

اوس ناگنی نوں کوئی سب لڑیا سس اوس نوں ویکھ نہال آہی
ان کیند کن عظیم باب عورتاں دے دھروں وچ قرآن دے فال آہی
وارث شاہ سہاگے تے اک وانگوں سونیاں کھیڑیاں داسھوگال آہی

۵۶۵

سد ماندری کھیڑیاں بہت آندے فقر وید تے لکھ مداریاں دے
تریاق اکبر افلاطون والا دارو وڈے فرنگ پساریاں دے
جنہاں ذات ہزارے دے سب کیلے گھت آندے نیں وچ پٹاریاں دے
گنڈے لکھ تعویذ تے دھوپ دھونی سوت آندے نیں کچ کواریاں دے
کوئی اک چوائے کھوائے گنڈھے ناگ دون دھاتاں سبھ ساریاں دے
کسے لائے منکے لسی وچ گھتے پردے چائے پائے نراں ناریاں دے
تیل مریج تے بوٹیاں ددھ پیسے گھیو دیندے نال خواریاں دے
وارث شاہ سپاہیاں پنڈ بدھے کھس زہر مہرے دھاتاں ناریاں دے

۵۶۶

درد ہور تے داروڑا ہور کر دے فرق پوے نہ لوڑھ وچ لڑھی ہے نی
رناں ویکھ کے اکھدیاں زہر دھانی کوئی ساعت جیوندی کڑی ہے نی
ہیر اکھدی زہر ہے کھنڈ چلی جیسی کالجا چیر دی چھری ہے نی
مر چلی ہے ہیر سیال بھانویں بھلی بری اوتھے آن جڑی ہے نی
جس ویلے دی سوتری ایسہ سٹھی بھاگی ہو گئی نہیں مڑی ہے نی
وارث شاہ سدائیے وید رانجھا جس تے ہیر دے درد دی پڑی ہے نی

۵۶۷

سہتی اکھیا فرق نہ پوے ماسہ ایسہ سب نہ کیل تے آوندے نیں
 کالے باغ وچ جو گڑا سدھ داتا اوس دے قدم پایاں دکھ جاوندے نیں
 باشک ناگ کرنڈیئے میڈ تھک چھبے تترے سبھ نیوں آوندے نیں
 کلکی دار تے اڈناں بھونڈ آلی اسراں کھراں ڈرکھاوندے نیں
 تندورڑا بورڑا پھنی پھنیر سبھ آن کے سیس نوآوندے نیں
 منی دار دوسرے تے کھرنیاں بھی منتر پڑھئے تاں کیل تے آوندے نیں
 گنگوریا دھامیاں بس بساں رتولڑیا بجلیا جھاوندے نیں
 بھجوریاں تیلیاں بنت چنگیا ہتھواریا کوچھیا گاوندے نیں
 باشتیا چھیا سنگ تاپو چلاوڑا داوڑا دھاوندے نیں
 کوئی دکھ تے درد نہ رہے روگی دکھ کلاں دے اوس تھوں جاوندے نیں
 راو راجے تے دید تے دیو پریاں سبھ اوس تھوں ہتھ دکھاوندے نیں
 ہور دید سبھ دیدگی لائے تھکے وارث شاہ جوگی ہن آوندے نیں

۵۶۸

کھیریاں اکھیا کھنڈا گھل دیئے جیہڑا ڈگے فقیر دے جائے پیریں
 ساڈی کریں واہر نام رب دے تے کوئی فضل دا پلوڑا چائے پھیریں
 سارا کھول کے حال احوال آکھیں نال مہریاں برکتاں وچ دیڑیں
 چلو واسطے رب دے نال میرے قدم گھٹیاں فقر دے ہون خیریں
 دم لایچے سیال سی ویاہ آندی جج جوڑ کے گئے ساں وچ ڈیریں
 بیٹھ کوڑ میں گل پکائے چھڈی سیدا گھلئے رلن جاں ایڑا ایڑیں
 جیہوں جانیس توں لیا ئیں جوگی کر منتاں لاوناں ہتھ پیریں
 وارث شاہ میاں تیرا علم ہویا مشہور وچ جن تے انس طیریں

۵۶۹

اجو اکھیا سیدیا جاہ بھائی ایسہ وہوٹیاں بہت پیاریاں جی
 جاہ بنھ کے ہتھ سلام کرناں تساں تاریاں خلقتاں ساریاں جی
 اگے نذر رکھیں سھو حال دسیں اگے جوگڑے دے کریں زاریاں جی
 سانوں بنی ہے ہیر نوں سب لڑیا کھوہل کہیں حقیقتاں ساریاں جی
 آکھیں واسطے رب دے چلو جوگی سانوں جیاں مصیبتاں بھاریاں جی
 جوگی مار منتر سب کرے حاضر جائے لیائے ولاچے واریاں جی
 وارث شاہ اوتھے نہیں پھرے منتر جتھے دندیاں عشق نے ماریاں جی

۵۷۰

سیدا وٹ بکل بدھی پچار کی جتی جھاڑ کے ڈانگ لے کڑکيا ای
 واہو داہ چلیا کھری بنھ کھیڑا وانگ کاتکو مال تے سرکيا ای
 کابلے باغ وچ جوگی تھے جاوڑیا جوگی دیکھ کے جٹ نوں ورکيا ای
 کھڑا ہو مانی منڈیا کہاں آویں مار بھانیرا شور کر پھرکيا ای
 سیدا سنگ کے تھر تھر کھڑا کنبے اوسن دا اندروں کالجا دھڑکيا ای
 اوتھوں کھڑی کر بانسہ پکار دا ای انیہا خطرے دا ماریا برکيا ای
 چلیں واسطے رب دے جوگیا اوئے خار وچ کلیجے دے رڑکيا ای
 جوگی پھندا بنی ہے کون تینوں ایس حال آویں جٹا پرکيا ای
 جٹی وڑی کپاہ وچ بنھ جھولی کالا ناگ از غیب دا کڑکيا ای
 وارث شاہ جوں چوٹیاں کڈھ آئے اتے سب ڈاہڈا زہری لڑکيا ای

۵۷۱

تقدیر نوں موڑناں بھلا ناہیں سب نال تقدیر دے ڈنگ دے نیں
 جنہوں رب دے عشق دی چاٹ لگی دیدوان قضائے دے رنگ دے نیں
 چہڑے چھڑ جہان اجاڑ سن صحبت عورتاں دے کولوں سنگدے نیں
 کدی کسے دی کیل وچ نہیں آئے چہڑے سب سیال تے جھنگ دے نیں
 اساں چائے قرن تے ترک کیتی سنگ مہریاں دے کولوں سنگدے نیں
 مرن دیسہ جٹی ذرہ دین سہیں راگ نکلن رنگ برنگ دے نیں
 جوان مرے مری وڈے رنگ ہونی خوشی ہوتے ہیں روح ملنگ دے نیں
 وارث شاہ مناسچے سیس داڑھی ہو رہے چھوٹ سنگ تے کنگ دے نیں

۵۷۲

تھ بھہ نیویں دھون گھاہ منہ وچ کڈھ دندیاں منتاں گھالیا اوئے
 تیرے چلیاں ہندی ہے ہیر چنگی دھروٹی رب دی مندریاں والیا اوئے
 اٹھ پر ہوئے بھکھے کوڑیں نوں لڑھ گئے ہاں فاقوا جالیا اوئے
 جٹی زہر والے کسے ناگ ڈنگی اساں ملک تے ماندری بھالیا اوئے
 چنگی ہوئے ناہیں جٹی ناگ ڈنگی تیرے چلیاں خیر ہو راولا اوئے
 جوگی واسطے رب دے تار سانوں پیڑا لائے بنے اللہ والیا اوئے
 لکھی وچ رضا دے مرے جٹی جس نے سب دا ہی دکھ جالیا اوئے
 تیری جٹی دا کیہ علاج کرناں اساں اپناں کوڑماں گالیا اوئے
 وارث شاہ رضا تقدیر ویلا پیراں الیاں نے وی نہیں ٹالیا اوئے

۵۷۳

چپ ہو جوگی سبج نال بولے جٹا کاہے نوں پکڑیو کاہیاں نوں
اسیں چھڈ جہان فقیر ہوئے چھڈ دولتاں مال بادشاہیاں نوں
یادرب دی چھڈ کے کراں جھاڑے ڈھونڈاں اوڈ دیاں چھڈ کے پھاہیاں نوں
تیرے نال نہ چلیاں نفع کوئی میرا علم نہ پھرے ویاہیاں نوں
رناں پاس فقیر نوں عیب جاناں جیہا نستاں رنوں سپاہیاں نوں
وارث کڈھ قرآن تے بہیں منبر کیہا اڈیو مکر دیاں پھاہیاں نوں

۵۷۴

سیدا اکھدا روندڑی پئی ڈولی چپ کرے ناہیں ہتھیارڑی اوئے
وڈی جوان بالغ کوئی پری صورت تن کپڑے وڈی ٹیارڑی اوئے
جے میں ہتھ لاناواں سروں لاہ لہندی چائے گھت دی چیک چہارڑی اوئے
ہتھ لاناواں پلنگ نوں ملے نہیں خوف خطریوں رہے نیارڑی اوئے
مینوں مار کے آپ نت رہے روندی ایسے بان اوہ رہے کوارڑی اوئے
نال سس ننان دے گل ناہیں پئی مچ دی نت خوارڑی اوئے
اساں اوس نوں مول نہ ہتھ لایا کائی لاغر لو تھ ہے بارڑی اوئے
ایویں غفلتاں وچ برباد گئی وارث شاہ ایہہ عمر وچارڑی اوئے

۵۷۵

جوگی لیک گھتی پھیر وچ چونکے چھری اوس دے وچ کھھایو سو
کھا قسم قرآن دی بیٹھ جٹا قسم چورنوں چائے کراپو سو
اوبدے نال توں ناہیوں انگ لایا چھری پٹ کے دھون رکھایو سو

پھڑیا حسن دے مال دا چور ثابت ناہیں اوس نوں قسم کرايو سو
وارث رب نوں مچھڈ کے پيا جھنجٹ اینویں راگاں عمر گوايو سو

۵۷۶

کھیڑے نشادتی اگے جو کڑے دے سانوں قسم ہے ہیر فقیر دی جی
مراں ہوئے ایس جہان کوڑھا کدی صورت ڈھٹی جے میں ہیر دی جی
سانوں ہیر جٹی دھولی دھار دے کوہ قاف تے دھار کشمیر دی جی
لکا کوٹ پہاڑ دا پار دے فرہاد نوں نہر نیوں شیر دی جی
دوروں دیکھ کے فاتحہ اکھ مچھڈاں گور پیر پنجال دے ہیر دی جی
سانوں فقیر ایسہ دیوار دے دھکاں جائے تال کالجا چیر دی جی
اوس دی جھال نہ اسال تھوں جائے جھلی جھال کون جھلے چھٹے تیر دی جی
پھینس مار کے سنگ نہ دے ڈھوئی اینویں ہونس کیسی ددھ کھیر دی جی
لوک اکھ دے پری ہے ہیر جٹی اسال ڈھٹی نہ صورت ہیر دی جی
وارث جھوٹ نہ بولے جوگیاں تھے خیانت ناں کرے چیز پیر دی جی

۵۷۷

جوگی رکھ کے انکھ تے نال غیرت کڈھ اکھیاں روہ تھیں پھیا ای
ایسہ ہیر دا وارثی ہو بیٹھا چائے ڈیریوں سواہ وچ ستیا ای
سنیں جتیاں چونکے وچ آوڑیوں ساڈا دھرم تے نیم سبھ پٹیا ای
لٹ پٹ کے نال بکھٹیا ای کٹ پھاٹ کے کھوہ وچ ستیا ای
برا بولدا نیر پلٹ اکھیں جیہا بانیاں شہر وچ لٹیا ای
پکڑ سیدڑے نوں نال پھاوڑیاں دے چور یار وانگوں ڈھائے کتیا ای
کھڑلتاں پہوڑیاں خوب جٹیاں دھون سیجا نال غریبا ای
دونویں بنھ باباں سروں لاه ٹکا گنگار وانگوں اٹھ جٹیا ای
شانہ آمینہ کٹ چچور کیتا لنگ جھن کے سنگھ نوں گھٹیا ای
وارث شاہ خدا دے خوف کولوں ساڈا روندیاں نیر بکھٹیا ای

۵۷۸

کھیڑا کھایچے مارتے بھج چلیا واہو واہ رونا گھر آوندا اے
ایسہ جو گڑا نہیں جے دھاڑ کر کے حال آپناں کھوہل سناوندا اے
ایسہ قاروں دے دیس دا سحر جانے وڈے چھوٹے تے قہر کماوندا اے
ایسہ دیو اجار وچ آن لتھا نال کڑکیاں جند گواوندا اے
نالے پڑھے قرآن تے دے بانگاں چوگی پاوندا سکھ وجاوندا اے
مینوں مار کے کٹ تہ بار کیتا پنڈا کھوہل کے جٹ دکھاندا اے

۵۷۹

اجو آکھیا لوڈ اٹھیر یارو دیکھو غضب فقیر نے چایا جے
میرا سونے دا کیوڑا مار جندوں کم کار تھیں چائے گنویا جے
فقر مہر کر دے سب خلق اتے اوس قہر جمان تے چایا جے
وارث شاہ میاں نواں سانگ دیکھو دیو آدمی ہوئیے آیا جے

۵۸۰

سستی آکھیا بلبلہ جا آپے سیدا آپ توں دور سنداوندا اے
نال کبر ہنکار دے مست پھر دا نظر تلے نہ کسے نوں لیاوندا اے
ساہنے وانگروں سری پتاؤں دا اے اگوں آکڑاں پیاد کھاوندا اے
جا نال فقیر دے کرے آکڑ غصہ غصہ تے پیا ودھاوندا اے
مار نوہہ دے دکھ حیران کیتا اجو گھوڑے چڑھدڑا دھاوندا اے
یارو عمر ساری جٹی ناہ لدھی رہیا سوہنی ڈھونڈ ڈھونڈاوندا اے
وارث شاہ جوانی وچ مست رہیا وقت گئے تائیں پچھوں تاوندا اے

۵۸۱

جائے بھ کھڑا ہتھ پیرا گے تسلیں لاڈلے پروردگار دے دے ہو
تسلیں فقر اللہ دے پیر پورے وچ رکھ دے میخ نوں مار دے ہو
ہوئے دعا قبول پیاریاں دی دین دنی دے کم سوار دے ہو
اٹھے پھر خدائے دی یاد اندر تسلیں نفس شیطان نوں مار دے ہو
حکم رب دے تھوں تسلیں نہیں باپیر پیر خاص حضور دربار دے ہو
میری نوجھ نوں سب دا اثر ہو یا تسلیں کیل منتر سب مار دے ہو
لڑھے جان بیڑے او گنہاریاں دے کرو فضل تاں پار اتار دے ہو
تیرے چلیاں نوجھ میری جیوندی ہے لگا دامن سو تسلیں تار دے ہو
وارث شاہ دے عذر معاف کرنیں خوشنہار بندے گنہگار دے ہو

۵۸۲

چھڈ دیس جمان اجاڑ ملی اے جٹ ناہیں بچھا چھڈ دے نیں
اساں چھڈیا ایسہ نہ مول چھڈن کھیڑے مڈھ قدیم دے ہڈ دے نیں
لیہ پئی میرے اتے جھاڑیاں دی پاس جاہن نہیں بچ گڈ دے نیں
وارث شاہ جہاں تھوں اک پئے اج کل فقیر ہن لدے نیں

۵۸۳

چلیں جو گیا واسطہ رب دا ای اسیں مردنوں مرد للکارنی ہاں
جو کچھ سرے سو نذر لے پیر پکڑاں جان مال پروارنوں وارنی ہاں
پئے کلمہ دے کوڑ میں سبھ روندے اسیں کاگ تے مور اڈارنی ہاں
ہتھ بھ کے بھتی جو گیا جی اسیں عاجزی نال پکارنی ہاں

چور سدیا مال دے سانہنے نوں تیریاں قدرتاں تھوں اسیں وارنی ہاں
وارث شاہ وساہ کیہ ایں دم دا اینویں رایگاں عمر کیوں ہارنی ہاں

۵۸۴

جوگی چلیا روح دی کلا ہلی تتر بولیا شگن مناوے نوں
ایتوار نہ پچھیا کھیڑیاں نے جوگی آندا نیں سیس مناوے نوں
دیکھو عقل شعور جو ماریا نیں تانبا باز دے ہتھ پھڑاوانے نوں
بھکھا کھنڈتے کھیر دا پیا راکھا رنڈا گھلیا ساک کراوانے نوں
سپ مکردا پری دے پیر لڑیا سلیمان آیا جھاڑا پاوانے نوں
آ جان جہان ہٹائے دتا آئے ماندری کیل کراوانے نوں
راکھا جواں دے ڈھیر دا گدھا ہولیا انھاں گھلیا حرف لکھاوانے نوں
نیت خاص کر کے انھاں سد آندا میاں آیا ہے رن کھسکاوانے نوں
انھاں سپ دا ماندری ڈھونڈ آندا میاں آیا ہے لڑاوانے نوں
وسدے جھگڑے چوڑ کراوانے نوں مڈھوں پٹ بوٹا لیند وجاوانے نوں
وارث ہندگی واسطے گھلیا سیں آ چٹیا پہننے کھاوانے نوں

۵۸۵

کھسکو شاہ ہوری اج آن بیٹھے تنبو آن ادھالواں لایابی
دھواں مار بیٹھا جوگی مدتاں دا اج کھیڑیاں نے خیر پایابی
لکھوں لکھ کر دے خدا سچا دکھ ہیر دا رب گویابی
انھاں سکدیاں دی دعا رب سن لئی اوس واندھیری دا یار آئیابی
بھلا ہویا جے کسے دی آس پنی رب وچھڑیا یار ملایابی
سستی اپنے ہتھ اختیار لے کے ڈیرہ ڈوماں دی کوٹھڑی پایابی
رناں موہ کے لین شنزادیاں نوں دیکھو افترا کون بنایابی

آپے دھاڑوی دے اگے مال دتا پچھوں آکھو ڈھول وجایانی
بھلے ایتھے نہ ہوسن دو کڑیاں سانوں شگن ایہو نظر آینی
وارث شاہ شیطان بدنام کرسو لون تھال دے وچ بھنایانی

۵۸۶

بھلا ہویا بھیناں ہیر جی جانوں من منے دا وید ہن آینی
دکھ درد گئے سکھ ہیر والے کامل ولی نے پھیرا پایا نی
جیہڑا چھڈ چدھریاں چاک بنیا وت اوس نے جوگ کمایا نی
جنیدی وٹھلی دے وچ لاکھ منتر ایہہ اللہ نے وید ملایا نی
ساکھال رنگ میرنگیاں ہون پیدا سانوں ماہ جیویں مینہ دسایا نی
نالے سستی دے حال تے رب ترٹھا جوگی دلاں دا مالک آیا نی
تتاں دھراں دی ہوئی مراد حاصل دھواں ایس چروکناں لایا نی
ایہدی پھری کلام اج کھیڑیاں تے اسم اعظم اثر کرایا نی
مزمان جیوں آون دا لین دوہٹی آگوں ساہویریاں پلنگ وچھایا نی
ویرا راوہ ویکھو ایتھے کوئی ہندے جگ دھوڑ بھلاوڑا پایا نی
منتر اک تے پتلیاں دوئیں اڈن اللہ والیاں کھیل رچایا نی

۵۸۷

کڑیاں اکھیا آن کے ہیر تائیں انی دھوٹئے اج ودھائی ایس نی
لمیا آب حیات پیاسیاں نوں جد جوئیاں دے وچ آئی ایس نی
تیتھوں دوزخ دی اچ حرام ہوئی رب وچ بہشت دے پائی ایس نی
جوڑی رب نے میل کے تائیں توں موتی لعل دے نال پرائی ایس نی
وارث شاہ کہہ ہیر دی کس تائیں اج رب نے چوڑ کرائی ایس نی

۵۸۸

جوگی آکھیا پھرے نہ مرد عورت پورے کسے ناں پر چھاوناں اوئے
کراں بیٹھ نوٹلا جتن گوشے کوئی نہیں جے چھنج پواوناں اوئے
کن سن وچ وہوڑی آن پوپو نہیں دھم لے شور کراوناں اوئے
کواری کڑی دا رکھ وچ پیر پایے نہیں ہووے کسے استھ آوناں اوئے
سپ نس جائے جھل مار جائے کھڑا اوکھڑا چلہ کماوناں اوئے
لکھیا ست سے وار قرآن اندر جھڈ نہیں نماز پچھوتاوناں اوئے
وارث شاہ نکوئی تے بندگی کر وٹ نہیں جہان تے آوناں اوئے

۵۸۹

سستی کڑی نوں سد کے سونیو نیں منجا وچ ایوان دے پایے تے
پنڈوں باہر ڈوماں دا کوٹھڑا سی اوٹھے دتی نیں تھانوں بناپے تے
جوگی پلنگ دے پاس بہایونیں آئے بیٹھا ہے شگن مناپے تے
ناڈھو شاہ بیا مست ہوئے عاشق معشوق نوں پاس بہاپے تے
کھیڑے آپ جا گھریں بے فکر سے تانبا باز دے ہتھ پھڑاپے تے
سرتے ہووئی آئیے کوکدی ہے چنگی مار کے ہتھ بناپے تے
اوس کھیہ سر گھت کے پٹنائیں جنہاں ویاہیوں دھڑی گنداپے تے
وارث شاہ ہن تنہاں نے دین کرنیں جنہاں ویاہیوں گھوڑیاں گاپے تے

۵۹۰

اوہی رات رانجھے پیر یاد کیتے طرہ خضر دا ہتھ لے بولیا ای
شکر گنج والے رومال جے مندرا لال شہباز دا تولیا ای

خنجر کڈھ مخدوم جہانیے دا دچوں روح رانجھئے دا ڈولیا ای
 کھونڈی سید جلال خاریئے دی وچ مشک تے عطر دے جھولیا ای
 پیر بہاؤ الدین ذکرئے دھک دتی کندھ ڈھاپے راہ نوں کھولیا ای
 جاہ بیٹھا ہیں کاسنوں اٹھ جٹا سویں نہیں تیرا راہ کھولیا ای
 وارث شاہ پچھو تاسیں بدگی نوں عزرائیل جاں دھون چڑھ بولیا ای

۵۹۱

نکل کوٹھیوں ترن نوں تیار ہوئے سہتی آن حضور سلام کیتا
 میرا لا بنے اسان عاجزاں دا رب فضل تیرے اتے عام کیتا
 میرا یار ملاو ناں واسطاً ای اسان کم تیرا سرانجام کیتا
 بھابھی ہتھ پھڑاپے ٹور دتی کم کھیڑیاں دا سمھو خام کیتا
 تیرے واسطے مایاں نال کیتی جو کچھ علی دے نال غلام کیتا
 جو کچھ ہوونی سیتا دے نال کیتی اسے دھیمسرے نال جورام کیتا
 وارث آپ جس نے مہربان ہووے او تھے فضل نے آن مقام کیتا

۵۹۲

رانجھے ہتھ اٹھاپے دعا منگی ربا ملیاں یار گوارنی دا
 ایس حب دے نال ہے کم کیتا میرا پار کرناں کم سارنی دا
 پنجاں پیراں دی ترت آواز ہوئی ربا یار ملیں ایس یارنی دا
 فضل رب کیتا یار آئے ملیا اوس شاہ مراد پکارنی دا

۵۹۳

ڈاچی شاہ مراد دی آن زنگی اتوں بولیاں سائیں سواریے نی
شالا دھکا آوے ہش ڈھکسینڑے آئے چڑھیں کجاوے تے ڈاریے نی
میری گئی قطار کو راہ گھتھی گوئی سحر کیتو ٹونیں ہاریے نی
وائی سوئی دی بوتڑی ایسہ ڈاچی گھن جھوک پلانے نوں لاڑیے نی
وارث شاہ لنگور دی بھین دھدھل ایسہ فرشتیاں اٹھ چتاریے نی

۵۹۴

سہتی لئی مراد تے ہیر رانجے روان ہوئے چلے لاڑے لاڑیاں نی
راتوں رات گئے لے کے باز کونجاں سریاں ناگاں دیاں شینہاں لتاڑیاں نی
آپو آپ گئے لے کے واہو داہی بکھیاڑاں نے ترنڈیاں پاڑیاں نی
فجر ہوئی گرانواں گج گھتی دیکھ کھیڑیاں داہراں چاڑھیاں نی
جڑھاں دین ایمان دیاں کنٹیں نوں ایسہ مہریاں تیز کٹاریاں نی
میاں جہیاں میکانزی ناررانویں ملن دوزخوں تائے چواڑیاں نی
وارث شاہ نائی نال جنگ بدھا کھیڑیاں کل مناچے داڑھیاں نی

۵۹۵

اک جاہن بھنے بہت نال خوشی بھلا ہویا فقیراں دی آس ہوئی
اک جاہن روندے جوہ کھیڑیاں دی اج دیکھو تو چوڑ سخاس ہوئی
اک لے ڈنڈے ننگے جاہن بھنے یارو پئی سی ہیر اداس ہوئی
اک چسو وچاوندے پھرن بھوندے جو مراد فقیراں دی راس ہوئی
وارث شاہ کیہ من دیاں ڈھل لگے جدوں استرے نال پٹاس ہوئی

۵۹۶

پہلی ملی مراد نون جا واہر اگوں کنک بلوچاں دے چاڑھ دتے
 پکڑ ترکشاں اتے کمان دوڑے کھیرے نال تھیاراں دے مار دتے
 مار برچھیاں آن بلوچ کڑ کے تیغاں مار کے واہر وجھاڑ دتے
 مارناوکاں مورچے بھن دتے مار جھاڑ کے پنڈ وچ واڑ دتے
 وارث شاہ جال رب نے مہر کیتی بدلے قہر دے لطف نے پاڑ دتے

۵۹۷

دوئیاں واہراں رانجھے نوں آن ملیاں ستا پیا اجاڑ وچ گھیریو نیں
 ڈنڈ مار دے برچھیاں پھیر دے نیں گھوڑے وچ میدان دے پھیریو نیں
 سر ہیر دے پٹ تے رکھ ستا سب مال توں آن کے چھیڑیو نیں
 ہیر پکڑ لئی رانجھا قید کیتا ویکھو جوگی نوں آن کے گھیریو نیں
 لاه سہلیاں بھہ کے ہتھ دونویں پنڈا چاکیاں نال اچیریو نیں
 وارث شاہ فقیر اللہ دے نوں مار مار کے چائے کھدیڑیو نیں

۵۹۸

ہیر آکھیا ستے سو سبھ مٹھے نیند ماریا راجیاں رانیاں نوں
 نیند ولی تے غوث تے قطب مارے نیند لٹیا راہ پندھانیاں نوں
 ایس نیند نے شاہ فقیر کیتے روئے پٹھے نیں وقت وہانیاں نوں
 نیند شیر تے دیو امام کٹھے نیند ماریا وڈے سیانیاں نوں
 ستے سوئی وگڑے ادھم وادگوں غالب نیند ہے دیوانجائیاں نوں
 نیند بھٹھ سونپیا سلیمان تائیں دیندی نیند چھڈائے ٹکانیاں نوں

نہند پتر یعقوبؑ دا کھوہ پایا سنیاں ہوسیا یوسفؑ دے داناں نوں
 نہند ذبح کیتا اسماعیلؑ تائیں یونسؑ پیٹ مچھی وچ پانیاں نوں
 نہند فجر دی قضا نماز کر دی شیطان دے تنبواں تانیاں نوں
 نہند دیکھ جو سکی نوں وقت پایا پھرے ڈھونڈ دی یار وہانیاں نوں
 رانجھے ہیر نوں بھلے لے رے کھڑے دونویں روندے نیں وقت وہانیاں نوں
 ساڈے تن ہتھ ملک زمین تیرا وارث شاہ کیوں دیس ولانیاں نوں

۵۹۹

ہائے ہائے مٹھی مت ناں لیا دتی عقل ہزار جو گھٹیا دے
 دس پیڑوں توں ویریاں سانویاں دے کسبی واہ ہے مشک لپیٹیا دے
 جیہڑا کھنڈیا وچ جہان بھیرا نہیں جادناں مول سمیٹیا دے
 راجہ عدلی ہے تخت تے عدل کردا کھڑی بانہ کر کوک رنھٹیا دے
 بناں عمل دے نہیں نجات تیری پیا ماریں قطب دیا بیٹیا دے
 نہیں حور بہشت دی ہو جاندا گدھا زری دے نال لپیٹیا دے
 اثر صحبتاں دے کر جان غلبہ جاہ راجے دے پاس جٹیٹیا دے
 وارث شاہ میاں تانبا ہوئے سونا جتھے کیمیا نال لپیٹیا دے

۶۰۰

او کو کو کیتا کوک رانجھے اچا کوکدا چانگراں دھراس دا اے
 بویو مار کے للکراں کرے دھماں راجے پچھیا شور دسواس دا اے
 رانجھے اکھیا راجیا چریں جیویں کرم رب دا فکر غم کاس دا اے
 حکم ملک دتا تینوں رب سچے تیرا راج تے حکم آراس دا اے
 تیری دھانگ پئی روم شام اندر بادشاہ ڈرے آس پاس دا اے
 تیرے راج وچ بناں تقصیر لٹیا نہ گناہ تے نہ کوئی داس دا اے

مکھی پھاس دی شمد وچ ہوئے نیڑے وارث شاہ ہن جگ وچ پھاس دااے

۶۰۱

پلو پھیر کے رانجھے فریاد کیتی بھلا سنی دا عدلیا راج تیرا
زور زور لے چلے نیں مال میرا تاں میں ہويا ہوں آن محتاج تیرا
سبھ میر امراء ورثا تیرے بھلا نظر آیا مینوں ساج تیرا
میری غور کرسیں تیرا بھلا ہوسی رب آپ سواری کاج تیرا

۶۰۲

راجے حکم کیتا چڑھی فوج باکی آئے راہ وچ گھیریا کھیڑیاں نوں
تسلیں ہوئے سدھے چلو پاس راجے جھڈ دیو کھاں چھل وریڑیاں نوں
راجے آکھیا چور نہ جان پاوے چلو جھڈ دیو جھگڑیاں جھیریاں نوں
پکڑ وچ حضور دے لیاؤ حاضر راہ زناں تے کھوہرواں پھیڑیاں نوں
بندھ کھڑاں گے اگے تاں چلو آپے نہیں جان دے اسیں بھیریاں نوں
وارث شاہ چند سور جاں گرہن لگے اوہ بھی پھڑے نیں ساڈیاں پھیڑیاں نوں

۶۰۳

کھیڑے راجے دے آن حضور کیتے صورت بنی نیں آن فریادیاں دے
رانجھے آکھیا کھوہ لے چلے نڈھی ایسہ کھوہرو پرھے ہیداویاں دے
میتھوں کھوہ فقیرنی اٹھ ٹٹھے جیویں پیسیاں نوں ڈوم شادیاں دے
میرا نیاؤں تیرے اگے رائے صاحب ایسہ وڈے دربار نیں آدیاں دے
جے تاں داڑھیاں پگڑیاں دیکھ بھلیں شیطان ہن اندروں وادیاں دے
وارث باہروں سوہنے سیاہ اندر تنبو ہون جویں ماڑادیاں دے

۶۰۴

جوڑ کھیڑیاں ہتھ فریاد کیتی نہیں وقت ہن ظلم کماونے دا
 ایسہ ٹھگ جے ماجھے دا کھوٹا سحر جان دا سرہوں جماونے دا
 ویڑے وڑدیاں تڈھیاں موہ لیسن اس تے علم جے رتاں دلاونے دا
 ساڈی نوہ نہ نوں اک دن سب لڑیا اوہ وقت سی ماندری لیاونے دا
 سستی دسیا جوگڑا باغ کالے ڈھب جان دا جھاڑیاں پاونے دا
 منتر جھاڑنے نوں اسماں سد آندا سانوں کم سی جند چھڈاونے دا
 لیدو دوہاں نوں راتو ہی رات ننھا فقر ولی اللہ پڑھاونے دا
 وچوں چورتے باہروں سادھ دے ایس تے ول جے بھیکھ وٹاونے دا
 راجے چوراں تے پیراں نوں مار دے نیں سولی رسم ہے چور چڑھاونے دا
 اقلو الموزیات قبل الایذاء کیا فائدہ جھگڑیاں پاونے دا
 بھلا کریں تاں ایس نوں بارئیں حکم آیا ہے چور مکاونے دا
 بادشاہ تھوں عدل ہی پچھے گا وقت آوسی عمل تلاونے دا

۶۰۵

راجھے اکھیا سوہنی رن ڈٹھی مگر لگ میرے آئے گھیریا نیں
 ننھا خوف تھوں ایسہ سن دیں والے پچھے کلک از عیب دا چھیڑیا نیں
 پنجال پیراں دی ایسہ مجاورانی انہاں کدھروں ساک سہیڑیاں نیں
 سبھ راجیاں انہاں نوں دھک دتا تیرے ملک وچ آن کے چھیڑیا نیں
 دیکھو وچ دربارے جھوٹھ بولن ایسہ وڈا ہی پھیڑناں پھیڑیا نیں
 مجروح ساں غماں دے نال بھیریا میرا اڑا گھاؤ اچیریا نیں
 کوئی روز جمان تے واؤ لینی بھلا ہويا نہ چائے نیڑیا نیں
 آپ دارٹی منیں ایس ووہڑی دے میوں مار کے چائے کدھیڑیا نیں

راجہ بھھدا کراں میں قتل سارے تیری چیز نوں راہ بے چھیڑیا نیں
 سچ آکھ توں کھلھ کے کراں پرزے کوئی برا بے ایس نال پھیڑیا نیں
 بھھڈا رلیاں جوگ بھجا ٹٹھے پر کھوہ نوں اے نہ گھیڑیا نیں
 وارث شاہ میں گرد ہی ریا بھوندا سرے سر مچوناہ لویڑیا نیں

۶۰۶

رانجھے آکھیا تیاں تقصیر کیتی ایسہ وڈا فقیر رنجانیا بے
 نک کن وڈھا دیاں چاڑھ سولی اینویں گئی ایسہ گل نہ جانیا بے
 رے جٹ نہ جان دے کسے تائیں تسلیں آپنی قدر پچھانیا بے
 رناں کھوہ فقیراں دیاں راہ مارو تنبو گرب گمان دے تانیا بے
 راتیں چور تے دیں ادھالیاں تے شیطان وانگوں جگ رانیا بے
 قاضی شرع داتساں نوں کرے جھوٹھا مویاں دیاں تسلیں مانیا بے
 ایسہ نت ہنکار نہ مال رہندے کڈی موت تحقیق پچھانیا بے
 وارث شاہ سرائے دی رات وانگوں دنیا خواب خیال پچھانیا بے

۶۰۷

جدوں شرع دے آن کے رجوع ہوئے قاضی آکھیا کرو بیان میاں
 دیسہ کھول سناچے بات ساری کراں عمر خطاب دا نیاں میاں
 کھیڑے آکھیا ہیر سی ساک چنگا گھر چوچک سیال دے جان میاں
 اجو کھیڑے دے پت نوں خیر کیتا ہور لائے تھکے لوک تان میاں
 جج جوڑ کے اسماں ویاہ آندی نکلے خرچ کیتے خیر دان میاں
 لکھ آدمیاں دے ڈھکے لکھی ساں ہندو جان دے تے مسلمان میاں
 وڈھ رسم کیتی ملاں سد آندا جس نوں حفظ فقہ قرآن میاں
 ملاں شاہداں نال وکیل کیتے جوین لکھیا وچ قرآن میاں

اساں لایجے دم ویاہ آندی دیں ملک رہیا سمھو جان میاں
 راون وانگ لے چلیا سیتا تاکیں ایہہ پھوہڑا تیز زبان میاں
 وارث شاہ نہ رہے جے کوں ساتھی رہا جمل دا رہے ایمان میاں

۶۰۸

رانجھا آکھدا پچھو کھاں ایہہ چھاپا کتھوں دامن نال چوڑیا جے
 راہ جاندرے پون نہ کسے چنہڑ ایہہ بھوتال کتھوں جھوڑیا جے
 سارے ملک جو جھگڑ دا نال پھریا کسے ہتھیا تے نہیں ہوڑیا جے
 وارث شاہ کسے دے پھوک وانگوں اسدا اکڑا رسا نچوڑیا جے

۶۰۹

کتھوں آیا کال وچ بھکھ مر دا ایہہ چاک سی مہردیاں کھولیاں دا
 لوک کرن وچار جوان بیٹی اوہنوں فکر شریکاں دیاں بولیاں دا
 چھیل نڈھڑی دیکھ کے مگر لگا ہلایا ہویا سپالاں دیاں گولیاں دا
 مہیں چار کے چچا دعویاں تے ہویا وارثی ساڈیاں ڈولیاں دا
 موجو چودھری دا پت آکھدے سن جھلگ ہزارے دیاں ڈھولیاں دا
 حق کریں جو عمر خطاب کیتا تھہ وڈھناں جھوٹھیاں رولیاں دا
 نوشیرواں گدھے دا عدل کیتا اتے کنجری عدل تنبولیاں دا
 ناد کھری ٹھگی دے باب سارے چیتا کریں دھیان جے جھولیاں دا
 منتر مار کے کھنڈ دا کرے کلڑ ہیرا نم دیاں کرے مولیاں دا
 کنگھی لوہے تاجے پٹے واہے سردار ہے وڈے کبولیاں دا
 انب بچ تندور وچ کرے ہریا بنیں مکیو بالکا اولیاں دا
 وارث شاہ سب عیب دارب محرم اینویں سانگ ہے پگڑیاں پولیاں دا

۶۱۰

قاضی اکھیا بول فقیر میاں جھڈ جھوٹھ دے دب وریریاں نوں
 اصل گل سو آکھ درگاہ اندر لایڈ کر جھکڑیاں جھیریاں نوں
 سارے دیس وچ ٹھٹھ ہو سنیل نڈھی دونویں پھڑے ہو آپ نے چھیریاں نوں
 کچھے میل کے چویا رڑکیا ای اوہ رواسی وقت سہیریاں نوں
 انہاں جٹاں دی شرم جے لاه سٹی خوار کینا سیالاں تے کھیریاں نوں
 پہلا چچیا آن کے دعویاں تے ہے سلام ہے ولاں چھلاں تیریاں نوں
 آٹھو بھن دیاں جھاڑ کے چب چکوں ہن وہ ہنڑی دیسہ ایسہ کھیریاں نوں
 او دیکھ لو سنن گنن والیو ایسہ ملاح جے ڈوب دے ہیریاں نوں
 دنیا دار نوں عورتاں زہد فقراں میاں چھوڑ کر ستھ دیاں جھیریاں نوں
 قاضی بہت جے آوند اترس تینوں بٹی اپنی خٹش دے کھیریاں نوں
 نت مال پرانے جو چور کھاندے ایسہ دس مسئلے راتیں پیریاں نوں
 جھڈ جائے حیا دے نال جٹی نہیں جانیس دریاں میریاں نوں
 غنی کل جہان دے پکڑینگے وارث شاہ فقیر دے پھیریاں نوں

۶۱۱

قاضی کھوہ دتی ہیر کھیریاں نوں مارو ایسہ فقیر دغولیا جے
 وچوں چور تے یار ہے لچ لندا دیکھو باہروں ولی تے اولیا جے
 دغا دار تے جھاگڑو کلا کاری بن پھرے مشائخ مولیا جے
 جدوں دغے تے آوے تاں صفال گالے اکھیں میٹ ہے جا پے اولیا جے

۶۱۲

ہیر کھوہ کھیڑے چلے واہی واہی رانجھا رہیا منہ کج حیران یارو
اڈ جائیے نگری غرق ہووے ویہل دیس نہ زمین اسمان یارو
کھیپ مارے کھتری سڑے بوہل حقے عملیاں دے رڑہ پان یارو
ڈوراں دیکھ کے میر شکار روون ہتھوں جنہاں دیوں باز اڈ جاہن یارو
اونہاں ہوش تے عقل نہ تھانوں رہناں سرس جنہاں دے پون ودان یارو
ہیر لاہ کے گھنڈ حیران ہوئی سنی چنّا دے وچ میدان یارو
تکھا ویدڑا وانگ مہاسی دے مل کھڑی سی عشق میدان یارو
وچ اوڈھنی سہم دے نال چھپی جویں وچ قربان کمان یارو
چپ شل ہو بولنوں رہی جٹی بناں روح دے جیویں انسان یارو
وارث شاہ دونوں پریشان ہوئے جیویں پڑھے لاکھول شیطان یارو

۶۱۳

رانجھا اکھدا جاہ کیہ ویکھدی ہیں برا موت تھیں ایسہ وجوگ ہے نی
پے دھاڑ دی لٹ لے چلے مینوں ایسہ دکھ کیہ جان دا لوگ ہے نی
ملی سیدے نوں ہیر تے سواہ مینوں تیرے نام دا اسان نوں ٹوگ ہے نی
اہل لیف دی چھیاں دھوٹیاں دیاں ایسہ رل سیال دا بھوگ ہے نی
سوکن رن گوانڈھ کپتیاں دا بھلے مرد دے باب دا روگ ہے نی
خوشی کت ہوون مرد پھل وانگوں گھریں جنہاں دے نت داسوگ ہے نی
تہاں وچ جمان کیہ مزا پایا گل جنہاں دے ریٹھ جوگ ہے نی
چیمڑا ہاں خوراک دے کرے کشتی اوس مرد نوں جانئے پھوگ ہے نی
اسمان ڈھیہ پوے تاں نہیں مردے باقی جنہاں دی زمین تے چوگ ہے نی
جدوں کدوں محبوب نہ جھڈنا ایں کالا ناگ خدائے دا جوگ ہے نی

کونج کاں نوں ملے تے شیر پھوی وارث شاہ ایسہ دھروں سنجوگ ہے نی

۶۱۴

ہر وقت جے فضل دا مینہ دے برا کون مناؤندا رٹھیاں نوں
لب یاز دے آب حیات ہاتھوں کون زندگی بخش واسٹھیاں نوں
دونویں آہ فراق دی مار لیئے کرامات مناؤں دی رٹھیاں نوں
وارث مار کے آہ تے شہر ساڑو بادشاہ جانے اسال مٹھیاں نوں

۶۱۵

ہیر نال فراق دے آہ ماری ربا دیکھ اساڈیاں بھکھن باہیں
اگے اگ پچھے سب شینہہ پاسیں ساڈی واہ نہ چل دی چوہیں راہیں
اکے میل رٹھیاں عمر جالاں اکے دونہاں دی عمر دی اکھ لاہیں
ایڈا قہر کیتا دیں والیاں نے ایس شہر نوں قادرا اگ لائیں

۶۱۶

ربا اوہ پائیں قہر شہر اتے جیہڑا گھت فرعون ڈبایا ای
جیہڑا حال ہویا نال ذکر یے دے اونہوں گھت سرینہ چروایا ای
جیہڑا پاپے قہر تے نال غصے وچ اگ خلیل پویا ای
جیہڑا پاپے قہر تے سٹ تختوں سلیمان نوں بھٹھ جھلکایا ای
جیہڑے قہر دا یونس تے پیادہل اونہوں ڈنبرے تھوں نگلایا ای
جیہڑے قہر تے غضب دے پکڑ کاتی اسماعیل نوں ذبح کرایا ای
جیہڑا گھتیو غضب تے وڈا غصہ یوسف کھوہ دے بند پویا ای
جیہڑے قہر دے نال پھر شاہ مردان اکس نفرتوں قتل کرایا ای

جہڑے قہر دے نال اوس بڈھڑی توں امیر حمزہؑ نوں چائے مروایا ای
 جہڑے قہر دے نال یزیدیاں توں امام حسینؑ نوں چائے کمایا ای
 لگی پھوٹھڑی تیز زبان کولوں حسن دے کے زہر مروایا ای
 اوہا قہر کھتیں ایس دیس اتے جہڑا ایتناں دے سر آیا ای

۶۱۷

راجھے ہتھ اٹھا دعا دتی تیرا نام قہار جبار سائیں
 توں تاں آپے نانوں دے نیاںوں کچھے ایس دیس تے غضب دا غضب پائیں
 سارا شہر اجاڑ کے ساڑ ناہیں کوں مجھ غریب دی داد پائیں
 ساڈی شرم رہے کرامات جاگے نینں بیڑیاں ساڈیاں چائے لائیں

۶۱۸

جویں اندھ تے قہر دی نظر کر کے مکھا سروں پری لٹوایا ای
 سرگا پری امر پری اند پری دیو پری مکھواسن لایا ای
 قہر کرین جیوں بدھرکا کو ماریا ای چند مند مکھا اتے دھایا ای
 رکت بچ مکھا سروں لائے سھے پرچنڈ کر پلک وچ آیا ای
 اوہا کروپ کر جہڑا پیا جوگی بسوا متروں کھیل کروایا ای
 اوہا کرودھ کر جہڑا پائے راوَن رام چند تھوں لنک لٹایا ای
 اوہا کروپ کر جہڑا پانڈواں تھوں چکھایوہ دے وچ کروایا ای
 دروپدی چاڑھ جو لایچے بھیل بھٹکم جہڑا کیرواں دے گل پایا ای
 قہر پا جو گھت ہرناکے تے نال نکھاں دے ڈھڈ پڑوایا ای
 گھت کروپ جو پاپچے کنس راجے بودے کاہن تھوں چائے پٹایا ای
 گھت کروپ جو پائے گل کھتری نوں کئی کھوہنی سیں گلوایا ای
 گھت کروپ جو دروپدی نال ہوئی پت نال پھرانٹ چایا ای

گھت کروپ جو رام نے کرودھ کر کے بل سندھ نوں کھیت کر لیا ای
 جودھ وچ جو رام تے نل پچھن ککھ کرن دے باب بتایا ای
 گھت کروپ جو بالی تے رام کیتا اتے مار کے پکڑ چروایا ای
 گھت کرودھ سبھ مرچ مارو مہاندیو دا کنڈ بہلایا ای
 اوہ کروپ کر چہوا انتیاں تے جگا جگ ہی دھم کر لیا ای
 اسدا اٹھیا رب منظور کیتا ترت شہر نوں اک لگایا ای
 جدوں اک نے شہر نوں چوڑ کیتا دھم راجے دے پاس پھر آیا ای
 وارث شاہ میاں وانگ شہر لنگا چاروں طرف ہی اک چلایا ای

۶۱۹

لگی اک چو طرف جاں شہر سارے کیتا صاف سبھ جھگیاں جھانیاں نوں
 سارے دیس وچ دھم تے شور ہویا خبراں پہنچیاں پاندھیاں راہیاں نوں
 لوکاں اٹھیا فقر بدعا دتی راجے بھیجا ترت سپاہیاں نوں
 پکڑ کھیڑیاں نوں کرو آن حاضر نہیں جان دے ضبط بادشاہیاں نوں
 جائے گھیر آندے چلو ہوو حاضر کھیڑے پھڑے نیں دیکھ لے کاہیاں نوں
 وارث صوم صلوة دی چھری کٹے انہاں دین ایمان دیاں پھاہیاں نوں

۶۲۰

بیر کھوہ کے رانجھے دے ہتھ دتی کریں جو گیا خیر دعا میاں
 رانجھے ہتھ اٹھا کے دعا دتی توہیں جل جلال خدا میاں
 تیرے حکم تے ملک وچ خیر ہووے تیری دور ہے کل بلا میاں
 ان دھن سے کچھی حکم دولت نت ہووے ہی دون سوا میاں
 گھوڑے اٹھ ہاتھی دم توپ خانے ہند سندھ تے حکم چلا میاں
 وارث شاہ نوں نال حیا رکھیں میٹی مٹھ ہی دیسہ لنگھا میاں

۶۲۱

لکے چلیا آپے دیس تائیں چل نڈھیے رب دوائیں نی
چودھرائے تخت ہزارے دیے پنجاں پیراں نے آن بہائیں نی
کڈھ کھیڑیاں توں رب دئیں توں لے ملک پہاڑ پنچائیں نی
بیر آکھیا اینویں جائے وڑساں رناں آکھن ادھلی آئیں نی
پیئے ساہو رے ڈوب کے گالیو نی کھوہ کن نوالیاں آئیں نی
گھت جادوڑا دیو نے پری ٹھگی حور آدمی دے ہتھ آئیں نی
وارث شاہ پریم دی جڑھی گھتی مستانڑی چائے کر آئیں نی

۶۲۲

رناں دیس پہاڑ دی ٹیکری دیاں آبیال ہو پئے دھنبلا وڈا بھارا
راجے ماہنواں جیو کون سیو کنال کدی پریم دی جھوک تھیں جیو مھاڑا
تھارو اتھرو تھار ہی تھار جانڈے انا کیہ کون چڑھوا پراوہ بھارا
ایڈو دین ادھان کلائے کی نی امر دلیس کون لئے جاہن کارا
دھرمی راجے کو ماہنواں لیہ لتی کی فی کاندی اندھیر ہے چڑھے دھارا
بھرم گلے کوں پیر پنجال پتر بلہو گھاٹ کون کو بری چلن ہارا
کدی کدی ونجھیں چھکے ماہنواں دو چھکیں کاپ سٹوں جویں کونت تارا
کی فی لاڑیاں کئی کلائے مہندی وارث کون کو راج کرھڈ دھارا

۶۲۳

تھارو معسرو کون کی بات بیرد کون کن ہو بدری کون دلہر وڑیے
کدو دیشر و چندر مکھ کال بیدھی ریرو لا کرو بھیت کن کمر وڑیے

اٹھکھیلو وکیل سجتے دھاپو کرو ٹھاک کن دیس لے چل روڑیے
دھنوں دھار کے کیل لے دھونس دھانکوں سروسنہ بسوت چھوڑی الروڑیے
چھٹے ہیر رانجھا دوں جدوں او تھوں جوہ جھنگ سیالاں دی چل روڑیے
الی تھر ہری کالجا کنوں ٹھاکو ٹھاک وارثو ناخہ لے چل روڑیے

۶۲۴

راہے راہ جاں سیالاں دی جوہ آئی ہیر آکھیا ویکھ لے جوہ میاں
جھوں کھیڈ دی گئی ساں چوچ کر دی تقدیر لاہی وچ کھوہ میاں
جدوں جیج آئی گھر کھیڑیاں دی طوفان آیا سر نوح میاں
ایسہ تھانوں جتھے کیدو پھٹایاں وارث سہلیاں بنھ دھروہ میاں

۶۲۵

ماہیاں جاپے وچ آکھیا سیالاں نڈھی ہیرنوں چاک لے آیا جے
داڑھی کھیڑیاں دی سھو من سٹی پانی اک پھوہی میں لایا جے
سیالاں آکھیا پرہاں نہ جان کتے جاپے نڈھڑی نوں گھر لے آیا جے
آکھو رانجھے نوں جیج بنا لیاوے بنھ سرے ڈولڑی پایا جے
جو کچھ ہین نصیب جو داج دامن ساتھوں تسلیں بھی چائے لیجایا جے
ایدھروں ہیر تے رانجھے نوں لین چلے اودھروں کھیڑیاں دانائی آیا جے
سیالاں آکھیا کھیڑیاں نال ساڈے کوئی خبر دا پیچ نہ پایا جے
ہیر ویاہ دتی موئی گئی ساتھوں منہ دھی دا ناہ دکھایا جے
سرڑی تساں تھوں اوہ کسے کھوہ ڈلی کیہا دیس تے پچھناں لایا جے
ساڈی دھی دا کھوج مکایا جے کوئی اسماں نوں ساک دوایا جے
اونویں موڑ کے نائی نوں ٹور دتا مڑ پھیر نہ اسماں دل آیا جے
اوڑک تساں تے ایسہ امید آہی ڈنڈے ستھیریاں وانگ وجایا جے

۶۲۶

بھائیاں جاچے ہیر نوں گھریں آندا رانجھا نال ہی گھریں منگایو نہیں
 لاه مندرائ جٹاں منا سٹیاں سر سوہنی پگ بھایو نہیں
 کھن گھت اتے کھنڈ ددھ چاول اگے رکھ کے پلنگ بھایو نہیں
 یعقوب دے پیارڑے پت وانگوں کڈھ کھوہ تھیں تخت بھایو نہیں
 جاہ بھائیاں دی جنج لوڑ لیا نہیں اندر واڑ کے بہت سمجھایو نہیں
 نال دے لاگی خوشی ہو سھناں طرف گھراں دے اوہ پہنچایو نہیں
 بھائی چارے نوں میل بھایو نہیں سھو حال احوال سنایا نہیں
 بھائی چارے نوں میل بھایو نے دھی مارن دا متا پکایو نہیں
 وارث شاہ ایسہ قدرتاں رب دیاں نیں دیکھ نواں پھھنڈ جگایو نہیں

۶۲۷

رانجھے جاچے گھریں آرام کیتا گنڈھ پھیریا سووچ بھائیاں دے
 سارو کورڈواں آچے گر دھویا بیٹھا پنج ہووچ بھر جائیاں دے
 چلو بھایو ویاہ کے سیال لیاے ہیر لئی ہے نال دعائیاں دے
 جنج جوڑ کے رانجھے تیار کیتی توٹک چائے بدھے مگر نائیاں دے
 واجے دکھنی ہرگاں دے نال وجن لگے رنگ چھٹن سرنائیاں دے
 وارث شاہ وساہ کیہ زندگی دا بندہ بھرا ہتھ قصائیاں دے

۶۲۸

سیالاں بیٹھ کے سٹھ وچار کیتی بھلے آدمی غیرتاں پال دے نی
 یارو گل مشہور جہان اتے سانوں میمنے ہیر سیال دے نی

پت رہے گی تاہ جے ٹور دتی نڈھی نال منڈے مہینوال دے نی
 پھٹ چبھ دے کالکاں بیٹیاں دیاں عجیب جوانی تے میہنے کال دے نی
 جتھوں کھاونا تھوں دا برا ممکن دغا کرن ہوئے محرم حال دے نی
 قبر وچ دیوٹ خنزیر ہوسن اولاد سبھ کرندہین رال دے نی
 عورت اپنی کول جے غیر دیکھن غیرت کرن نہ اوس دے حال دے نی
 منہ تنہاں دا دیکھناں خوک وانگوں قتل کرو رفیق جو نال دے نی
 سید شیخ نوں پیر نہ جاننا اس عمل کرے جے اوہ چنڈال دے نی
 ہوئے چوہڑا ترک حرام مسلم مسلمان سبھ اوس دے نال دے نی
 دولت دیوٹ دی ترک صحبت مگر لگے نیک کنگال دے نی
 کوئی کچ کڑا لعل نہ ہو جاندا جے پروئے نال اوہ لعل دے نی
 زہر دے کے ماریے نڈھڑی نوں گنگار ہو جل جلال دے نی
 مار سٹیا ہیر نوں مایاں نے ایہہ دیکھنے لوس دے خیال دے نی
 بد عملیاں جنہاں تھوں کریں چوری محرم حال تیرے وال وال دے نی
 سانوں جنتی ساتھ رلاونا اس اسال اسرے فضل کمال دے نی
 جیہڑے دوزخاں نوں بٹھ تور کینگے وارث شاہ فقیر دے نال دے نی

۶۲۹

ہیر جان حق تسلیم ہوئی سیالاں دفن کر کے خط لکھایا ای
 ولی غوث تے قطب سبھ ختم ہوئے موت سچ ہے رب فرمایا ای
 کل شی مالک لا وجھ حکم وچ قرآن دے آیا ای
 اسال صبر کیتا تسال صبر کرناں ایہہ دھروں ہی ہندڑا آیا ای
 اسال ہور امید سی ہور ہوئی خالی جائے امید فرمایا ای
 ایہ رضا قطعی نہ ملے ہرگز لکھ آدمی ترت بھجایا ای
 ڈیرا پچھ کے دھیدو دا جائے وڑیا خط روپیے ہتھ پھڑایا ای

ایسہ رووناں خبر کیہ لیا ای منہ کاہنوں برا بتایا ای
 معزول ہوویں تخت زندگی تھوں فرمان تغیری دا آیا ای
 میرے مال نوں خیر ہے قاصدا اوئے آکھ کاہنوں رووناں لایا ای
 وارث شاہ میاں گل ٹھک جانیں تیتھے کوچ دا آدمی آیا ای

۶۳۰

کئی بول گئے شاخ عمر دی تے اتھے آہناں کسے نہ پایا ای
 کئی حکم تے ظلم کما چلے نال کسے نہ ساتھ لدایا ای
 وڈی عمر اوزار اولاد والا جس نوح طوفان منگایا ای
 ایسہ روح قیوت دا ذکر سارا نال عقل دے میل ملایا ای
 اگے ہیر نہ کسے نہ کسی ایسی شعر بہت مرغوب بتایا ای
 وارث شاہ میاں لوکاں کملیاں نوں قصہ جوڑ ہشیار سنایا ای

۶۳۱

رانجھے وانگ فرہاد دے آہ کڈھی جان گئی سو ہوئے ہوا میاں
 دونویں دار فناہ تھیں گئے ثابت جائے پھرے نیں دار بقا میاں
 دونویں راہ مجاز دے رہے ثابت نال صدق دے گئے دہا میاں
 وارث شاہ اس خواب سرائے دی تے کئی واجڑے گئے وجا میاں

۶۳۲

سن یاراں سے اسیاں نبی ہجرت لمے دیس دے وچ تیار ہوئی
 اٹھاراں سے تے ترمیہیاں سمتاں دی راجے بحر ماجیت دی سار ہوئی
 جدوں دیس تے جٹ سردار ہوئے گھرو گھری جاں نویں سرکار ہوئی

اشراف خراب کمین تازہ زمیندار نوں وڈی بہار ہوئی
چور چودھری یار نیں پاکدامن بھوت منڈی اک تھوں چار ہوئی
وارث جنہاں نے آکھیا پاک کلمہ بیڑی تہاں دی عاقبت پار ہوئی

۶۳۳

کھرل ہانس دا ملک مشہور ملکا تھے شعر کیتا یاراں واسطے میں
پرکھ شعر دی آپ کر لین شاعر گھوڑا پھیریا وچ نخاس دے میں
پڑھن گھبرو دیس وچ خوشی ہو کے پھل بھیا واسطے باس دے میں
وارث شاہ نہ عمل دی راس تھے کراں مان نماڑا کاستے میں

۶۳۴

افسوس مینوں اپنی ناقصی دا گنگاراں نوں حشر دے صور دا اے
انہاں مومنّاں خوف ایمان دا اے اتے حاجیاں بیت مغمور دا اے
صوبہ دار نوں طلب سپاہ دی دا اتے چاکراں کاٹ قصور دا اے
سارے ملک خراب پنجاب وچوں سانوں وڈا افسوس قصور دا اے
سانوں شرم حیا دا خوف رہندا جوئیں موسیٰ نوں خوف کوہ طور دا اے
انہاں غازیّاں کرم بہشت ہووے تے شہیداں نوں وعدہ حور دا اے
اینویں باہروں شان خراب وچوں جوئیں ڈھول سہاوندا دور دا اے
واوٹ شاہ وسنیک جنڈیا لڑے دا شاگرد مخدوم قصور دا اے
ربا آبرو نال توں حشّش ایمان سانوں آسرا رب غفور دا اے
وارث شاہ نہ عمل دی تاہنچہ تھے آپ حشّش لقا حضور دا اے
وارث شاہ روشن ہووے نام تیرا کرم ہووے جے رب شکور دا اے
وارث شاہ تے جملیاں مومنّاں نوں حصہ حشّشاپنے نور دا اے

۶۳۵

ختم رب دے کرم دے نال ہوئی فرمائش پیارے یار دی سی
ایسا شعر کیتا پر مغز موزوں جیہاں موتیاں لڑی شہواری سی
طول کھول کے ذکر میان کیتا رنگ رنگ دی خوب بہار دی سی
تمثیل دے نال بیان کیتا جیسی زینت لعل دے ہار دی سی
جو کوئے پڑھے سو بہت خورسند ہووے واہ واہ سبھ خلق پکار دی سی
وارث شاہ نوں سک دیدار دی ہے جیسی ہیر نوں بھٹکناں یار دی سی

۶۳۶

خش لکھن والیاں جملیاں نوں پڑھن والیاں کریں عطا میاں
سنن والیاں نوں خش خوشی دولت رکھیں ذوق تے شوق دا چا میاں
رکھیں شرم حیا تو جملیاں دا مٹی مٹھ ہی دیسہ لنگھا میاں
وارث شاہ تمامیاں مومنوں نوں دسیں دین ایمان لقا میاں

۶۳۷

ہیر روح تے چاک قلبوت جانوں بال ناتھ ایسہ پیر بنایا ای
پنج پیر حواس ایسہ پنج تیرے جنہاں تھاپناں تھہ نوں لایا ای
قاضی حق جھیل نیں عمل تیرے عیاں منکر نکیر ٹھیریاں ای
کوٹھا گور عزرائیل ہے ایسہ کھڑا جیہڑا لیدو ہی روح نوں دھایا ای
کیدو لنگا شیطان ملعون جانوں جس نے وچ دیوان پھڑایا ای
سیال ہیر دیاں رنگ گھر بار تیرا جنہاں نال پیوند بنایا ای
وانگ ہیر دے بھ لے جاہن تینوں کسے نال نہ ساتھ لدایا ای

جیہڑا بول دا ناطقہ وٹھلی ہے جس ہوش دا راگ سنایا ای
 سستی موت تے جسم ہے یار رانجھا انہاں دوہاں نیں پھیڑ چلایا ای
 شہوت بھابھی تے بھکھ رہیل باندی جنہاں جنتوں مار کڈھایا ای
 جوگ ہے عورت کن پاڑ جس نے سبھ انگ بھوت رمایا ای
 دنیا جان اینویں جویں جھنگ پے گور کالڑا باغ بتایا ای
 ترنجن ایسہ بد عملیاں تیریاں نیں کڈھ قبر تھیں دوزخ پایا ای
 اوہ میت ہے ماں دا شکم بدے جس وچ شب روز لنگھایا ای
 عدلی راجہ ایسہ نیک نیں عمل تیرے جس ہیر ایمان دولایا ای
 وارث شاہ میاں میڑے پار تیرے کلمہ پاک زبان تے آیا ای